

ΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 829
Παρασκευή
5 Νοεμβρίου 2004
Τιμή: 4 Ευρώ

ΠΑΣΟΚ και ΝΔ στήνουν τα νέα καπάκια

• Αμερικανικές
εκλογές 16 ΦΕΒ. 2005

• Η Τουρκία στην
Ευρωπαϊκή Ένωση

• Το χρυσάφι των
αντισταθμιστικών

• Ποιος μάχεται
τον Γ. Ζορμπά;

• Η απάτη του
αντιπυραυλικού
συστήματος

• Προεδρολογία
και Αριστερά

• Παπαδιαμάντης και
Αλίκη Καγιαλόγλου

ISSN 1108-9822

9 771108 982000

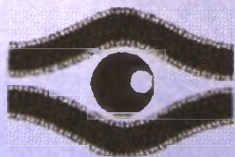

Γράφοντας για την Ειρήνη στις δύο πλευρές του Αιγαίου

Διαγωνισμός συγγραφής άρθρου
για νέους δημοσιογράφους και φοιτητές
από την Ελλάδα και την Τουρκία

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

türsak

Θέμα: **Η ελληνοτουρκική φιλία
την εποχή
της παγκοσμιοποίησης**

1ο βραβείο: 1500 ευρώ

2ο βραβείο: ένας φορητός
ηλεκτρονικός υπολογιστής

3ο βραβείο: μια ψηφιακή
φωτογραφική μηχανή

Τελευταία ημέρα υποβολής συμμετοχών:
17 Νοεμβρίου 2004

Απονομή βραβείων:
17 Δεκεμβρίου 2004 στην Κωνσταντινούπολη

Περισσότερες πληροφορίες στο www.errnp.gr
και στα τηλέφωνα του Ινστιτούτου
«Νίκος Πουλαντζάς»
(210-3217745)

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
JOURNALISTS' UNION
OF ATHENS DAILY NEWSPAPERS

ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΟΥ 9, 10671 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ 210 3636039 210 3634497

Περίοδος Β' • Έτος 31ο • Τεύχος 829

Παρασκευή 5 Νοεμβρίου 2004

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ΑΝΤΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrapou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: **26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κλπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λαοσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Τα «καπάκια»	4
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Καλό το θρίλερ – πλην μας προέκυψε και πάλι Μπους	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• Β. Αμυντικός: Κλοπή ύψους 30 δισ. στο Υπουργείο Άμυνας	13
• Ρεπόρτερ: Όλη η απάτη του Άκη	14
• Ρεπόρτερ: Ποιος θέλει να βάλει φρένο στον Γ. Ζορμπά;	16
• E-mail από τον Απόστολο Διαμαντή	19
• Γιώργος Σιγηνός: Η Σύσταση της Επιτροπής για την Τουρκία	20
• Στρατής Μοσχονήσιος: Ελλάδα-Τουρκία: Σχέσεις για γερά νεύρα	24
• Χ. Νησιώτης: Η ιστορία μιας μοναχής	26
• Χ. Νησιώτης: Γιατί Πρόεδρος από την Αριστερά;	27
• Όλγα Ι. Φωτακοπούλου: Και κινητά κι ακίνητα, και σπίτια κι αυτονίνητα!	30
• — : Ο σκανδαλιάρης κυρ-Δήμαρχος	32
• Τ.Κ.Δ.: Διεθνής απογοήτευση από την επανεκλογή Μπους	34
• Τάκης Διαμαντής: ΠΓΔΜ: Στη δίνη νέων κινδύνων	36
• Πάνος Καζάκος: Οι αρετές της καλής διακυβέρνησης	38
• Όλγα Ι. Φωτακοπούλου: Η «βιομηχανία διατήρησης προσώπων»	40
• ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	42
• Αρχίσαν τα ματς από τον Νίκο Πρωινό	46
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	47
• Μαρία Τσάτσου: Λόγια και στίχοι από τον Παπαδιαμάντη σε CD – Μια συζήτηση με την Αλίκη Καγιαλόγλου	51
• Μαρία Τσάτσου: Η Φωλιά του Βιβλίου	52
• Δημήτρης Χαρίτος: Στο περιβόλι της σκοτεινής οθόνης	54
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: Ο χαμένος κρίκος	56
• Ειρήνη Μουντράκη: Με σκοπό το γέλιο	57
• Δανάη Ιωάννου: Παιδικές αναμνήσεις μιας σφαγής	58
• Κώστας Κρεμμύδας: Το ποίημα ξέρει περισσότερα από τον ποιητή	59
• ΒΙΒΛΙΟ	62
• Και τα λοιπά... από τον Τζίμη Παπανικολόπουλο	66

Εξώφυλλο: Έργο του Γιάννη Σκαλτσά

ΤΑ «ΚΑΠΑΚΙΑ»

«Φρονώ πως δεν προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις κατά των κατηγορουμένων, ικανές να στηρίξουν δημόσια κατηγορία κατά αυτών, για τις υπομνησθείσες πράξεις, που προανακριτικά τούς αποδόθηκαν».
Από το υπ' αριθμόν 4352/2004 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών, που παύει οριστικά τη δίωξη που είχε ασκηθεί τον Μάιο κατά των μελών του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για παράβαση καθήκοντος κατ' εξακολούθηση την περίοδο του δεύτερου εξαμήνου του 1999.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ του ΠΑΣΟΚ προς την κυβέρνηση συνοψίζεται στα εξής δύο κύρια σημεία: Πρώτον ότι η κυβέρνηση ασκεί ακόμη προεκλογική πολιτική, αναφερόμενη διαρκώς στο παρελθόν, και δεύτερον ότι στερείται οράματος και δεν αντιμετωπίζει ούτε καν τα καθημερινά προβλήματα.

Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ που απευθύνει η κυβέρνηση προς το ΠΑΣΟΚ, απαντώντας σε όλα αυτά, είναι η καθημερινή ανάσυρση και νέων στοιχείων από τα πεπραγμένα της προηγούμενης εικοσαετούς διακυβέρνησης αλλά και αναγγελίες για επικείμενα νομοσχέδια. Κυρίως εκείνου που θα αφορά τον βασικό μέτοχο στα ΜΜΕ. Ένα είδος δηλαδή «έκθεσης ιδεών» που όμως διατυπώνονται προφορικά.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ, η πολιτική των κομμάτων της Αριστεράς είτε παραμένει γενικόλογα καταγγελτική, όπως στην περίπτωση του ΚΚΕ, είτε, στην περίπτωση του ΣΥΝ, σέρνεται πίσω από την προεδρολογία και το προσεχές συνέδριο του κόμματος, ενώ, παρεμπιπτόντως, πέφτει και καμιά ασφαιρη βολή για την τιμή των όπλων.

ΑΣ ΕΡΘΟΥΜΕ όμως στα όσα καταγγέλλει το ΠΑΣΟΚ: Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης λησμονεί φαίνεται πως και η δική του κριτική προς τη ΝΔ αναφερόταν μονίμως στο παρελθόν και συνοψιζόταν πάντοτε στην εκτόξευση του συνθήματος «Ο λαός δεν ξεχνά τι σημαίνει Δεξιά». Τα περίφημα «οράματά» του πάλι – με κορμό τη διακήρυξη της 3ης του Σεπτεμβρίου 1974–, κατήντησαν ανέκδοτο, καθώς αποτέλεσαν το άλλοθι για σειρά εξωθεσμικών μέτρων και ρυθμίσεων, ώστε να φτάσουμε στην αντικατάσταση του πασοκικού συνθήματος με ένα νέο: «Δεν λησμονώ όσα κλέβει το ΠΑΣΟΚ».

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ αρχίζει να δίνει πάντως τα πρώτα δείγματα της πολιτικής της· και όσοι φωνάζουν για πολιτική αδράνεια φαίνεται ότι δεν διαβάζουν εφημερίδες ή δεν ακούν τηλεόραση. Το θέμα είναι προς τα πού κινείται η κυβερνητική δραστηριότητα. Κι εδώ είναι ένα ζήτημα:

ΑΥΤΟ που διαπιστώνεται είναι ότι περάσαμε στη φάση ρύθμισης όλων των εκκρεμοτήτων διά της παλαιάς εκείνης μεθόδου που χρησιμοποιούσαν οι κλεφταρματολοί: τα γνωστά «καπάκια».

ΤΑ «ΚΑΠΑΚΙΑ» ήταν η μέθοδος που ρύθμιζε αμοιβαία τα συμφέροντα των αντιμαχόμενων, ύστερα από κρυφές συνεννοήσεις και συμφωνίες: «Άσε με να περάσω από αυτό το δερβένι, μη με χτυπήσεις, κι εγώ σε αντάλλαγμα σου δίνω τον έλεγχο της τάδε περιοχής». Είναι ατέλειωτες οι ιστορίες εκείνες... Ας μην πάμε όμως στα χρόνια με τα κλεφταρματολίκια.

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ «κλεφταρματολοί» έχουν χρησιμοποιήσει τη μέθοδο «καπάκια» πολλάκις και στο πρόσφατο παρελθόν. Είναι καταγεγραμμένες οι συναλλαγές του Ανδρέα με τον Μητσοτάκη προκειμένου να συγκαλυφθούν το σκάνδαλο Κοσκωτά από τη μια και η υπόθεση της τσιμεντοβιομηχανίας ΑΓΕΤ από την άλλη. Και για να μην ξεχνάμε την Αριστερά, ποιος ήταν ο ρόλος της όταν οι υποθέσεις αυτές «έβραζαν»; Στο σκάνδαλο Κοσκωτά αφέθηκε ο Μητσοτάκης ανενόχλητος να μαγειρεύει όλη την υπόθεση, ενώ στην περίπτωση της ΑΓΕΤ η αντίδρασή της πέρασε απαρατήρητη.

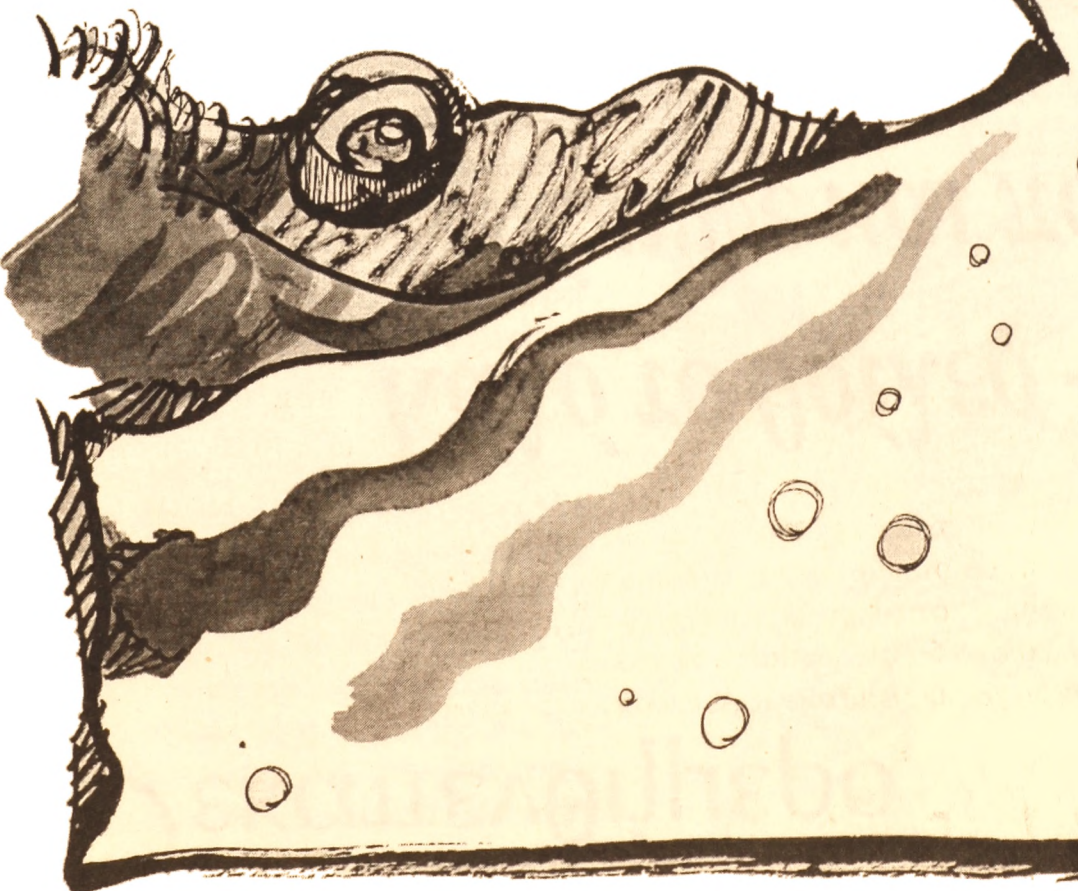
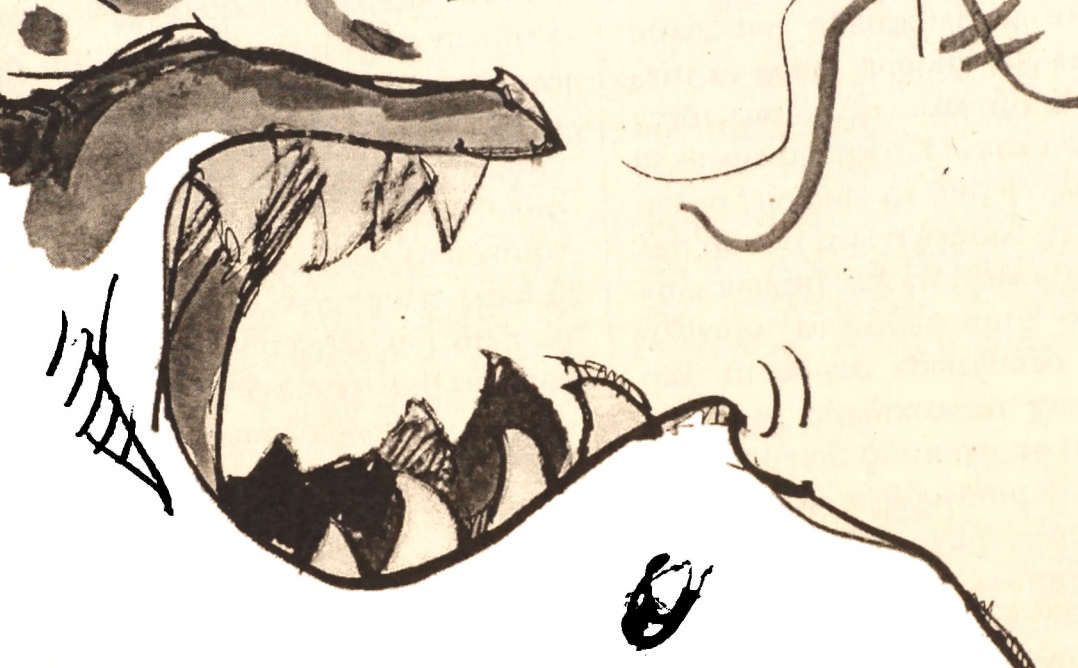
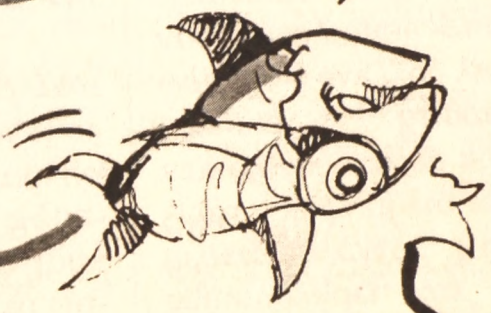
ΚΑΛΑ είναι τα «καπάκια». Επιτρέπουν στους συναλλασσόμενους να διαβαίνουν τα δύσβατα μονοπάτια χωρίς απώλειες. Αλλά από την άλλη μεριά παραχωρούνται περιοχές στον αντίπαλο. Όσο για τους λοιπούς οπλίτες, αυτοί ζουν «στην περιοχή» και τα μαθαίνουν... κατόπιν εορτής.

ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ αυτές οι μηχανισμοί των μεσαζόντων κινούνται δραστήρια και ακατάπαυστα. Εάν έχει δρομολογηθεί μια πολιτική ρύθμιση, αυτή βασίζεται στο κουκούλωμα όλων των υποθέσεων που «εκκρεμούν». Μπορεί αυτό να ανακουφίζει το ΠΑΣΟΚ και να αφήνει τους σημερινούς κυβερνώντες να προχωρήσουν στη χάραξη του καινούργιου οικονομικού και πολιτικού χάρτη. Αλλά εκείνο που θα μείνει τελικά είναι ότι τα «καπάκια» θα εδραιωθούν μόνιμα ως ο τρόπος που θα ρυθμίζουν τις εκκρεμότητες τα δύο μεγάλα κόμματα. Σχεδόν με θεσμική δυναμική. Σε μυστικές διαδρομές θα κατοχυρωθούν οι κλέφτες και οι νέοι αρματολοί θα πιάσουν τα μετερίζια.

ΜΗΠΩΣ πρέπει να ετοιμαζόμαστε και για τις σχετικές κοινοποιήσεις/ανακοινώσεις;

K.K.O.K.II

ΔΕΝ ΕΠΟ...
ΔΕΝ ΜΠΟΡΟ ΝΑ
ΤΟΥΣ ΕΞΟΡΠΙΣΩ...

ΤΕΛΙΚΑ
ΤΟΙΟΣ ΑΝΘ
ΤΟΥΣ ΔΥΟ
ΒΛΗΚΕ!

Καλό το θρίλερ – πλην μας προέκυψε και πάλι Μπους

ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ εφημερίδες (πρωινές και «απογευματινές»), κυκλοφόρησαν, την Τετάρτη, με τίτλους που μιλούσαν για «εκλογικό θρίλερ», για «ρεκόρ συμμετοχής», για «διχασμένη Αμερική» και για «εκλογολόγους, ανήμπορους να βγάλουν νικητή». Κάποια στιγμή, ωστόσο, από τις πέντε το απόγευμα (ώρα Ελλάδας) και μετά, τα ψέματα είχαν τελειώσει: Νικητής δεν ήταν ο υποψήφιος των Δημοκρατικών, Τζον Κέρι, προς τον οποίο μυριάδες Αμερικανοί, αλλά και Ευρωπαίοι, Άραβες (πρωτίστως Ιρακινοί), Παλαιστίνιοι, λογής Ασιάτες είχαν αποθέσει τις ελπίδες τους, για «μια άλλη αμερικανική εξωτερική πολιτική», αλλά ο Μπους – αυτός ο ίδιος ο Τζορτζ Μπους, επικεφαλής της ίδιας «συμμορίας του πολέμου», απαρτιζομένης από ίδια υποκείμενα τύπου Ράμφελντ, Τσένι, Γούλφοβιτς και άλλων ομοειδών.

ΚΑΠΟΙΟΙ θα υποστηρίξουν, ίσως, ότι Μπους και Κέρι είναι «παιδιά του ίδιου συστήματος» και ότι, στο θέμα του Ιράκ, λόγου χάρη, οι «δυο απηνείς αντίπαλοι» είχαν προτείνει «παρεμφερείς λύσεις». Ωστόσο, κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι, μεταξύ Μπους και Κέρι, υπήρχαν διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο στο θέμα του «παγκόσμιου πολέμου κατά της τρομοκρατίας», όσο και στο θέμα των σχέσεων των ΗΠΑ με την Ευρώπη. Άλλωστε, μέχρι την τελευταία στιγμή, ο Μπους «συνέχισε να διχάζει» και, ασφαλώς, δεν είναι τυχαία η εκτίμηση επιφανών

αναλυτών ότι, αν, στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές, έπαιρναν μέρος «ξένες χώρες», οι περισσότερες θα ψήφιζαν Κέρι, ελπίζοντας ότι έτσι «θάβουν την κληρονομιά του Μπους». Η ζωή, όμως, δεν κυλά με τα διάφορα «αν» – ΙΦ, αμερικανιστί. Συνεπώς, ένα από τα πρώτα ερωτήματα που απασχολούν, τη στιγμή αυτή, όλους τους «αγαπώντας την ειρήνη» είναι αν, στη νέα θητεία του, ο Μπους θα επιχειρήσει να επιλύσει τα τρία φλέγοντα προβλήματα της Μέσης Ανατολής: το Παλαιστινιακό, την κατάσταση στο Ιράκ (και το θέμα, φυσικά, της εκεί παραμονής των αμερικανικών στρατευμάτων), συν το πρόβλημα του «νευρικού Ιράν» – όπως το χαρακτηρίζει η *Ιντερνάσιοναλ Χέραλντ Τρίμπουν*.

ΟΣΟ ΓΙΑ ΤΙΣ σχέσεις Αμερικής και Ευρώπης, οι αισιόδοξοι θέλουν να πιστεύουν ότι οι σχέσεις αυτές θα μπορούσαν να βελτιωθούν. Η αισιοδοξία δεν βλάπτει βέβαια, αλλά καλό είναι να συγκρατεί κανείς την εκτίμηση του Πασκάλ Μπονιφάς (διευθυντού του γαλλικού Ινστιτούτου Στρατηγικών και Διεθνών Σχέσεων) ότι «η εξωτερική πολιτική ενός κράτους, όπως οι ΗΠΑ, είναι κάπως σαν σούπερ τάνκερ – δεν μπορεί να σταματήσει εύκολα».

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΦΟΥΣΚΑΣ ΘΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΕΙ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ προεδρικές εκλογές συνέπεσαν με τις αλυσιδωτές αντιδράσεις που προκάλεσε η παρέμβαση του υπουργού Δικαιοσύνης Αν.

Παπαληγούρα «στο μείζον ζήτημα του σκανδάλου του Χρηματιστηρίου», αλλά και με το εκτεταμένο σχέδιο αποκρατικοποιήσεων, ύψους 1,6 δισ. ευρώ, που ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής, μιλώντας στο 15ο συνέδριο του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου.

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ πιστεύει ότι η απελευθέρωση της ενεργειακής αγοράς (ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου) θα φέρει νέες επενδύσεις και θα δημιουργήσει, κατ' ακολουθία, νέες θέσεις εργασίας. Και επειδή συνεχίζεται η κριτική για την «ποιότητα» του επικείμενου προς κατάθεση προϋπολογισμού, ο Κ. Καραμανλής διαβεβαίωσε ότι ο έλεγχος για την τήρηση του προϋπολογισμού «για πρώτη φορά θα είναι και τακτικός και ανστηρός». Όσο για την ίδια την ελληνική οικονομία, όλα πάνε (ή θα πάνε) φίνα, αφού από το «κενό της ωραιοποίησης» περνάμε, τώρα, «στη φερεγγυότητα και τη σιγουριά». [Ποιοι «ωραιοποιούσαν» και ποιοι θητεύουν στην «αξιοπιστία» δεν διευκρινίζεται. Τα ευκόλως εννοούμενα παραλείπονται!]

ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ γνωστό, την παρέμβαση Παπαληγούρα επέκρινε όχι μόνο η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, αλλά και δικαστικές ενώσεις, όπως η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων, η Ένωση Εισαγγελέων, κ.ά. Στις επικρίσεις αυτές απάντησε ο ίδιος ο υπουργός Δικαιοσύνης («ένας υπουργός δεν πρέπει να παραμένει απαθής θεατής σε σπονδαία γεγονότα που απασχολούν τον

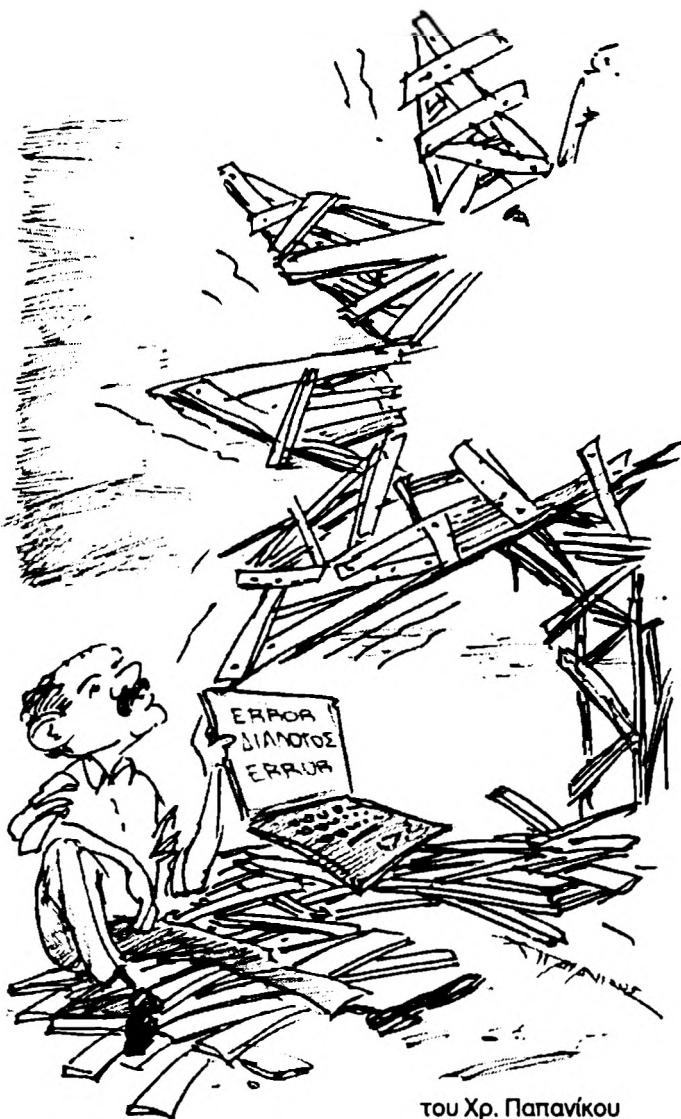
λαό, όπως αυτό του Χρηματιστηρίου Αθηνών»), αλλά και το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι, που θυμίζει, με την ευκαιρία, ανάλογη παρέμβαση, από τον πρώην (επί ΠΑΣΟΚ) υπουργό Δικαιοσύνης Φιλ. Πετσάλνικο, προς τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, για αναίρεση αθωωτικής απόφασης, κ.λπ. Στην υπόθεση παρενέβη, τελικά, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Θ. Ρουσόπουλος, για να αποσαφηνίσει ότι «η πολιτική της φούσκας θα διερευνηθεί ως το τέλος».

ΕΝΑΣ ΑΝΗΣΥΧΩΝ ΧΑΒΙΕ ΣΟΛΑΝΑ ΚΑΙ ΕΝΑΣ «ΜΝΗΜΩΝ» Γ. ΙΑΚΩΒΟΥ

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, κι ενώ συνεχίζονται οι παραβάσεις και παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου από τουρκικά μαχητικά, ο Χαβιέ Σολάνα, εκπρόσωπος των «25» για την εξωτερική πολιτική, φέρεται να ανησυχεί για τη στάση που θα τηρήσει η Κύπρος στη σύνοδο κορυφής του Δεκεμβρίου, όταν θ' αποφασισθεί η έναρξη διαπραγματεύσεων Ε.Ε.-Τουρκίας. Η Λευκωσία έχει ήδη δηλώσει ότι δεν προτίθεται ν' ασκήσει βέτο στην τουρκική υποψηφιότητα, όμως, καθώς χώρες-μέλη της Ε.Ε. (Αυστρία, Σλοβακία) δηλώνουν ότι «πολύ δύσκολα θα αποδεχθούν την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Τουρκία», ο Χαβιέ Σολάνα επιμένει να διερευνά τις «κυπριακές προθέσεις».

ΑΠΟ ΤΗΝ πλευρά της η Λευκωσία, μέσω του υπουργού της Εξωτερικών, Γ. Ιακώβου, θεώρησε καλό να υπενθυμίσει στον Χαβιέ Σολάνα ότι: α) συνεχίζεται, επί τριάντα χρόνια, η κατοχή του 37% του κυπριακού εδάφους, β) ότι η Άγκυρα όχι μόνο δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία (χώρα-μέλος της Ε.Ε.), αλλά και «ζητεί επιμότως την αποπομπή του Κύπριου εκπροσώπου, κάθε φορά που τίθεται θέμα συνεργασίας Ε.Ε.-ΝΑΤΟ», και γ) ότι αντίκειται στο ευρωπαϊκό κεκτημένο, αλλά και στην απλή λογική, ευρωπαϊκή χώρα (ή χώρα που φιλοδοξεί να ενταχθεί στην Ε.Ε.) «να κατέχει εδάφη άλλης ευρωπαϊκής χώρας».

ΟΣΟ ΓΙΑ τη στάση της Αθήνας, κυ-

βερνητικές πηγές δήλωναν ότι τόσο ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής, όσο και ο υπουργός Εξωτερικών Π. Μολυβιάτης, στις πρόσφατες συναντήσεις που είχαν με τους τούρκους ομολόγους τους, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και Αμπντουλλάχ Γκιουλ, στη Ρώμη, έθεσαν το θέμα των συνεχιζομένων παραβιάσεων του ελληνικού εναέριου χώρου και ότι έλαβαν «εκ νέου τη διαβεβαίωση» (φραστική διαβεβαίωση) ότι «δεν είναι στις προθέσεις της Άγκυρας η δημιουργία κλίματος έντασης στο Αιγαίο». Οι «διαβεβαιώσεις» συνέπεσαν με υπηρεσιακή έκθεση του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών (δημοσιεύθηκε στην τουρκική εφημερίδα Ραντικάλ), σύμφωνα με την οποία «η κυβέρνηση της γείτονος» -διάβαζε η ελληνική κυβέρνηση- θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Θράκης νοείται μόνο στη «βάση της αμοιβαιότητας», θέτοντας θέμα μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη.

ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ γνωστό, η Αθήνα έχει επανειλημμένα επικριθεί ότι κατάφερε ώστε το «άπαντον» των ελληνικών αιτημάτων, απέναντι στην Τουρκία, να

έχει περιορισθεί στο αίτημα της επαναλειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Πλην, ακόμα και γι' αυτό το ελάχιστο ελληνικό αίτημα, το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών ζητεί τώρα ανταλλάγματα, εφόσον το αποσυνδέει τόσο από τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, όσο και από θέματα σεβασμού θρησκευτικών δικαιωμάτων. Ενδεικτική, από την πλευρά αυτή, είναι και η αντίδραση του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου, ο οποίος δήλωσε σχετικά: «Δεν παραιτούμεθα των όσων μας ανήκουν», αλλά και «Δεν δειλιούμε μπροστά στις πρόσφατες συγκεντρώσεις των Γκρίζων Λύκων, μήτε στις βομβιστικές επιθέσεις».

Α. ΠΑΠΑΡΗΓΑ: ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΦΕΤΗΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΗΣΥΧΙΑΣ ΜΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

ΤΟΥΤΩΝ ΟΛΩΝ δοθέντων, αλλά και εν όψει της συνόδου κορυφής του Δεκεμβρίου, το υπουργείο Εξωτερικών άρχισε ήδη να ενημερώνει τα πολιτικά κόμματα, ύστερα από σχετικό αίτημά τους. Ήδη, ο υπουργός Εξωτερικών Π. Μολυβιάτης συναντήθηκε με τη γενική γραμματέα της Κ.Ε. του ΚΚΕ, Αλέκα Παπαρήγα, η οποία χαρακτήρισε την ενημέρωση «ουσιαστική» και τη συνάντηση-συζήτηση «πολύ χρήσιμη». Η γ.γ. δεν παρέλειψε να τονίσει ότι η πορεία ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε. πρέπει ν' αξιοποιηθεί, «για να ασκηθεί πίεση στην Τουρκία, προς όφελος των ζητημάτων στο Αιγαίο και του Κυπριακού και της ελευθερίας στην Τουρκία». Αξιοσημείωτες, όμως, είναι οι εκτιμήσεις της Αλέκας Παπαρήγα και για τις συμφωνίες Μαδρίτης και Ελσίνκι: Οι συμφωνίες αυτές -δήλωσε- δημιούργησαν ένα αρνητικό δεδομένο, γιατί αναγνωρίζουν ουσιαστικά κυριαρχικά δικαιώματα στο Αιγαίο, με βάση τις διεκδικήσεις της Τουρκίας, και έρχονται σε αντίθεση με το δίκαιο και τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας. Και η κατάληξη: «Αυτό είναι το αφετηριακό σημείο ανησυχίας μας αυτήν την περίοδο».

ANTHNOΡ

PASOKIES

- Την ανάγκη ποιούν φιλοτιμία, αλλά δεν τους βγαίνει.
- Όσο κι αν τα παχύσαρκα και παχύδερμα, απ' την πολυφαγία, του εικοσαετούς πασοκικού καθεστώτος, προσπαθούν να πείσουν την κοινή γνώμη ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά.
- Έρχεται μια δημοσκόπηση και τους χαλάει η μανέστρα!
- Όχι πως η κατάσταση είναι ρόδινη. Κάθε άλλο.
- Πολλοί όμως πλέον είναι οι υποψιασμένοι
- ...για τις αγορές του «αιώνα» και με τις μίζες των κλαδικάριων αξιωματούχων και των πολιτικών προϊσταμένων τους,
- ή για τη διοργάνωση της Ολυμπιάδας όχι για την υστεροφημία κάποιων πολιτικών, αλλά κυρίως για τον πολλαπλασιασμό των τραπεζικών λογαριασμών στην Ελβετία των εργολάβων της «αλλαγής» και του συνδικατού της διαπλοκής,
- ή για τα μεγάλα έργα που ούτε οραματικά ήταν, ούτε αναπτυξιακά.
- Η τσιχλόφουσκα της «συμμετοχικής» δημοκρατίας ξεφούσκωσε πριν καν φουσκώσει και κατάντησε ανέκδοτο.
- Κι ας ωρύονται περί του αντιθέτου οι γλοιώδεις και απεχθείς τηλεπαραθυράκηδες.
- Κι ας κατασκευάζονται από το Συγκρότημα «εκθέσεις» περί οικονομίας για τη δημιουργία εντυπώσεων.

ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΦΙΛΟΙ

πολλά μέτρα φιλμ για να τραβούν φωτογραφίες, και διασκεδάζοντάς μας με τα ακροβατικά τους καμώματα ή με το κρυφτούλι που παίζουν με τους Έλληνες συναδέλφους τους, αν και λίγο επικίνδυνο εξαιτίας της συμφόρησης που δημιουργούν σε αέρα και θάλασσα.

Και εντάξει –ας πούμε– με

τα παιχνίδια στο Αιγαίο. Εκείνη όμως η σύνδεση του θέματος της Σχολής της Χάλκης με την μουσουλμανική μειονότητα στη Θράκη, από τον πρωθυπουργό Ερντογάν, τον... κουμπάρο, μάλλον μας κάθεται στο στομάχι. Είπαμε, φίλοι και κουμπάροι, αλλά όχι κι έτσι...

Τ.Κ.Δ.

ΕΒΕΡΤ

Δεν λέει να κάνει πίσω ο Μιλ. Έβερετ και γι' αυτό συνεχίζει να βομβαρδίζει τους κυβερνητικούς ιθύνοντες με οδηγίες περί χρηματιστηρίου. Με αφορμή το βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, που έθετε στο αρχείο την υπόθεση για το σκάνδαλο στο χρηματιστήριο, ξεσπάθωσε ο πρώην πρόεδρος υπενθυμίζοντας στους παροικούντες στη Ρηγίλλης ότι δεν θα σταματήσει να αποτελεί τη στεντόρεια εσωκομματική αντιπολίτευση. Τι κι αν δεν έγινε υπουργός; Η ελπίδα τελειώνει τελευταία!

Σως

του Χρ. Παπανίκου

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ «ΤΑΪΛΑΝ»

Το 1995 ο Σινάν Μποζκούρτ (Ταϊλάν) συνελήφθη από τις γερμανικές αρχές ως ύποπτος για δύο απόπειρες εμπρησμών κατά τουρκικών τραπεζών στη Γερμανία. Καθώς δεν προέκυψε κανένα στοιχείο εις βάρος του, αφέθηκε ελεύθερος και μάλιστα το γερμανικό δημόσιο υποχρεώθηκε να τον αποζημιώσει.

Στις 22 Οκτώβρη 2004 το Ε' Ποινικό Τμήμα του Αρείου Πάγου εξέδωσε απόφαση με την οποία γνωμοδοτεί υπέρ της έκδοσης του Ταϊλάν στη Γερμανία προκειμένου να του ασκηθεί δίωξη για τα αδικήματα του 1995 για τα οποία το ίδιο το γερμανικό κράτος τον είχε αθώσει και αποζημιώσει λόγω έλλειψης στοιχείων.

Η επιτροπή φορέων και οργανώσεων για την απελευθέρωση και μη έκδοσή του θεωρούν την αίτηση των γερμανικών αρχών προσχηματική, καθώς υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να διωχθεί για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας στην Τουρκία. Μάλιστα ο κίνδυνος έκδοσής του από τους Γερμανούς στην Τουρκία, όπου είναι βέβαιον ότι θα υποστεί βασανιστήρια και σκληρές διώξεις από το καθεστώς, θεωρείται μεγάλος.

Δεκάδες έλληνες βουλευτές και ευρωβουλευτές, εκατοντάδες συνδικαλιστικές και πολιτικές οργανώσεις, επιστημονικές ενώσεις και φορείς συμπαραστέκονται στον διωκόμενο Ταϊλάν και ζητούν να μην εκδοθεί στη Γερμανία.

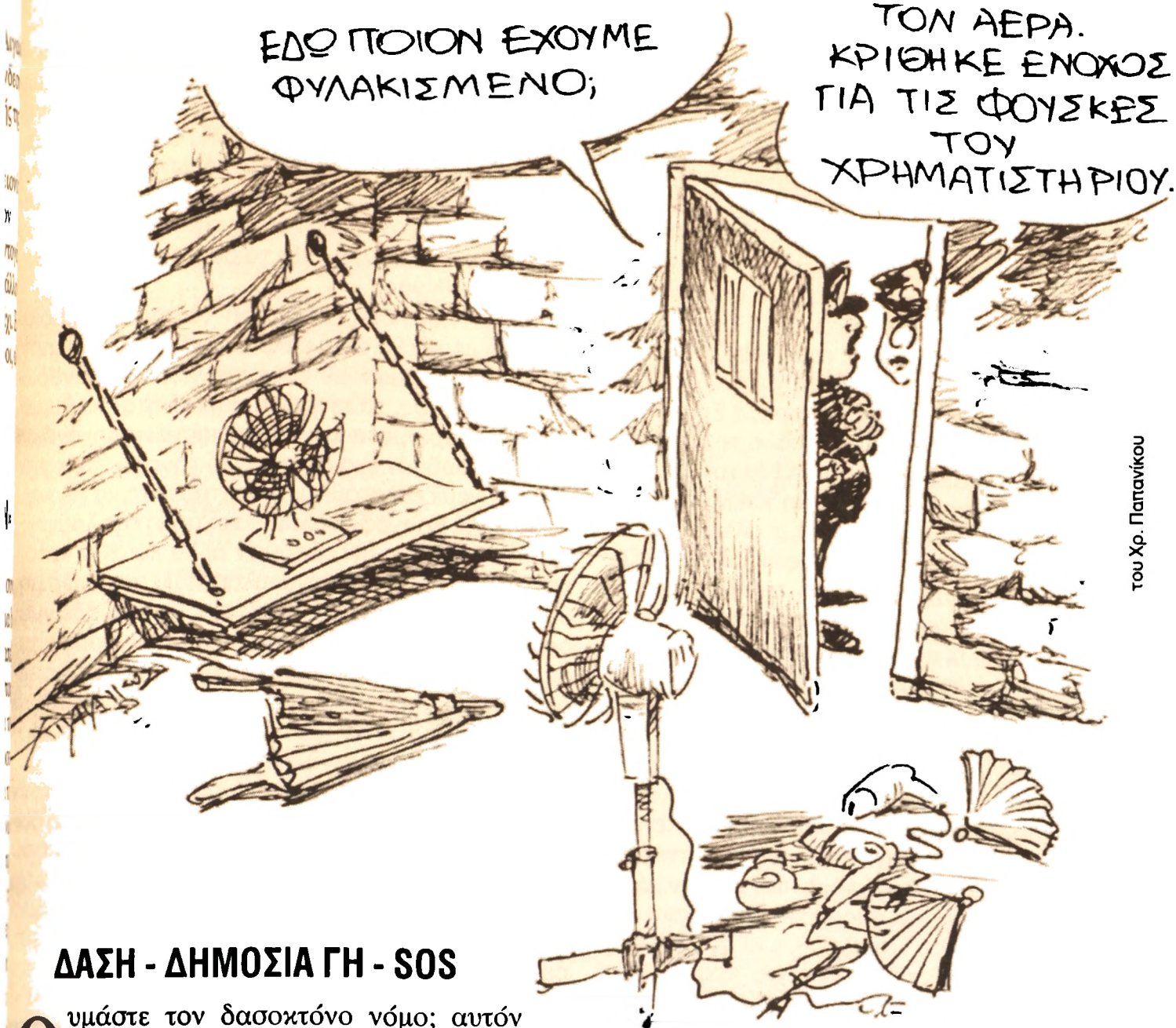
Όσοι έχουν ξεχάσει την ύπαρξη λευκών κελιών στην Τουρκία, θα την ξαναθυμηθούν αν περάσουν αυτό το διάστημα από τα Προπύλαια του Πανεπιστημίου. Εκεί, τρεις πολιτικοί κρατούμενοι που έχουν εγκλειστεί στα τουρκικά λευκά κελιά έχουν αρχίσει εδώ και δύο μέρες απεργία πείνας ώστε να συμπαρασταθούν με αυτόν τον τρόπο στον Ταϊλάν.

Παράλληλα έχει προγραμματιστεί συγκέντρωση και πορεία αλληλεγγύης την Τρίτη 9 Νοέμβρη στις 6 μ.μ. στα Προπύλαια, προκειμένου να ασκηθεί πίεση στον υπουργό Δικαιοσύνης ώστε να μην υπογράψει την έκδοση του Ταϊλάν στη Γερμανία.

ΦΛΟγα

ΕΔΩ ΠΟΙΟΝ ΕΧΟΥΜΕ
ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟ;

ΤΟΝ ΑΕΡΑ.
ΚΡΙΘΗΚΕ ΕΝΟΧΟΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΟΥΣΚΕΣ
ΤΟΥ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ.

του Χρ. Παπανίκου

ΔΑΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΗ - SOS

Ουμάστε τον δασοκτόνο νόμο; αυτόν που αλλάζει τον ορισμό του δάσους και των δασικών εκτάσεων, που ψήφισε η κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ πέρυσι και χάριζε περί τα 30 εκατομμύρια στρέμματα σε ιδιώτες ιδιοκτήτες ή καταπατητές;

Τον θυμήθηκε η Ν.Δ., αλλά παράλληλα ξέχασε ότι τον είχε καταγγείλει ως αντισυνταγματικό, ψηφοθηρικό κ.λπ. ως αντιπολίτευση.

Έτσι τώρα ως κυβέρνηση μέσω του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης υπέγραψε εγκύκλιο για

την εφαρμογή του. Θα ακολουθήσει το Υπουργείο Οικονομικών το οποίο με σχέδιο νόμου θα νομιμοποιήσει καταπατημένες εκτάσεις εκτός σχεδίου, ακόμα κι αν είναι δασικές. Και φυσικά περιμένει μετά και η γνωστή πια ΕΤΑ Α.Ε. για να ολοκληρώσει το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας.

Άντε, και καλά κέρδη...

ΦΛΟγα

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ

Οκ. Πάρις Κουκουλόπουλος ως Πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ απηύθυνε στις 9.10.2004 –και σωστά– επιστολή προς την κυβέρνηση ζητώντας να ικανοποιηθούν τα οικονομικά αιτήματα των Δήμων και Κοινοτήτων. Μάλιστα επικαλέστηκε και το Σύνταγμα, δηλώνοντας ότι: «Η ΚΕΔΚΕ δεν επέτρεψε καμία μεταφορά αρμοδιότητας έξω από την επιταγή του Συντάγματος. Το έπραξε τρεις φορές με την προηγούμενη κυβέρνηση και η στάση της δεν πρόκειται να αλλάξει επειδή άλλαξε η κυβέρνηση». Μπράβο κύριε Κουκουλόπουλε! Πάντα τέτοια. Ο κ. Κου-

κουλόπουλος –άσχετο αυτό– ξέχασε όμως το Σύνταγμα όταν έγινε η νομοθετική ρύθμιση με την οποία ο ίδιος, η κ. Φώφη Γεννηματά, ο κ. Κουράκης, Δήμαρχος Ηρακλείου, κ.ά. ευνοήθηκαν κατά τρόπο αντισυνταγματικό, ώστε να παίρνουν εκτός από την αποζημίωση του Δημάρχου κ.λπ. και τους πλήρεις μισθούς τους από τους δημόσιους οργανισμούς που εργάζονταν προηγουμένως. Τα είχαμε όλα καταγγείλει προεκλογικά, αλλά ο κ. Παυλόπουλος προφανώς τα λησμόνησε όλα, αφού τώρα βολεύονται και «τα δικά του παιδιά».

Ν.Κ.

PASOKIES

- Το αστείο είναι ότι θέλουν να κάνουν και συνέδριο (sic).
- Να πουν τι;
- Δικαίωμα στο όνειρο!
- Μόνο που το όνειρό τους (να καταλάβουν και πάλι την εξουσία) είναι τόσο μακρινό. Μα τόσο μακρινό!
- Γιατί για το λαό είναι εφιάλτης.
- Πήραν τη χώρα σβάρνα λοιπόν κάτι λιπόσαρκοι συφοριασμένοι καθοδηγητάδες, μαζί με τη γυναικεία μακιγιαρισμένη ποσόστωση.
- Πασχίζουν να μαζέψουν τις σάρκες τους.
- Σε μαζώξεις που δεν έχουν να ζηλέψουν το παραμικρό (αριθμητικά) από αντίστοιχες απόπειρες σχέτων της αριστεράς (μόνο που εκεί υπάρχει ποιότητα).
- Γκρίνια και αγωνία για το μαγαζί τους.
- Ελάχιστοι προθυμοποιούνται να βάλουν πλάτη.
- Μόνον οι πολύ εκτεθειμένοι.
- Οι άλλοι, στη συνομοταξία των χαμαιλέοντων, αλληθωρίζουν προς τη νέα εξουσία.
- Ό,τι έγινε με τη Σημητική εξουσία από κάτι κουρασμένα παλληκάρια της Αριστεράς.
- Η παρέα των επικουρο-διπλωματών που έχει το πάνω χέρι στη Χ. Τρικούπη θυμίζει νηπιαγωγείο σε παραλία με τα κουβαδάκια τους.

PASOKIES

- Μιλάμε για την κωμωδία.
- Τύφλα να 'χουν οι μακαρίτες Αυλωνίτης και Βασιλειάδου.
- Οι ούλτρα επαναστάτες (λέμε τώρα) πρόεδροι της ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ πήραν τα φισεκλίκια τους, μόνο που ξέμειναν από πυρομαχικά.
- Ούτε 10% δεν τους ακολούθησαν στην απεργία που κήρυξαν στο δημόσιο τομέα.
- Ούτως εχόντων των πραγμάτων, ο Βαγγέλας του Βορρά θα ασχολείται με τη δίαιτά του,
- ο εγγονός του προπολεμικού δικτάτορα με την αμπελουργία,
- η εκ των Βρυξελλών κυρία θα μαλλιοτραβιέται στην Επιτροπή Κυριών και Δεσποινίδων με την εκ μεταγραφής αριστερή συναγωνίστριά της,
- ο θατσερολάγνος συνεργαζόμενος θα εξακολουθεί να γευματίζει στα στέκια του Κολωνακίου,
- και κάτι φουκαράδες πρώην αριστεροί θα συνωστίζονται στα πορτοπαράθυρα των καναλιών εκπέμποντας τη γελοιότητα και τη κενολογία τους,
- επειδή δεν πρόκαναν το τραίνο όταν ήταν σταθμευμένο στην εξουσία!
- Κι όλοι τους είναι ένα βήμα πριν από τη συνταξιοδότηση.

N. Μολ.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ

Τα θεωρούμενα ως μικρά φαίνεται πως είναι και τα πιο ουσιώδη σ' αυτόν τον δύστηνο τόπο. Το κυκλοφοριακό στην Αθήνα, που λέτε, παραμένει παρανοϊκό, απρόβλεπτο, έτοιμο να κατασπαράξει εργατώρες και, κυρίως, ψυχικές ισορροπίες. Κι όλα αυτά παρά τα πολυδιαφημισμένα ολυμπιακά έργα και το απροσμέτρητο κόστος τους. Αυτές που όντως έχουν βελτιωθεί είναι οι δημόσιες συγκοινωνίες. Και σε ποιότητα και σε ποσότητα προσφοράς – πυκνά δρομολόγια, νέες γραμμές, καινούργια οχήματα – όπως επίσης και σε εσωτερικές διασυνδέσεις των επιμέρους μέσων (δυνατότητα μετεπιβιβάσεων). Φαίνεται ότι ο νέος υπουργός Συγκοινωνιών, ο κ. Λιάπης, έχει πάρει τον ρόλο του αρκετά σοβαρά και προσπαθεί να λύσει αυτόν τον ανοικτό γόρδιο δεσμό που λέγεται κυκλοφοριακό στην Αθήνα. Ο καρκίνος της πόλης μ' άλλα λόγια.

Ο υπογράφων δεν είναι συγκοινωνιολόγος, ζει όμως σ' αυτή την πόλη και ξέρει τα προβλήματα από κάτω. Το άστυ λοιπόν ασφυκτιά από τον υπερβολικό αριθμό των ΙΧ που το πνίγουν είτε κινούμενα είτε σταθμευμένα. Άρα μια αριστερή πολιτική, δηλαδή μια πολιτική υπέρ του συνόλου, θα επέβαλε έναν «ήπιο αλλά σταθερό αποκλεισμό» των Ι.Χ. από το κέντρο, γεγονός που θα βελτίωνε αυτόματα την αποτελεσματικότητα των δημόσιων μέσων αλλά και θα μείωνε το κόστος της πανάκριβης πλέον ενέργειας κίνησης. Βέβαια κάτι τέτοιο θα έπληττε την αγορά αυτοκινήτου – μην ξεχνάμε πως για τον μέσο Έλληνα το ΙΧ παραμένει ακόμη σύμβολο κοινωνικού status κι όχι απλώς εργαλείο –, ενώ συγχρόνως θα αποστερούσε απ' το κράτος μια χρυσοφόρο αεγλάδα εύκολης φορολογίας. Απ' την άλλη το οικονομικό κέρδος και η ποιότητα ζωής, θα αναβαθ-

μίζονταν αναμφισβήτητα. Γι' αυτό μίλησα περί αριστερής, δηλαδή εναντίον του κέρδους και υπέρ των ανθρώπων, πολιτικής. Ο κ. Λιάπης δείχνει μια κινητικότητα, επανεξετάζει τον Κ.Ο.Κ., επανασχεδιάζει τις διαδρομές των δημόσιων μέσων σε μια πόλη που αλλάζει συνεχώς. Φαντασία χρειάζεται. Θυμίζω πως ο Στέφανος Μάνος με την απλή λύση των λεωφορειοδρόμων άλλαξε το συγκοινωνιακό καθεστώς της Αθήνας.

Ξεκινάω, που λέτε, το πρωί απ' το σπίτι μου ευδιάθετος, η μέρα έξω είναι καλοκαιρινή, αλλά όλη αυτή η βία των δρόμων με τους τρελαμένους ανθρώπους, το άγχος, τα πηγμένα αυτοκίνητα, τα θυμωμένα κορναρίσματα και τ' αφηνιασμένα μηχανάκια που ακολουθούν ένα δρόμο δικό τους, εκτός κανόνων, με γεμίζει κατάθλιψη. Φανταστείτε να πλακώσουν και οι βροχές. Η ολυμπιακή πόλη της λάμψης, των φωτισμένων πεζοδρόμων αλλά και των κατοίκων της σε διακοπές ξανακυλάει πάλι στη γνώριμη, βαλκανική της μιζέρια. Το τραμ, για παράδειγμα, αφού κατέστρεψε, αναστάτωσε και αναποδογύρισε τη ζωή των κατοίκων απ' όπου κι αν πέρασε, απέδειξε εν τοις πράγμασιν ότι είναι κακοσχεδιασμένο και ότι επελέγη μόνο και μόνο γιατί κάποιος θα κέρδιζαν υπερβολικά πολλά από τη δημιουργία του. Φαντάζομαι αντί των γραμμών του τραμ αν είχαν σχεδιαστεί σωστά νέοι λεωφορειοδρόμοι ή αν η δαπάνη πήγαινε στην επέκταση του μετρό, του μέσου δηλαδή που άλλαξε τον «ρουν των γεγονότων» όπως λέγανε στις παλιές ελληνικές ταινίες, πόσο διαφορετικά θα ήταν τώρα τα πράγματα. Είπαμε, δεν είμαστε συγκοινωνιολόγοι, αλλά δεν είμαστε και μαλάκες!

Μάνος Στεφανίδης

ΕΚΕΙ ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Επιτέλους. Μετά από μακρές και επίμονες διαμαρτυρίες των κατοίκων, αλλά και πολλών μέσων ενημέρωσης, η πολύπαθη οδός Πέτρου Κόκκαλη, ανάμεσα στο Μέγαρο Μουσικής και την αμερικανική πρεσβεία, δόθηκε στην κυκλοφορία. Αν και όχι ολόκληρη, απλώς η... μισή. Η μια λωρίδα δηλαδή, γιατί η άλλη εξακολουθεί να είναι καλυμμένη από τα πλαστικά οδοφράγματα της τροχαίας, δήθεν για λόγους ασφαλείας της πρεσβείας.

Να χαρούμε; Όχι βεβαίως. Διότι, όπως πληροφορούμαστε, η οδός Κόκκαλη θα ξανακλείσει οσονούπω, λόγω εργασιών που πρόκειται να γίνουν στο παρακείμενο ήδη περιφραγμένο αλσύλλιο, στο οποίο θα ανεγερθεί νέο κτίριο της αμερικανικής πρεσβείας.

Αντίθετα, μέχρι τώρα δεν έχει γίνει καμία συζήτηση για τον άλλο δρόμο του Κολωνακίου, την οδό Υψηλάντου, η οποία μένει εντελώς αποκλεισμένη εδώ και πολλούς μήνες, για την προστασία – από ποιους; – της βρετανικής πρεσβείας.

T.K.A.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΠΑΙΔΙΑ...

Όταν στην πρώτη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου ο πρωθυπουργός μιλούσε για σεμνότητα και ταπεινότητα ορισμένοι μέσα στο κόμμα του φαίνεται ότι είχαν βουλώσει με αποτελεσματικό τρόπο τα αφτιά τους. Ένας από αυτούς είναι και ο ειδικός σύμβουλος της Προέδρου της Βουλής Τάκης Κάμπρας. Πώς αλλιώς να εξηγήσει κανείς το γεγονός ότι, ενώ το γραφείο του εν λόγω συμβούλου βρίσκεται μόλις μερικά μέτρα από την αίθουσα συνεδριάσεων του υπουργικού συμβουλίου (συγκεκριμένα, στεγάζεται στο γραφείο του πρώην πρωθυπουργού Κ. Μητσοτάκη), εκείνος δεν φαίνεται να άκουσε τίποτε από τις παραινήσεις του Κ. Καραμανλή;

Ο συγκεκριμένος σύμβουλος με την αλαζονική συμπεριφορά του όλο αυτό το διάστημα έχει προκαλέσει την μήνι των υπαλλήλων του Κοινοβουλίου αλλά

και των πρώην συναδέλφων του δημοσιογράφων. Αποκορύφωμα η απαίτησή του από εκδότη και διευθυντή κεντροδεξιάς εφημερίδας (Απόφαση) να απολυθούν δύο κοινοβουλευτικοί συντάκτες προκειμένου να τοποθετήσει στη θέση τους πρόσωπα της αρεσκείας του. Δικαίως, και οι δύο (εκδότης και διευθυντής) τον έστειλαν από εκεί που ήρθε, τον κατήγγειλαν δημοσίως μέσω των σελίδων της εφημερίδας αλλά και

στην ΕΣΗΕΑ, η οποία παρενέβη με επιστολή της. Το ερώτημα είναι όμως γιατί μέχρι σήμερα δεν έχει παρέμβει η ίδια η κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη που είναι σοβαρός άνθρωπος (δεν βλέπει ότι της κάνει κακό;) ή κάποιος από το Μέγαρο Μαξίμου. Άλλωστε, ο σημερινός κυβερνητικός εκπρόσωπος ως παλιός δημοσιογράφος δεν μπορεί να μην έχει ευαισθησία στα θέματα που αφορούν τους συναδέλφους του.

Τ.Δ.

ΕΛΛΑΔΑ-ΑΛΒΑΝΙΑ: ΠΡΩΤΙΕΣ

Η Αλβανία θεωρείται η πρώτη φιλοαμερικάνικη χώρα, ενώ ο ισχυρότερος αντιαμερικανισμός σημειώνεται στην Ελλάδα. Αυτά αποτυπώνει το τελικό αποτέλεσμα μιας σφυγμομέτρησης που έγινε από το International Gallup Association, σχετικά με τα φιλοαμερικανικά ή αντιαμερικανικά αισθήματα σε διάφορες χώρες του κόσμου.

Η σφυγμομέτρηση, που διεξήχθη σε εξήντα χώρες, έφερε διαμετρικώς αντίθετα αποτελέσματα για τους δυο βαλκάνιους γείτονες, την Αλβανία και την Ελλάδα. Έτσι, η Αλβανία βρίσκεται πρώτη στη λίστα των χωρών με φιλοαμερικανικά αισθήματα με ποσοστό 95%, ενώ αντίθετα το 63% του ελληνικού πληθυσμού εκδηλώ-

θηκε κατά των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Στη λίστα υπέρ των Ηνωμένων Πολιτειών αμέσως μετά την Αλβανία ακολουθεί το Κόσοβο, ο λαός του οποίου εξέφρασε το θαυμασμό του έναντι στην ισχυρότερη χώρα του κόσμου με ποσοστό 89%.

Στην πρώτη θέση της λίστας με αντιαμερικανικά αισθήματα βρίσκεται η Ελβετία με 68%, και ακολουθούν η Ουρουγουάη και η Ελλάδα με 63%, η Αίγυπτος με 60% και η Ινδονησία με 59%.

Σύμφωνα με στοιχεία που αναφέρει η αθηναϊκή εφημερίδα Έθνος, επτά στους δέκα Έλληνες εναντιώνονται στον πόλεμο του Ιράκ και πιστεύουν ότι η αμερικανική πολιτική προς την Ελλάδα είχε αρνητι-

κές επιπτώσεις.

Οι χώρες στις οποίες σημειώνεται το υψηλότερο ποσοστό φιλοαμερικανικών αισθημάτων είναι η Αλβανία με 95%, το Κόσοβο με 89%, το Ισραήλ με 84% και το Αφγανιστάν με 80%.

Φιλοαμερικανικές χώρες

Αλβανία: 95%
Κόσοβο: 89%
Ισραήλ: 84%
Αφγανιστάν: 80%

Αντιαμερικανικές χώρες

Ελβετία: 68%
Ελλάδα: 63%
Ουρουγουάη: 63%
Αίγυπτος: 60%
Ινδονησία: 59%

ΜΑΥΡΗ ΑΠΕΙΛΗ

Ασυγκράτητος πλέον εμφανίζεται ο Αρχιεπίσκοπος, αφού θεωρεί ότι είναι ικανός να ανταποκρίνεται και στα καθήκοντα ενός ευρωπαίου επιτρόπου! Υπερασπίστηκε τις απόψεις του «κομμένου» από την ευρωπαϊκή επιτροπή Ρ. Μπουτιλιόνε περί ομοφυλοφιλίας και ηθικής, μαγειρεύοντας με σαγηνευτικό τρόπο τις παγιωμένες παραδοξολογίες με τις λαϊκές προκαταλήψεις. Μπροστά του ωχρία και η καντιανή ηθική και η όποια βίβλος των δημοκρατικών επιτευγμάτων. Με τον τρόπο που εξακοντίζει τα βέλη του, στο τέλος δεν θα βρούμε γωνιά για να προστατευθούμε...

ΑΥΡΙΑΝΗΣ ΑΘΛΑ

Νέες σελίδες δόξας γράφει η Αuryανή δηλώνοντας ανοιχτά και με ηχηρά οκτάσηλα ότι τάσσεται στο πλευρό του Καραμανλή, προκειμένου να πατάξει αυτός τα φαινόμενα διαπλοκής. Από την εποχή που πάλευε για να «γκρεμίσει» τον Καραμανλισμό, αναλαμβάνει πρόθυμα τώρα να «αναστηλώσει» και να υμνήσει τα έργα του «νέου Καραμανλισμού».

Σως

A.Z.

ΤΡΙΑΛΑΡΙ, ΤΡΙΑΛΑΡΟ

«Η υπόθεση της συμμετοχικής διαδικασίας έως πρόσφατα απασχολούσε κάποιους διανοούμενους ή κάποιους απογοητευμένους από την πολιτική. Όταν ανέλαβε ο Γ. Παπανδρέου, μπήκε στη ζωή μας». Αυτά γράφει η Μαρία Δαμανάκη στο νέο της βιβλίο. Μωρέ μπράβο! Ούτε η διαφήμιση για το αποσμητικό Ρεξόνα δεν είχε τόση απήχηση στο καταναλωτικό κοινό!

Σως

ΑΡΩΜΑ ΑΛΗΤΕΙΑΣ

Αναπαυθήκαμε στις ζεστές μας δάφνες μετά την κατάκτηση του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος στην Πορτογαλία. Από κάτω όμως όζει το καζάνι της χρόνιας δυσωδίας. Όποια απόπειρα καλλωπισμού του ελληνικού ποδοσφαίρου φαντάζει ιλαροτραγική. Στις εκλογές για τη διοίκηση της ΕΠΟ βρέθηκε επί σκηνής όλος ο θίασος, δείχνοντας με εξόφθαλμο τρόπο ποιοι ευθύνονται για το ότι τίποτα δεν έχει αλλάξει έως σήμερα στα ποδοσφαιρικά πράγματα. Με τέτοιους ηγήτορες γιατί οι περιθωριακοί των γηπέδων να αντισταθούν στην πρόκληση να βιαιοπραγούν ανενόχλητοι κάθε Κυριακή;

Σως

ΙΤΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ ΠΑΙΔΕΣ

Ενα επονομαζόμενο «Διεθνές Συμπόσιο» που οργανώνεται από το «Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας» του ΑΠΘ από 4-7 Νοεμβρίου 2004, έρχεται κατόπιν ολυμπιακής εορτής να συζητήσει την «εικόνα του αθλητισμού μέσω της λογοτεχνίας». Το υπερδραστήριο και ουσιωδώς ανύπαρκτο «Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας» του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΑΠΘ, αφού προηγουμένως εξασφάλισε τη χορηγία των ΥΠΠΟ, ΥΠΕΠΘ, ΟΠΑΠ, Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ, Γραφείου Εκπαίδευσης Γαλλικής Πρεσβείας Αθηνών, και Τελλογλείου Ιδρύματος, απέκτησε τη δυνατότητα να καλέσει 24 ξένους (παγκοσμίως αγνώστους) πανεπιστημιακούς από ευρωπαϊκά (κυρίως γαλλικά) Πανεπιστήμια. Αλλά η χάρη του έφτασε και ως τη Χαβάη! Ο κύκλος των περιπούδαστων «αθλητικών» παρεμβάσεων συμπληρώθηκε με ακόμη 12 έλληνες πανεπιστημιακούς. Ουδέν σχόλιον.

Από τους αρχαίους Πινδαρικούς ύμνους μέχρι τις σημερινές ποδοσφαιρικές ιαχές η διαδρομή των «αθλούμενων» πανεπιστημιακών περιλαμβάνει ανάλογες μαραθώνιες δεξιώσεις και συνεστιάσεις. Όλοι αυτοί οι θεσμικοί χορηγοί καθώς και οι επώνυμοι διοργανωτές δεν θα μπορούσαν άραγε να αντισταθούν στις προτροπές του ολυμπιακού πνεύματος και να διαθέσουν με μεγαλύτερη επιστημονική σοβαρότητα τον πακτωλό των χρημάτων που έρρευσε;

Σ.Α.

Η ΧΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

- Ένα καλό περιοδικό με τίτλο **Λαϊκό Τραγούδι** έπεσε στα χέρια μου.

Επειδή τα μικρά περιοδικά έντυπα χρειάζονται βοήθεια και μάλιστα εκείνων που τους ενδιαφέρουν τα θέματά τους, σας δίνουμε τα στοιχεία για να γραφτείτε συνδρομητές: **Λαϊκό Τραγούδι**, Εϋντού 3α, Αθήνα 116 36, τηλ: 210-7568887 και η ηλεκτρονική διεύθυνση laikotra@otenet.gr.

Στην ύλη του διαβάσαμε ενδιαφέροντα άρθρα με άγνωστες πληροφορίες και θέματα που δεν είναι στις τρέχουσες συζητήσεις, όπως για το λαϊκό τραγούδι στο στρατό, τα αντάρτικα τραγούδια, τους ζειμπέκους και τα ζειμπέκικα, τη δισκογραφία του Άκη Πάνου, τα τραγούδια των σφουγκαράδων του Τάρπον Σπρινγκς, για ανέκδοτα τραγούδια του Μάρκου Βαμβακάρη, για «ρακοσυλλέκτες και συνοδοιπόρους», για... για... Γράφουν ο Μανώλης Ρασούλης, ο Κώστας Χατζηδουλής, ο Πάνος Γεραμάνης, ο Δημήτρης Μανιάτης και πολλοί άλλοι. Την παρέα διευθύνει ο δημοσιογράφος Γιώργος Κοντογιάννης.

Αλλά επειδή σε μας αρέσει το πολιτικώς σκέπτεσθαι, αντιγράψω απόσπασμα από το σχόλιο «Η πολιτική αλλαγή και η διαπλοκή». Αναφερόμενο στα διάφορα «λαμόγια» συνεχίζει: «Όλοι αυτοί που εμφανίζονται ως γίγαντες, έχουν πηλίνα πόδια. Γιατί έχουν ένα και μοναδικό πελάτη: Το κράτος. Κι αν τον χάσουν, καταρρέουν. Επιπλέον, ο νέος πρωθυπουργός αυτή τη στιγμή –τώρα που είναι στην αρχή– είναι πανίσχυρος. Όλα αυτά τα γνωρίζουν οι πολιτικοί. Αλλά δεν τολμούν τη ρήξη γιατί επιλέγουν τον εύκολο δρόμο της προσωπικής τους στρατηγικής, των συμμαχιών και των ισορροπιών. Αυτό πρέπει να αλλάξει».

- Κάτι σάπιο υπάρχει στο Κέντρο Περιθαλψής Άγριων Ζώων, σύμφωνα με την εφημεριδούλα **Πολίτης της Αίγινας**:

«Με έκπληξη πληροφορηθήκαμε από τον ημερήσιο τύπο ότι στο ΕΚΠΑΖ Αίγινας συμβαίνουν σημεία και τέρατα. Εργαζόμενοι απλήρωτοι που απολύθηκαν μόλις διαμαρτυρήθηκαν, χωρίς κανένα επίσημο έγγραφο και χωρίς εξόφληση των δικαιωμάτων τους! Πρόκληση διαχειριστικού ελέγχου από μέλος του Δ.Σ. του ιδρύματος και καταγγελίες για ατασθαλίες!

Πραγματικά μας θλίβει το γεγονός. Είναι κρίμα στο ΕΚΠΑΖ, που αποτελεί στολίδι για την Αίγινα, να συμβαίνουν

παρόμοιες καταστάσεις και να κινδυνεύει ακόμα και η ύπαρξή του.

Είναι όμως επίσης απαράδεκτο και κάποιος της διοίκησης οι οποίοι θέλουν να εμφανίζονται και σαν προοδευτικοί άνθρωποι να φέρνονται με τέτοιο σκαιό τρόπο στους εργαζόμενους. Στους εργαζόμενους, πολλοί εκ των οποίων δώσαν ένα κομμάτι από τη ζωή τους για να σταθεί το κέντρο στα πόδια του. Απορία βέβαια γεννάει και το γεγονός ότι οι αρμόδιοι αδρανούν».

«Νέα Συντέλεια» στην ποίηση

Ποιος είναι ο ρόλος της ποίησης στην εποχή μας; Τι συμβαίνει με το μυθιστόρημα; Τι είναι το σημαντικό θέατρο και πού πηγαίνει; Ο όρος **μεταμοντέρνο** χαρακτηρίζει πράγματι τη σύγχρονη λογοτεχνία και τέχνη; Πώς διαφοροποιείται από τον μοντερνισμό και από την κειμενική θεωρία των μεταστρουκτουραλιστών; Σε όλα αυτά τα ερωτήματα που θέτει με την απλότητα και τη διαύγεια του σοφού ο ποιητής Νάνος Βαλαωρίτης στην εισαγωγή του, προτίθεται να απαντήσει η **Τετραμηνιαία Νέα Συντέλεια** που αριθμεί ήδη το πρώτο της τεύχος. Γύρω από το κυρίαρχο πρόσωπο του Νάνου Βαλαωρίτη, αλλά και του Αντρέα Παγουλάτου, που είναι οι συνεκτικοί κρίκοι ανάμεσα στη **Νέα Συντέλεια** και τη **Συντέλεια** που κυκλοφόρησε από το 1989 ως το 1996 (τότε τιμητικά αναφερόταν και η Μαντώ Αραβαντινού), συγκεντρώνονται οι ποιητές και εικαστικοί Ιάσων Δεπούνης, Μιχαήλ Μήτρας, Βίκτωρ Ιβάνοβιτς, Νατάσα Χατζιδάκι, Έλενα Νούσια, Κωστής Τριανταφύλλου, Σωτήρης Λιόντος, Ελισάβετ Αρσενίου, Κώστας Σταθόπουλος, Νίκος Σταμπάκης και Ανδρέας Φλουράκης. Η **Νέα Συντέλεια** συνοδεύεται από έναν μικρό τόμο με ποιήματα του μεγάλου Βραζιλιάνου ποιητή Carlos Drummond de Andrade και του Πορτογάλου Fernando Pessoa.

Κλοπή ύψους 30 δισ. στο Υπουργείο Άμυνας

του Β. Αμυντικού

Αυτό που δεν έκαναν οκτώ μήνες τώρα ο υπουργός Εθνικής Άμυνας, οι δυο υφυπουργοί του και ο Γενικός Γραμματέας Εξοπλισμών, το έκανε ο κ. Σμπώκος, ένας πρώην στενός συνεργάτης του Άκη Τσοχατζόπουλου, που προσπαθεί τώρα να σώσει εαυτόν.

Όπως έγραψε η Καθημερινή, στην κατάθεσή του στους εισαγγελείς που διερευνούν το σκάνδαλο των TOR-M1, ο πρώην γενικός διευθυντής εξοπλισμών «κάρφωσε» τον Α. Τσοχατζόπουλο ότι παρά τις εισηγήσεις της επιτροπής διαπραγμάτευσης αποφάσισε να μην ζητηθεί (ως όφειλε) εγγυητική επιστολή τραπεζής για τα αντισταθμιστικά οφέλη (offsets).

Η αποκάλυψη του κ. Σμπώκου δεν είναι σημαντική επειδή αποκάλυπτει μια ακόμη σκοτεινή πλευρά των πεπραγμένων του Άκη Τσοχατζόπουλου στο Υπουργείο Άμυνας. Εδώ αγόρασαν από τον Θ. Λιακουνάκο ραντάρ (AN/TPO-37) που δεν μπορούν να προσδιορίσουν τη θέση του εχθρικού πυροβολικού και ρώσικα αντιαεροπορικά που δεν έχουν ανταλλακτικά για να πυροβολήσουν, με τα «αντισταθμιστικά» θα ασχοληθούμε τώρα;

Και όμως, τα «αντισταθμιστικά» είναι το μεγαλύτερο των σκανδάλων στην Άμυνα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Αντί, μόνο στην επταετία 1996-2003 οι αξιότιμοι κύριοι Τσοχατζόπουλος, Παπαντωνίου και Σία υπέγραψαν συμβάσεις ύψους 17 τρισ. δρχ. (17.000.000.000.000), τουτέστιν 50 δισ. ευρώ (50.000.000.000). Ένα τρομακτικό αυτό καθεαυτό νούμερο, που ξεπερνά το δημόσιο χρέος παρά πολλών κρατών.

Το ένα ζήτημα αφορά στο πού πήγαν αυτά τα χρήματα. Νομίζει άραγε ο πρωθυπουργός ότι λύθηκε το πρόβλημα της διαπλοκής στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων επειδή η Βουλή θα εξετάσει δύο συμβάσεις ήσσονος σημασίας;

Το θέμα δεν είναι αν τα ραντάρ που πούλησε ο Θ. Λιακουνάκος δεν βλέπουν την τύφλα τους. Το μεγάλο θέμα είναι αν η ΑΧΧΟΝ του εν λόγω επιχειρηματία εκτέλεσε τα αντισταθμιστικά οφέλη που έχει αναλάβει την υποχρέωση να υλοποιήσει με τις συμβάσεις διςεκατομμυρίων που της παραχωρήθηκαν μέχρι σήμερα. Το Αντί δεν διαθέτει ακόμα ολοκληρωμένα στοιχεία για το μεγάλο σκάνδαλο των «αντισταθμιστικών», επειδή τελευταία η πληροφόρηση από το Υπουργείο Άμυνας ακολουθεί επιλεκτικές οδούς – όπως και η εσκεμμένη διοχέτευση πληροφοριών.

Διαθέτουμε όμως στοιχεία που αποκάλυπτουν ότι, αν οι πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Άμυνας εφαρμόζαν τον νόμο, οι προμηθευτές, όπως ο Θ. Λιακουνάκος, θα έπρεπε την τελευταία επταετία να είχαν διαθέσει στην Ελληνική Βιομηχανία **αντισταθμιστικά** ωφελήματα ύψους 30 δισ. Πράγμα που δεν έγινε ούτε κατά φαντασία.

Βάσει του νόμου περί προμηθειών (Προεδρικό Διάταγμα 284/89), **κάθε** προμηθευτής υλικού για τις Ένοπλες Δυνάμεις υποχρεούται να συμπεριλάβει στο πακέτο των προσφορών του και προσφορά αντισταθμιστικών ωφελημάτων (offsets) ύψους τουλάχιστον 60% της προμήθειας. Τα αντισταθμι-

στικά ωφελήματα δίνονται σε ανταπόδοση της δαπάνης που θα κάνει ο ελληνικός λαός για να αγοράσει το συγκεκριμένο οπλικό σύστημα και αφορούν συνήθως την συμπαραγωγή μερών του στην Ελλάδα, για να ενισχυθεί η εγχώρια αμυντική βιομηχανία.

Αν όμως το προεδρικό διάταγμα εφαρμοσθεί πλήρως, τότε τα κέρδη των εμπορών όπλων θα μειωθούν δραστικά κι έτσι το όλο θέμα παραπέμπεται στις γνωστές ελληνικές καλένδες. Βλέπουμε να γράφονται διάφορα για σκάνδαλα και σκανδαλάκια (συνήθως για τα τελευταία), αλλά κουβέντα για την κλοπή των «αντισταθμιστικών». Μια κλοπή ύψους 30 δισ. ή περίπου 10 τρισ. δρχ.!

Στην παρέμβασή του κατά τη διάρκεια των προγραμματικών δηλώσεων (21/03/2004) ο υπουργός Εθνικής Άμυνας δήλωσε μεταξύ άλλων για το θέμα αυτό: «Στηρίζουμε τις εγχώριες αμυντικές βιομηχανίες, κρατικές και ιδιωτικές, για συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και νατοϊκά προγράμματα. Στοιχεύουμε στην υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας και πλήρη αξιοποίηση των αντισταθμιστικών ωφελημάτων. Η μέχρι σήμερα ακολουθούμενη τακτική στα αντισταθμιστικά ωφελήματα θεωρείται απαράδεκτη και ζημιογόνος, γιατί ενώ υπογράφονται συμβάσεις ονομαστικών αντισταθμιστικών ωφελημάτων πολλές φορές μέχρι και 120% της αρχικής σύμβασης, η πραγματική υλοποίηση αρκετές φορές δεν ξεπερνά το 5%, και υπάρχουν ακόμα αντισταθμιστικά ωφελήματα τα οποία δεν έχουν καν αξιοποιηθεί ούτε έχουν υλοποιηθεί. Ιδρύουμε Φορέα Προώθησης Εξαγωγών Αμυντικού Υλικού, ο οποίος θα λειτουργεί με ιδιω-

τικο-οικονομικά κριτήρια».

Κατά την ταπεινή μας γνώμη, ο κ. υπουργός θα ήταν καλύτερα να αποφεύγει παρόμοιες βαρύγδουπες δηλώσεις περί του παρελθόντος και περί της ίδρυσης νέων και άχρηστων φορέων του δημοσίου. Και θα ήταν καλύτερα να αναζητήσει τους ενόχους της κλοπής των «αντισταθμιστικών» που έχουν συμφωνηθεί μέχρι σήμερα. Δεν απαιτείται άλλωστε και ιδιαίτερος κόπος. Είναι μεταξύ των υπευθύνων της πρώην Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών, και όπως αυτή μετονομάστηκε αργότερα. Δηλαδή, περί τους 20-30 ανθρώπους που «διαχειρίστηκαν» το τρομερό αυτό ποσό. Ούτε καν ελικόπτερο δεν χρειάζεται για να τους βρει. Είναι δίπλα του.

Πανεύκολο θα είναι αντιστοίχως και το έργο ενός εισαγγελέα. Οι τρεις που έστειλε ο κ. Παπαγγελόπουλος για να ερευνήσουν κάποιες «συμβασούλες» μερικών ψωροδισεκατομμυρίων είναι υπερβολικός αριθμός για παρόμοιες περιπτώσεις. Θα ήταν καλύτερα να τους έστελνε να ψάξουν τις 183 συμβάσεις που υπέγραψε το ΠΑΣΟΚ τα επτά τελευταία χρόνια. Εκεί θα βρει όλα τα στοιχεία που χρειάζεται για τα χαμένα 30 δισ.

Στον έλεγχο θα πρέπει κατά τη γνώμη μας να συμπεριληφθούν και οι κρατικές εταιρείες, όπως η ΕΑΒ, πρώην ΕΒΟ-ΠΥΡΚΑΛ, επειδή κάποιοι μη ορκωτοί λογιστές μάς λένε ότι στους ισολογισμούς τους απορρόφησαν πραγματικά το ένα χιλιοστό του παραπάνω ποσού και πίστωσαν πολύ περισσότερο. Ίσως θα πρέπει να συμπεριληφθούν και αυτές στον έλεγχο διασπάθισης του δημοσίου αυτού χρήματος. Υπάρχουν βέβαια και άλλοι συνυπεύθυνοι, όπως διάφορα «γραφεία» άπιστων Θωμάδων περί «Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων» με σκοπό την παραποίηση, μαϊμούδισμα, της όλης προσπάθειας.

Ένα και μόνο αρκεί για να εκτιμηθεί το αποτέλεσμα μιας παρόμοιας προσπάθειας. Φανταστείτε απλά ποια θα ήταν τα οφέλη για την εγχώρια οικονομία αν εισέρρεε σε αυτή όλα αυτά τα χρόνια το ποσό των 30 δισεκατομμυρίων.

Όλη η απάτη του Άκη

Σε μια χώρα όπου έχουν ακόμα κάποια αξία οι έννοιες «αιδώς» και «φιλότιμο» ο κ. Άκης Τσοχατζόπουλος θα έπρεπε κανονικά να ντρέπεται για όσα έπραξε κατά τη διάρκεια της κατακύρωσης της προμήθειας του ρώσικου αντιπυραυλικού συστήματος TOR-M1. Διότι στα πεπραγμένα αυτά δεν συμπεριλαμβάνονται μόνον όσα του καταλογίζονται μέχρι σήμερα στην Εξεταστική Επιτροπή ή, με την τελευταία αποκάλυψη (Καθημερινή 31/10), ότι άφησε στην άκρη τα ανασταθμιστικά ωφελήματα και δεν υπέγραψε τη σχετική εγγυητική επιστολή.

Σύμφωνα με έγγραφα το περιεχόμενο των οποίων αποκαλύπτει σήμερα το *Αντί*, έπραξε πολύ χειρότερα. Αυτό που τον βαρύνει όμως περισσότερο απ' όλα και κατά τη γνώμη μας αποτελεί πρόκριμα για το αποτέλεσμα των εργασιών της Εξεταστικής είναι ότι ενέκρινε την αγορά των προβληματικών συστημάτων χωρίς να δοθούν από τη ρώσικη πλευρά οι προβλεπόμενες νόμιμες εγ-

γνήσεις. Επιπλέον, ο ίδιος και ο κ. Σμπώκος έδωσαν στους Ρώσους προκαταβολή χωρίς την προσκόμιση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής.

Αντί για εγγυήσεις, οι Ρώσοι έστειλαν απλώς δυο υπουργικές επιστολές, οι οποίες νομικώς έχουν την αξία ευχετηρίων επιστολών – «τι κάνει η οικογένεια;», «πότε θα γίνει ο γάμος στο Παρίσι;» κ.λπ. Αγόρασε δηλαδή «γουρούνι στο σακί», με αποτέλεσμα, εκτός των

άλλων, το σύστημα να μη λειτουργεί και οι Ρώσοι να κάνουν τον ανήξερο. Η πρώτη επιστολή στάλθηκε κατά το χρόνο της αρχικής σύμβασης. Η δεύτερη από τον υπουργό Γκούντριν, το 2003.

Το αποτέλεσμα της ανυπαρξίας νομικών εγγυήσεων είναι η πλήρης επιχειρησιακή ακινησία των TOR, αφού δεν έχουν ανταλλακτικά, εξαρτήματα και λογισμικό για να λειτουργήσουν. Σύμφωνα με έγγραφα που έχουμε στη διάθεσή μας (για το θέμα αυτό έγραψε ήδη και η *Απογευματινή*), η σημερινή επιχειρησιακή κατάσταση των συστημάτων είναι: εκτός λειτουργίας 14 εκτοξευτές σε σύνολο 21, και 5 οχήματα μεταφοράς-φόρτωσης πυρομαχικών σε σύνολο 10.

Αλλά δεν είναι μόνον αυτά. Από το ποσό του συνολικού τιμήματος το Υπουργείο Άμυνας έχει καταβάλει μέχρι σήμερα στην ROSOBORONEXPORT 75.170.326,32 δολάρια (το 70% περίπου) «έχοντας παραλάβει συστήματα που δεν είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν στην αμυντική θωράκιση της χώρας, διότι δεν έχει γίνει η απαιτούμενη συμβατική διασύνδεση-διαλειτουργικότητα του συστήματος TOR-M1 με το Ενοποιημένο Σύστημα Αεράμυνας που αποτελεί αντικείμενο της κύριας σύμβασης».

Δεν μπορούν δηλαδή να συνδυασθούν με τα άλλα οπλικά συστήματα της αεράμυνας και θα «παίζουν» μόνα τους, αν καταφέρουν ποτέ να τα κάνουν να λειτουργήσουν. Έχουν να αποκαλύφθούν πολλά κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής. Προς το παρόν επισημαίνουμε και κάποια άλλα σημεία-κλειδιά της όζουσας υπόθεσης:

Σύμφωνα με το Πρακτικό της Επιτροπής Τεχνοοικονομικής Αξιολόγησης, το σύστημα που προσέφερε η канаδική OERLICON AEROSPACE, όχι μόνο ήταν κατά 12,6 δισ. δρχ. φθηνότερο, αλλά κάλυπτε επιπλέον «το μείζον μέρος των βασικών και μη βασικών χαρακτηριστικών της εγκεκριμένης από το ΣΑΓΕ μελέτης» για τις προδιαγραφές της προμήθειας «συστημάτων βραχέως βεληνεκούς» (SHORADS).

Για να αποφύγει τον σκόπελο αυτό, ο κ. Τσοχατζόπουλος επέλεξε την οδό

της απευθείας ανάθεσης (όλοι αντιλαμβάνονται πλέον το λόγο) και στις 11/11/98 ενέκρινε την προμήθεια 21 ρωσικών συστημάτων με δικαίωμα προαίρεσης για άλλα 29!

Στις 12/2/99 μπαίνει στο παιχνίδι και ο Ι. Σμπώκος (Γενικός Διευθυντής της Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών) και κατακυρώνει την απευθείας ανάθεση στους Ρώσους, επικαλούμενος τις διατάξεις του Π.Δ. περί μοναδικού κατασκευαστή και περί κάλυψης κατεπειγουσών αναγκών. Όπως είδαμε όμως, αγόρασαν συστήματα που δεν λειτουργούν ακόμα. Τόσο κατεπείγουσα ήταν όπως φαίνεται για τον κ. Τσοχατζόπουλο η προμήθεια.

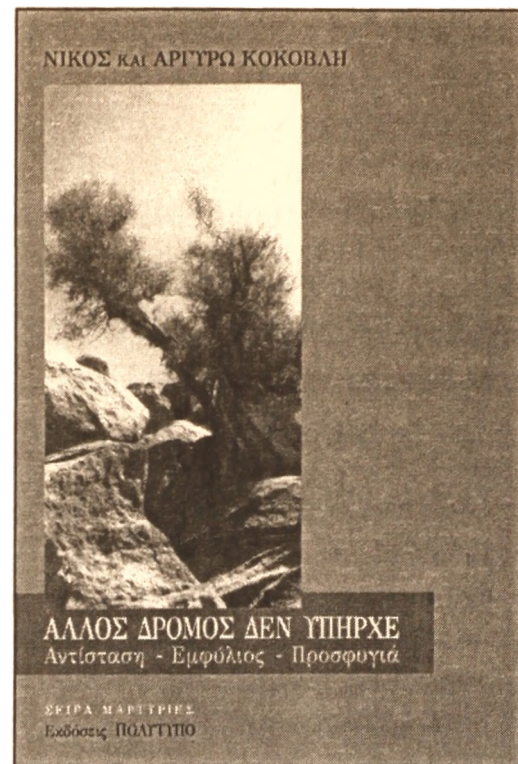
Και όχι μόνον αυτό. Την ίδια ημέρα ο Ι. Σμπώκος ενέκρινε τη χορήγηση προκαταβολής χωρίς την προσκόμιση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής. Η προκαταβολή δόθηκε σε δυο δόσεις, η πρώτη ύψους 30% και η δεύτερη ύψους 20%.

Το αρχικό συμβατικό τίμημα ήταν 519.053.910 δολάρια. Στις 18/2/2000, ο Ι. Σμπώκος ενεργοποιεί το δικαίωμα προαίρεσης και υπογράφει την 1η Συμπλήρωση (Amendment) της σύμβασης ζητώντας άλλα 4 TOR-M1 που ανεβάζουν το συνολικό τίμημα στα 818.695.684 δολάρια και την προκαταβολή κατά 147.820.886 δολάρια.

Επί Άκη Τσοχατζόπουλου οι καταβολές γινόντουσαν προς την ρώσικη εταιρεία ALMAZ ANTEY, που ήταν και ο αντισυμβαλλόμενος με το ΥΠΕΘΑ. Όταν όμως μπήκε στο παιχνίδι και ο Γιάννος Παπαντωνίου άλλαξε η αντισυμβαλλόμενη εταιρεία και στην 3η Τροποποίηση (Φ. 600/554945 Σ. 941/2.6.2003) αντικαταστάθηκε από την ROSOBORONEXPORT. Την ίδια ημέρα δόθηκε από τον κ. Παπαντωνίου εντολή να καταβληθεί στη νέα εταιρεία ποσοστό 20% του συμβατικού τιμήματος, δηλαδή ποσού 147.820.886 δολαρίων. Και έγινε αυτό πριν από την ολοκλήρωση της διασύνδεσης του συστήματος στο Ενοποιημένο Σύστημα Αεράμυνας της Ελλάδας.

Ύστερα από όλα αυτά τι άλλο μπορεί να προσθέσει κανείς; Μόνον ότι θα ήταν προτιμότερο να κρυφτούν κάπου και να μην κάνουν δηλώσεις.

Νίκος και Αργυρώ Κοκοβλή ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

Η ιστορία του Νίκου και της Αργυρώς Κοκοβλή όπως την ζωντανεύουν οι ίδιοι.

Ξεκινά από την προσφυγιά της Μικράς Ασίας και συνεχίζει στα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης στην Κρήτη. Αρχίζουν οι διώξεις, ο Εμφύλιος, το κυνηγητό των διαλυμένων τμημάτων του Δ.Σ. με τη δεκαεξάχρονη παρανομία σε σπηλιές και κρύπτες στα βουνά των Λευκών Ορέων, η δραματική απόδραση στην Ιταλία. Το περιπετειώδες ταξίδι μέσω Ελβετίας, Αυστρίας και Ουγγαρίας μέχρι την ΕΣΣΔ. Η άφιξη στην Τασκένδη. Η αποκάλυψη της σοβιετικής πραγματικότητας. Οι περιορισμοί. Επιστροφή στην πατρίδα ύστερα από 14 χρόνια.

Μια απίστευτη σε δραματικά γεγονότα ανθρώπινη ιστορία που πρέπει να γνωρίζει κάθε πολίτης. Ένα μάθημα εγκαρτέρησης και ανθρωπιάς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21
τηλ: 210-7232819, φαξ: 210-7226107,
e-mail: chrapou@otenet.gr

Ποιος θέλει να βάλει φρένο στον Γ. Ζορμπά;

του Ρεπόρτερ

Στο μάτι του κυκλώνα βρίσκεται πλέον καθημερινά ο Γεώργιος Ζορμπάς, γενικός γραμματέας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για θέματα εξοπλισμών. Πράγμα φυσικό, θα σκεφτεί κανείς, δεδομένου ότι η διερεύνηση των σκανδάλων στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων, από την Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής και τη δικαιοσύνη, ξεκίνησε όταν εκείνος έστειλε τους σχετικούς φακέλους στους εισαγγελείς.

Αυτό που είναι εντελώς αφύσικο είναι ότι η κυβέρνηση τον αφήνει μάλλον ακάλυπτο τις τελευταίες ημέρες. Όπως την Δευτέρα, π.χ., όταν, απαντώντας σε σχετική ερώτηση, ο αναπληρωτής κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Ε. Αντώναρος, τον «άδειασε» λέγοντας ότι «*παράμενει στη θέση του*».

Πρόκειται ασφαλώς περί σύμπτωσης –γιατί κανείς δεν διανοείται να φανταστεί το αντίθετο– το γεγονός ότι λίγο μετά τις δηλώσεις Αντώναρου οι βουλευτές της Εξεταστικής Επιτροπής που ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ εξέδωσαν από κοινού ανακοίνωση στην οποία κατηγορούν τον Γ. Ζορμπά ότι απέκρυψε δήθεν σημαντικά έγγραφα.

Όπως ήταν φυσικό, η προσοχή όλων στράφηκε όχι στην ανακοίνωση των βουλευτών, αλλά στο τι κρύβεται πίσω από τη δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου. Από κει και πέρα ήταν εύκολο να συνδυαστούν όσα είπε ο κ. Αντώναρος με τις κατευθυνόμενες εδώ και μερικές εβδομάδες «διαρροές» από το Υπουργείο Τύπου, το Πεντάγωνο και την Αραβαντινού (έδρα, ως γνωστόν, του «Επίτιμου») προς τον αντιπολιτευόμενο κυρίως Τύπο εναντίον του Γ. Ζορμπά.

Για το ΠΑΣΟΚ ο Γ. Ζορμπάς βρίσκεται στο μάτι του κυκλώνα εξαιτίας των σκανδάλων, νεότερων και παλαιότε-

ρων. Γιατί όμως τον κτυπούν και από τη Νέα Δημοκρατία; Εδώ είναι κατά τη γνώμη μας που πρέπει να δώσει μεγάλη προσοχή ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής, του οποίου ο Γ. Ζορμπάς αποτελεί προσωπική επιλογή: Το μοτίβο των «διαρροών» που φτάνουν τις τελευταίες ημέρες (το επαναλαμβάνουμε) από το Υπουργείο Τύπου, το Πεντάγωνο και την Αραβαντινού είναι παρόμοιο: «Ο Ζορμπάς είναι έντιμος μεν, αρτηριοσκληρωτικός δε. Καλή η κάθαρση, αλλά έχει μπλοκάρει τα πάντα στο σύστημα προμηθειών και δεν κινείται τίποτα». Οι δουλίσες μας δηλαδή, τα λεφτάκια μας, τα οποία μπλοκάρισε ο Γ. Ζορμπάς και δεν κινούνται προς τις τσέπες μας. Αλλά γι' αυτόν ακριβώς τον σκοπό δεν τον έβαλε ο Κ. Καραμανλής στη θέση που βρίσκεται;

Διότι κανείς στην κυβέρνηση, ούτε ο κ. Ρουσσόπουλος, μπορεί να αγνοήσει ότι οι ατυχήστες, τουλάχιστον, δηλώσεις Αντώναρου ακολούθησαν με καταπληκτική ακρίβεια τη συστηματική δημοσίευση των «διαρροών» στον αντιπολιτευόμενο Τύπο και κυρίως την *Ελευθεροτυπία* – για την οποία ο Γ. Ζορμπάς ήταν βεβαίως καλός όταν έστειλε στους ανακριτές τον «Κοκκαλίνο».

Στις 18/10 η *Ελευθεροτυπία* αποκαλύπτει ότι «οι ελληνικές βιομηχανίες και βιοτεχνίες αμυντικού υλικού βρίσκο-

νται στα «πρόθυρα νευρικής κρίσης» με την πολιτική που εφαρμόζει το υπουργείο Άμυνας» και είναι αποφασισμένοι «να φθάσουν μέχρι τον Καραμανλή», επειδή «όχι μόνο δεν προχωρούν οι προμήθειές τους, αλλά τους πολεμούν»: Η παραπληροφόρηση στην καλύτερη μορφή της, επειδή όλοι γνωρίζουν ότι η «ελληνική αμυντική βιομηχανία» τείνει να καταστεί είδος ανύπαρκτο από τα πρώτα χρόνια του ΠΑΣΟΚ. Όταν λοιπόν διαβάσει κανείς παρόμοια άρθρα πρέπει να αντικαθιστά τον προσδιορισμό «ελληνική» με τον «ξένη» και ιδιαίτερα «αμερικανική».

Την επόμενη ημέρα (19/10) στην ίδια στήλη και σελίδα, ο «Γ.Β.» γράφει για το πρόβλημα της πολιτικής ζωής. Ο «επίτιμος» του τηλεφώνησε και ακολούθησε ο εξής καταπληκτικός διάλογος:

«– Τι γίνεται, κύριε πρόεδρε, με τις εξεταστικές επιτροπές;

– Τι λες να γίνει; Τίποτα. Πλήρες αδιέξοδο. Σκέπτομαι μάλιστα να πω στον Καραμανλή να βάλει φρένο στον Ζορμπά, στις έρευνες και τα πορίσματα. Έχει και άλλη δουλειά η Βουλή».

Την ίδια μέρα, δίπλα ακριβώς στη φωτογραφία του Μητσοτάκη, δημοσιογράφος που διατηρεί πολύ καλές σχέσεις με τις κυβερνητικές «διαρροές» καταγγέλλει, γενικώς, την κυβέρνηση για μια «τάση δαιμονοποίησης πάσης φύσεως σχέσης με επιχειρηματίες».

Πέντε ημέρες αργότερα, την Κυριακή 24/10 ο αυτοδημιούργητος βουλευτής Κυριάκος Μητσοτάκης δίνει περισπούδαστη συνέντευξη, πάλι στην *Ελευθεροτυπία*, όπου μεταξύ άλλων δηλώνει ότι «δεν άκουσε» ποτέ τον Καραμανλή να μιλάει στον Μπαϊρακτάρη για «νταβατζήδες»!

Η δια της *Ελευθεροτυπίας* επίθεση εναντίον του Γ. Ζορμπά κλιμακώθηκε

την προηγούμενη Κυριακή (31/10) με ένα ολοσέλιδο δημοσίευμα που στρέφεται ανοικτά πλέον εναντίον του και αρχίζει ως εξής: «Εγώ τα έλεγα ότι θα 'χουμε προβλήματα με τον Γ. Ζορμπά πο υπουργείο Εθνικής Άμυνας, να δούμε τώρα πώς θα ξεπλέξουμε». Διαβάζοντας τη συνέχεια θα περίμενε κανείς ότι η δήλωση προέρχεται από τον Άκη Τσοχατζόπουλο, παραδείγματος χάριν, ή τον Ευ. Βενιζέλο, γνωστό πόλεμιο του Γ. Ζορμπά από την εποχή που σύχναζαν αμφότεροι στις αίθουσες των δικαστηρίων. Όμως την δήλωση φέρεται να έκανε στην καλή εφημερίδα κάποιο «κυβερνητικό στέλεχος» το οποίο δεν είναι μόνο του, αλλά εκφράζει επιπλέον «τις σκέψεις που αναπτύσσονται μεταξύ των στελεχών της ΝΔ για τις δραστηριότητες του πρώην εισαγγελέα στη θέση του γενικού γραμματέα Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων».

Ποιο είναι τώρα αυτό το «κυβερνητι-

κό στέλεχος» και ποια τα «στελέχη της ΝΔ» που διοχετεύουν παρόμοιες απόψεις, δεν είναι δα και τόσο δύσκολο να το καταλάβει κανείς. Το μοναδικό ερώτημα που απομένει πλέον είναι αν τα γνωρίζει όλα αυτά και ο Κ. Καραμανλής. Επειδή, εκτός των όσων προαναφέρθηκαν, όλη η δημοσιογραφική πιάτσα βοά τον τελευταίο καιρό ότι ο πόλεμος που διεξάγεται μέσα από τη ΝΔ εναντίον του Γ. Ζορμπά συντονίζεται και από το γραφείο του υπουργού Εθνικής Άμυνας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει όμως και η συνέχεια του «ρεπορτάζ» της *Ελευθεροτυπίας*, όπου αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους ο δυστυχής Ζορμπάς δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές λειτουργίας του Υπουργείου Άμυνας: «Συνεχίζει να λειτουργεί ως εισαγγελέας, έχει εμμονές και με την σχολαστικότητά του έχει βραχυκυκλώσει τη λειτουργία του υπουργείου». Είναι άραγε τυχαίο ότι η περιγραφή αυτή του Γ.

Ζορμπά δημοσιεύτηκε, με τις ίδιες περίπου λέξεις, και σε άλλα έντυπα της αντιπολίτευσης;

Αλλά πού ακριβώς εκδηλώνεται το ασυμβίβαστο του πρώην εισαγγελέα με τον εύρυθμο τρόπο λειτουργίας του Υπουργείου; Μας το αποκαλύπτει η συνέχεια του άρθρου, όπου επικρίνεται επειδή ακύρωσε ένα διαγωνισμό τον οποίο «είχε κερδίσει η κρατική ΕΒΟ ΠΥΡΚΑΛ» με αποτέλεσμα «να υπολειμουργεί». Δεν μας λέει όμως το άρθρο ούτε για ποιο διαγωνισμό πρόκειται, ούτε το αντικείμενο που αφορούσε, ούτε ποιοι εμπλέκονται πραγματικά στη δύσοσμη αυτή υπόθεση. Και επειδή η αλήθεια είναι άλλη, συνιστούμε στην εφημερίδα να ελέγχει καλύτερα και τις «πηγές» της και την αξιοπιστία όσων της διηγούνται.

Στην πραγματικότητα λοιπόν πρόκειται για το νέο ελαφρύ τουφέκι του στρατού, το οποίο θα κατασκευάσει από την αρχή η ΕΒΟ-ΠΥΡΚΑΛ, αλλά

Οι μάσκες αρχίζουν να πέφτουν

Κατά την τηλεφωνική συνδιάλεξη του Κ. Μητσοτάκη με τον δημοσιογράφο «Γ.Β.» που αναφέρουμε σε διπλανές στήλες (δημοσιεύτηκε στην *Ελευθεροτυπία* στις 19/10), ειπώθηκαν μεταξύ άλλων και τα εξής:

ΓΒ: Γνωστός ο ζήλος του κ. Ζορμπά. Το 'χει, φαίνεται, απωθημένο από τότε που νόμιζε ότι είχε τον Κόκκαλη δεμένο χειροπόδαρο και του πήραν τη δικογραφία από τα χέρια.

ΚΜ: Μόνο τον Κόκκαλη; Πολλούς θα έχωνε μέσα ο Ζορμπάς αν μπορούσε.

Αν και, όπως λένε, τα νεύρα του επίτιμου είναι από... συρματοσχοινο, στην περίπτωση Ζορμπά φαίνεται πως έχει απολέσει πλήρως την ψυχραιμία του. Παρομοίως και ο έμπειρος «Γ.Β.», αν και δεν καταλαβαίνουμε για ποιο λόγο στην περίπτωση του. Δεν κάνει μάλιστα καλά τη δουλειά του, γιατί δεν ρωτάει τον επίτιμο πότε ακριβώς πήραν τη δικογραφία του Κόκκαλη από τα χέρια του Ζορμπά και μας αφήνει απληροφόρητους.

Μήπως εννοεί το καλοκαίρι του 1995, όταν μέσα σε θύελλα χειροκροτημάτων η Ολομέλεια του Εφετείου Αθηνών αποφάσισε να γίνει η δίωξη εναντίον του Κόκκαλη, ύστερα από το γνωστό «πόρισμα Ζορμπά» για το σκάνδαλο του ενός εκατομμυρίου ψηφιακών παροχών στον ΟΤΕ του ΠΑΣΟΚ, το 1994; Αλλά στην περίπτωση αυτή δεν συνέβη ακριβώς αυτό που περιγράφει ο επίτιμος.

Οπότε θα αναφέρεται μάλλον στα γεγονότα του προηγούμενου καλοκαιριού (Ιούλιος 2003), όταν με μια απόφασή της η Ολομέλεια του Εφετείου Αθηνών αποφάσισε διαφορετικά και έκρινε ότι η ανάκριση για τα τέσσερα κακουργήματα του Κόκκαλη (κατασκοπία κ.λπ.) που είχε διαπιστώσει προηγουμένως ο σημερινός Προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Δ.

Παπαγγελόπουλος, «είχε περατωθεί». Υπενθυμίζουμε ότι η απόφαση εκείνη, την οποία η δικαιοσύνη δεν θα επιθυμεί σήμερα να θυμάται, στηρίχθηκε στο «ανακριτικό έργο» του αλησμόνητου 4ου ανακριτή Πουρνάρα, ο οποίος ούτε καν τους φακέλους πρόλαβε να μελετήσει.

Αλλά ούτε και στην περίπτωση αυτή δεν πήραν τίποτα από τον Γ. Ζορμπά, όχι μόνο επειδή τότε ήταν ήδη Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου, αλλά και επειδή ο τότε Προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών Π. Βέρροιος είχε, προς τιμήν του, διαφορετική γνώμη και η ανάκριση συνεχίζεται ακόμα και υπάρχουν μάλιστα και νεότερα, στα οποία θα αναφερθούμε αλλού.

Το ερώτημα όμως είναι άλλο: Τι ακριβώς ξέρει ο Κ. Μητσοτάκης και τα λέει όλα αυτά; Και γιατί πριν από τη σύγκληση της ολομέλειας έστειλε αγωνιωδώς τη διευθύντρια του γραφείου του, Σάκη Κυπραίου, να επισκέπτεται τακτικά τον Γ. Ζορμπά για να πληροφορηθεί δήθεν τι θα γίνει με τον Κόκκαλη;

Επειδή, προφανώς λόγω ηλικίας, δεν θυμάται, υπενθυμίζουμε όσα έγραψε τότε το Αντί περί της άμεσης παρέμβασης προσώπων του στενού περιβάλλοντός του στις διαδικασίες του Εφετείου. Και όσα επίσης έγραφαν τότε οι οπαδοί του «Κοκκαλιστάν». Όπως η, άνεργη σήμερα, δημοσιογράφος από το *Βήμα*, η οποία έγραφε ότι «αμετάκλητα και οριστικά η ολομέλεια των εφετών απέκρουσε κάθε ενδεχόμενο εμπλοκής της δικαιοσύνης σε αλλότρια έργα». Ενώ μια άλλη προσκείμενη στο Μητσοτακείο «αξία» διευκρίνιζε ότι «η ολομέλεια εφετών αποφάσισε να μην αναμιχθεί στις επιχειρηματικές διενέξεις...».

Τα ίδια δεν λέει και σήμερα το Μητσοτακείο; Να βάλουν φρένο στο Γ. Ζορμπά για να συνεχισθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα.

θα εκτελέσει το know how, που θα πληρώσει προηγουμένως πανάκριβα σε κάποιον ξένο οίκο. Η απόκτηση αυτής ακριβώς της τεχνογνωσίας ήταν και το αντικείμενο του διαγωνισμού που ακύρωσε ο Ζορμπάς, επειδή έκρινε ότι δεν εξυπηρετούνταν τα συμφέροντα του δημοσίου.

Και ίσως δεν είναι καθόλου άσχετος με την ακύρωση του διαγωνισμού ο πίνακας των εταιρειών που έλαβαν μέρος, και κυρίως των εν Ελλάδι εκπροσώπων τους. Μεταξύ αυτών είναι και ο γνωστός Θωμάς Λιακουνάκος, κάποιος φίλοι, όπως λέγεται, του Α. Τσοχατζόπουλου από τη Θεσσαλονίκη, κ.ά.

Δεν θέλουμε να πιστέψουμε τις φήμες ότι στον πόλεμο εναντίον του Γ. Ζορμπά εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο και ο ίδιος ο υπουργός Άμυνας κ. Σπήλιος Σπηλιωτόπουλος. Είναι όμως βέβαιο ότι εμπλέκονται πρόσωπα του στενού περιβάλλοντός του, τα οποία μόνο κακές υπηρεσίες του έχουν προ-

σφέρει μέχρι σήμερα. Ποιος ευθύνεται, παραδείγματος χάριν, για τη διαρροή, πριν από λίγους μήνες, της πληροφορίας ότι λίγο μετά την ανάληψη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου, ο κ. Σπηλιωτόπουλος συναντήθηκε «τυχαία» με τον Θ. Λιακουνάκο και αντάλλαξαν θερμή χειραψία; Οι κακές γλώσσες επιμένουν ότι πρόκειται για τον ίδιο που διοχέτευσε τις «πληροφορίες» περί γεύματος του Γ. Ζορμπά με τον αντιπρόσωπο των αμαρτωλών τζίπ «Χάμερ», τον κ. Συγγελίδη, σύζυγο της Μιλένας Αποστολάκη – «πληροφορίες» που όπως αποδείχθηκε ήταν τελείως ανυπόστατες.

Οι διαρροές, από το ίδιο πάντα περιβάλλον, παίρνουν κάποιες μέρες και κωμικές διαστάσεις. Τις προάλλες, για παράδειγμα, μια νέα εφημερίδα πρόβαλε με bold χαρακτήρες τη «μεγάλη είδηση» περί του γεύματος που είχε σε γνωστό εστιατόριο ο Ζορμπάς με δύο φίλους του, έναν αρχιμανδρίτη και έναν δικηγόρο. Πού είναι η «είδηση»; – θα αναρωτηθείτε ασφαλώς. Δεν βρίσκεται στο γεύμα αλλά στην αποχώρηση από το εστιατόριο, επειδή εκείνη τη στιγμή περνούσε από κει και ο γνωστός δημοσιογράφος Θ. Λάλας με τον οποίο ο Γ. Ζορμπάς αντάλλαξε θερμή χειραψία. Και δεν έχει το δικαίωμα να ανταλλάσσει χειραψίες με όποιον επιθυμεί, ακόμα και με τον κ. Λάλα; – θα αναρωτηθείτε και καλά θα κάνετε.

Κατά τον συντάκτη όμως και αυτής της «αποκλειστικής είδησης», ο Γ. Ζορμπάς πρέπει να προσέχει και να μην χαιρετά δημοσιογράφους όπως ο κ. Λάλας, επειδή εργάζεται στο Λαμπρακιστάν και επιπλέον είναι στενός φίλος και συνεργάτης του Σταύρου Ψυχάρη, κουμπάρου του Κόκκαλη, ως γνωστόν. Αυτό ήταν λοιπόν το «μήνυμα» που έπρεπε να φτάσει μέχρι τον Κ. Καραμανλή στην περίπτωση αυτή: «η επιλογή σου, ο Ζορμπάς, χαιρετάει στέλεχος του ΔΟΛ και φίλο του Ψυχάρη και του Κόκκαλη κ.λπ.».

Θα σας κούρασα ασφαλώς με την εκτενή αυτή αναφορά στη δημοσιογραφική δεοντολογία και ηθική, αλλά ήταν αναγκαία, επειδή το παιχνίδι έτσι παίζεται στις μέρες μας. Μπορώ λοιπόν κι εγώ να περάσω εδώ ένα μήνυμα

προς τον πρωθυπουργό: Αυτοί που διοχετεύουν πληροφορίες σαν και τις προηγούμενες, είναι οι ίδιοι με εκείνους που υποδέχονται με ανοικτές αγκάλες στο Πεντάγωνο έναν λαθρέμπορο όπλων του παρελθόντος, πολύ γνωστό για τις σχέσεις του με την Στάζι του κ. Κόκκαλη. Ο ίδιος πρώην λαθρέμπορος εμπλέκεται στην ανοικτή ακόμα δικογραφία εναντίον του «εθνικού προμηθευτή» για τα τέσσερα κακουρήματα κ.λπ.

Αλλά ο πόλεμος εναντίον του Ζορμπά προσλαμβάνει και άλλες διαστάσεις, πολύ σοβαρότερες για την ίδια την κυβέρνηση. Σύμφωνα με διασταυρωμένες πληροφορίες, με πρωτοβουλία του κ. Σπηλιωτόπουλου, οι αρμόδιες υπηρεσίες ετοιμάζουν μια ριζική αναθεώρηση της λειτουργίας του γνωστού ΕΠΥΕΘΑ, που είναι το επιτελικό γραφείο του υπουργού Εθνικής Άμυνας. Λέγεται μάλιστα ότι με πρόσχημα τα σκάνδαλα του παρελθόντος θα προταθεί ακόμα και η πλήρης κατάργηση και αντικατάστασή του από μια νέα «γραμματεία».

Εδώ βρίσκεται και το πολύ «ζουμί». Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, οι αρμοδιότητες της νέας γραμματείας θα είναι τόσο διευρυμένες –για να καταπολεμηθεί η διαπλοκή ασφαλώς–, που θα αναλάβει και τη διαχείριση των κονδυλίων για την Άμυνα. Και επειδή πρέπει να καταπολεμηθεί και η γραφειοκρατία, θα καταστεί εντελώς περιττή η ύπαρξη Γενικής Γραμματείας Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων και μαζί της και ενός «Ζορμπά». Έτσι γενικός επιτελάρχης των αμυντικών εξοπλισμών θα αναλάβει επιτέλους ο σημερινός Γενικός Διευθυντής ΕΠΥΕΘΑ Σπυρίδων Κυριακόπουλος. Ένας καθ' όλα αξιόλογος συνεργάτης του κ. υπουργού, αν εξαιρέσει κανείς κάποιες «σκιές» του παρελθόντος, όπως η φημολογούμενη συνεργασία του με τον κ. Τσοχατζόπουλο, όταν συνέχισε το θεάρεστο έργο του στο Υπουργείο Ανάπτυξης. Με τις διευρυμένες πλέον αρμοδιότητές του, ο κ. Κυριακόπουλος είναι βέβαιο ότι θα βελτιώσει σε πολλά το περιβάλλον των προμηθειών, αφού είναι επίσης γνωστή η ενασχόλησή του με το περιβάλλον.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Το αρχαίο κείμενο και μεταφραστικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις
από τον Τζίμη Παπανικολόπουλο

ΠΑΛΛΑΔΑΣ Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Μεταφραστικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις
από τον
ΤΖΙΜΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21
τηλ: 210-7232819, φαξ: 210-7226107,
e-mail: chparou@otenet.gr

ΠΡΟΕΔΡΑΡΑ

Χαίρετε. Τι κάνετε; Πώς σας φαίνεται ο πρόεδρος των ΗΠΑ; Οι Αμερικανοί τον θέλουνε, εμάς τι μας κόφτει; Κόφτει βεβαίως και καίει τους Ιρακινούς. Αλλά εδώ που τα λέμε, μια ψυχρή ανάλυση της καταστάσεως ξέρετε τι λέει; Ότι αν έβγαινε ο Κέρι, δηλαδή ο Χόλμπρουκ με την Ωλμπράιτ, φωτιά στα μπατζάκια μας, δηλαδή στα Βαλκάνια. Ο Μπους θέλει το Ιράκ, ο Κέρι το Κόσοβο. Εμάς ως έθνος το δεύτερο μας δυσκολεύει πολύ.

ΑΙΣΧΟΣ

Άκουσα ότι η κα Γιαννάκου θα κάνει λέει επιτροπή με την Αλβανία για να αλλάξουν τα βιβλία ιστορίας. Και ακόμη δεν έχει βγει κανένας σοβαρός άνθρωπος να την αρπάξει από τον γιακά; Πρώτη φορά ακούω να γράφεται η ιστορία από πολιτικούς.

Θα μας υποδείξουν τώρα και πώς θα διαβάζουμε το παρελθόν μας; Αν αυτό δεν είναι σταλινισμός, φασισμός και δεν ξέρω τι άλλο, τότε τι είναι;

ΦΙΜΩΤΡΟ

Το επόμενο βήμα είναι να γίνει μια επιτροπή που να προσδιορίζει τι θα λέμε ακριβώς και τι θα πιστεύουμε. Νομίζω δεν πάμε καθόλου καλά.

Ο ΒΟΣΚΟΣ

Θέλω να σημειώσω εδώ και το θέμα του Βενέζη που κόψανε λέει από τα βιβλία. Κακώς το κόψανε. Αλλά δικά τους δεν είναι τα βιβλία; Ότι θέλουν τα κάνουν. Ρωτήσανε κανέναν όταν τα γράφανε; Τα βιβλία προϋποθέτουν επιλογές, που πάντα έχουν μέσα ιδεολογία και πολιτική. Διαλέγεις Βενέζη και δεν διαλέγεις ας πούμε Παλαμά ή Σικελιανό, που λένε να πάρουμε τα σπαθιά και να σφάξουμε τους Τούρκους. Λοιπόν τι θα γίνει τώρα; Με ποιον είμαστε;

ΚΟΡΟΪΔΑ

Αυτά είναι ανοησίες. Ο Βενέζης είναι ένας καλούτσικος συγγραφέας που έγραψε μια χαζομάρα για τον παππού του βοσκού, ότι δηλαδή άμα πάει στο αλβανικό μέτωπο θα σκοτώνει ανθρώπους και δεν κάνει. Κακώς το βάλανε στο σχο-

λείο. Και αφού το βάλανε, κακώς το βγάλανε έτσι άγαρμπα. Αλλά τι θα πω εγώ στην κόρη μου άμα εισβάλει κανένας στρατός στην Ελλάδα; Δεν πάω στον πόλεμο γιατί θα σκοτωθεί κάποιος εισβολέας; Δεν είναι σοβαρά πράγματα αυτά. Στο τέλος θα ζητήσουμε και τα ρέστα από τους πολεμιστές του '40 και από τους αντιστασιακούς. Σα δε ντρεπόμαστε λέω εγώ.

ΛΑΪΚΙΣΜΟΣ

Εκτός και νομίζετε ότι δεν πρόκειται να εισβάλει κανένας ποτέ. Αν το νομίζετε, είστε ελαφρώς αφελείς. Η κόρη μου πάει στην τετάρτη δημοτικού. Μόλις είδα το κείμενο του Βενέζη, της είπα ότι πρόκειται για βλακεία. Και το παιδί κατάλαβε. Δεν χρειάζεται να κόβει το υπουργείο. Ξέρει ο λαός από μόνος του και κόβει.

ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΝ

Η κυβέρνηση κάνει νερά πολλά. Μου φαίνεται ότι έχει βρει την άκρη με τον Κόκκαλη, διότι οι δουλειές του Μείμαράκη στην ΕΠΟ δεν μου αρέσουνε καθόλου. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, ένα έχω να πω. Εξελέγησαν για να τα βάλουν με 2-3 πασίγνωστους πασόκους επιχειρηματίες και να στείλουν κάποιο λαμόγιο της πολιτικής στο

σπίτι του. Αν δεν το κάνουν, τότε θα φύγουν όπως ήρθαν.

ΤΕΛΟΣ

Το άλλο που έχω να πω είναι το εξής: το ΠΑΣΟΚ θα βρει σύντομα τρόπο στο ιδεολογικό πεδίο και μόλις ο αφελής αρχηγός του ή κάποιος άλλος κάνει ένα σοβαρό σχέδιο πολιτικής, τότε η Νέα Δημοκρατία θα έχει δυσκολίες, εάν δεν κυριαρχήσει στον τομέα εξυγίανση του δημοσίου. Εκεί είναι το ατού της, διότι εκεί έγινε η μεγάλη ρεμούλα και αηδίασε ο κόσμος. Εάν πάνω σ' αυτό δεν γίνει κάτι, τότε τετέλεστε.

ΧΩΡΙΑΤΕΣ

Η πολιτική δεν με ενδιαφέρει προσωρινώς. Βαριέμαι. Ασχολούμαι με άλλα πράγματα τώρα. Πάω στα χωριά και βλέπω σοβαρούς ανθρώπους, γέροντες και γριές. Ειδικώς με εκνευρίζουν οι διανοούμενοι των Αθηνών, εκτός από τους φίλους μου οι οποίοι είναι μεν τέτοιοι, αλλά δεν μπορώ να τους αλλάξω. Περνάω κάθε μέρα από το Ντόλτσε και με πιάνει τρέμουλο. Έτσι είμαι κι εγώ; Με μάτι γλαρό;

ΟΔΗΓΙΑ

Φεύγω, πάω να δω ένα καουμπόικο. Εσείς πάτε στις Νύφες και βάλτε και κανένα κουφέτο κάτω από το μαξιλάρι.

Η Σύσταση της Επιτροπής για την Τουρκία: Διακύβευση ή Μεταμόρφωση της ΕΕ;

του Γιώργου Σιγηνού

Στις 6 Οκτωβρίου 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε στη δημοσιότητα τρία έγγραφα που αφορούν στην ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ): τη Σύσταση για την ενταξιακή πρόοδο της Τουρκίας, την Έκθεση του 2004 για την Τουρκία, και την Αξιολόγηση των επιπτώσεων από την ενδεχόμενη ένταξη της Τουρκίας επί των πολιτικών και θεσμών της ΕΕ. Τα τρία αυτά έγγραφα περιέχουν πλούσιο υλικό πληροφοριών και εκτιμήσεων, και αξίζουν την προσοχή των πολιτών του τόπου μας διότι σύντομα θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις όποιες επιπτώσεις από την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ.

Τίθεται πλέον στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ένα σοβαρό θέμα: είτε η διακύβευση της εξελικτικής πορείας της ΕΕ, όπως την γνωρίσαμε ως χώρα που εντάχθηκε την 1η Ιανουαρίου 1981, είτε ο μετασχηματισμός της ΕΕ σε μία οντότητα άγνωστη για τους περισσότερους από εμάς, ίσως και αντίθετη με τις ισχύουσες θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ.

ΟΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΚΗΣ ΧΩΡΑΣ

Η πορεία της Τουρκίας προς την ΕΕ είναι μακριά και με αρκετά εμπόδια. Όμως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι της 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 1999 σήμανε την απαρχή μιας νέας σχέσης της Τουρκίας με την Ελλάδα και την Κύπρο. Οι σχετικές παράγραφοι των Συμπερασμάτων της Προεδρίας αναφέρονται παρακάτω, διότι είναι ιστορικής σημασίας και συνιστούν τις σταθερές για μια επιτυχή διπλωματία και πολιτική.

Η παράγραφος 4 των συμπερασμάτων αφορά τις σχέσεις μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας και τονίζει:

«Τα υποψήφια κράτη συμμετέχουν στη διαδικασία προσχώρησης επί ίσοις

όροις. Πρέπει να συμμερίζονται τις αξίες και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζονται στις Συνθήκες. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και παροτρύνει τα υποψήφια κράτη να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την επίλυση κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς και άλλων συναφών θεμάτων. Άλλως, θα πρέπει να φέρουν τη διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος».

Άραγε η σημερινή κυβέρνηση θυμάται αυτήν την παράγραφο ή κρίνει πως οι διμερείς σχέσεις είναι η πιο αποτελεσματική προσέγγιση για την επίλυση των προβλημάτων με την Τουρκία; Τι

γίνεται με την υφαλοκρηπίδα και τα 12 μίλια της αιγιαλίτιδας ζώνης; Υπάρχει το *casus belli* σε περίπτωση που η χώρα μας ασκήσει το δικαίωμα των 12 μιλίων που έχει κατοχυρωθεί από το διεθνές δίκαιο της θάλασσας; Πώς συνάδει η απειλή πολέμου εκ μέρους ενός υποψήφιου κράτους, όπως η γειτονική χώρα, με «την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών»; Το έχει θίξει αυτό η κυβέρνηση του κ. Κ. Καραμανλή στην Επιτροπή ή επαναπαύεται στην αντίδραση άλλων κρατών μελών; Ή μήπως και αυτό έχει συμφωνηθεί και ο ελληνικός λαός τελεί εν αγνοία των εξελίξεων για το μοίρασμα του Αιγαίου;

Ο χρόνος πιέζει, διότι η χώρα μας θα πρέπει να θέσει στο τραπέζι των συζητήσεων, πριν από την 17η Δεκεμβρίου 2004, το εάν οι αναίτιες προκλήσεις στο Αιγαίο συνάδουν με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Τουρκία. Η παράγραφος 4 των συμπερασμάτων του Ελσίνκι αυτή την προοπτική προσφέρει στην Ελλάδα: «Το αργότερο στα τέλη του 2004, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανεξετάσει την κατάσταση ως προς κάθε εκκρεμή διαφορά, ιδίως όσον αφορά τις επιπτώσεις στην ενταξιακή διαδικασία με στόχο να προαγάγει την επίλυσή της μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου».

Η 12η παράγραφος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι είναι ουσιαστική για την Τουρκία και δεσμευτική για την ΕΕ:

«Με βάση την υφιστάμενη ευρωπαϊκή στρατηγική, για την Τουρκία, όπως και για άλλα υποψήφια κράτη, θα ισχύει μια προενταξιακή στρατηγική για την ενθάρρυνση και στήριξη των μεταρρυθμίσεων της. Η στρατηγική αυτή θα περιλαμβάνει ενισχυμένο πολιτικό διάλογο,

με έμφαση στην πρόοδο για την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων προσχώρησης ιδίως όσον αφορά το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στα θέματα που αναφέρονται στην παράγραφο 4 και στην παράγραφο 9 σημείο (α) [δηλαδή, “τη συνολική επίλυση του Κυπριακού”]».

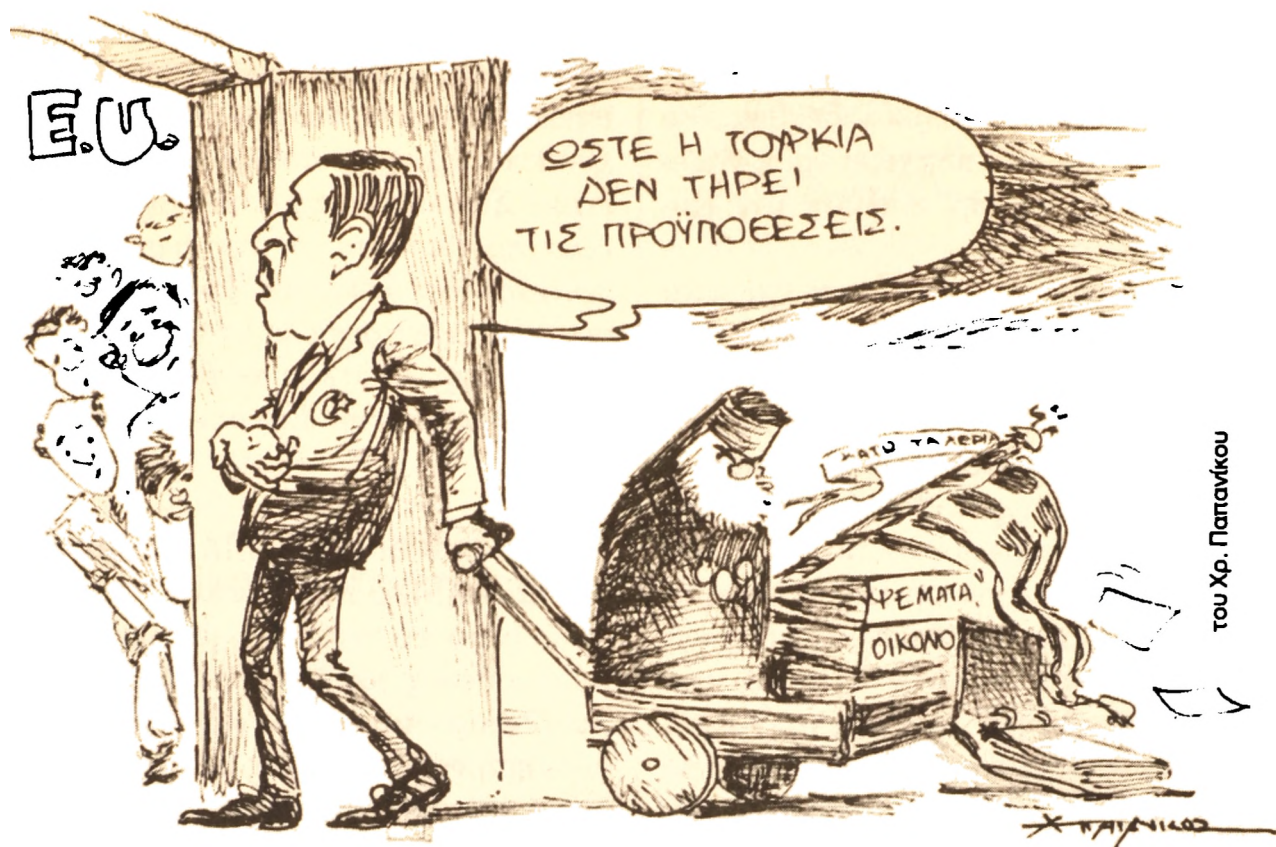
Συνεπώς, για πρώτη φορά μετά από 17 χρόνια από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για ένταξη στην ΕΕ, η Τουρκία αναγνωρίζεται από την ΕΕ ως «υποψήφιο κράτος που προορίζεται να προσχωρήσει στην Ένωση με βάση τα ίδια κριτήρια τα οποία ισχύουν» (παράγραφος 12). Από τότε εκπονήθηκε και υπογράφηκε η Εταιρική Σχέση μεταξύ της Τουρκίας και ΕΕ, καθιστώντας τις υποχρεώσεις των μερών σαφείς, τα κριτήρια διαφανή και την προενταξιακή χρηματοδοτική ενίσχυση της ΕΕ αυξημένη για την προσαρμογή της υποψήφιας χώρας στο κοινοτικό κεκτημένο.

Το δεύτερο ουσιαστικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας ήταν στην Κοπεγχάγη στις 12-13 Δεκεμβρίου 2002. Και αυτό για δύο λόγους: Πρώτον, εμμέσως αναγνωρίζεται πως η μεταρρυθμιστική διαδικασία στον οικονομικό τομέα έχει επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, δηλαδή την εγκαθίδρυση της οικονομίας της αγοράς, και η προσαρμογή της Τουρκίας στο κοινοτικό κεκτημένο ήταν ικανοποιητική. Οπότε τα οικονομικά κριτήρια πληρούνται.

Δεύτερον, απομένουν τα πολιτικά κριτήρια. Γι’ αυτό το θέμα αποφασίζεται η ακόλουθη διαδικασία: «Εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2004, βάσει έκθεσης και εισήγησης της Επιτροπής, αποφασίσει ότι η Τουρκία πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αρχίσει χωρίς καθυστέρηση ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την Τουρκία» (παράγραφος 19.).

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στις 21-22 Ιουνίου 1993, στην Κοπεγχάγη –για όλες τις υποψήφιες χώρες– κατέληξε στις ακόλουθες «πολιτικές προϋποθέσεις» (βλ. παράγραφος 7. Α. ιι):

1. Να έχει επιτύχει τη σταθερότητα των θεσμών που να εγγυώνται:

- α. τη δημοκρατία,
- β. το κράτος δικαίου,
- γ. τα ανθρώπινα δικαιώματα,
- δ. το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.

2. Η συμμετοχή της υποψήφιας χώρας προϋποθέτει την ικανότητά της να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους, μεταξύ των οποίων και την υιοθέτηση των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

3. Η ικανότητα της Ένωσης να απορροφήσει νέα μέλη χωρίς να επιβραδυνθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Η Επιτροπή παρουσίασε τη Σύσταση της για την Τουρκία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 6 Οκτωβρίου 2004. Έκτοτε το θέμα της ενδεχόμενης τουρκικής ένταξης έχει πάρει διαστάσεις – κάτι που ούτε ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Πρόντι, ούτε ο καθ’ ύλην αρμόδιος επίτροπος κ. Βερχόιγκεν μπορούσαν να φαντασθούν. Για πρώτη φορά οι πολίτες της ΕΕ στο θέμα της ένταξης ενός υποψήφιου κράτους αντιδρούν έντονα και δεν ακολουθούν τις κυβερνήσεις τους. Οι λόγοι είναι πολλοί, αλλά θα εστιάσουμε την προσοχή μας στα ακόλουθα αντιφατικά ζητήματα που θίγει η Σύσταση, και στην εσκεμμένα ασαφή επιχειρηματολογία που τη διέπει.

Πρώτον, όσον αφορά τα τέσσερα κριτήρια που καθορίζουν τη σταθερότητα των θεσμών, η Επιτροπή παλινδρομεί. Από τη μία λέγει πως οι σχέσεις στρατιωτικών και πολιτικών έχουν εξομαλυνθεί και τείνουν να υιοθετήσουν τους κανόνες και τα πρότυπα των ΕΕ-25, αλλά από την άλλη αναγνωρίζει πως οι δύο συνταγματικές μεταρρυθμίσεις –το 2001 και το 2004– είναι πρόσφατες και θα πρέπει να αξιολογηθούν περαιτέρω. Φυσικά η ουσία είναι άλλη και αφορά στην ισορροπία δυνάμεων μεταξύ του στρατιωτικού κατεστημένου και της πολιτικής εξουσίας. Ποιος έχει τη δημοκρατική νομιμότητα; Οι στρατιωτικοί, οι οποίοι στο όνομα της κεμαλικής φιλοσοφίας έχουν καταλύσει τη δημοκρατία δύο φορές πρόσφατα, ή οι πολιτικοί, των οποίων η ανεξαρτησία και η δημοκρατική παράδοση αμφισβητούνται;

Για τα τέσσερα κριτήρια που ορίζουν τη σταθερότητα των θεσμών, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τη γλώσσα της διπλωματίας αλλά είναι σταθερή στο στόχο. Αφού υπάρχει πρόοδος στις μεταρρυθμίσεις με βάση την αναθεωρημένη νομοθεσία, η Επιτροπή κρίνει πως «η Τουρκία πληροί επαρκώς τα πολιτικά κριτήρια και εισηγείται να αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις» (COM (2004) 656 τελ., παράγραφοι 2 και 7(3)). Επειδή το ανοικτό θέμα της Κύ-

του Χρ. Παπανίκου

πρου μπορεί να ανατρέψει τη βασική θέση της Σύστασης, η Επιτροπή διευκρινίζει πως η Τουρκία δέχθηκε το σχέδιο Ανάν και συνεχίζει να εργάζεται ενεργά για την επίλυση του Κυπριακού.

Το γεγονός πως η εν λόγω χώρα είναι υποψήφια αλλά διατηρεί στρατεύματα κατοχής σε ένα κράτος μέλος την καθιστά μη-επιλέξιμη για ένταξη. Και θα έπρεπε να έχει αναληφθεί από την ίδια την Επιτροπή πρωτοβουλία για να τηρηθούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη για την ΕΕ, ειδικότερα τα άρθρα 6 (για τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τα κράτη μέλη και τα επιλέξιμα κράτη για προσχώρηση) και 7 (για τη διαδικασία λήψης μέτρων κατά των κρατών μελών για κίνδυνο παραβίασης των θεμελιωδών αρχών). Η Επιτροπή ως θεματοφύλακας των Συνθηκών ακυρώνει από μόνη της τη θεμελιώδη αρμοδιότητα του θεματοφύλακα. Στο θέμα αυτό, τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φέρουν σοβαρή ευθύνη, διότι με τη σιωπή τους δημιουργούν προηγούμενο ακυρώνοντας το άρθρο 309 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε στην Νίκαια, που προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των αρχών.

Στην περίπτωση της Τουρκίας, το θέμα έχει πρόσθετες επιπτώσεις. Η Κύπρος αδυνατεί να συνάψει διεθνείς συμφωνίες ή να υπαχθεί σε διεθνείς οργανισμούς παρά μόνον με τη σύμφωνη γνώμη της Τουρκίας. Αυτές οι ασφαλιστικές δικλίδες υπέρ της Τουρκίας που απορρέουν από τη Συνθήκης της Ζυρίχης έχουν βρει τη θέση τους και στο σχέδιο Ανάν. Οπότε, η ομηρεία καλά κρατεί μέχρι την πλήρη ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ. Η δε θεματοφύλακας των Συνθηκών, η Επιτροπή, προσπαθεί να καλύψει τη θέση της στη Σύσταση, αναφέροντας πως πρόσφατα (Ιούλιος 2004) υπέβαλε αναθεωρημένη πρόταση Πρωτοκόλλου στοχεύοντας να προσαρμόσει τη Συμφωνία της Άγκυρας, και πως αναμένει τη θετική ανταπόκριση της Τουρκίας (βλ. COM (2004) 656 τελ., παράγραφος 2).

Θα ήταν επιθυμητό, συνεπώς, να ξαναθυμηθούμε μια άλλη δέσμευση του

Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι : *«Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η συμμόρφωση προς τα πολιτικά κριτήρια που όρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης και ότι η συμμόρφωση προς όλα τα κριτήρια της Κοπεγχάγης αποτελεί τη βάση για την προσχώρηση στην Ένωση»* (παράγραφος 4).

ΠΟΙΑ Η ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΕΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ;

Μα αυτό είναι το νόημα της τρίτης προϋπόθεσης που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Κοπεγχάγη. Η παλινδρόμηση της Επιτροπής σε αυτό το θέμα είναι οφθαλμοφανής. Και αυτό διότι τέσσερις μεγάλες χώρες –Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Ιταλία– έχουν ήδη δεσμευτεί προς την Τουρκία για την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Με νεφελώδη επιχειρηματολογία, η Επιτροπή επιχειρεί να στρεβλώσει την πραγματικότητα με κίνδυνο να διακυβεύσει τη μορφή και οντότητα της ΕΕ όπως την γνωρίζουμε και την έχουμε ζήσει.

Καμώνεται η Επιτροπή στη Σύστασή της λέγοντας πως *«Η ένταξη της Τουρκίας στην Ένωση θα είναι μια πρόκληση και για την ΕΕ και για την Τουρκία»* (βλ. COM (2004) 565 τελ., παράγραφος 3). Η πρόκληση περιλαμβάνει τουλάχιστον 11 μεγάλα θέματα που ζητούν λύση. Αλλά η Επιτροπή κρίνει πως, μέχρι την επιθυμητή ημέρα ένταξης της Τουρκίας (διαδίδεται, το 2015), η ΕΕ των 27 κρατών μελών θα έχει αλλάξει και η Συνθήκη για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα θα έχει επικυρωθεί. Συνεπώς θα ισχύσει ένα νέο θεσμικό πλαίσιο.

Για τα πιο δύσκολα θέματα η Επιτροπή προτείνει λύσεις που είναι αντίθετες προς τις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ, είτε μέσω πάγιων και θεσμοθετημένων εξαιρέσεων, είτε μέσω μιας νέας φιλοσοφίας ως προς την εξελικτική πορεία της ΕΕ. Και αυτό είναι το πιο σοβαρό και ουσιώδες πρόβλημα.

Για παράδειγμα, στην περίπτωση της ελεύθερης διακίνησης των προσώπων, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση πάγιων εξαιρέσεων, δηλαδή ουσιαστικά

την άρση αυτής της θεμελιώδους αρχής (βλ. COM (2004) 656 τελ., παράγραφοι 5 και 7(6)). Σε καμία προηγούμενη περίπτωση ένταξης, η ελεύθερη διακίνηση των προσώπων δεν έτυχε μονίμων εξαιρέσεων. Ακόμη και στην πρόσφατη 5η διεύρυνση, οι εξαιρέσεις είναι περιορισμένου χρόνου, από 5 έως 7 έτη. Συνεπώς η δημιουργία προηγούμενου στην περίπτωση της Τουρκίας θα δημιουργήσει ενδεχομένως ένα καινούργιο καθεστώς, κάτι παρόμοιο με εκείνο των διμερών συμβάσεων μεταξύ των κρατών μελών στην υποτιθέμενη ενιαία ΕΕ.

Εάν η ελεύθερη διακίνηση των προσώπων τύχει πάγιων περιορισμών, τότε και η ελευθερία της προσφοράς των υπηρεσιών θα περιορισθεί κατ' αναλογία ή και πλήρως. Οπότε, σε μια ενιαία οικονομία της ΕΕ οι υπηρεσίες έχοντας προέλευση την Τουρκία θα αντικατασταθούν από διμερείς συμβάσεις. Και για πρώτη φορά στην ιστορία της ΕΕ η αρχή της διαφορετικότητας θα διέπει τις σχέσεις των κρατών μελών. Εάν η αρχή της διαφορετικότητας θεσπισθεί, θα αντικαταστήσει σταδιακά τις κοινές διατάξεις της ΕΕ, σηματοδοτώντας την απαρχή της κατάρρευσης του κοινοτικού κεκτημένου. Συνεπώς δύο από τις πέντε (οι υπόλοιπες τρεις είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η διακίνηση των κεφαλαίων και η ελεύθερη εγκατάσταση) θεμελιώδεις αρχές θα θυσιάστούν στο βωμό της πολιτικής σκοπιμότητας.

Ο καθένας από μας θα αναρωτηθεί ως προς την πολιτική σκοπιμότητα του εγχειρήματος με την ένταξη της Τουρκίας. Και εδώ συγκρούονται δύο σχολές. Η πρώτη δίνει σημασία στα οικονομικά οφέλη και χρησιμοποιεί έννοιες δανεισμένες από το Διαφωτισμό για να υποστηρίξει πως η πολλαπλότητα των ιδεών, που απορρέει είτε από τη θρησκεία, είτε τον ηθικό κώδικα, είτε τη φιλοσοφία, μπορεί να συνυπάρξει υπό μία προϋπόθεση: δηλαδή να βρεθεί εκείνο το υποσύνολο των θεμελιωδών αξιών που δημιουργούν την «επάλληλη συναίνεση». Αυτή είναι μια παλαιά ιδέα του Τζων Ρωλς, η οποία τονίζει πως η απόλυτη συναίνεση είναι αδύνατη· άρα εάν δημιουργηθεί η κριτική μά-

ζα της συναίνεσης για τις βασικές αρχές, τότε το υποσύνολο της «επάλληλης συναίνεσης» είναι εφικτό.

Η δεύτερη σχολή εστιάζει την προσοχή της στη συγκυρία των καιρών. Ούτε η οικονομική κατάσταση της ΕΕ ευνοεί ανατροπές δομών, ούτε η διεθνής πολιτική κατάσταση συνηγορεί υπέρ της πολιτικής ένωσης της ΕΕ. Το εγχείρημα περί του Συντάγματος της ΕΕ, που θα έχει τεθεί υπόψη των πολιτών των κρατών μελών για επικύρωση, θα αλλοιωθεί από τις επιμέρους εξαιρέσεις στις πέντε θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ.

Επιπλέον η πρόνοια του σχεδίου του Συντάγματος της ΕΕ για ευελιξία δομών και πολιτικών, δημιουργώντας τις ομάδες πρωτοπόρων κρατών μελών, δεν θα καρποφορήσει, διότι η ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ θα αλλοιώσει την αρχή της ευελιξίας του ευρωπαϊκού συντάγματος. Και αυτό λόγω του πληθυσμιακού μεγέθους της (θα είναι ίση με τη Γερμανία το 2015 και πληθύτερη το 2025) και λόγω της οικονομικής αναιμίας της (θα είναι το φτωχότερο κράτος μέλος της ΕΕ το 2015). Συνεπώς η ένταξη της Τουρκίας θα μεταμορφώσει την ΕΕ σε μια οντό-

τητα μη-προβλέψιμη. Άρα το τρίτο κριτήριο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι σχετικά με την ικανότητα της ΕΕ να απορροφήσει νέα μέλη δεν πληρούται σήμερα.

ΠΟΙΑ Η ΛΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ;

Ως προς την ένταξη της γειτονικής χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η σημερινή πραγματικότητα είναι μία. Η εξελικτική πορεία της ΕΕ έχει επιτύχει διότι οι πέντε θεμελιώδεις αρχές δεν αλλοιώθηκαν, ούτε ως έννοιες αλλά ούτε ως άσκηση κοινών πολιτικών. Οποιαδήποτε αλλοίωση των αρχών θα διακυβεύσει τη μελλοντική φύση της ΕΕ.

Επιπλέον, δεν βοηθούμε τη γειτονική μας χώρα με στρεβλές πρόνοιες για εξαιρέσεις, όπως διατυπώνονται από τη Σύσταση της Επιτροπής. Η Τουρκία δεν πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης, και αυτό το γνωρίζει καλύτερα η τουρκική διπλωματία. Η Τουρκία δεν χρειάζεται την υπενθύμιση της Επιτροπής σχετικά με την αναστολή των διαπραγματεύσεων στην περίπτωση παραβίασης των πολιτικών κριτηρίων, διότι πρέπει να το γνωρίζει καλά – ειδάλλως, τι νόημα έχει η υπο-

γραφή της Εταιρικής Συμφωνίας με την ΕΕ; Η Τουρκία είναι βέβαιη πως η οποιοδήποτε απόφαση που θα καθορίσει την ημερομηνία έναρξης διαπραγματεύσεων θα καθορίσει και την ημερομηνία ένταξης στην ΕΕ. Δεν υπάρχει προηγούμενο στην ΕΕ που να ανατρέπεται την πρακτική πως οι διαπραγματεύσεις καταλήγουν στην ένταξη.

Υπό ιδανικές συνθήκες και με γνώμονα τη συνοχή και την ολοκλήρωση της ΕΕ, η Τουρκία από μόνη της –όπως ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ έπραξε το 1918 με την πολιτιστική του επανάσταση– θα έπρεπε να στοχεύει σε τρία πράγματα. Πρώτον, στη βοήθεια της ΕΕ για τη ριζική αναμόρφωση του τουρκικού κράτους. Δεύτερον, στην προσαρμογή της στις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ. Τρίτον, στην επιλεκτική αλλαγή των πολιτισμικών της προτύπων. Οι στόχοι αυτοί συνιστούν τη βάση για τις πολιτικές προϋποθέσεις ένταξης, διότι μόνον έτσι θα συνεχιστεί η δυναμική που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία δύο χρόνια στην Τουρκία, και διότι θα επαναφέρει την κεμαλική θεώρηση και πρακτική για την εγκαθίδρυση της Ευρωπαϊκής Τουρκίας.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Ανδρέας Ζαρμπαλάς

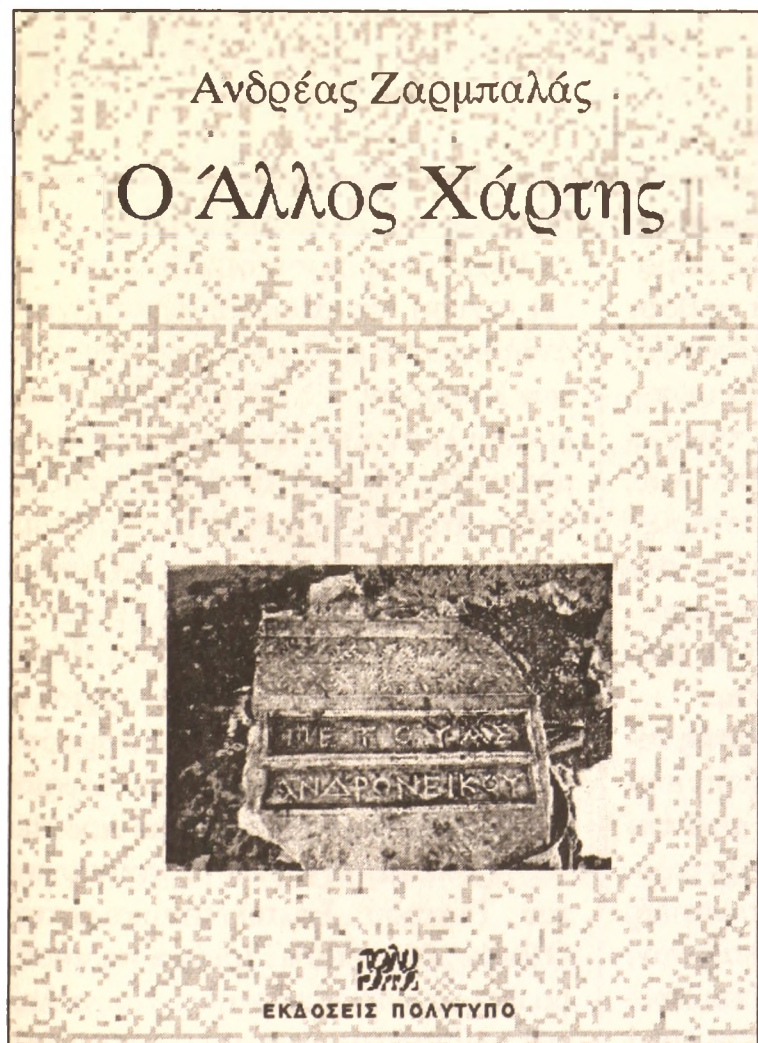
Ο Άλλος Χάρτης

Πρόλογος: Ν. Φαράκλας

«Ο Άλλος Χάρτης» επιχειρεί να καταγράψει και να «αναστηλώσει» χωριά και πολιτείες στους νομούς Αργυροκάστρου και Αγ. Σαράντα, που με επιμονή πέτρας και μνήμης, αρνούνται να μας αποχωριστούν.

Στην Ήπειρο, το αγαπημένο παιχνίδι των καιρών δεν ήταν άλλο από το να αλλάζουν το χάρτη. Έτσι απλά, σα να παίζανε το κομπολόι, ξερίζωναν χωριά από τον τόπο τους και τα εκτοπίζανε σε άγνωστα μέρη. Κάποια άλλα τα διαλύανε και οι οικογένειες ξαναρίζωναν σε γειτονοχώρια. Πατούσαν ανθισμένες πολιτείες και οι πολιτείες δεν ξαναφύτρωναν πια.

Εκδόσεις Πολύτυπο. Κεντρική διάθεση:
Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα, τηλ.: 210-72.32.819

Ελλάδα-Τουρκία: Σχέσεις για γερά νεύρα

Χωρίς αμφιβολία, μια στενότερη προσέγγιση της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποτελεί στρατηγικό στόχο της Ελλάδας και σωστά η Αθήνα έθεσε το θέμα αυτό εδώ και μερικά χρόνια ως μία από τις πρώτες προτεραιότητές της, καθώς θεωρεί ότι μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να διασφαλίσει τους αναγκαίους όρους και τις συνθήκες για την αναζήτηση ουσιαστικών λύσεων στα προβλήματα ανάμεσα στις δύο χώρες, με γνώμονα το αμοιβαίο συμφέρον, και τη δημιουργία κλίματος σταθερής φιλίας και συνεργασίας μεταξύ τους. Οι ευχές και οι καλές προθέσεις όμως αναιρούνται από την επιθετικότητα που συνεχίζει να επιδεικνύει η Άγκυρα, επιμένοντας στη βίαιη ανατροπή διεθνών νόμων και συνθηκών, καθώς και των διμερών συμφωνιών που ισχύουν εδώ και δεκαετίες, με σκοπό να ικανοποιήσει τις διεκδικήσεις που προβάλλει.

Από τα μέχρι τώρα στοιχεία, θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι οι αρχηγοί των ευρωπαϊκών χωρών που θα συνέλθουν τον ερχόμενο μήνα, παρά τις έντονες αντιδράσεις που αντιμετωπίζουν από τους λαούς τους, θα συναινέσουν τελικά στο να δοθεί στην Τουρκία ημερομηνία έναρξης των διαπραγματεύσεων – ανεξάρτητα από τους όρους που θα τεθούν προκειμένου να διασφαλισθεί ότι δεν θα υπάρξουν εκπλήξεις, αλλά και για να ικανοποιηθούν οι ευρωπαϊκοί λαοί που δυσφορούν με την προοπτική ένταξης μιας μη καθαρά ευρωπαϊκής και μάλιστα μουσουλμανικής χώρας στην Ένωση.

Στο πλαίσιο αυτό, εδώ και πάνω από ένα χρόνο, ιδιαίτερα μετά την εκλογική νίκη του κόμματος των ισλαμιστών και την επεισοδιακή αναρρίχηση στην εξουσία του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, η Τουρκία δείχνει την τάση να προσαρ-

του Δημήτρη Πετροσίδη

μοστεί στις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθετώντας μια σειρά σοβαρών μεταρρυθμίσεων, ώστε να αρθούν οι όποιες αντιρρήσεις στην αποδοχή της από την επιφυλακτική Ευρώπη. Έτσι παραμέρισε τη γνωστή τακτική των εκβιασμών και των απειλών που, ενθαρρυμένη και από την υποστήριξη της Ουάσιγκτον, χρησιμοποιούσε στο παρελθόν κάθε φορά που οι Ευρωπαίοι αρνούνταν να προχωρήσουν τη διαδικασία ένταξής της στην Ένωση.

Παρά τις όποιες υποχωρήσεις στις ευρωπαϊκές πιέσεις όμως, η Άγκυρα επιδιώκει να καταστήσει σαφές από την αρχή ότι σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται χάριν της ένταξης να απεμπολήσει τις διεκδικήσεις της, τουλάχιστον στο Αιγαίο και στην Κύπρο – όσον αφορά στον ευρωπαϊκό χώρο, διότι οι διεκ-

δικήσεις της σε άλλες περιοχές, όπως το Ιράκ, όπου προετοιμάζεται να στείλει ισχυρή στρατιωτική δύναμη για να αντιμετωπίσει τις αποσχιστικές τάσεις των Κούρδων, η Συρία ή το Ιράν και οι μουσουλμανικές πρώην σοβιετικές Δημοκρατίες αποτελούν θέμα άλλης διαπραγμάτευσης και συνεννόησης απευθείας με την πέραν του Ατλαντικού υπερδύναμη.

Για τον λόγο αυτό, μετά την ανάπαυλα των Ολυμπιακών Αγώνων, άρχισε μια συνεχώς κλιμακούμενη δραστηριότητα από θάλασσα και αέρα στο Αιγαίο, η οποία μάλιστα, σύμφωνα με προχτεσινές προκλητικές δηλώσεις του αρχηγού του Γενικού Επιτελείου στρατηγού Οζκιόκ, θα ενταθεί ακόμα περισσότερο στο επόμενο διάστημα. Παράλληλα, για το ίδιο θέμα κινείται και στο διπλω-

ματικό πεδίο, όπου είναι φανερό ότι διαθέτει και κάποιους υποστηρικτές μεταξύ των Ευρωπαίων, με αποτέλεσμα να διευρύνει τις διεκδικήσεις και τις βλέψεις της και σε άλλους τομείς, όπως το παιχνίδι με τη Σχολή της Χάλκης για την οποία επιδιώκει ανταλλάγματα προς όφελος της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Όλα αυτά ωστόσο δεν γίνονται τυχαία από την πλευρά της γειτονικής χώρας. Οι δραστηριότητές της στο Αιγαίο μπορεί να θέτουν σε σκληρή δοκιμασία τις αντοχές της Αθήνας, είναι όμως φανερό ότι αποτελούν απάντηση και έμμεσα προειδοποίηση της Τουρκίας σε παλινδρομήσεις της ελληνικής πλευράς, η οποία κατά τους Τούρκους δείχνει σημάδια υπαναχώρησης από συμφωνίες που όπως φαίνεται έχουν γίνει ήδη σε επίσημο ή ανεπίσημο επίπεδο.

Παλινδρομήσεις που οφείλονται στην άκαμπτη στάση της Τουρκίας -η οποία βεβαίως έχει μακρά παράδοση επιτυ-

χιών στον διπλωματικό τομέα- αλλά και στις άμεσες ή έμμεσες πιέσεις που δέχεται η ελληνική πλευρά από τρίτους παράγοντες, για να υποχωρήσει από δικά της κεκτημένα, με τη δικαιολογία-καραμέλα ότι έτσι θα ικανοποιηθεί η Τουρκία και θα προχωρήσει στις αναγκαίες δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις που θα την φέρουν στους κόλπους της Ευρώπης.

Η στάση αυτή των συγκεκριμένων Ευρωπαίων μάλιστα, η οποία δείχνει ότι η Τουρκία αποτελεί σημαντικό γεωπολιτικό κόμβο όχι μόνο για τις ΗΠΑ αλλά και για την Ευρώπη, προσφέρει τη δυνατότητα στην Άγκυρα να συνεχίζει τους έμμεσους εκβιασμούς προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, αποκλείοντας κάθε συζήτηση για μια «ειδική σχέση» μαζί της και απαιτώντας την κανονική και χωρίς όρους ένταξή της.

Το ζήτημα για την Ελλάδα όμως είναι ότι την πόρτα για την προκλητικότητα της Άγκυρας, η οποία πάντα υπήρχε

έτσι κι αλλιώς, την άνοιξε η ίδια η Αθήνα με κάποιες συμφωνίες που αποδέχτηκε πρόσφατα σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα και τον εναέριο χώρο και οι οποίες αναιρούν πρακτικά τις πολυσυζητημένες συμφωνίες που έγιναν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο Ελσίνκι και στη Ρώμη από την κυβέρνηση Σημίτη.

Που σημαίνει ότι η ειρηνική διευθέτηση των προβλημάτων στο Αιγαίο, αλλά και στην Κύπρο, παύει εκ των πραγμάτων να αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη της Τουρκίας στην Ένωση, οπότε επιστρέφουν στο παλιό και αναποτελεσματικό -όπως και άκρως επικίνδυνο- καθεστώς των διμερών διαπραγματεύσεων, πράγμα ολέθριο για την Αθήνα, η οποία πλέον, χάρη και στις διεθνείς συγκυρίες, θα υποχρεώνεται σε συνεχείς υποχωρήσεις εμπρός σε μια σκόπιμα αυξανόμενη επιθετικότητα εκ μέρους της Άγκυρας.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας

Μάνης 5, 106 81 Αθήνα, Τηλ.: (01) 38 18 372, Fax: 33 01 583

Ένα πάντοτε επίκαιρο βιβλίο

Γιατί στη σημερινή, «επιστημονικά φωτισμένη» εποχή, οι άνθρωποι πιστεύουν ακόμη σε κάθε είδους απάτες και πλάνες;

MICHAEL SHERMER

Γιατί οι άνθρωποι πιστεύουν σε παράξενα πράγματα;

Ψευδοεπιστήμη, ηρολήψεις και πλάνες του καιρού μας

17 x 24 cm, σελ. 360 Τιμή: 17,50 €

ΑΝΟΙΚΤΟ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ινστιτούτων Ομαδικής Ανάλυσης (E.G.A.T.I.N.), της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας (EFPP) και της Εθνικής Έταιρείας Ψυχοθεραπείας Ελλάδος (ΕΕΨΕ) (Μέλος της ΕΑΡ)

ΕΤΗΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Ομαδική Ψυχοθεραπεία - Ψυχοδράμα
Ψυχολογική Αξιολόγηση
Κοινωνική Ψυχιατρική - Κοινωνικοθεραπεία
Δυναμική της Οικογένειας

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΨΥΧΟΔΡΑΜΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ, ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Πληροφορίες - Έγγραφές

Αθήνα: Γραμματεία του Α.Ψ.Κ. 9.00 π.μ. - 9.00 μ.μ.
Τελέφωνο: Γραφείο Μωραϊτού 0651 75487, Τέλεφωνο 0651 21782,
Θεσσαλονίκη: Φραντζέσκα Μπασιούλα 031/455.331, Τρίτη - Τετάρτη 6.00 - 8.00 μ.μ.
Λαοσσία Παπαδοπούλου 031 / 435 919, Δευτέρα & Τετάρτη 6.00-8.00 μ.μ.
Κατερίνη: Λάμπης Σιδηρόπουλος 0351/ 38465, Τρίτη 10.00 - 1.00 π.μ. & Τετάρτη 5.00-8.00 μ.μ.
Λάρισα: Στέλλα Τ. Λαμπρούλη 041 / 253108
Βόλος: Μαρία Αποστολίδου 0421 / 50349

Σ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗ 1 & ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ, 114 72 ΑΘΗΝΑ * ΤΗΛ. 6447.533-6435.980-
FAX 6445.140 e-mail: igaa-opc@otenet.gr - www.opc.gr

Η ιστορία μιας μοναχής (αλλιώς, ο βίος και η πολιτεία ενός διανοούμενου)

Ο όρος «οργανικός διανοούμενος» ανήκει στον Γκράμσι και αφορά στους εκπροσώπους της ιντελιγκέντσιας οι οποίοι τίθενται επικεφαλής του προλεταριάτου για την κατάκτηση της εξουσίας και την ευόδωση της επανάστασης. Αυτά συνέβαιναν παλιά (αν συνέβησαν ποτέ). Σήμερα διανοούμενοι δεν υπάρχουν, υπάρχουν επαγγελματίες της διατεταγμένης διανοήσης, σταθερά συμπαθούντες του όποιου καθεστώτος και δικλείδες ασφαλείας προς την εκάστοτε κυβέρνηση, η οποία χρειάζεται πάντα λίγο πνευματικό λούστρο ή σχετική εκφραστική εκτόνωση. Οι σημερινοί διανοούμενοι –που, επιμένω, δεν υπάρχουν!– είναι συνήθως καθηγητές πανεπιστημίων και παράλληλα σύμβουλοι υπουργών ή πρωθυπουργών, πρόεδροι οργανισμών, μέλη επιτροπών, ώστε μέσα από την δίνη των παχυλών μισθών τους να σκέπτονται (λέμε τώρα) ή να συσκέπτονται (έτσι το λέμε τώρα) για το καλό του τόπου, τουτέστιν την αιεφόρο ανάπτυξη, την δομική καχεξία της μετανεωτερικότητας, την προνεωτερική δομή της καχεξίας κ.ο.κ. Ένας τέτοιος πολύτιμος διανοούμενος για τον τόπο, κοινωνιολόγος-συγγραφέας, πανεπιστημιακός δάσκαλος και αδιατίμητο εξάρτημα κάθε εκσυγχρονιστικής προσπάθειας της χώρας είναι ο χαριτωμένος πλην βαθυστόχαστος και οργανικός στοχαστής όσο και ανοργάνωτος μποέμ-αριστοκράτης, ο Κωνσταντίνος Τσουκαλάς (γέλια, που θα 'λεγε και ο Λάλας).

Ο κ. Κωνσταντίνος Τσουκαλάς έχει και βίον και πολιτεία, την οποία όλοι οι παρεπιδημούντες στο Κολωνάκι γνωρίζουμε, ποτέ όμως δεν βλάπτουν το συναξάρι ενός μεγάλου άνδρα και μερι-

κές ακόμη πιπεράτες λεπτομέρειες. Πληροφορούμε λοιπόν τους αγιογράφους του ανδρός πως μόλις επέστρεψε από το Βερολίνο και το ξενοδοχείο Kandinsky (πέντε αστέρων παρακαλώ) όπου διέμενε μετά φίλων και συνεργατών δαπάναις του πολυτλήμονος Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού ή Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού (στη φίρμα θα τα χαλάσουμε τώρα;). Πρόκειται για το ίδρυμα στο οποίο ο αξιότιμος κ. καθηγητής είναι αντιπρόεδρος και εξαιτίας αυτού ταξιδεύει μια στη Νέα Υόρκη (Park Lane Hotel, 500 δολάρια η βραδιά), μια στην Κωνσταντινούπολη, μια στη Μόσχα (σαν την τσεχωφική Μάσα!), μια στην Οδησό, μια στο Βερολίνο, ενώ γουστάρει κι ένα ταξιδάκι στην Αλεξάνδρεια για μάσες – μπαρόν, για υπηρεσιακούς λόγους ήθελα να πω. Ο κ. Τσουκαλάς λοιπόν ως μέλος της Ολυμπιακής Επιτροπής έπαιρνε και μάλλον παίρνει ακόμη 7 εκατομμύρια δρχ. μηνιαίως, ενώ ως αντιπρόεδρος του Ε.Ι.Π. παίρνει 700.000 δρχ. (ο πρόεδρος παίρνει 1.000.000 δρχ. Οι παλαιότεροι πρόεδροι και αντιπρόεδροι πάντως, δηλαδή οι Γεωργάκης και Σακελαρίου πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους αμισθί). Παράλληλα έχει το δικαίωμα και την ημερησία πολύφερνη αποζημίωση να ταξιδεύει πρώτη θέση κυρι-ο-λε-κτι-κά παντού. Α, στον κ. αντιπρόεδρο και στην κυρία του αρέσουν πάρα πολύ τα ταξίδια. Στα διαλείμματα –των ταξιδιών– γυρίζει και κάνα «Μονοπάτι της Σκέψης» στην κρατική τηλεόραση έναντι του αστείου ποσού των 4 εκατομμυρίων δρχ. ανά επεισόδιο. Είναι όμως χαλκέντερος! Γιατί παράλληλα ήταν και αντιπρόεδρος της «Πολιτιστικής Ολυμπιάδας» αλλά και πρόεδρος του εθελοντισμού, όπως επίσης

και πρόεδρος του Ε.Μ.Σ.Τ. (του Φίλντε, που με απόφαση του κ. Τσουκαλά μετακόμισε στα υπόγεια του Μεγάρου Μουσικής, με τον Τσόκλη, τα κουνέλια και τον Κουνέλλη). Το τι συμβαίνει βέβαια στα παραρτήματα του Ε.Ι.Π. είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον. Μας καταγγέλλεται ότι εργαζόμενοι υπογράφουν αποδείξεις για 1.000 δρχ. και εισπράτουν 500 δρχ. Τι λέει επ' αυτού ο εισαγγελέας;

Ψυχία, θα μου πείτε και θα συμφωνήσω. Θα μ' ενδιέφερε όμως να μάθω κάτι πιο απλό: πόσο στοίχησε με τους προσκεκλημένους και τα ταξίδια η έκθεση που έστησε στο Βερολίνο ο Μίμης Φατούρος, πρόεδρος του Κ.Μ.Σ.Τ. της Θεσσαλονίκης, με δαπάνες του αδελφού του Αργύρη Φατούρου, προέδρου του Ε.Ι.Π., και με θέμα –πήγα να γράψω θύμα– τη Συλλογή Κωστάκη. Από την οποία έκθεση (ξενοδοχείο Kandinsky κ.λπ.), όπως σας προείπα, μόλις επέστρεψε ο κ. καθηγητής, πρόεδρος, αντιπρόεδρος και –πάνω απ' όλα– χαριτωμένος άνθρωπος και γοητευτικός συζητητής (ου μην και αρθρογράφος της πάλαι ποτέ εφημερίδας της κυβέρνησης –Σημίτη– ήγουν του *Βήματος*).

Υπενθυμίζουμε ότι το Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού ιδρύθηκε το 1992 ως Ν.Π.Ι.Δ. επιτροπεύόμενο από το ΥΠΕΞ, με πρωτοβουλία του Κωνσταντίνου Καραμανλή, τότε προέδρου της Δημοκρατίας, και της Βιργινίας Τσουδερού, τότε υπουργού Εξωτερικών στην κυβέρνηση Μητσοτάκη. Ψυχή του ιδρύματος υπήρξε ο πρέσβης Γ. Γεωργάκης και στόχοι, υψηλότατοι ομολογουμένως, η προώθηση του Ελληνικού Πολιτισμού διεθνώς. Ο ΟΠΕΠ (Οργανισμός Προώθησης Ελληνικού Πολιτι-

σμού) ιδρύθηκε από τον Ευ. Βενιζέλο, παράλληλα με την αλήστου μνήμης «Πολιτιστική Ολυμπιάδα», με σκοπό να κλείσει το Ε.Ι.Π. Για τον λόγο αυτό το απέσπασε από τον Γιωργάκη και το ΥΠΕΞ και το ενέταξε στο ΥΠΠΟ. Με εντολή Σημίτη οι Φατούρος-Τσουκαλάς εδραιώθηκαν και τοποθετήθηκαν στο απυρόβλητο, ενώ ο Βενιζέλος δια του Ευ. Γιαννακόπουλου ήλεγχε τα πάντα. Στόχος του πάντως σταθερός υπήρξε το κλείσιμο του ιδρύματος. Θα μου πείτε δικαίως: και τι στάση τήρησε ο κ. Τσουκαλάς, φίλος διαπρύσιος του υπουργού ου μην και υμνητής του, ως καλός και ευπειθής διανοούμενος; Θα σας απαντήσω χωρίς περιστροφές: Έκοβε και κόβει βόλτες ως τις δύο μετά τα μεσάνυχτα σε συνεστιάσεις και κοσμικά μπαρ με το υπηρεσιακό αυτοκίνητο του προέδρου! Τόσο που ο οδηγός έχει απηυδήσει.

Γούστο δεν έχει; Η εικόνα αυτή μου θυμίζει τον άλλο οργανικό διανοούμενο Αιμίλιο Μεταξόπουλο που γύριζε με την πρωτανική λιμουζίνα και με ένστολο οδηγό (sic) στα μπαράκια και τα κωλάδικα της Πλάκας. Πλάκα δεν έχει;

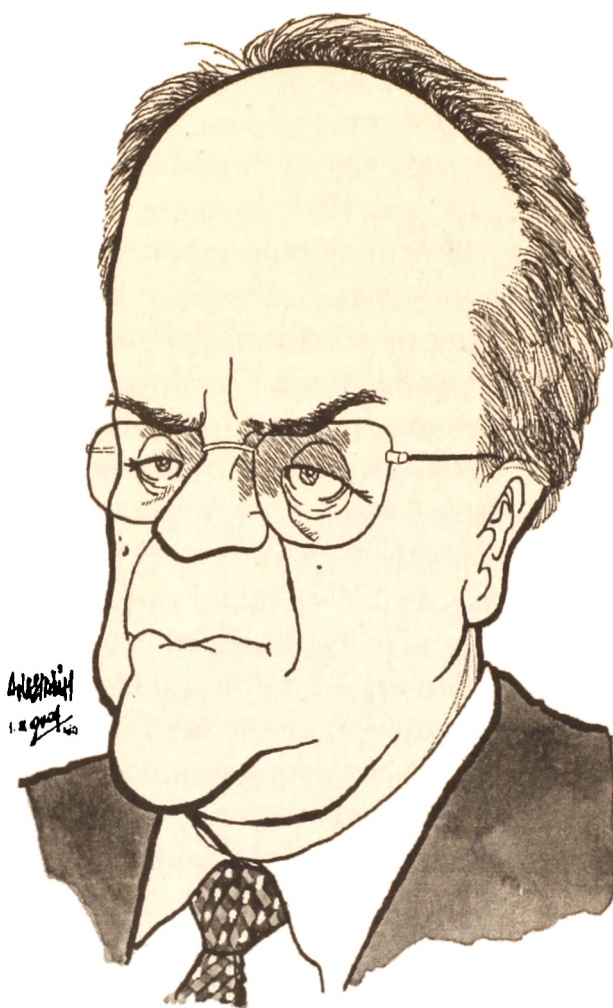
Νομίζω πως σας μίλησα αρκετά για τον ρόλο και την προσφορά των διανοουμένων εν γένει και ιδιαίτερα του διανοούμενου κ. Τσουκαλά. Καληνύχτα σας και καλή χώνεψη.

Χ. ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Γιατί Πρόεδρος απο την Αριστερά;

Ο Συνασπισμός προχωρεί προς το συνέδριό του, το οποίο προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο Δεκέμβρη. Ο προσυνεδριακός διάλογος έχει αρχίσει, αλλά στην ουσία έχει επικεντρωθεί στο όνομα του νέου προέδρου του κόμματος. Στα ονόματα των δύο πρώην ευρωβουλευτών Αλέκου Αλαβάνου και Μιχάλη Παπαγιαννάκη έχουν περιοριστεί και καταλήξει, όπως πληροφορηθήκαμε από τον Τύπο (στην *Αυγή* της Τρίτης 2.11 εμφανίστηκε και ο Χριστόφορος Παπαδόπουλος, για να προσθέσει την υποψηφιότητά του). Είναι όμως περίεργο ότι πολιτικές «πλατφόρμες» δεν έχουν διαμορφωθεί και η ουσία όλου του προβληματισμού έχει περιοριστεί στην ονοματολογία υποψηφίων προέδρων.

Αλλά και άλλο ένα όνομα αιωρείται: Εκείνο του σημερινού προέδρου του ΣΥΝ, του Νίκου Κωνσταντόπουλου. Το όνομά του αναφέρεται για άλλα: Μήνες τώρα, από πηγές που ακόμη δεν έχουν εντοπιστεί και ταυτιστεί, κυκλοφόρησε το όνομα του Νίκου Κωνσταντόπουλου ως υποψήφιου νέου Προέδρου της Δημοκρατίας.

Και από τότε επανειλημμένα επανέρχεται το όνομα του προέδρου του ΣΥΝ στον Τύπο και τα λοιπά ΜΜΕ. Στελέχη κομμάτων διατυπώνουν τις απόψεις τους: Άλλοι έχουν να πουν έναν καλό λόγο, άλλοι σιωπούν. Στελέχη του ΣΥΝ έχουν επίσης εκδηλωθεί θετικά για το

ενδεχόμενο να προταθεί ο Ν. Κωνσταντόπουλος ως υποψήφιος Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ίσως κάποια ιδιοτέλεια να υπάρχει στις δηλώσεις τους: Ας ξεμπερδεύουμε και μ' αυτόν.

Πάντως και άλλα ονόματα ακούγονται: Μολυβιάτης, Σουφλιάς, Σημίτης καθώς και ονόματα κυριών: Αρβελέρ, Λαμπράκη-Πλάκα μέχρι και Ντόρα Μπακογιάννη· είναι πολλά, κάποιο θα ξέχασα. Οι «μεγάλοι», οι πρόεδροι της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, επαναλαμβάνουν: «είναι νωρίς ακόμα», «οι άλλοι να προτείνουν», «θα το δούμε εν καιρώ», κ.λπ.

Γιατί όμως πλασάρεται το όνομα ενός αριστερού από τους δύο μεγάλους μονομάχους; Ξαφνικά η Αριστερά πα-

ρουσιάζεται στα μάτια τους ως η πολιτική δύναμη που θα έπρεπε να αναδείξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας; Σε πρώτη εντύπωση καλά ακούγεται. Διότι επιτέλους, μετά από χρόνους διώξεων και περιθωριοποίησης, οι άλλες πολιτικές δυνάμεις αποπλίζονται μπροστά στο κλέος και την ηθική διάσταση της Αριστεράς. Και αποφασίζουν να επιλέξουν ένα κορυφαίο στέλεχός της για το ανώτατο αξίωμα της χώρας.

Στο παρελθόν είχε προταθεί ο Λεωνίδας Κύρκος για Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ήταν η αντιπρόταση του ΣΥΝ στην υποψηφιότητα Κ. Στεφανόπουλου. Ο Λ. Κύρκος συγκέντρωσε βεβαίως μόνον τους ψήφους του ΣΥΝ. Η πρόταση εκείνη είχε το χαρακτηριστικό ότι αποτελούσε συγχρόνως και τη διατύπωση μιας γνώμης διαφορετικής από εκείνη που προωθούσε το μπλοκ των «μεγάλων δυνάμεων». Ο ΣΥΝ –στην ενιαία τότε μορφή του– είχε όμως ψηφίσει και τον Χρ. Σαρτζετάκη, σε αντιπαράθεση με το ΠΑΣΟΚ όταν πρότεινε τον Γ. Αλευρά. Τότε η ΝΔ εδήλωσε «παρούσα» και οδηγηθήκαμε στις εκλογές, οπότε αναδείχθηκε Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο

Κ. Καραμανλής.

Μα γιατί τα υπενθυμίζουμε όλα αυτά; Τα υπενθυμίζουμε γιατί πρέπει να τονιστεί ότι τα δύο μεγάλα κόμματα τα οποία εναλλάσσονται στην εξουσία, συμφωνούν και ρυθμίζουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο ρόλος του μπορεί να καταντά ώρες ώρες διακοσμητικός αλλά εντάσσεται στο όλο σύστημα εξουσίας.

Αν τώρα συζητούν την επιλογή Ν. Κωνσταντόπουλου δεν γίνεται για κανέναν άλλο λόγο παρά μόνον γιατί αυτή η επιλογή εξυπηρετεί τα σχέδια αμοτερών. Εάν με τον Ν. Κωνσταντόπουλο αποφεύγουν τις εκλογές τον Μάρτη του 2005, καλώς. Εάν όμως οι ρυθμίσεις και οι διάφορες μεταξύ τους εκκρεμότητες δεν μπορούν να ρυθμιστούν διαφορετικά και πάμε σε εκλογές, τότε η ΝΔ, η οποία θα κερδίσει κατά πάσα πιθανότητα και αυτές τις εκλογές, δεν πρόκειται βέβαια να προτείνει μετεκλογικά και πάλι τον Ν. Κωνσταντόπουλο! Υπάρχουν, δόξα σοι ο Θεός, πολλοί μνηστήρες για τον θρόνο.

Αλλά εάν αυτά καθοδηγούν τις σκέ-

ψεις των δύο κομμάτων, ΝΔ και ΠΑΣΟΚ, τι άραγε θα πρέπει να κάνει η Αριστερά;

Οι οπαδοί που παραμένουν στην Αριστερά είναι είτε οι λιγοστοί νέοι είτε οι παλιότεροι οι οποίοι έχουν καθημαχθεί: Εξορίες, φυλακίσεις, διωγμοί και περιθωριοποίηση είναι όσα έζησαν. Και επιμένουν ακόμη πιστεύοντας σε μια κοινωνία διαφορετική. Τώρα τι σχέση μπορεί να έχουν οι άνθρωποι αυτοί με τα μικροπολιτικά παιχνίδια του Γιωργάκη ή του πρωθυπουργού; Τόσα χρόνια πάλεψαν για να αναδείξουν απλώς έναν διακοσμητικό Πρόεδρο της Δημοκρατίας; Δηλαδή η αποκατάστασή τους εξαντλείται σ' έναν θώκο τιμητικό μεν αλλά διακοσμητικού χαρακτήρα; Είναι δυνατόν την ίδια στιγμή να φαντάζονται ότι ο πρόεδρος του Συνασπισμού, ενός κόμματος που πολλά από τα μέλη και στελέχη του επιμένουν για έναν διαφορετικό κόσμο, θα δεχθεί να γίνει Πρόεδρος ύστερα από όσα τερτίπια παίζονται και μόνον στόχο έχουν να ρυθμιστούν τα προβλήματα κατανομής της εξουσίας ανάμεσα στη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ;

Χ. ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ζ. ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ
Ομότιμος Καθηγητής
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
1453-2000

Στους δύο τόμους του παρόντος έργου για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία ιστορικά χαρτογραφούνται, αναλύονται

και αξιολογούνται τα σημαντικότερα νεοελληνικά αισθητικά ρεύματα με τις βασικές έννοιες, τις κύριες συνιστώσες και τα σπουδαιότερα κομβικά σημεία της προβληματικής που διαχρονικά διατύπωσαν, μείζονος αλλά και ελάσσονος εμβέλειας, έλληνες θεωρητικοί και δημιουργοί στις πολυπληθείς εργασίες τους – βιβλία, μονογραφίες, δοκίμια, μελέτες, άρθρα. Ο αμνητός είναι πλούσιος, ποικίλος και σημαντικός για τη νεοελληνική φιλοσοφική γραμματεία και συνθέτει ένα εντυπωσιακό πανόραμα αισθητικών ιδεών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210 36.27.318
www.papadimasbooks.gr e-mail: papadimas@atp.gr

Γραφτείτε
τώρα
συνδρομητές
στο Αντί

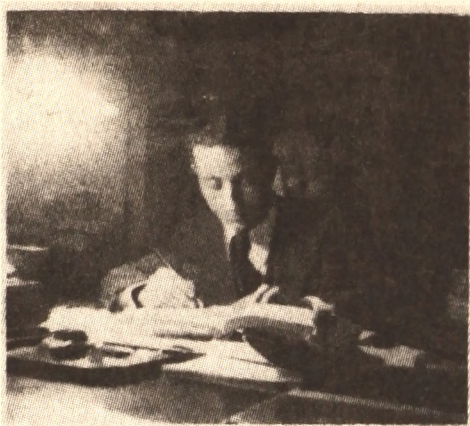
κυκλοφορεί

ΝΙΚΟΣ ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΘΝΟΣ

ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ: ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑΣ

Είναι λοιπόν πιο φρόνιμο στο σημερινό στάδιο της έρευνας, που απαιτεί, πριν από την οποιαδήποτε απόπειρα γενικής θεωρίας, την επιστημονική διερεύνηση κάθε έθνους χωριστά, να πάρουμε για βάση της ιστορικής ανάλυσης που αφορά τον Νέο Ελληνισμό την άμεσα αισθητή εικόνα που δίνει στον σύγχρονο άνθρωπο ένα συντελεσμένο έθνος: μια διαμορφωμένη σταθερή κοινότητα ανθρώπων με συνείδηση ότι αποτελεί ένα ενιαίο και αλληλέγγυο σύνολο με δική του πολιτισμική φυσιογνωμία και ψυχοσύνθεση, με κοινά υλικά και πνευματικά συμφέροντα και με σταθερά εκφρασμένη βούληση ή τάση πολιτισμικής ή πολιτικής αυτονομίας, που μπορεί να φτάσει ως την απαίτηση κρατικής ανεξαρτησίας.

Η γενική αυτή εικόνα ενός συντελεσμένου έθνους χρειάζεται την ιστορική της εξήγηση, γιατί βέβαια κανένας πλέον σοβαρός μελετητής δεν ικανοποιείται με τις ρομαντικές αντιλήψεις που παρουσίαζαν το έθνος ως κάποια υπερβατή οντότητα δεδομένη από τα πριν, εκτός τόπου και χρόνου, έκφραση μιας φυλής ή ,το πολύ, ενός συνόλου συγγενικών φύλων, ή ενός μεταφυσικού «λαϊκού πνεύματος», μιας «ψυχής»· ούτε αρκείται στη διαπίστωση ότι το βασικό χαρακτηριστικό της εθνικής ενότητας είναι η κοινή βούληση των ατόμων που το απαρτίζουν. Η δημιουργία της κοινής αυτής βούλησης υπακούει σε κάποια ιστορική νομοτέλεια και βρίσκεται σε στενή εξάρτηση με τους κοινωνικούς παράγοντες που κινούν την ιστορία.

Ν.Σ.

ΠΟΛΙΣ

HISTORIA

Και κινητά, κι ακίνητα, και σπίτια κι αυτοκίνητα!

της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Και κινητά κι ακίνητα και σπίτια κι αυτοκίνητα – που λέει και το λαϊκό τραγουδάκι! Είναι μεγάλη η προίκα των Ολυμπιακών Αγώνων, όση καταλήξει τελικά για χρήση στον ελληνικό λαό, κάτι που σηκώνει μεγάλη κουβέντα. Μια προίκα που δεν αφορά μόνο στα Ολυμπιακά Ακίνητα, αλλά και στα ολυμπιακά «κινητά» (τα ασπρόρουχα, τα έπιπλα και τις ηλεκτρικές συσκευές για το σπιτικό, εκτός από το ίδιο το κτίσμα, για να ολοκληρώσουμε την παρομοίωση): δηλαδή την κινητή περιουσία που αποκτήθηκε με λεφτά του ελληνικού δημοσίου για να καλύψει τις ανάγκες της Ολυμπιάδας. Καθόλου ευκαταφρόνητη μάλιστα, αφού η αξία της ανέρχεται στα 41 δισ. παλιές δραχμές. Πόση ακριβώς και τι είναι; Πώς και πού θα διατεθεί; Με ποιες διαδικασίες;

Ο προς διανομή εξοπλισμός περιλαμβάνει αντικείμενα που αγοράστηκαν με χρήματα του δημοσίου και της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004», η οποία όμως επίσης χρηματοδοτήθηκε από το ελληνικό δημόσιο, για τις ανάγκες των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων. Είναι δηλαδή εξ ολοκλήρου αγορασμένος με δημόσιο χρήμα.

Έγινε μεγάλη κουβέντα για το τι θα γίνουν όλα αυτά τα αντικείμενα μετά τους Αγώνες. Συζητήθηκε η πώλησή τους ώστε να επιστραφεί μέρος του χρήματος που δαπανήθηκε, στον κρατικό κορβανά. Επειδή ως είθισται κάτι τέτοιο θα σήμαινε εκποίηση κοψοχρονιά, οι αρμόδιοι κυβερνητικοί φορείς πήραν μια καταρχήν ορθή πολιτική απόφαση: να μην πουληθούν δηλαδή, αλλά να διατεθούν σε υπουργεία και κοινωνικούς φορείς για την κάλυψη ήδη καταγεγραμμένων αναγκών τους. Η ευθύνη και ο σχεδιασμός του εγχειρήματος ανατέθηκε στην εταιρεία στην οποία θα περιέλθουν και τα ακίνητα, δηλαδή την «Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε.».

Πρόκειται για ένα εγχείρημα το οποίο δεν έχει ολοκληρωθεί και ενέχει πολλές δυσκολίες, δεδομένου ότι πρόκειται για δημόσια περιουσία και οι εμπειρίες από το παρελθόν είναι πικρές: Ποιος, π.χ., θα καταγράψει τα αντικείμενα; Ποιος θα ελέγξει την καταγραφή αυτή; Πώς θα παραληφθούν και πού θα παραδοθούν;

Η «Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε.» φιλοδοξεί να λύσει το πρόβλημα –γιατί περί προβλήματος πρόκειται– με τον εξής τρόπο:

Το δημόσιο απέκτησε με λογιστικές διαδικασίες όσα «κινητά» αγοράστηκαν από την Οργανωτική Επιτροπή «Αθήνα 2004». Κατόπιν η ευθύνη για τη διαδικασία μεταβίβασης στους τελικούς χρήστες ανατέθηκε στην εταιρεία «Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε.». Προσωρινά τα πράγματα φυλάσσονται σε αποθήκες της Ο.Ε. «Αθήνα 2004», απ' όπου θα γίνει η απευθείας παραλαβή από τους τελικούς χρήστες, προκειμένου να επιτευχθεί «μεγιστοποίηση της ωφέλειας μέσα από διαδικασίες που μειώνουν τον κίνδυνο φθοράς ή κλοπής εξοπλισμού [σ.σ.: δηλαδή, αν μεσολαβήσουν πολλά χέρια, στο τέλος δεν θα μένει τί-

ποτε για τους τελικούς αποδέκτες], περιορίζουν το λογιστικό κόστος διαχείρισης υλικού [σ.σ.: διότι ως γνωστόν υπάρχει και η «δημιουργική λογιστική» με τα γνωστά αποτελέσματα] και περιορίζεται και το κόστος μεταφοράς».

Ποιοι θα είναι οι τελικοί χρήστες; Υπουργεία, κοινωνικοί φορείς, φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

- Χαρακτηριστικά, για να δούμε με αριθμούς κάποιες μεγάλες ποσότητες, στον εξοπλισμό περιλαμβάνονται:

11.180 ηλεκτρονικοί υπολογιστές, 2.547 άδειες λογισμικού, 6.525 Tetra (κινητά τηλέφωνα), 8.641 τηλεοράσεις, 20.465 καθρέπτες, 4.470 κορνίζες, 410.020 πετσέτες και 128.672(!) μέτρα ταινίας αποκλεισμού ως μέρος του εξοπλισμού οδοσήμανσης.

- Αναλυτικά οι κατηγορίες κινητού εξοπλισμού και τα κόστη:

Ιατρικός εξοπλισμός (συνολική ποσότητα 12.472 τεμ. κόστους 2.137.098 ευρώ), αναλώσιμο υγειονομικό υλικό, εξοπλισμός πληροφορικής (συνολική ποσότητα 21.161 τεμ. κόστους 28.120.862 ευρώ), αθλητικός εξοπλισμός, 13.000 καθίσματα τα οποία κόστισαν συνολικά 855.400 ευρώ, υποστηρικτικά οχήματα, φουσκωτά σκάφη, video boards γηπέδων (τα πράγματα διαφέρουν ανά περίπτωση, είτε σε μέγεθος, είτε σε αξία: για παράδειγμα το video board στο σλάλομ έχει επιφάνεια 36,7 τ.μ., το αντίστοιχο στο ΟΑΚΑ στοιχίζει εγκατεστημένο 2.273.387 ευρώ), αντντόπινγκ (συνολική ποσότητα 20 μονάδες, κόστους 2.860.000 ευρώ), 486 αυτοκίνητα (κόστος κτήσης 10.089.509 ευρώ), γραφειακός εξοπλισμός, ξενοδοχειακός εξοπλισμός (συνολική ποσότητα 379.176 τεμ. κόστους κτήσης 26.779.002 ευρώ), 352 χρηματοκιβώτια(!) τα οποία κόστισαν στο ελληνικό δημόσιο 135.457 ευρώ, ηλεκτρονικός

εξοπλισμός (συνολική ποσότητα 12.129 τεμ. κόστους 11.857.279 ευρώ), 9.099 ηλεκτρικές συσκευές κόστους 3.291.735 ευρώ, 844.511 κλινοσκεπάσματα κόστους 1.598.813 ευρώ, 6.525 Tetra κόστους 8.034.623 ευρώ, 164.149 «κομμάτια» εξοπλισμού οδοσήμανσης τα οποία κόστισαν 939.675 ευρώ.

• Στόχοι και βασικά κριτήρια κατανομής:

Από την «Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε.», χρησιμοποιούνται οι εξής λέξεις-κλειδιά, οι οποίες απευθύνονται στο θυμικό μας, μένει βέβαια στην πράξη το δυσκολότερο: να πείσουν και την λογική μας: «βέλτιστη αξιοποίηση», «εξοικονόμηση κονδυλίων», «κοινωνικός χαρακτήρας» και «φιλοσοφία υπευθυνότητας». Δηλαδή: «Βέλτιστη αξιοποίηση του κινητού εξοπλισμού και εξοικονόμηση κονδυλίων από τον κρατικό προϋπολογισμό μέσα από την κάλυψη προϋπολογισμένων αναγκών υπουργείων. Αλλά και κάλυψη αναγκών κοινωνικού χαρακτήρα, στα πλαίσια μιας φιλοσοφίας υπευθυνότητας και κοινωνικής αλληλεγγύης».

• Οι αποδέκτες:

Ο ιατρικός εξοπλισμός πηγαίνει στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προνοιακά ιδρύματα αθλητικές εγκαταστάσεις (εξοπλισμός ιατρείων) και στην φοιτητική εστία του ΕΜΠ.

Ο εξοπλισμός πληροφορικής αναμένεται να καταλήξει στα Υπουργεία Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού, στη Βουλή, στη Μονάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης του Κοινοτικού Πλαισίου και στη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας.

Τα υποστηρικτικά αυτοκίνητα θα πάνε στο Υπουργείο Υγείας, στο ΟΑΚΑ και «σε άλλες αθλητικές εγκαταστάσεις».

Τα φουσκωτά σκάφη θα μοιραστούν στα Υπουργεία Εμπορικής Ναυτιλίας και Δημόσιας Τάξης, στην Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία, στη Νομαρχία Ιωαννίνων, στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Κρήτης, Θεσσαλίας, και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Δέκα από τα δεκαέξι εννιαθέσια βαν για άτομα με ειδικές ανάγκες θα διατεθούν στην περιφέρεια και τα υπόλοιπα

Στα πανηγύρια είμαστε γαλαντόμοι. Έτσι βεγγαλικά δεν περίσσεψαν ή δεν επιστράφηκαν από τον «Αθήνα 2004», ώστε να προστεθούν στα υπόλοιπα προς διάθεση αναλώσιμα...

στην Αττική. 486 εννιαθέσια βάν θα διατεθούν «στην Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση, σε δήμους και κοινωνικά ιδρύματα».

Ο γραφειακός και ξενοδοχειακός εξοπλισμός θα καταλήξει στο Υπουργείο Υγείας και σε προνοιακούς φορείς, σε φοιτητικές εστίες, σε καταλύματα και παιδικές κατασκηνώσεις, σε προπονητήρια και αθλητικές εγκαταστάσεις, στο Υπουργείο Τουρισμού (σ.σ.: ώστε να αποκτήσουν και κανένα γραφείο στο νεοσύστατο υπουργείο) και στη Μονάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης του Κοινοτικού Πλαισίου.

Αντίστοιχα θα διατεθούν και ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός, αλλά και οι ηλεκτρικές συσκευές, όπως και τα κλινοσκεπάσματα.

Τα 6.525 κινητά τηλέφωνα πηγαίνουν στα Υπουργεία Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας (σ.σ.: για ευνόητες χρήσεις).

Όσοι έλληνες πολίτες έχουν κάνει τη θητεία τους στο στρατό και υπηρέτησαν σε πόστα διαχείρισης υλικού γνωρίζουν ένα κοινό μυστικό: Τις «τρύπες» μεταξύ πραγματικών καταγραφών και λογιστικών – και την κληροδότηση αυτών των «τρυπών» από τους προηγούμενους στους επόμενους.

Βέβαια εκεί υπάρχει και το παραθυ-

ράκι της καταστροφής παλαιών υλικών, που ενδεχομένως να ξελασπώνει και καταστάσεις (είπαμε, είναι οι φήμες που ακούγονται). Στην περίπτωση της Ολυμπιακής κινητής περιουσίας όμως, αυτή η λογιστική αντιπαράθεση θα πρέπει μάλλον να είναι προσεκτικότερη. Και ίσως τη διαδικασία παραλαβής των αντικειμένων από τους αποδέκτες θα πρέπει να την παρακολουθήσει και κάποια ουδέτερη, ανεξάρτητη αρχή. Έτσι, για τον φόβο των Ιουδαίων και για το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Οι ιστορίες από το παρελθόν είναι πολλές. Και ακριβώς επειδή τα μυστικά είναι κοινά, δεν υπάρχει καμιά εμπιστοσύνη στον τρόπο πραγματοποίησης μιας τέτοιας διαδικασίας. Αυτό είναι και το στοίχημα για την «Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε.», η οποία επωμίζεται μια μεγάλη ευθύνη κάτω από το πρόσθετο πρίσμα των εξής δύο δεδομένων: την παραδοχή του Προέδρου της Χ. Χατζηεμμανουήλ, κατά την ανακοίνωση του τρόπου διάθεσης της κινητής Ολυμπιακής περιουσίας, ότι «δεν αντιστοιχούν τα σημερινά νούμερα με τα πριν» και ότι «η εκκαθάριση στον Οργανισμό “Αθήνα 2004”, θα αποδείξει τα όποια προβλήματα».

Οψόμεθα μεν την εκκαθάριση, αλλά εν τω μεταξύ τι γίνεται;

Ο σκανδαλιάρης κυρ-Δήμαρχος

Η Δημοτική Κίνηση Αμαρουσίου «Κόντρα Στον Καιρό» μάς κοινοποίησε ένα αναλυτικό κείμενο που αναφέρεται στις δεκάδες παράνομες ενέργειες του Δημάρχου κ. Τζανίκου. Μοναδική εγγύηση για να μην επαναληφθούν παρόμοια φαινόμενα, είναι η διαρκής εγρήγορση, συνδρομή και συμμετοχή για τα ζητήματα του Δήμου όλων των Δημοτών, τους οποίους η Δημοτική Κίνηση καλεί να δραστηριοποιηθούν κοντά της.

Το κείμενο, με τίτλο «Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη», που αναφέρεται στην αργία η οποία επιβλήθηκε στον Δήμαρχο Αμαρουσίου από τον Περιφερειάρχη μεταφέρεται εδώ χωρίς καμιά περικοπή. Είναι εύγλωττο και τεκμηριωμένο.

Θα κάνουμε ωστόσο μία επισήμανση. Στην *Αυγή* της Παρασκευής 22/10/2004 δημοσιεύτηκε ένα αναπάντεχο κείμενο υποστήριξης προς τον κ. Τζανίκο, με την υπογραφή του Ανδρέα Νεφελούδη. Το κείμενο είχε τον εύγλωττο τίτλο «Υπόθεση Τζανίκου: Το πογκρόμ ξεκίνησε;»!

Ο κ. Νεφελούδης αρχικά ενημερώνει τον αναγνώστη

της *Αυγής* ότι ο Δήμαρχος Τζανίκος «σημειωτέον, εκλέγεται στη θέση αυτή επί τέσσερις τετραετίες». Στη συνέχεια οικτρίζει τον Περιφερειάρχη του οποίου η θέση «είναι δοτή», διότι έθεσε σε αργία τον κ. Τζανίκο. Το γεγονός –που και ο ίδιος το σημειώνει– ότι ο κ. Τζανίκος καταδικάστηκε ερήμην, σε πρώτο βαθμό, σε 18μηνη φυλάκιση επειδή οι υπηρεσίες του Δήμου βεβαίωσαν «ότι μια ιδιωτική έκταση ήταν δημοτική», θεωρείται από τον συντάκτη του κειμένου μάλλον ήσσονος σημασίας. Τα συμπεράσματα ανήκουν στους παροικούντες την Ιερουσαλήμ. Δεν θα αναφερόμασταν καν σε αυτό το κείμενο υποστήριξης στον κ. Τζανίκο, αν δεν δημοσιευόταν στη συγκεκριμένη εφημερίδα. Θα κρατήσουμε μόνο μια φράση ακόμη, για να την κολλήσουμε δίπλα στο «πογκρόμ» που υπαινίσσεται ο συντάκτης ότι ξεκίνησε: «ο περιφερειάρχης θέτει σε αργία έναν εκλεγμένο δήμαρχο, επειδή στην πραγματικότητα ήρθε σε σύγκρουση με μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα» (εδώ ίσως να γελάει και ο κύριος Βωβός). Τα υπόλοιπα αφήνουμε να τα πει το κείμενο της Δημοτικής Κίνησης Αμαρουσίου «Κόντρα Στον Καιρό»:

Η απόφαση του Περιφερειάρχη Αττικής να θέσει σε αργία τον Δήμαρχο Αμαρουσίου κ. Τζανίκο, με αφορμή την έκδοση βεβαίωσης που χαρακτήριζε δημοτική μια ιδιωτική έκταση, αναδεικνύει με τρόπο κωμικοτραγικό το όλο πρόβλημα του τρόπου άσκησης της εξουσίας από την Δημοτική Αρχή της πόλης μας και του ελέγχου αυτής από την Πολιτεία.

Ο κ. Τζανίκος προσπαθεί μέσα από τα ΜΜΕ να αποπροσανατολίσει τους δημότες, εμφανίζοντας μάλιστα τον εαυτό του σαν θύμα πολιτικής δίωξης. Με ψεύτικα διλήμματα του τύπου «Έπρεπε ο περιφερειάρχης να περιμένει την τελεσίδικη απόφαση ή όχι;», «Είναι καλός δημότης αυτός που προσέφυγε στο δικαστήριο ή όχι;», «Έγινε για το καλό του δήμου η παρανομία ή όχι;» (λες και υπάρχουν καλές και κακές παρανομίες), προσπαθεί να συγκαλύψει τις τρομακτικές ευθύνες του για τη σημερινή εικόνα της πόλης.

Ανεξάρτητα από τη δικαστική έκβαση της συγκεκριμένης υπόθεσης, και από το αν θα καταδικασθεί τελεσίδικα ο κ.

Τζανίκος ή όχι, πρέπει να επισημάνουμε ότι εφήρμοσε και στην περίπτωση αυτή, την πάγια πρακτική του να αγνοεί συστηματικά τις απόψεις και τις αποφάσεις των αρμοδίων υπηρεσιακών οργάνων, των δικαστηρίων, του Συνηγόρου του Πολίτη και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Φυσικά ούτε λόγος να γίνεται για τους πολίτες, τους συλλόγους τους και τους εκπροσώπους τους στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Το κωμικό και συνάμα τραγικό στοιχείο στην όλη υπόθεση είναι ότι ο κ. Τζανίκος διώκεται για μια υπόθεση που αποτελεί παρωνυχίδα, σε σχέση με το σύνολο των αυθαίρετων και καταστροφικών για την πόλη ενεργειών του. Δυστυχώς για το Μαρούσι η κατάσταση τείνει να γίνει μη αναστρέψιμη.

Αναφέρουμε παρακάτω κάποιες από τις πιο επιβλαβείς ενέργειες της Δημοτικής Αρχής, που συνέβαλαν καθοριστικά στην αλλοίωση του χαρακτήρα της πόλης.

- Πώλησε στην ιδιωτική εταιρεία LAMDA DEVELOPMENT τη Δημοτική Επιχείρηση Ακίνητης Περιουσίας για να κτιστεί το περίφημο Ολυμπιακό Δημοσιογραφι-

κό Χωριό με το τεράστιο εμπορικό κέντρο. Η κατασκευή συνεχίζεται παρά την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που το έχει χαρακτηρίσει παράνομο, ενώ για την υπόθεση εκκρεμεί πιθανή δικαστική δίωξη σε βαθμό κακουργήματος.

- Στην περίπτωση των πολυκαταστημάτων SANYO CONTINENT μετέτρεψε την οφειλόμενη εισφορά σε γη σε εισφορά σε χρήμα, με τιμή ιδιαίτερα χαμηλή για τη συγκεκριμένη θέση.

- Κατασκεύασε αυθαίρετα κτίσματα σε τέσσερις πλατείες του Δήμου, με αποκορύφωμα την Πλατεία Ηρώων, καταστρέφοντας πράσινο, παιδικές χαρές, χώρους άθλησης κ.λπ.

- Σε αντίθεση με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου για την προστασία του αλσουλίου στον Αγ. Γεώργιο Χωματιανών και εν αγνοία του, ο κ. Τζανίκος έστειλε επιστολή στο Υπουργείο με αντίθετο περιεχόμενο. Εκκρεμεί δίωξη για παράβαση καθήκοντος.

- Παραχώρησε μέρος του κτήματος Καρέλλα σε ιδιωτική εταιρεία, η οποία το μετέτρεψε σε εργοτάξιο για τις ανάγκες «ανάπλασης» του κέντρου της πόλης, καταστρέφοντας, ρυπαίνοντας και αλλοιώνοντας το περιβάλλον.

- Εγκατέστησε το γραφείο καθαριότητας του Δήμου, μαζί με τον στόλο των απορριμματοφόρων, στην κοίτη του ρέματος Σαπφούς, ενώ σε κάποιο σημείο παραπάνω, στο ίδιο ρέμα, λειτουργεί ΚΑΠΗ του Δήμου. (Προφανώς κρίνοντας ότι οι υπερήλικες είναι για τα μπάζα!).

- Προκειμένου να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντα του γνωστού επιχειρηματία κ. Βωβού, ο κ. Τζανίκος έστειλε επιστολή στο ΥΠΠΟ ζητώντας τον αποχαρκτηρισμό του κτηρίου της ΗΒΗ, που είχε χαρακτηριστεί διατηρητέο.

- Δεν έκανε καμία ενέργεια για την κάλυψη της Αττικής Οδού, με αποτέλεσμα να διαταράσσεται η λειτουργία της πόλης και να μην υπάρχει πράσινο για την απορρόφηση της ρύπανσης από τα καυσαέρια, τη στιγμή που όλοι οι Δήμοι από τους οποίους διέρχεται η Αττική Οδός έχουν επιτύχει την κάλυψή της σε μικρότερα ή μεγαλύτερα τμήματα.

- Κατέστησε την Λεωφόρο Κηφισίας δρόμο με υπερβολικά αυξημένες εμπορικές και οικονομικές χρήσεις, δυσανάλογα μεγάλες σε σχέση με τις δυνατότητες της έκτασης του Δήμου, εξαφανίζοντας κάθε ίχνος πρασίνου.

- Ξοδεύτηκαν τεράστια ποσά για δημόσιες σχέσεις και έργα βιτρίνας τη στιγμή που πολλές γειτονιές στερούνται ακόμη τις βασικές υποδομές (π.χ. αποχέτευση).

- Δόθηκε «γη και ύδωρ» για την εξυπηρέτηση των Ολυμπιακών Αγώνων, χωρίς να είναι ορατά τα οφέλη για την πόλη από αυτή την υπερβολικά «γενναιόδωρη» πολιτική της Δημοτικής Αρχής. Θα μας πουν ποτέ πόσο στοίχισαν στην πόλη οι Ολυμπιακοί Αγώνες;

- Τέλος, το υψηλότερο κόστος έργο της πρόσφατης «ανάπλασης» του ιστορικού, εμπορικού κέντρου. Η όλη κατασκευή, που έγινε βιαστικά, χωρίς να έχει προηγηθεί καμία σοβαρή μελέτη από αυτές που απαιτούνται για έργα αυτής της κλίμακας, με τόσο σημαντικές επιπτώσεις, και χωρίς να εντάσσεται σε κανέναν ευρύτερο πολεοδομικό σχεδιασμό, δημιούργησε:

1. Οικονομικό μαρασμό των εμπορικών επιχειρήσεων της

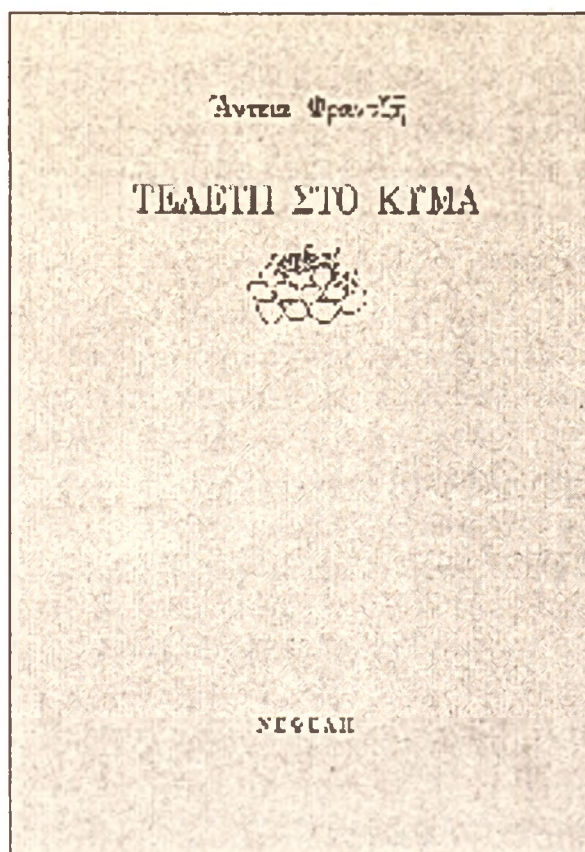
περιοχής 2. Τεράστια προβλήματα στην προσπέλαση πεζών και οχημάτων και δυσκολίες στην κυκλοφορία και στάθμευση των μονίμων κατοίκων της περιοχής 3. Πρωτοφανείς κατασκευαστικές κακοτεχνίες, με αποτέλεσμα τα σχεδόν καθημερινά ατυχήματα. Αν στα παραπάνω προσθέσουμε και το ακαλαίσθητο και ξεκάρφωτο στέγαστρο του ΗΣΑΠ, διερωτώμεθα μήπως ο απώτερος σκοπός όλων των παρεμβάσεων είναι να οδηγηθεί ο δημότης προς νέα εμπορικά κέντρα.

Ένα άλλο κωμικό στοιχείο είναι πως για την ποινή που του επέβαλε ο Περιφερειάρχης, ο κ. Τζανίκος επέλεξε να προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας, τις αποφάσεις του οποίου αγνοούσε προκλητικά μέχρι σήμερα.

Δε μας πείθουν οι κραυγές αγανάκτησης του κ. Τζανίκου που μάταια προσπαθεί να παρουσιαστεί ως λαϊκός ήρωας. Η ουσία του ζητήματος είναι ότι η Δημοτική Αρχή έχει υποχρέωση να υπερασπίζει τα συμφέροντα των πολιτών που εκπροσωπεί και ούτε κατά διάνοια δε νοείται να παρανομεί στο όνομα της εξυπηρέτησης οποιασδήποτε σκοπιμότητας, πολύ περισσότερο δε για τα συμφέροντα τρίτων. Οφείλει να συνδιαλέγεται με όλους τους κοινωνικούς φορείς, πριν από τη λήψη σημαντικών αποφάσεων και είναι υποχρεωμένη να συζητά ουσιαστικά και διεξοδικά στο Δημοτικό Συμβούλιο αναβαθμίζοντας το ρόλο του. Αυτά δηλαδή που δεν έκανε ο κ. Τζανίκος κατά τη διάρκεια της Δημαρχίας του.

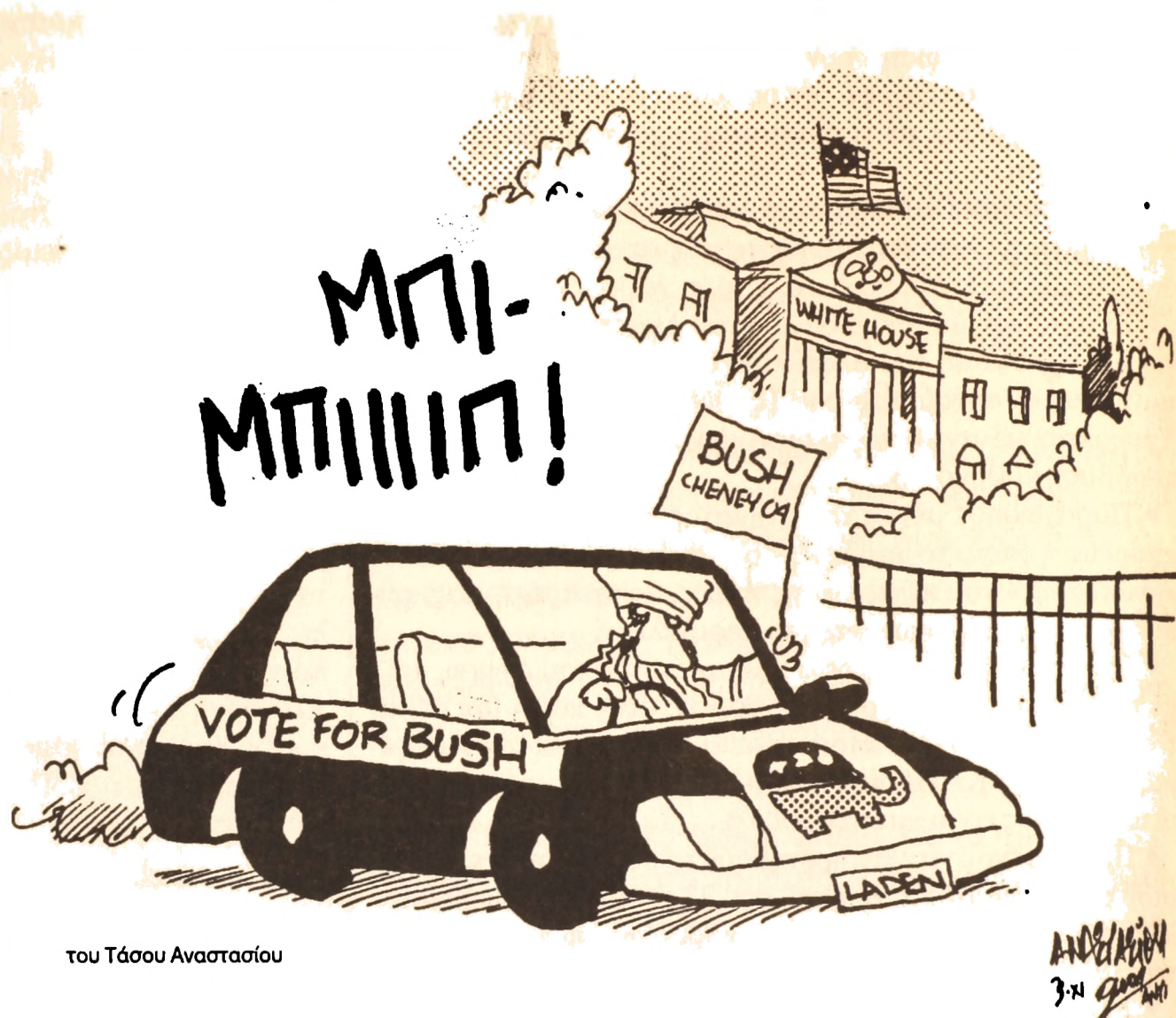
Άντεια Φραντζή
ΤΕΛΕΤΗ ΣΤΟ ΚΥΜΑ
Ποιήματα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ
Ασκληπιοῦ 6 Αθήνα
www.nefeli-books.gr

Διεθνής απογοήτευση από την επανεκλογή Μπους

Η αγωνία που κυριαρχούσε σε όλο τον κόσμο πριν από τις προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ, έφτασε στο αποκορύφωμά της την περασμένη Τετάρτη, όταν άρχισε το θρίλερ της καταμέτρησης των ψήφων, από την οποία ο Τζορτζ Μπους έδειχνε να πετυχαίνει μια σαρωτική νίκη επί του Δημοκρατικού αντιπάλου του Τζον Κέρι, εξασφαλίζοντας επίσης την πλήρη επικράτηση των Ρεπουμπλικανών στη Γερουσία και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Μεγαλύτερη όμως εξακολουθεί να είναι η αγωνία για ένα άλλο θρίλερ, το οποίο αφορά στο μέλλον που διαγράφεται για τον πλανήτη από τον τελικό νικητή των εκλογών, με δεδομένες τις ανοιχτές πληγές που έχει ήδη προκαλέσει ο Μπους με την (αντι)τρομοκρατική πολιτική που ακολούθησε στην προηγούμενη τετραετία του και η οποία, κατά δική του δήλωση, δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα.

του Τάσου Αναστασίου

Είναι γεγονός ότι η νίκη Μπους απογοητεύει πλήρως μεγάλη μερίδα σκεπτόμενων και ανησυχούντων πολιτών των ΗΠΑ, όπως άλλωστε και το σύνολο σχεδόν της διεθνούς κοινότητας, που έδειχναν απροκάλυπτα την προτίμησή τους στον Κέρι, όχι γιατί τον θεωρούσαν ικανότερο ή σοφότερο του Μπους, αλλά διότι πίστευαν ότι ως πρόεδρος θα ανέστρεφε το επικίνδυνο κλίμα τρόμου και ανασφάλειας που έχει καλλιεργηθεί και κυριαρχεί εδώ και τρία χρόνια και ότι θα επέστρεφε στη διεθνή νομιμότητα, την οποία κυριολεκτικά έχει καταρρακώσει ο Μπους.

Θα ήταν βεβαίως δύσκολο –και ίσως

λάθος– να κρίνει κανείς τη στάση των αμερικανών πολιτών που οδήγησε την εκλογική διαδικασία σε τέτοιο σημείο, στο βαθμό που θα πρέπει να καταλάβει, να εξηγήσει και να αναλύσει προηγουμένως τις ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν την αμερικανική κοινωνία, αλλά και τις παραμέτρους του –παρωχημένου, κατά γενική ομολογία– εκλογικού συστήματος των ΗΠΑ.

Το παράδοξο όμως με τις αμερικανικές εκλογές δεν είναι τόσο τα κριτήρια με τα οποία οι πολίτες των ΗΠΑ ψηφίζουν τους υποψήφιους προέδρους (στο κάτω κάτω ψηφίζουν για τα συμφέροντα της δικής τους χώρας, όπως τα αντιλαμβάνονται εκείνοι και αν κάνουν

λάθος, είναι δικό τους πρόβλημα), όσο το ότι οι αμερικανοί πολίτες ορίζουν επίσης με την ψήφο τους τον άνθρωπο που πρακτικά επηρεάζει και σε πολλές περιπτώσεις διαχειρίζεται τις τύχες του κόσμου ολόκληρου.

Στο πλαίσιο αυτό, το ενδιαφέρον της διεθνούς κοινής γνώμης εστιάζεται, όπως είναι φυσικό, στην πορεία που θα ακολουθήσει σε μια δεύτερη προεδρική θητεία ο Τζορτζ Μπους, κατά την οποία κάποιοι εκτιμούν ήδη ότι θα «βάλει νερό στο κρασί του» και θα υποχρεωθεί να στραφεί περισσότερο προς τη διεθνή κοινότητα και τους διεθνείς οργανισμούς –βλέπε ΟΗΕ και ΝΑΤΟ–, προκειμένου να διασφαλίσει

μια ουσιαστική βοήθεια για να βγει από τα αδιέξοδα που δημιούργησε η μονομερής δράση του στη Μέση Ανατολή.

Μόνο που, με δεδομένο τον χαρακτήρα και την... φιλοσοφία του, η στροφή αυτή δεν θα γίνει σε πνεύμα συνεργασίας και συναίνεσης, αλλά με τη μορφή ενός νέου εξαναγκασμού, από τον οποίο οι χώρες της Δύσης και ιδιαίτερα η Ευρώπη, δεν θα μπορέσουν να απαλλαγούν. Σε πρώτη προτεραιότητα μάλιστα, εκεί που θα δοκιμασθούν οι αντοχές των Ευρωπαίων, είναι ήδη το θέμα του Ιράκ, στο οποίο οι Αμερικανοί αντιμετωπίζουν τον άμεσο κίνδυνο μιας εξευτελιστικής ήττας.

Από εκεί και πέρα, ο Μπους δεν πρόκειται να κάνει πίσω από τον βασικό στόχο του, που είναι η επιβολή της αμερικανικής πολιτικής και οικονομικής κυριαρχίας παγκοσμίως και ο έλεγχος των πλουτοπαραγωγικών πηγών, με επίκεντρο τα αποθέματα πετρελαίου όπου και αν βρίσκονται. Και βεβαίως θα συνεχίσει την πολιτική της πλήρους υποστήριξης που παρέχει στο Ισραήλ και στην γενοκτονία του παλαιστινιακού λαού, γεγονός που χωρίς αμφιβολία θα εντείνει τις αντιδράσεις εκ μέρους των μαχητικών ισλαμικών οργανώσεων αλλά και γενικά του αραβικού κόσμου.

Μία -η μόνη ίσως- παρήγορη πρόβλεψη είναι ότι ο Μπους δεν θα αποτολμήσει να προχωρήσει μόνος του και χωρίς επαρκείς δικαιολογίες τουλάχιστον, στην «απελευθέρωση» και τον «εκδημοκρατισμό» των χωρών του αραβικού κόσμου ή στον βίαιο «συνετισμό» χωρών όπως η Βόρεια Κορέα ή το Ιράν, εκτός αν σ' αυτό ταυτίζονται και τα συμφέροντα κάποιων Ευρωπαίων.

Δεν είναι τυχαίο πάντως ότι, αμέσως μόλις άρχισε να διαφαίνεται μια νίκη του Μπους, στις αγορές πετρελαίου οι τιμές άρχισαν να παίρνουν τον ανήφορο, δείχνοντας ακριβώς την ανησυχία των οικονομικών παραγόντων από τα ενδεχόμενα νέα προβλήματα που θα μπορούσε να επιφέρει η πολιτική Μπους.

Τ.Κ.Δ.

Η ΑΡΧΗΓΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΟΣΑΜΑ ΜΠΙΝ ΛΑΝΤΕΝ

Ακρως ενδιαφέρον το πολυσήμαντο μήνυμα του ηγέτη της οργάνωσης αλ-Κάιντα Οσάμα μπιν Λάντεν, που μεταδόθηκε από το τηλεοπτικό κανάλι αλ-Τζαζίρα, ταράζοντας τα νερά τέσσερα μόλις 24ωρα πριν από τις προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ.

Το επιτελείο του Τζορτζ Μπους έσπευσε φυσικά να εκμεταλλευθεί το μήνυμα αυτό και να το στρέψει υπέρ του προέδρου, ως δικαίωση της πολιτικής του κατά της διεθνούς τρομοκρατίας. Το ίδιο όμως θα μπορούσε να κάνει και το επιτελείο του Τζον Κέρι, παρουσιάζοντας το μήνυμα ως απόδειξη για την ανικανότητα της κυβέρνησης Μπους να αντιμετωπίσει την τρομοκρατία, αφού ο Λάντεν τρία ολόκληρα χρόνια μετά από την 11η Σεπτεμβρίου 2001 εξακολουθεί να ζει ελεύθερος και να απειλεί απροκάλυπτα τους Αμερικανούς.

Πέρα όμως από την προεκλογική διαχείρισή του από τους υποψήφιους προέδρους στις ΗΠΑ, το μήνυμα του Οσάμα μπιν Λάντεν έχει και μια άλλη ανάγνωση, διεθνούς ενδιαφέροντος, η οποία αφορά στο πραγματικό περιεχόμενό του, στο ύφος του, στον τρόπο που μεταδόθηκε, αλλά και στους πραγματικούς στόχους που εξυπηρετούσε.

Συγκεκριμένα: Πρώτον, εμφανίσθηκε υγιής και γενικά σε καλή κατάσταση. Δεύτερον, βρισκόταν σε στούντιο και όχι σε φυσικό περιβάλλον, και δεν περιστοιχιζόταν από τα συνηθή επικοινωνιακά «αξεσουάρ», όπως όπλα ή αφίσες. Τρίτο και σημαντικότερο, απευθύνθηκε αποκλειστικά στον αμερικανικό λαό, στον οποίο, σε γλώσσα κατανοητή στους πολίτες της Δύσης, εξήγησε τους λόγους της μέχρι τώρα πολεμικής του κατά των ΗΠΑ και τον παρότρυνε να κάνει τη δική του επανάσταση και να στραφεί εναντίον τόσο του Μπους όσο και του Κέρι, οι οποίοι στην ουσία εκφράζουν την ίδια πολιτική αντίληψη.

Μια εμφάνιση με την οποία αναμφίβολα ο Οσάμα μπιν Λάντεν θέλησε να κάνει τη δική του παρέμβαση στις αμερικανικές εκλογές, ανεξάρτητα από τα αισθήματα που προκάλεσε και την απήχηση που μπορεί να είχε τελικά στους αμερικανούς πολίτες. Ταυτόχρονα όμως θέλησε να διαψεύσει τα διάφορα σενάρια που τον θέλουν άλλοτε σοβαρά ασθενή, άλλοτε τραυματισμένο και άλλοτε παγιδευμένο από τις αμερικανικές ή τις πακιστανικές δυνάμεις σε διάφορες ορεινές περιοχές.

Κοντολογίς, θέλησε να δηλώσει στους Αμερικανούς, αλλά και σε ολόκληρη τη Δύση και γενικά στη διεθνή κοινότητα, ότι εξακολουθεί να είναι παρών. Και μάλιστα αυτή τη φορά όχι μόνο ως αρχηγός της αλ-Κάιντα, αλλά ως πολιτικός ηγέτης, που εκφράζει ολόκληρο τον ισλαμικό κόσμο, γεγονός που τον φέρνει σε θέση ισχύος και του επιτρέπει να θέτει όρους και να διεκδικεί τον ρόλο ενός αποφασιστικού παράγοντα στις διεθνείς εξελίξεις.

Στη δίνη νέων κινδύνων

του Τάκη Διαμαντή

Το θέμα της διένεξης με τα Σκόπια για την ονομασία επανήλθε ξαφνικά στην επικαιρότητα, προκαλώντας έναν νέο κύκλο της γνωστής σεναριολογίας περί «σύντομης επίλυσης», ακολουθούμενο από την επίσης γνωστή ονοματολογία που επαναλαμβάνεται, πάντα η ίδια, σε τέτοιες περιπτώσεις. Και αυτά, ενώ η γειτονική μας χώρα βρίσκεται εκ νέου σε εσωτερικό αναβρασμό, τη στιγμή μάλιστα που προδιαγράφονται δραματικές εξελίξεις στον γεωγραφικό της περίγυρο, οι οποίες συνιστούν μια νέα απειλή για την ευρύτερη περιοχή.

Μεθαύριο Κυριακή, 7 Νοεμβρίου, διεξάγεται στα Σκόπια ένα καθοριστικής σημασίας δημοψήφισμα, καθώς από το αποτέλεσμά του θα εξαρτηθεί αν θα ισχύσει τελικά ή θα ακυρωθεί ο νέος νόμος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση που ψηφίστηκε πριν από μερικούς μήνες και αφορά στη νέα διοικητική διαίρεση της χώρας.

Το δημοψήφισμα προκάλεσαν τα σλαβικά κόμματα της ευρύτερης αντιπολίτευσης, τα οποία αντιδρούν στην ενοποίηση περιοχών με συμπαγή αλβανικό πληθυσμό γύρω από συγκεκριμένα αστικά κέντρα, που προβλέπει ο νέος νόμος, όπως για παράδειγμα η πόλη Στρούγκα, στην περιοχή της Οχρίδας κοντά στα σύνορα με την Αλβανία, η πόλη Κίτσεβο, από την οποία προερχόταν το σκληρότερο κομμάτι και πολλοί οπλαρχηγοί του UCK στον πόλεμο του 2001, αλλά και η ίδια η πόλη των Σκοπίων, στην οποία ο ήδη υπάρχων αλβανικός τομέας διευρύνεται σημαντικά, με αποτέλεσμα να μοιράζεται αναπόφευκτα η πρωτεύουσα σε δυο χωριστές ενότητες, με διαφορετική εθνότητα, γλώσσα και θρησκεία, και πρακτικά με ένα είδος διοικητικής αυτονομίας.

Για το σκοπό αυτό, με βάση σχετικό άρθρο του Συντάγματος της χώρας, τα κόμματα της αντιπολίτευσης, με επικεφαλής το θεωρούμενο ως «σκληρό»

VMRO –και στις δυο εκδοχές που εμφανίζεται σήμερα–, και με το επιχείρημα ότι ο νόμος οδηγεί τη χώρα σε διαμελισμό, συγκέντρωσαν πάνω από 150.000 υπογραφές πολιτών, με τις οποίες υποχρέωσαν την κυβέρνηση να οργανώσει τη διενέργεια δημοψηφίσματος.

Αντίθετα, εναντίον του δημοψηφίσματος είναι τόσο τα σλαβικά κόμματα της συμπολίτευσης, με επικεφαλής την Ένωση Σοσιαλδημοκρατών του Μπράνκο Τσερβένκοφσκι, όσο και το σύνολο των αλβανικών κομμάτων –είτε συμμετέχουν στην κυβέρνηση, όπως το DUI του Αλί Αχμέτι, είτε βρίσκονται στην αντιπολίτευση, όπως το Δημοκρατικό Κόμμα του Αμπέν Τζαφέρι–, τα οποία απειλούν με κινητοποιήσεις στην περίπτωση που ο νέος νόμος ακυρωθεί.

Άλλωστε ο νέος νόμος της διοικητικής διαίρεσης της χώρας, η ψήφιση του οποίου καθυστέρησε για τρία ολόκληρα χρόνια, αποτελούσε έναν από τους βασικούς όρους της συμφωνίας που είχαν υπογράψει το καλοκαίρι του 2001 όλοι οι πολιτικοί αρχηγοί, Σλάβων και Αλβανών, στην Οχρίδα, για τον τερματισμό του πολέμου που είχε ξεσπάσει στη χώρα τη χρονιά εκείνη.

Για το λόγο αυτό εξάλλου, εναντίον του δημοψηφίσματος τάσσεται στο σύνολο του και ο διεθνής παράγοντας, ο οποίος έχει δεσμευτεί για την πλήρη υλοποίηση της συμφωνίας της Οχρίδας,

καθώς δεν θέλει σε καμία περίπτωση δημιουργία συνθηκών μιας νέας σύρραξης στην ΠΓΔΜ. Γι' αυτό και ασκεί έντονες πιέσεις προς τον λαό της χώρας να απόσχει από την ψηφοφορία, απειλώντας ότι σε αντίθετη περίπτωση τα Σκόπια θα βρεθούν εκτός πορείας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ.

Την ανησυχία του διεθνούς παράγοντα για την κατάσταση στην ΠΓΔΜ επιτείνει και το κλίμα που δημιουργείται υπό το φως των νέων εξελίξεων που δρομολογούνται στο γειτονικό Κοσσυφοπέδιο: εκεί, οι Αλβανοί, με νωπό το αποτέλεσμα των πρόσφατων εκλογών, από τις οποίες απείχαν οι σέρβοι κάτοικοι της περιοχής, πιέζουν τώρα για την άμεση έναρξη της συζήτησης που κανονικά έχει προγραμματισθεί για τον επόμενο χρόνο, διεκδικώντας την πλήρη ανεξαρτησία τους από τη Σερβία.

Το θέμα αυτό μάλιστα έχει αρχίσει να απασχολεί ορισμένους ευρωπαίους ηγέτες. Για τους Αμερικανούς προς το παρόν δεν γίνεται λόγος, εξαιτίας των προεδρικών εκλογών που διεξάγονται στις ΗΠΑ. Ήδη ωστόσο εκφράζονται κάποιες σκέψεις για πιθανή αντίδραση της Ουάσιγκτον, ανεξαρτήτως αν νέος πρόεδρος θα είναι ο Τζορτζ Μπους ή ο Τζον Κέρι, με βάση τις προτεραιότητες που θα τεθούν από την κάθε πλευρά. Για τον λόγο αυτό ο ύπατος εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Χαβιέ Σολάνα πρόκειται να πραγματοποιήσει σύντομη περιοδεία στα Βαλκάνια, και συγκεκριμένα στην Πριστίνα, τα Σκόπια και τα Τίρανα, προκειμένου να διερευνήσει τις απόψεις όλων των άμεσα ενδιαφερομένων πλευρών, ώστε να προλάβει ενδεχόμενες δυναμικές κινητοποιήσεις των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου –κατ' επέκταση και των Σκοπίων ή της περιοχής του Πρέσεβο στη νότια Σερβία– με ό,τι αυτές θα μπορούσαν να προκαλέ-

σουν στην ευρύτερη περιοχή.

Στο πλαίσιο αυτό ερωτήματα προκαλεί η σπουδή του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών να θέσει θέμα επίλυσης της διένεξης με τα Σκόπια για το όνομα, με αποτέλεσμα να ξαναξεσταθούν και να βγουν στην επικαιρότητα από τη μια τα παλιά και πρακτικώς ξεπερασμένα σενάρια εκ μέρους κάποιων ελληνικών κύκλων και από την άλλη οι επίσης γνωστές θέσεις και απόψεις των Σκοπίων.

Αφορμή για να έλθει το θέμα στην επικαιρότητα στάθηκε μια συνάντηση που είχαν τον περασμένο Σεπτέμβριο στη Νέα Υόρκη, στο πλαίσιο της ετήσιας Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, ο υφυπουργός Εξωτερικών Γιάννης Βαλινάκης με την υπουργό Εξωτερικών των Σκοπίων Ιλίνκα Μίτρεβα, μετά την οποία η ελληνική πλευρά ανακοίνωσε ότι εκδηλώθηκε η αμοιβαία βούληση και των δύο μερών για την εξεύρεση μιας τελικής λύσης στη διένεξη.

Αποτέλεσμα της συνάντησης εκείνης ήταν να σπεύσει ο υπουργός Εξωτερικών Πέτρος Μολυβιάτης να επισκεφθεί, πριν από δυο εβδομάδες, τα Σκόπια, όπου επαναλήφθηκε απλώς η διαβεβαίωση –χωρίς καμία άλλη διευκρίνιση– της αμοιβαίας επιθυμίας των δυο χωρών για επίλυση της διένεξης γύρω από την ονομασία. Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα ότι την επίσκεψη αυτή συνόδευσαν δημοσιεύματα του ελληνικού Τύπου, σύμφωνα με τα οποία η Αθήνα έθεσε στα Σκόπια συγκεκριμένες προτάσεις για την επίλυση της διένεξης, επαναφέροντας τη γνωστή λίστα πιθανών ονομάτων, όπως «Νέα Μακεδονία» κ.ά.

Αποτέλεσμα ήταν το Υπουργείο Εξωτερικών των Σκοπίων να διαψεύσει τα δημοσιεύματα, τονίζοντας ότι το μόνο που συμφωνήθηκε ήταν ότι πρέπει να εντατικοποιηθούν οι συνομιλίες –που σημαίνει ότι περίσσευε ο θόρυβος που έγινε– και ότι όλα όσα γράφονται για ονόματα έχουν ήδη προταθεί και απορριφθεί προ πολλού.

Παράλληλα, τα μέσα ενημέρωσης της ΠΓΔΜ, εξηγώντας το νέο θόρυβο στην Ελλάδα, τονίζουν ότι η Αθήνα πρέπει να είναι ενοχλημένη από το γεγονός ότι όλο και περισσότερες χώρες –και ιδιαι-

Ο αρμόδιος για την εξωτερική πολιτική και την άμυνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Χαβιέ Σολάνα και ο αλβανός Πρόεδρος του Κοσσυφοπεδίου Ιμπραήμ Ρουγκόβα, βασικοί πρωταγωνιστές των εξελίξεων στα Βαλκάνια.

τερα οι ΗΠΑ– στις επαφές τους με τα Σκόπια χρησιμοποιούν την ονομασία «Μακεδονία».

Μέσα στο γενικό αυτό κλίμα μάλιστα εμφανίστηκε και ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Λιούμπομιρ Φέρτσκοφσκι, ο οποίος με δηλώσεις του στην εφημερίδα *Ουτρίνσκι Βέσνικ* πρότεινε να αξιοποιηθεί η νέα πρωτοβουλία της ελληνικής κυβέρνησης, να τερματισθούν οι συνομιλίες της Νέας Υόρκης ανάμεσα στις δύο χώρες –ιδιαίτερα μετά το συμπέρασμα του μεσολαβητή του ΟΗΕ Μάθιου Νίμιτς ότι οι συνομιλίες αυτές μετά από εννέα χρόνια εξακολουθούν να παραμένουν άκαρπες– και να ζητηθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας να αλλάξει το όνομα της χώρας στον Οργανισμό και να κατοχυρωθεί το «Δημοκρατία Μακεδονίας». Σε σχέση με τη διένεξη που υπάρχει με την Αθήνα, επανέφερε την πρόταση του πρώην Προέδρου Κίρο Γκλιγκόροφ, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να συμφωνηθεί η φόρμουλα της διπλής ονομασίας, δηλαδή η χώρα να αποκαλείται διεθνώς με το συνταγματικό της όνομα, «Δημοκρατία Μακεδονίας», και ας βρει η Ελλάδα ένα όνομα της αρεσκείας της που θα χρησιμοποιεί στις διμερείς σχέσεις της με τα Σκόπια.

Είναι γεγονός βεβαίως ότι η Αθήνα πραγματικά επείγεται για μια λύση στο ζήτημα του ονόματος, καθώς τα Σκόπια, εκτός απρόοπτων εξελίξεων, μπαίνουν

σε μια διαδικασία στενότερης προσέγγισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ, οπότε το όνομα θα τεθεί σε πρώτη προτεραιότητα. Το ερώτημα είναι όμως αν αυτή ήταν η κατάλληλη στιγμή να τεθεί τέτοιο θέμα και αν ο τρόπος που τέθηκε ήταν ο καλύτερος.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΒΛΑΧΑΚΗ
ΚΑΘ' ΟΔΟΝ

Πρόλογος: Βικτωρία Θεοδώρου

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΒΛΑΧΑΚΗ

ΚΑΘ' ΟΔΟΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Εκδόσεις Πολύτυπο
Κεντρική διάθεση, τηλ.: 210-72.32.819

Οι αρετές της καλής διακυβέρνησης

του Πάνου Καζάκου

Πρόσφατη επίσκεψη ξαναζωντάνεψε στο νου μου την παράδοση των πόλεων και της αυτοδιοίκησης της Ιταλίας. Η σύγκριση με το δικό μας μίγμα αισθητικής του τσιμέντου και περιφρόνησης των δημόσιων χώρων ήταν καταθλιπτική.

Η Σιένα ήταν η αφετηρία μου για ένα γύρο στον δακτύλιο των πόλεων της Τοσκάνης. Στο Δημαρχείο της πόλης ο Ambrogio Lorenzetti εμπνεύσθηκε τις τοιχογραφίες της «καλής και κακής διακυβέρνησης» (1319). Πυρήνας των τοιχογραφιών είναι η πόλη, όχι κάποιο απόμακρο κέντρο. Αυτή η τοπική διακυβέρνηση μπορεί να είναι καλή ή κακή. Κρίνεται ως προς αυτό όχι βέβαια από τις διακηρύξεις καλών προθέσεων αλλά από τα αποτελέσματα: Αν οι άνθρωποι της πόλης έχουν δουλειά, οι δημόσιοι χώροι γίνονται σεβαστοί, οι τέχνες και το εμπόριο ανθούν, οι συμβάσεις στις συναλλαγές τηρούνται, οι αρχές επενδύουν σε δημόσια αγαθά, συμμορφώνονται σε κοινούς κανόνες και σέβονται την παράδοση.

Η ΤΟΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Οι πόλεις της Ιταλίας, ιδίως βορειώς της Ρώμης, αποπνέουν ισχυρή, ιδιαίτερη ταυτότητα, που έχει βαθιές ρίζες στην ιστορία τους. Συχνά δεν διακρίνεις αν είναι για τους κατοίκους το εθνικό ή το τοπικό στοιχείο σημαντικότερο, αν δηλαδή αισθάνονται περισσότερο Φλωρεντίνοι, Ενετοί, Σιενέζοι, κ.λπ., παρά Ιταλοί.

Η τοπική ταυτότητα διαμορφώθηκε στις εκατονταετίες εκείνες που υπεράσπιζαν την ανεξαρτησία τους από τις συγκεντρωτικές δυνάμεις της εποχής: τον αυτοκράτορα και τον Πάπα. Παρά την μακρά περίοδο κρίσης που ακολούθησε, τις αναταράξεις της ιταλικής ενοποίησης, την ισοπεδωτική πολιτι-

σμική λαίλαπα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι κάτοικοι κατάφεραν να διατηρήσουν βασικά στοιχεία της ταυτότητάς τους και κυρίως την αίσθηση του πολίτη που έχει δικαιώματα και υποχρεώσεις. Η Ιταλία στην οποία αναφέρομαι αποπνέει τις αρετές της αστικής κουλτούρας με ιστορική μνήμη – της *vita civile*.

Μένω στη Σιένα, αλλά με τον ίδιο τρόπο θα μπορούσα να περιγράψω τη Φλωρεντία, τη Μπολόνια, τη Λούκα, ακόμη και μικρότερες κοινότητες όπως το Σαν Τζιμινιάνο. Τα σημάδια των αιώνων που πέρασαν έχουν ενσωματωθεί οργανικά στη σημερινή εικόνα της πόλης.

ΚΕΝΤΡΟ ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ ΕΡΓΟΛΑΒΩΝ

Η κεντρική πλατεία της Σιένα (il Campo) είναι μια από τις εντυπωσιακότερες της Ιταλίας και κέντρο της δημό-

σιας ζωής. Καμία σχέση με τη δική μας πλατεία Δημαρχείου, που πάντως άλλοτε έσφυζε από ζωή. Ούτε υφίσταται περιοδικές επιδρομές εργολάβων που κοπιάζουν να εξαφανίσουν την ιστορική συνέχεια.

Στην κεντρική πλατεία της Σιένα τα κτήρια όφειλαν ήδη με νόμο του έτους 1297 να έχουν τα ίδια παράθυρα με το Δημαρχείο! Αργότερα η αισθητική και πολεοδομική πειθαρχία διατηρήθηκε με νέες προδιαγραφές προσαρμοσμένες στις αλλαγές του γούστου – δεν χτίζει κανείς ούτε εκεί ούτε στην πόλη ό,τι θέλει και όπως θέλει. Οι πολίτες μπορούσαν να συρρεύσουν στην πλατεία από έξι δρόμους π.χ. για να ακούσουν τις νέες αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Σήμερα το Campo παραμένει ζωντανό κέντρο επικοινωνίας και ξεκούρασης. Δύο φορές τον

Ο Πάνος Καζάκος είναι Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

χρόνο μάλιστα οργανώνονται ιπποδρομίες στις οποίες ανταγωνίζονται τα διάφορα διαμερίσματα της πόλης, που κατέρχονται με τα δικά τους ξεχωριστά λάβαρα και τις πολύχρωμες ενδυμασίες. Η γιορτή αυτή έχει και σοβαρή οικονομική λειτουργία, γιατί συνδέεται με παραδοσιακές παραγωγικές δραστηριότητες.

Η Σιένα δεν έχει υποστεί ουσιώδεις αλλαγές από τον 15ο αιώνα! Αλλά δεν έμεινε χωρίς βελτιώσεις και συντήρηση. Τρεις δημοτικές (όχι κεντρικές, δηλαδή στη Ρώμη) υπηρεσίες φροντίζουν από τότε για τη συνολική εικόνα της πόλης: η υπηρεσία καλαισθησίας(!), η πολεοδομική υπηρεσία που φροντίζει για την τήρηση των προδιαγραφών (ναι, την τήρηση) και η υπηρεσία οδικών κατασκευών. Στους αιώνες της ακμής, ιδιαίτερη προσοχή έδιναν στις κύριες προσόψεις που όφειλαν να εντάσσονται στο περιβάλλον τους και να αποφεύγουν ασυμμετρίες και δυσαναλογίες! Ωστόσο όλα αυτά δεν εμπόδισαν τη μετάβαση από το γοτθικό στυλ στην Αναγέννηση και, αργότερα, στη νέα εποχή.

ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Η πόλη έχει αρμοδιότητες και αγωνίζεται να κρατήσει την παράδοση με τις αναγκαίες προσαρμογές στη νέα εποχή. Είναι ένας δύσκολος αγώνας για την ταυτότητά της. Σχετίζεται με την καθημερινότητα του πολίτη. Έτσι, από το ιστορικό κέντρο εξοβέλισαν τα ΙΧ, οι ανακαινίσεις και οι εξωραϊσμοί είναι συνεχείς και όχι ευκαιριακοί, οι πινακίδες των καταστημάτων σεμνές, ισχύουν προδιαγραφές και για τα κτίσματα στη νέα πόλη που απλώνεται έξω από τα τείχη. Η τοπική αυτοδιοίκηση (ακριβέστερα: αυτοκυβέρνηση) σχεδιάζει αδιάκοπα νέες πρωτοβουλίες

για να κερδίσει την ψυχή και το μυαλό των πολιτών, να καλλιεργήσει τη σχέση με τον αγροτικό περίγυρο και να στηρίξει τις παραδοσιακές ειδικεύσεις στην παραγωγή. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο το Πανεπιστήμιο (ιδρύθηκε το 1300!) αποκτά ιδιαίτερο ρόλο.

Ο αγώνας για την παράδοση έχει κάμποσα μειονεκτήματα για τους πολίτες. Αλλά τα πλεονεκτήματα είναι πολλά: Μια αίσθηση αυτοπεποίθησης που μετατρέπεται σε καθημερινή ευγένεια, οικονομικές ευκαιρίες, διάθεση συνεργασίας και συμμόρφωσης σε κανόνες και προδιαγραφές που συνολικά καθορίζουν την εικόνα της πόλης. Η τελευταία, μαζί με την υπόλοιπη ιστορική κληρονομιά, που διασώζεται και προβάλλεται, έλκει επισκέπτες και δημιουργεί ενδιαφέρουσες θέσεις εργασίας (όχι μόνο γκαρσόνια!) σε ένα απέραντο φάσμα δραστηριοτήτων: επεξεργασία ξύλου, ζωγραφική, υφαντά, παραδοσιακή μεταλλουργία, βιοτεχνίες παιγνιδιών, κρύσταλλα, ειδικές εκδόσεις παντός τύπου, εταιρείες εξωραϊσμού και συντήρησης κτηρίων, ξενώνες με πολύμορφη προσφορά υπηρεσιών και προϊόντων της περιοχής.

Ας γενικεύσουμε. Η Σιένα βρίσκεται στην καρδιά της Τοσκάνης που διαφέρει από τη Νότια Ιταλία. Χαρακτηριστικά της είναι η μικρή και τεχνολογικά προηγμένη παραγωγική επιχείρηση με την ευέλικτη ειδίκευση. Η οικονομία

συνδυάζει τον ανταγωνισμό με τη συνεργασία! Οι επιχειρήσεις της ανταγωνίζονται μεταξύ τους, με εργαλεία τις βελτιώσεις και την καινοτομία, αλλά παράλληλα συνεργάζονται σε κοινές διοικητικές λειτουργίες, αγορές πρώτων υλών, έρευνα, προβολή. Εντάσσονται σε δίκτυα «οριζόντιας ολοκλήρωσης». Επίσης και συναφώς, η κυβέρνηση της πόλης παρέχει τις αναγκαίες υποδομές και υπηρεσίες όπως η επαγγελματική κατάρτιση, η πληροφόρηση για τις τάσεις στις εξωτερικές αγορές και στη μόδα, πρωτοβουλίες για συλλογικές δραστηριότητες κ.λπ. Με άλλα λόγια, μια ολόκληρη σειρά θεσμών κάνει δυνατή τη συνύπαρξη ανταγωνισμού και συνεργασίας, σε αντίθεση με τον Νότο, που φέρει το βάρος της κληρονομιάς του αυταρχισμού και του συγκεντρωτισμού που καλλιεργήσαν τα «παράδοξα παράσιτα» ξενόφερτων δυναστειών με τους κρατικοδίαιτους μηχανισμούς τους.

Το συμπέρασμα; Οι τοπικές παραδόσεις συμμετοχής του πολίτη εξηγούν, εν μέρει τουλάχιστον, την οικονομική δυναμική της περιοχής. Επίσης, η πρώτη αίσθηση ότι η πόλη έπρεπε να σταθεί στον ανταγωνισμό άλλων. Οι οριζόντιοι και κάθετοι συνεργατικοί θεσμοί που αναπτύχθηκαν σε συνθήκες ανταγωνισμού και η υπερηφάνεια για ό,τι έκαναν, που ευνόησαν μian ανάπτυξη με πολλά εχέγγυα βιωσιμότητας.

Η «βιομηχανία διατήρησης προσόψεων» συνεχίζει ακάδεκτη το έργο της στο ιστορικό κέντρο

της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Ενα από τα τελευταία πρωινά του Οκτώβρη και στη συνέχεια και το πρώτο του Νοέμβρη, περπατάμε με την φωτογράφο Σεμίρα Μανωλάκη στο τρίγωνο του ιστορικού κέντρου της Αθήνας.

Στόχος μας ήταν η καταγραφή με τον φωτογραφικό φακό των διατηρητέων κτηρίων της περιοχής που κινδυνεύουν με καταστροφή του εσωτερικού τους και διατήρηση μόνον της πρόσοψής – όπως γίνεται και με Grand Hôtel, στο οποίο πρόσφατα αναφέρθηκε το *Αντί*.

Το ιστορικό κέντρο της Αθήνας, από το Σύνταγμα ως το Μοναστηράκι και από την Ομόνοια ως του Ψυρρή, αλλά και οι παρυφές της Πλάκας, διατηρούν ακόμη και σήμερα όχι μόνο τη γοητεία και το χρώμα κάποιων αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών προηγούμενων δεκαετιών, αλλά και τα γνωρίσματα και τον χαρακτήρα της εμπορικής δράσης των αντίστοιχων εποχών.

Σε πόλεις του εξωτερικού αυτά τα σημεία, γνωστότερα ως Bazar, διατηρούνται και ως σύνολα, όχι μόνο ως

Φωτογραφίες: Σεμίρα Μανωλάκη

Νικοδήμου και Θουκυδίδου στην Πλάκα. ΦΕΚ 190/δ/2004. Η πινακίδα «προειδοποιεί»: «Ξεκινούν οικοδομικές εργασίες. Αρ. αδείας 757. ΤΑΣ Βιομηχανίας». Εδώ ο ιδιοκτήτης μπορεί να είναι κάποιος δημόσιος φορέας. Αυτόματα μάς δημιουργείται ο συνειρμός ότι στο «ξεκοίλιασμα» των διατηρητέων κτηρίων πρωτοπόρησαν οι τράπεζες.

Πειραιώς 33, κοντά στην Ομόνοια. ΦΕΚ 253/Δ/2004. Το κτήριο είναι ήδη διατηρημένο. Άγνωστο το αντικείμενο των «ειδικών ρυθμίσεων».

κτήρια μεμονωμένα. Δηλαδή διατηρούν σε πολλές περιπτώσεις ακόμα και τις χρήσεις τους. Πόσο μάλλον το σύνολο των κτηρίων, προσόψεων και εσωτερικών.

«Οδηγός» μας σ' αυτή την περιπλάνηση με στόχο την καταγραφή, ήταν κατ' αρχήν μια λίστα «ομάδας» με «ειδικές ρυθμίσεις», που δημοσιεύονται σε πρόσφατα ΦΕΚ, αφού έχει «βρομίσει» πια ότι το πρώτο βήμα «ξεκοίλιασματος» ενός διατηρητέου κτηρίου ξεκινά συνήθως με ένα ΦΕΚ, στο οποίο δημοσιεύεται η σχετική «ειδική ρύθμιση». Φυσικά έχουν προηγηθεί πολλές τέτοιες «ομάδες» ειδικών ρυθμίσεων

Κτήριο απέναντι από τη Μητρόπολη, επίσης εκτός της συγκεκριμένης «ομάδας ειδικών ρυθμίσεων».

Καραγιώργη Σερβίας και Νίκης. ΦΕΚ 119/Δ/2004. Οι εργασίες, φαινομενικά τουλάχιστον, δεν έχουν αρχίσει ακόμα.

Ερμού 1-17. ΦΕΚ 84/Δ/2004. Σε αυτό το πολύ γνωστό σημείο κοντά στο Θησείο, η μακέτα στην τεράστια πινακίδα μάς προϊδεάζει για το τι θα γίνει στη δέση των μικρομάγαζων: «Αποκατάσταση διατηρητέου συγκροτήματος καταστημάτων».

και προφανώς έπονται και άλλες.

Είναι εξάλλου επίσης συνηθισμένο σε τέτοιες περιπτώσεις οι όποιες τυχόν παρανομίες να είναι ενδεδυμένες τον μανδύα της νομιμότητας –και περιχαραγμένες από έναν νόμο– γνωστότερης και ως «νόμιμης παρανομίας».

Σε αυτή την ομάδα των «ειδικών ρυθ-

μίσεων» υπάρχουν και δυο-τρία κτήρια εκτός ιστορικού κέντρου.

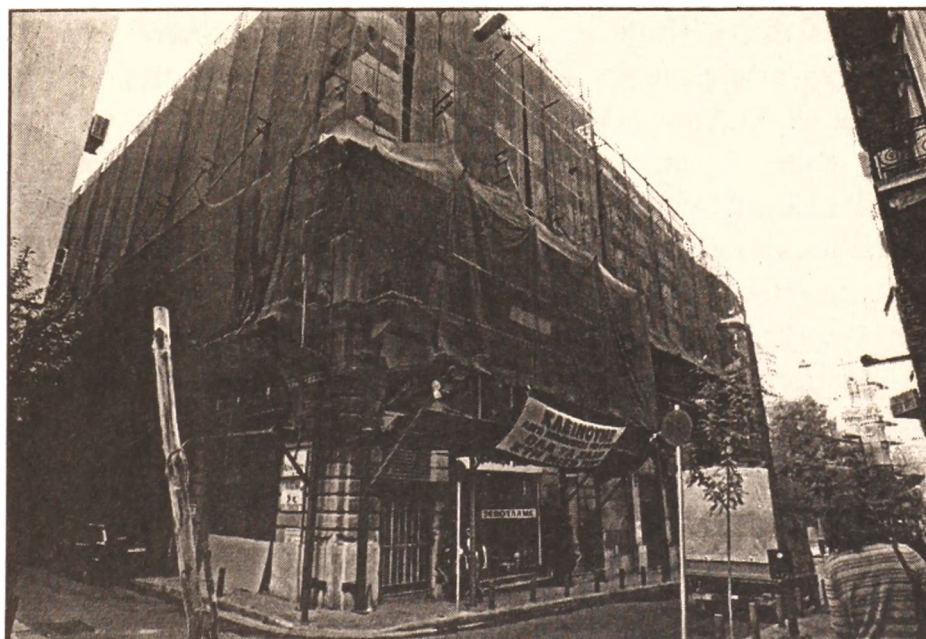
Ο δεύτερος «οδηγός» μας ήταν τα «ντυμένα» κτήρια. Δηλαδή, σε όσα έχουν τοποθετηθεί τα ειδικά προστατευτικά πράσινα δίχτυα που δείχνουν ότι οι εργασίες έχουν ξεκινήσει.

Ξεκινήσαμε από ψηλά στο Σύνταγμα·

όταν καταλήξαμε στα Πατήσια, το συμπέρασμα ήταν σαφές: στα περισσότερα κτήρια οι εργασίες έχουν ξεκινήσει και οι ρυθμοί είναι ταχύτατοι. Άρα κάποιος ή κάποιοι δημόσιοι φορείς, όπως το Υπουργείο Πολιτισμού για παράδειγμα, ή ο αρχιτεκτονικός κόσμος της Αθήνας, ο οποίος εκφράζεται μέσα από συλλογικούς φορείς ή την Αρχιτεκτονική Σχολή του ΕΜΠ, θα πρέπει να σπεύσουν ώστε να προλάβουν να σώσουν ό,τι μπορεί ακόμα να σωθεί.

Μητροπόλεως 21. ΦΕΚ 74/Δ/2004. Διαφαίνεται ήδη η προσθήκη ορόφου από την πίσω πλευρά του κτηρίου. Η «ανακατασκευή» έχει ήδη προχωρήσει.

Μητροπόλεως 27. Κτήριο εκτός της συγκεκριμένης «ομάδας ειδικών ρυθμίσεων». Άγνωστο τι σχεδιάζεται.

δια λογος αναγνώστων

Περί «δεξιάς κουλτούρας»

Στο άρθρο του Χρ. Γούδη
«Καθ' οδόν προς μια
αυτόνομη κουλτούρα της
Δεξιάς» (Αντί, τχ. 820), και
τη σχετική επιστολή του Τζ.
Παπανικολόπουλου (τχ.
825), αναφέρεται ο
αναγνώστης μας Α. Ρίζος:

Αγαπητοί φίλοι,

Η παρατήρηση των λέξεων
με τον φακό πάντοτε φελά.
Περί κουλτούρας ο λόγος,
έννοια η οποία στην μεταφο-
ρική της σημασία πάρθηκε
προφανώς απ' τα Λατινικά,
μιας και το ελληνικό «καλ-
λιέργεια» με το ίδιο νόημα
εμφανίστηκε στην γραμμα-
τολογία αργά. Αρχικά ση-
μαίνει βέβαια την καλλιέρ-
γεια της γης, ώστε αυτή να
βγάλει όχι αγριόχορτα, πα-
ρά φαγώσιμους καρπούς. Σε
κάποιο μετεωρήτικο έγγρα-
φο του 14ου αι. η σχετική
διαδικασία υποδηλώνεται με
την φράση «ημέρωσαν την
γην».

Καλλιεργημένοι είναι τότε
οι ήμεροι άνθρωποι που
φτιάχνουν χρήσιμα πράγμα-
τα, έστω άυλα. Κάθε μετα-
φορά έχει ασφαλώς την ιστο-
ρία και τα όριά της. Όμως η
καλή φήμη, ας πούμε, της
γαλλικής κουζίνας χρωσιέ-
ται σε μερικούς άξιους Γάλ-
λους, μαγείρισσες και μάγει-
ρες. Ο κ. Γούδης στην καλύ-
τερη περίπτωση αναποδογυ-
ρίζει αιτία και αιτιατό, λες
και σε τούτον ή σε κείνον τον
πολιτικό χώρο να υπάρχει
κάποιος αγαθός δαίμων, ο
οποίος παράγει ό,τι ο κό-
σμος χρειάζεται, π.χ. εθνο-
σωτήριες αρετές. Ο κ. Γού-
δης δαιμονολογεί και η μεν
κούφια και πομπώδης (όπως
όλο του το άρθρο) φράση «Η

δύναμη της δεξιάς κουλτού-
ρας είναι ο λόγος, όχι το αί-
μα», προκαλεί τον εμετό (ας
θυμίσουμε πως πλην του αί-
ματος και του λόγου, σ' αυ-
τήν την περίπτωση, της κου-
βέντας χωρίς αντίκρισμα,
υπάρχει κι ο ιδρώτας), το δε
κεφάλαιο του άρθρου που
επιγράφεται «Η προάσπιση
του οράματος» είναι χειρό-
τερο από γελοίο.

Γιατί εκτός του ότι ο κ. Γού-
δης είναι καθηγητής πανεπι-
στημίου, ας προσέξει κανείς
το λανθάνον «ηθικό νόημα»
του κειμένου του: «εσείς οι
ιδεολόγοι της μιας και μεις
οι ιδεολόγοι της άλλης παρα-
τάξεως, ας δώσουμε τα χέ-
ρια».

Ακόμα κι αν κανείς καλω-
σορίζει τέτοιες προτροπές,
κείμενο σαν αυτό του κ. Γού-
δη δεν τρώγεται με τίποτα.
Να το θεωρήσουμε αντιπρο-
σωπευτικό φρούτο «της δε-
ξιάς κουλτούρας»; των χω-
ραφιών που καλλιεργεί «η
δεξιά»; Ή μήπως έχει δίκιο
ο κ. Παπανικολόπουλος πως
δεν υπάρχουν τέτοιοι αγροί;

Αν θελήσετε να τυπώσετε
την ανά χείρας επιστολή, τό-
τε παρακαλώ μόνον χωρίς
περικοπές. Ευχαριστώ,

φιλικά
Α. Ρίζος

Σημαία

Ο φίλος Ναπολέον
Παπαδόπουλος γράφει για
τη σημαία:

Αγαπητοί/ές όσων τρέφω
κάποια εκτίμηση εκ των
ΜΜΕ, όπου το «Ε» κάποτε
είναι Ενημέρωση, κάποτε
Ενσωμάτωση, κάποτε Επι-
βολή...

Μάθημα Φιλολογίας/Ιστο-
ρίας 1000στών και 900στών
και 40στών... και βάλε:

Περί Σημαίας

• Σημαία: Παράγεται από
το σήμα. Συγγενείς λέξεις:
Σημαδεύω (με όπλο, συνή-
θως), σημαδούρα, σημαδευ-
τήρι, σημαιωρός κ.ά.τ.

• Εφευρέτης: Άγνωστος.
Στρατιωτικός πάντως ήταν
κατά τις ενδείξεις.

• Πρώτη χρήση: Χάνεται
στα βάθη των αιώνων.

• Παρεμφερή: Χρώματα
στρατιωτικών στολών, εξαρ-
τύσεις, κράνη κ.λπ.

• Χρησιμότητα: Στις μάχες
«σώμα προς σώμα» έπρεπε
να ξέρει ο στρατιώτης ποιον
να σκοτώσει. Και τέτοιες γί-
νονταν από τα βάθη των αιώ-
νων ως τον 1ο παγκόσμιο πό-
λεμο. Περιστασιακά, ακόμα
σήμερα. Για να σημαδεύει
σωστά, με μαχαίρι, ακόντιο,
τόξο, σάρισσα, σπαθί, αρκε-
βούζιο, εμπροσθογεμές,
αραβίδα, μάλινχερ, ένφιλ,
τόμμυγκαν... ο στρατιώτης
έπρεπε να βλέπει σημαία,
χρώμα στολής (του «ε-
χθρού»).

• Γιατί τώρα εμείς, οι ελλη-
ναράδες, μόνον στην Ευρώ-
πη, ακόμα κάνουμε μαθητι-
κές «παρελάσεις» κατ' εικό-
να και ομοίωσιν των στρα-
τιωτικών, είναι θέμα ψυχοϊ-
στορικής έρευνας, ωρέ αρ-
βανιτο-(και άλλα πολλά)έλ-
ληνες.

— Διάβασα, άκουσα πολλά
από σας! αυτές τις μέρες.
Εγκριτά όλα (... φυσικόν και
επόμενον αφού επιλεκτικά
διαβάζω-ακούω...)

— Ένα δεν διάβασα, ένα
δεν άκουσα, ωρέ τετάρτη
εξουσία:

Γιατί οι μαθητές να παρε-
λαύνουν με την ελληνική ση-
μαία κι όχι με τη σημαία του
σχολείου τους; Κανείς δεν
αμφιβάλλει για την εθνικό-
τητά τους. Όλοι θα ήθελαν

να ξέρουν πως τώρα περνά-
νε οι «Γλαύκες» του Κολω-
νού, οι «Δημόκριτοι» της
Ξάνθης, οι «Ζωσιμάδες» των
Γιαννίνων... «Αυτομάτως»
λύνεται έτσι και το πρόβλη-
μα των αριστούχων μετανα-
στών.

Σκεφτείτε το. Κι όπως και
να 'χει... Καλό κουράγιο!

αγάπη-αφοπλισμός-ειρήνη

Napoleon De Sclivani
De Grecia²

1. με κορυφαία τα του Στά-
θη περί αρβανίτικης Λάπ-
πα... και Ρομά χωριού του.

2. τέως Ναπολέον Παπα-
δόπουλος.

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Με αφορμή το σχετικό
άρθρο του Δ. Κόκορη στο
προηγούμενο τεύχος, ο
Χριστόφορος Μηλιώνης μάς
κοινοποίησε επιστολή που
έστειλε μαζί με συναδέλφους
του προς τον Πρόεδρο του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
στις 11-10-04:

Κύριε Πρόεδρε

Απαντώντας στο υπ' αριθ.
7800/7-10-2004 έγγραφό
σας, σχετικά με το αναφερό-
μενο δημοσίευμα του κ. Πο-
λενάκη στην εφημ. Αυγή, σας
γνωρίζουμε τα εξής:

1. Το απόσπασμα του Φά-
ουστ του Γκαίτε προϋπήρχε
στα σχολικά βιβλία Νεοελλη-
νικά Αναγνώσματα της Στ'
Γυμνασίου, τα οποία ανα-
μορφώσαμε, με εντολή του
Π.Ι., το έτος 1983. Από τα Νε-
οελληνικά Αναγνώσματα
διατηρήσαμε τα αξιόλογα
κείμενα, για τον πρόσθετο
λόγο ότι ήταν οικεία στους
καθηγητές.

2. Το απόσπασμα του Φά-

ουστ διατηρήθηκε στο βιβλίο *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* με τη μορφή που προϋπήρχε:

Ναι, πιότερα ξέρω, παρά όλοι μαζί

γιατροί, δικηγόροι, παπάδες, σοφοί

3. Στη μετάφραση του Κων. Χατζόπουλου (τουλάχιστον σε νεότερες εκδόσεις που συμβουλευτήκαμε) οι στίχοι αυτοί έχουν ως εξής:

Ναι, πιότερα ξέρω, παρά όλοι μαζί

γιατροί, δικηγόροι, παπάδες, χαζοί

(με κόμμα μετά τη λ. παπάδες)

4. Στο γερμανικό πρωτότυπο κείμενο δεν υπάρχει η αντίστοιχη λέξη ούτε η έννοια της λ. *χαζοί*. (Η γερμανική λέξη *laffen* σημαίνει λόγιοι και έτσι τη μεταφράζει ο Ι. Θεοδωρακόπουλος: *λογάδες*).

5. Η αλλαγή της λ. «χαζοί» σε «σοφοί» που έγινε (πριν από μας) στα *Νεοελληνικά Αναγνώσματα* ουσιαστικά αποκατέστησε το κείμενο του Γκαίτε. Αν αυτό έγινε από παιδαγωγική ή από φιλολογική ευαισθησία, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το δημοσίευμα της *Αυγής* που αποδίδει στους υπογράφόμενους την αλλαγή δεν είναι ακριβές, ο δε τίτλος του (Οι «παπάδες χαζοί» του Γκαίτε έγιναν «παπάδες σοφοί») είναι όχι μόνο ανακριβής αλλά και παραπλανητικός.

Με τιμή,

Τάκης Καρβέλης, Γιώργος Παγανός, Χριστόφορος Μηλιώνης, Νίκος Γρηγοριάδης, Κώστας Μπαλάσκας, Γιάννης Παπακώστας

Για την ακρίβεια
Χριστόφορος Μηλιώνης

Περί Αρχιτεκτονικής Από τον Τάσο Γούλα λάβουμε την παρακάτω επιστολή:

Αγαπητέ Στεφανίδη!

Στην ακροτελεύτια πρότασή του «επισημαίνουμε» τχ. 820 («ΥΠΠΟ και γλυπτική») σημειώνεις: «Τέλος διερωτώμαι: Τα πάθη της πλατείας Ομονοίας δεν έχουν συντείσει ακόμη κανέναν;»

Σχετικά σου μεταφέρω το χθεσινό επίκαιρο σχόλιο του γερμανού σπορτκάστερ από την πλατεία Συντάγματος: «Τα πλήθη θα πορευθούν στη συνέχεια προς την πλατεία Ομονοίας, πρόκειται για μια πράγματι χορίμπλ / απσόιλιχ (=απεχθής, απαίσια) πλατεία.»

Έχεις μετεκπαιδευτεί στο Ντύσελτορφ και τη Νέα Υόρκη και έχεις δώσει διαλέξεις και σεμινάρια σε πολλά μέρη του κόσμου όπως και βέβαια στο Λονδίνο και την πόλη του Διαφωτισμού, το Παρίσι. Διερωτώμαι: συνάντησες ποτέ στη λονδρέζικη πλατεία Τραφάλγκαρ ή στην παρισινή Πλανς ντε λα Κονκόρ παρόμοιες απαισιότητες;

Η κριτική γι' αυτήν την αθηναϊκή αθλιότητα είναι ενιαία και ταυτόσημη, άσχετα αν προέρχεται από κομισάριους της Μπιεννάλε της Βενετίας (Στεφανίδης) ή από αλλοδαπούς σπορτκάστερ οι οποίοι κινούνται μεταξύ Κωνσταντινούπολης και Αθηνών!

Μ.φ.χ.

Τάσος Γούλας

Απάντηση:

Κύριε Γούλα,

Το πρόβλημα των αθηναϊκών πλατειών δεν φαίνεται να έχει τέλος. Η επιτυχέστε-

ρη κατά τη γνώμη μου παρέμβαση έγινε στην πλατεία Κουμουνδούρου, επειδή εκεί είχαμε την λιγότερη δυνατή αρχιτεκτονική παρουσία. Αντίθετα, στην πλατεία Κολωνακίου οι σεβαστοί μου Αντωνανάκηδες φόρτωσαν υπέρ άγαν ένα πολύ μικρό χωρικό σημείο με όλα τα στοιχεία της γραφής τους ώστε αυτή μεν να είναι αναγνωρίσιμη αλλά και αγνώριστη η πλατεία. Παράλληλα με ενοχλεί η αντίφαση ανάμεσα στην αδρή χρήση του μπετόν και σε κάποια over designed ευρήματα όπως τα πολύχρωμα φώτα του δαπέδου.

Τώρα, αν μιλήσουμε για την αρχιτεκτονική μας συμμετοχή στη φετινή Biennale

Βενετίας, θα διασπιστώσουμε πως εκεί συνέβησαν τα χειρότερα. Η αρχιτεκτονική επιτροπή του ΥΠΠΟ δεν αισθάνεται τύψεις που έστειλε αυτήν την ομάδα για να κοπιάρει κακώς την άποψη της προηγούμενης μας συμμετοχής το 2002; Αναφέρομαι στον «Απόλυτο Ρεαλισμό» που υπογραφόταν από τους Scoffier, Μουτσόπουλο και Κουμπή. Μικρή λεπτομέρεια: η νυν συμμετέχουσα Χαρίκλεια Χάρη είναι ψευδώνυμο της Τζούς Τζιρτζιλάκη, συζύγου του Γιώργου. Πρόσφατα μάλιστα ο Γιώργος Τζιρτζιλάκης έγραψε ύμνο στα Νέα για τη Χαρίκλεια Χάρη, δηλαδή την Τζούς Τζιρτζιλάκη. Λαμπρά. Ο κ. Αντωνάς πάλι, είναι ο

ΠΕΡΙΟΧΗ / ΠΟΛΙΣ / ΑΡΧΑΙΑ

ΠΑΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ / JAN HENRIC SWAHN / ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ / ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΡΑΣ
ΝΙΚΟΣ ΣΠΑΝΙΣ / ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΟΛΛΑΣ / ΜΗΝΑΣ ΒΛΑΧΟΣ / ΟΡΕΣΤΗΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ / ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΑΣ / ΠΑΝΗΣ ΤΕΛΕΣΤΑΣ / GUY DE MAUPASSANT
ΦΟΙΒΟΣ ΠΡΟΜΠΙΝΟΣ / ΚΗΡΕΤΟΣ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΣ / ΜΑΡΙΑ ΧΕΝΤΡΟΥ-ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΟΝΤΟΣ / Δ. Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ / ΜΙΛΤΟΣ ΠΡΑΤΚΟΠΟΥΛΟΣ / ΣΑΜΗΣ ΣΑΜΠΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ / ΘΩΜΑΣ ΑΝΔΡΑΣ / ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΡΔΟΜΕΝΙΔΗΣ
ΣΕΛΩΣ ΠΑ ΤΟΝ ΜΑΝΟΛΗ ΠΡΑΤΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΑΝΟΛΗΣ ΠΡΑΤΚΟΠΟΥΛΟΣ / Μ. Ρ. ΜΕΡΑΛΗΣ / ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ / ΗΛΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ
ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΡΚΙΔΗΣ / ΒΙΚΥ ΠΑΤΣΙΟΥ / ΠΑΝΗΣ ΚΟΥΒΑΡΑΣ / ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΡΑΛΑΜΠΑΡΗΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΛΑΚΗ-ΧΑΝΤΖΟΥ

υιός Αντωνανάκης ο οποίος διέθετε το ατομικό του βιβλίο (εκδόσεις Πατάκη) από το εθνικό μας περίπτερο στα Τζιαρντίνι. Ο κατάλογος της έκθεσης τέλος, είναι η αποθέωση του δήθεν, εφόσον χωρίς ειρμό διάφοροι «καλλιτέχνες» γράφουν... για τι άλλο; – για τον εαυτό τους.

Συμπέρασμα: Πότε θα απαλλαγούμε από τη δεσποτεία των θεωρητικολογούντων αρχιτεκτόνων μιας μη αρχιτεκτονικής;

Μ.Σ.

Πειθαρχικό

Ο κ. Νίκος Δ. Στεφανής, Μηχανολόγος-Μηχανικός, μας δημοσιοποίησε την ακόλουθη επιστολή του που απευθύνει προς τους αρμόδιους φορείς σχετικά με πειθαρχική ποινή που του επιβλήθηκε από την ΔΕΗ στην οποία εργάζεται. Είχαν προηγηθεί δημοσιεύματα του ιδίου στον Τύπο. Ορισμένα στοιχεία που μας γνωστοποίησε, πέραν της επιστολής, αφορούν στη σχεδιαζόμενη ενεργειακή πολιτική της ΔΕΗ και το κόστος της στο περιβάλλον και τους καταναλωτές. Με αυτά θα ασχοληθούμε αναλυτικά σε επόμενο τεύχος.

Πτολεμαΐδα 20/9/2004

Πρόεδρο Τ.Ε.Ε.
Πρόεδρο Δ.Ε.Η. Α.Ε.
PRESIDENT FEANI
Αθήνα

Θέμα: «ΡΑΟΥΛΑ. Αξιολόγηση και ρόλος τους στους ταινιόδρομους διακίνησης υλικού των Ορυχείων της ΔΕΗ».

Αξιότιμε Πρόεδρε,
Με την παρούσα σας ενημερώνω ότι από σήμερα

εκτίω ποινή αργίας εξ (6) ημερών, με στέρηση αποδοχών, η οποία επικυρώθηκε και από το δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ΔΕΗ Α.Ε. (σχετ. ΔΑΝΠ/Φ.844/Ε-3143/11.08.2004)

Κατόπιν των ανωτέρω και επειδή αναφαίρετο διατηρώ το δικαίωμα να διατυπώνω τις απόψεις και θέσεις μου, οφείλω να επισημάνω τα κατωτέρω, ώστε να φροντίσετε για την αλλαγή των μέχρι σήμερα διεθνώς αναγνωρισμένων κανόνων τεχνικών προδιαγραφών, στις προμήθειες υλικών και ανταλλακτικών, καθώς και των διαδικασιών προμηθειών. Εξηγούμαι:

Η ποινή μου επιβλήθηκε (σχετ. ΔΛΚΔΜ/ Ε-39/14.05.2004), «διότι η συλλογιστική σας [μου] σε ό,τι αφορά τόσο τη συμμόρφωση της ΔΕΗ προς τους διεθνείς κανονισμούς και προδιαγραφές όσο και στη διαδικασία προμήθειας ραούλων ταινιόδρομων είναι εσκεμμένως παραπλανητική με απώτερο στόχο τη δημιουργία εντυπώσεων, τη δυσφήμιση και σπύλωση συναδέλφων Μηχανικών που κάνουν το καθήκον τους», και ειδικότερα διότι «Ο συλλογισμός σας είναι παραπλανητικός δεδομένου ότι το εύρος 260-370 gr αντιστοιχεί σε 2,55-3,63 N».

Εφόσον εκτίω την ποινή, παρά την τεκμηριωμένη προσφυγή μου στο ανώτατο διοικητικό όργανο, οφείλω να αποδεχθώ ως νέα μονάδα μέτρησης αντίστασης (δύναμης) το γραμμάριο (gr), το οποίο μέχρι σήμερα ήταν μονάδα μέτρησης μόνον της μάζας.

Επειδή, παρά το κεφαλαίως επιστημονικό σφάλμα στο οποίο υπέπεσα θεωρώ-ντας ότι ισχύει και στη ΔΕΗ

ό,τι και διεθνώς N # gr, εξακολουθώ να προσβλέπω στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, σας ζητώ να προβείτε στις αναγκαίες ενέργειες για την καθιέρωση της νέας μονάδας μέτρησης δύναμης, ώστε να εκλείψει ο κίνδυνος από «εσκεμμένους παραπλανητές» και «δόλιους», όπως ο υπογράφων.

Σας καλώ επίσης να ζητήσετε από τους επιβολείς πειθαρχικών ποινών και νεόκοπους εκσυγχρονιστές της φυσικής επιστήμης, επιστημονική ανάλυση του γραμμαρίου (gr), ως μονάδας μέτρησης, ώστε να προβείτε σε ευρεία δημοσιοποίησή της, με στόχο την ενημέρωση της διεθνούς επιστημονικής και ακαδημαϊκής κοινότητας για το εν λόγω επίτευγμα αλλά και την κατά το δυνατόν μείωση της ζημίας που έχω προκαλέσει με τα «παραπλανητικά» δημοσιεύματά μου.

Σε αντίθετη περίπτωση ζητώ να καλέσετε όλους τους με οποιονδήποτε τρόπο ενεχόμενους στον από χρόνια επιχειρούμενο εξευτελισμό και διωγμό μου, ν' απαντήσουν σε θέματα όπως:

- Ορισμό της διεθνώς αποδεκτής μονάδας μέτρησης αντίστασης, χωρίς ή με «αστεράκια» (σχετ. ΔΛΚΔΜ/ Ε-39/14.05.2004, και ΤΕΕ 2305/26.07.2004, σελ.91).

- Οικονομική αξιολόγηση επί τη βάσει αντικειμενικών παραδεκτών κριτηρίων, στα όσα είχα το θάρρος με επιστημονική τεκμηρίωση να θέσω προς δημόσια κρίση.

- Ποιος «εσκεμμένα παραπλανεί», «ψεύδεται» και διακατέχεται από «δόλο», ο υπογράφων ή οι ίδιοι οι οποίοι

–έχουν υπογράψει τις ισχύ-

ουσες, μέχρι σήμερα, προδιαγραφές

- υποβιβάζουν όποιον έχει το θάρρος της γνώμης του
- συκοφαντούν ως δόλιο και ψεύτη όποιον έμπρακτα στηρίζει τα συμφέροντα της ΔΕΗ

- επιβάλλουν ποινές
- ορίζουν την ημερολογιακή εκτέλεσή τους και γενικότερα καταχρώνται την εξουσία που τους έδωσε ο ελληνικός λαός.

Εν τέλει, δεν σας κρύβω ότι νιώθω... περήφανος ως μόνος υπεύθυνος για:

- τελευταίο black out (12.06.2004)

- τη μεγάλη κατολίσθηση στο νότιο πεδίο (01.05.2004)

- την εμφάνιση ρηγμάτων στο Τομέα 6 (7ος 2004) και

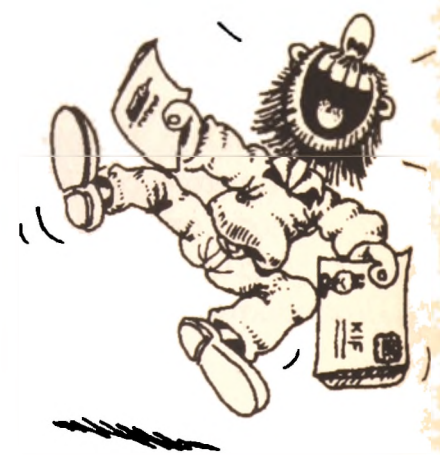
- την επερχόμενη αδυναμία που αδρά σκιαγραφείται στην Έκθεση της ΡΑΕ (14.09.2004).

Μήπως πρέπει να επανεξετασθεί η επιβληθείσα ποινή; Πολύ επιεικής μου φαίνεται, με τόση ζημιά που έχω προκαλέσει και μάλιστα μόνο για το 2004!

ΥΓ. Επισυνάπτω κάθε σχετικό.

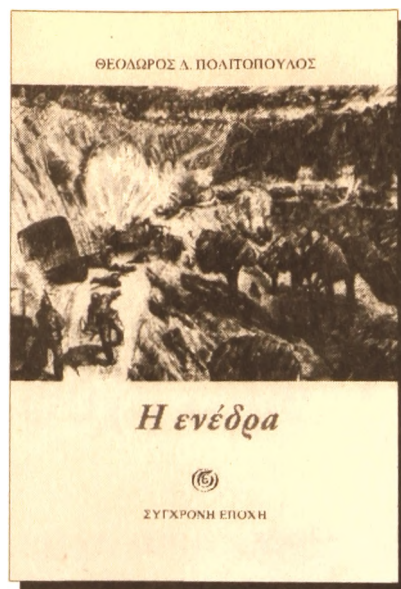
Κοιν/ση: Πρόεδρο Βουλής των Ελλήνων
Υπουργό Ανάπτυξης
Σ.Δ.Μ. ΔΕΗ
Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ
CEDEFOP

Ν.Δ. Στεφανής

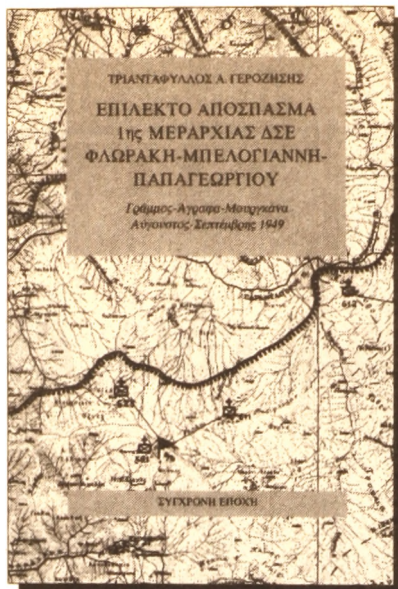

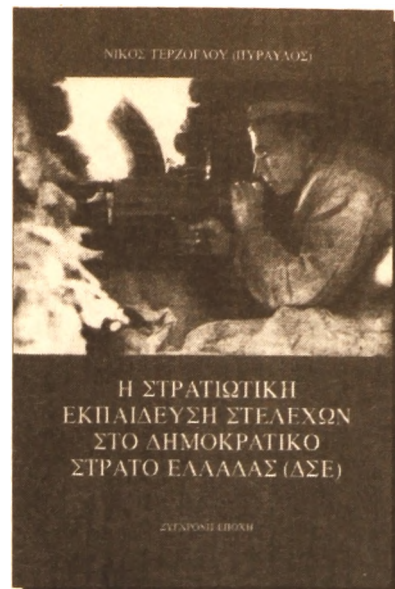
Τρ. Α. Γεροζήσης
ΕΠΙΛΕΚΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
1ης ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ ΔΣΕ

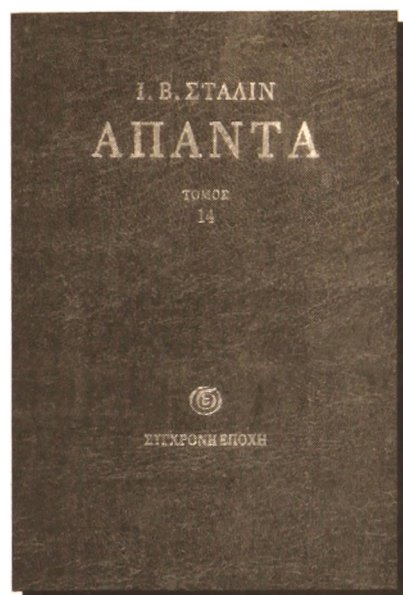
Θ. Πολιτόπουλος
Η ΕΝΕΔΡΑ

Τρ. Α. Γεροζήσης
ΕΠΙΛΕΚΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
1ης ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ ΔΣΕ

Ν. Τερζόγλου
Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΟ ΔΣΕ

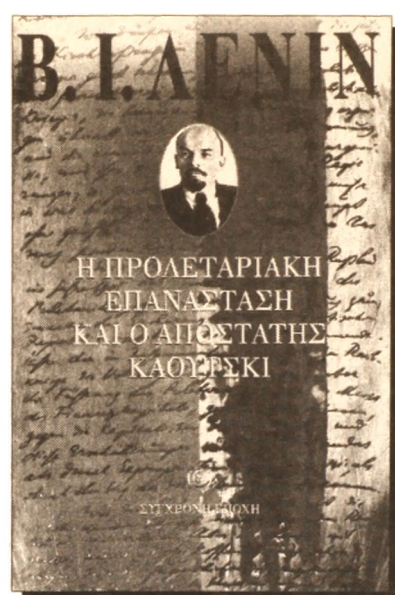
Ι. Β. Στάλιν
ΑΠΑΝΤΑ
14ος τόμος

Γ. Φαρσακίδης
ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΨΕΥΔΗ
ΚΑΙ «ΒΕΒΗΛΕΣ» ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

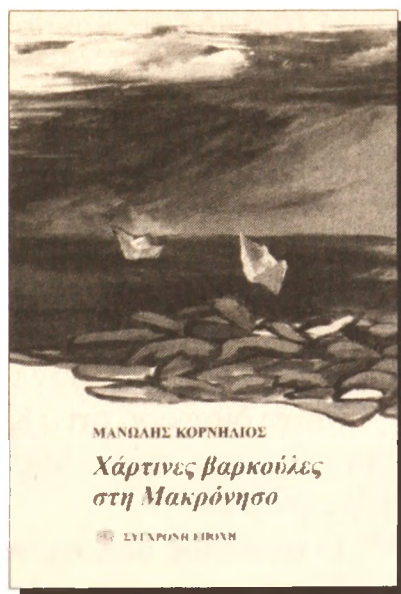
ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΟΥΒΑΣ

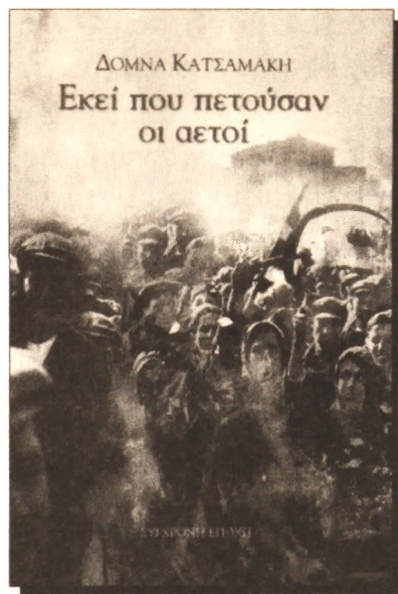
Β. Ι. Λένιν
Η ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΑΤΗΣ ΚΑΟΥΤΣΚΙ

Μ. Νεγρεπόντη
ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Μ. Κορνήλιος
ΧΑΡΤΙΝΕΣ ΒΑΡΚΟΥΛΕΣ
ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟ

Α. Κατσαμάκη
ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΠΕΤΟΥΣΑΝ
ΟΙ ΑΕΤΟΙ

Γ. Πουγούνιας
ΣΥΝΑΞΑΡΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΩΝ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, Τηλ.: 2103820835, 2103823649, Fax: 2103813354. <http://www.sep.gr>, e-mail: info@sep.gr

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132, Fax: 2103829814

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ: 1. Αθήνα, Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132. 2. Θεσσαλονίκη, Μπακατσέλου 3 & Εγνατία 65, Τηλ.: 2310283810. 3. Γιάννενα, 28ης Οκτωβρίου 19, Τηλ.: 2651038090.

Το καθεστώς είναι εδώ, ενωμένο δυνατό!

του Νίκου Πρωινού

Απόλυτος άρχοντας της ΕΠΟ ξανά ο πράσινος (πολιτικά) και κόκκινος (ποδοσφαιρικά) κ. Βασίλειος Γκαγκάτσης. Η ασχετοσύνη των γαλάζιων διεκδικητών, η αδυναμία τους να συμπράξουν με τον Βίκτωρα Μητρόπουλο και οι υπόγειες διασυνδέσεις Γκαγκάτση και ποδοσφαιροπαραγόντων προσκείμενων στη Ν.Δ. εξασφάλισαν έναν περίπατο στον κυρ-Βασίλη.

Για γέλια και για κλάματα οι δηλώσεις του νικητή, που υποσχέθηκε «πρόγραμμα, όραμα, εκσυγχρονισμό, διαφάνεια». Καλά, τόσα χρόνια τι έκανε;

Κι ως προς τον «εκσυγχρονισμό», τον κατανοούμε πλήρως. Τα Λιανοβενιζέλια τού έκαναν μπόλικά φροντιστήρια. Όπως πράττει κάποιος κ. Κόκκος στα στελέχια του ΠΑΣΟΚ.

Άντε και για το «όραμα» να πούμε ότι ακόμα και οι έσχατοι δικαιούνται να ομιλούν.

Όμως «πρόγραμμα»; Κάπως χλωμό δεν ακούγεται;

Τι να πει κανείς όμως για την υδρογονοβόμβα μεγατόνων με την ετικέτα «διαφάνεια»;

Είναι σα να μιλάνε οι χασάπηδες της Άγκυρας (συγχωρέστε μου τη μεταφορά, κ. Κουναλομπιστάκο μου!) για ανθρώπινα δικαιώματα, ή οι Ναζί για πολυπολιτισμικότητα (με την άδειά σας, κ. Φραγκουδάκη μας!).

Μες στην καλή χαρά ο κυρ-Βασίλης λοιπόν, ενώ έκανε λόγο για πολιτικές παρεμβάσεις (στο πλαίσιο του αντάρτικου με νεροπίστολα που επέβαλαν στο σοσιαλιστικό στρατόπεδο οι διπλωματικοεπίκουροι της Μ.Κ.Ο. George Friends). Για να κρατάει και πισινή όμως, είπε ότι κάποιοι ενέπλεξαν το όνομα του Κ. Καραμανλή, ο οποίος έχει να ασχοληθεί με σημαντικότερα πράγματα.

Γιατί τώρα μας έρχεται στο νου το άσμα του Διονυσίου «Η ψυχάρα του Βασίλη είναι μια άβυσσος/ πότε η κόλαση και πότε ο παράδεισος»;

Ο Μητρόπουλος αποχώρησε και θα συνεχίσει στα δικαστήρια (με ελάχιστες ελπίδες για κάτι καλύτερο).

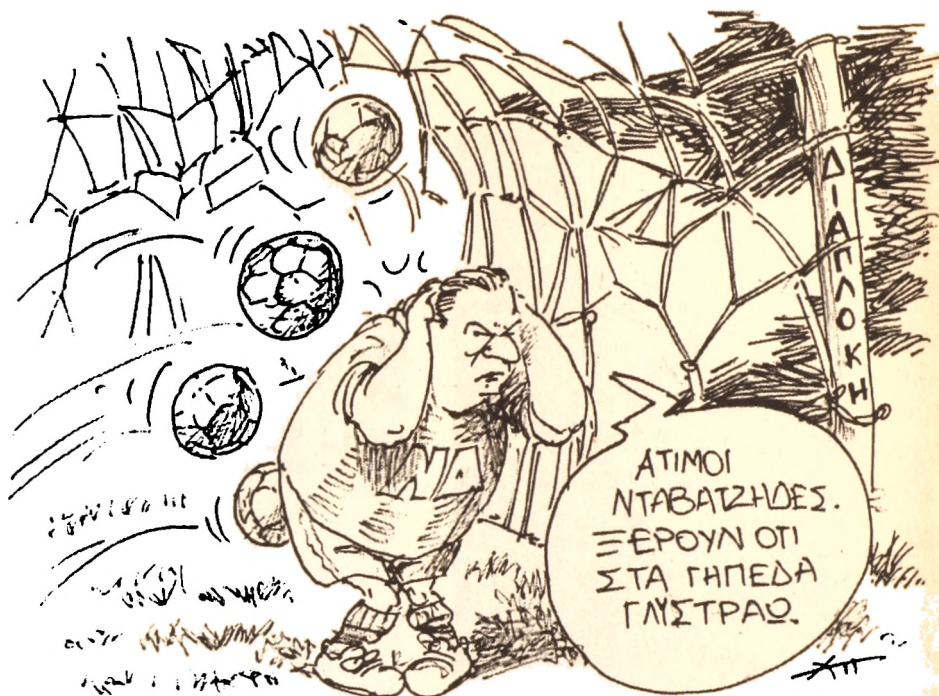
Γιατί άλλοι φανερά και άλλοι κρυφά από Ρηγίλλης μεριά στήριξαν τον πράσινο Γκαγκάτση.

Και μη ρωτάτε γιατί.

Ο αδελφός Ψωμιάδης όμως, μέλος της ΕΠΣ Θεσσαλονίκης, έκανε μια δήλωση που ταρακούνησε πολλούς: «Ο πρωθυπουργός της χώρας είχε κάνει προ ημερών λόγο για λαμόγια και νταβατζήδες· καλά έκανε, αλλά θα πρέπει να ψάξει γι' αυτούς και μέσα στην παράταξή του».

Είπατε τίποτα;

Πάντως η όλη εξέλιξη έδωσε ανάσες στον έτερο Καππαδόκη (τον Κανελόπουλο της ΕΠΑΕ), που ελπίζει κι αυτός

του Χρ. Παπανίκου

στο θαύμα.

Η ελπίδα πεθαίνει πάντα τελευταία!

Πάντως να ελέγχεις (λέμε τώρα) το Υπουργείο Αθλητισμού (δηλαδή τις χρηματοδοτήσεις), να έχεις μάλλον τους περισσότερους προέδρους μαζί σου και να χάνεις τις εκλογές, θέλει πολύ ταλέντο.

Και ο κ. Ορφανός διαθέτει.

Ας μη λησμονήσει να εγγράψει την επιτυχία του στο βιογραφικό του – για τον επόμενο ανασχηματισμό.

Και μια και ο λόγος περί Ορφανού, να υπενθυμίσουμε ότι ο πολυνίκης Κουκοδήμος εξακολουθεί να βρίσκεται άνευ αρμοδιοτήτων, κάτι σαν τον Χρυσοχοΐδη του ΠΑΣΟΚ.

Μόνη διαφορά ότι ο Κουκοδήμος ήταν γνωστός και άξιος στο χώρο του, ενώ ο Michel έφτιαξε το προφίλ του (και) με ξένα κόλλυβα.

Ο αείλαλος αρλουμπολόγος κ. Ανδρουλάκης υπόσχεται ότι θα φέρει τα πάνω κάτω με το νέο του βιβλίο στο πολιτικό γίγνεσθαι της χώρας.

Τηρουμένων των αναλογιών, είναι σαν να καλλιεργεί κλίμα η Κέρκυρα ότι θα πάρει το πρωτάθλημα.

Από το ραδιοφωνικό σταθμό του εθνικού μας προμηθευτή σε προϊσταμενιλίκια στην κρατική τηλεόραση.

Όμορφος κόσμος διαπλοκικός, αγγελικά πλασμένος...

Κατά τα λοιπά, Παναθηναϊκός και Ολυμπιακός νίκησαν στο πρωτάθλημα τον Πανιώνιο και τον ΠΑΟΚ, που πριν από ένα χρόνο αποτέλεσαν την ευχάριστη έκπληξη.

Και η διαρχία στο ποδόσφαιρο, όπως ο δικομματισμός στην πολιτική, καλά κρατεί...

Το ζήτημα είναι εμείς τι κάνουμε!

Επισημαίνουμε

Οι καλλιτέχνες και η ψυχή τους

Εκτός από την επικαιρότητα υπάρχει και η διαρκής επικαιρότητα της τέχνης· η αιωνιότητα.
Λάκης Προγκίδης

Παίρνω αφορμή για το σημερινό σημείωμα από ένα πρόσφατο γεγονός που το έζησα ο ίδιος και που το σχολίασε εύστοχα ο Β. Ρούβαλης στην *Ελευθεροτυπία*. Την περασμένη εβδομάδα στη Στοά του Βιβλίου ο Ανταίος Χρυσοστομίδης, μεταφραστής και φίλος του Αντόνιο Ταμπούκι, συζητούσε με τον ιταλό συγγραφέα και συμπαρουσίαζαν το βιβλίο του τελευταίου *Ο Τριστάνο πεθαίνει, μια ζωή από την Άγρα*. Η αίθουσα ήταν γεμάτη, η συζήτηση συναρπαστική, ο Ταμπούκι άμεσος και συγκινητικός να μιλάει για την συγγραφική εμπειρία, για τη μοναξιά, για τον θάνατο, για την ελπίδα, αλλά και για τις αντιφάσεις της ζωής. Ο κόσμος έδειχνε ν' απολαμβάνει τις εξομολογήσεις ενός μεγάλου ευρωπαίου συγγραφέα και παράλληλα τις εύστοχες παρεμβάσεις του πιο έγκριτου μελετητή του στην Ελλάδα. Όλα ήταν κρατημένα σ' ένα υψηλό επίπεδο πλην μιας χτυπητής μουτζούρας. Δεν υπήρχαν ομότεχνοι του Ταμπούκι ανάμεσα στο πολυπληθές, κατά τα άλλα, κοινό. Και δεν μιλάω για επισήμους ή εκπροσώπους του ΥΠΠΟ, του ΕΚΕΒΙ ή της Εταιρείας Συγγραφέων –ποιος τους βράζει τους επισήμους;– αλλά για ανθρώπους του σινιαφιού που θα έρχονταν να δουν από κοντά έναν δρώντα ευρωπαίο συγγραφέα και να μοιραστούν κοινές αγωνίες. Σνομπάρισμα, επαρχιωτισμός, φοβίες, ζήλεια, ή απλώς κλείσιμο στο καβούκι μας για να μην τυχόν ταραχθεί η βαθύτερή μας νιρβάνα από το άγνωστο και το ξένο; Άβυσσος η ψυχή του καλλιτέχνη. Φοβάμαι όμως ότι ίσχυσε κι ένας άλλος λόγος, κοσμικός αυτή τη φορά. Η εκδήλωση δεν προπαγανδίστηκε από τα μίντια, αλλά υπήρξε σεμνή και χαμηλών τόνων. Έτσι οι εγχώριες βεντέτες μας είχαν κάθε λόγο να απόσχουν. Θυμάμαι ανάλογες βραδιές με Derrida ή Bourdieu όπου γινόταν το αδιαχώρητο και παρευρίσκονταν σύσσωμοι οι ομοϊδεάτες τουλάχιστον συγγραφείς του τιμωμένου. Συν τους κοσμικούς μεγαλοδημοσιογράφους. Ο Ταμπούκι ατύχησε. Ή μάλλον ατυχήσαμε εμείς, το άτυχον ανάδελφον έθνος των συμπλεγματικών δημιουργών. Και, φαίνεται, η «ατυχία» μας συνεχίζεται και με τους νεότερους, οι οποίοι τουλάχιστον λόγω παγκοσμιοποίησης και κοσμοπολιτικού πνεύματος θα περίμενε κανείς να είναι πιο ανοιχτοί και πιο δεκτικοί σε αντιπαραθέσεις. Ούτε αυτοί φάνηκαν. Τελικά μήπως ο Ταμπούκι είναι, σκέφτομαι, ασημαντος συγγραφέας; Κι έτσι να έχει το πράγμα, θα περίμενα να βρω έναν συνάδελφό του, έστω από λόγους φιλοξενίας. Αν τον έβρισκα, θα τον ρωτούσα. Αλλά δεν ήρθε ούτε κι αυτός, γαμώ την ατυχία μου!

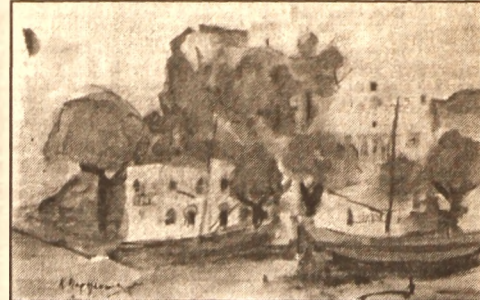
ΥΓ. 1: Ο μεγάλος καλλιτέχνης κάνει τα γούστα του γούστα του συνόλου. Είναι ένας δικτάτορας που όμως δεν στηρίζεται στη βία αλλά στη γοητεία.

ΥΓ. 2: Εντελώς διαφορετική ατμόσφαιρα σύμπνοιας και συναδελφικότητας ίσχυσε στη διεθνή διήμερη συνάντηση που διοργάνωσε το παρισινό περιοδικό *L'Atelier du Roman* του Λάκη Προγκίδη στο Ναύπλιο πριν από δύο εβδομάδες. Εκεί, γάλλοι, ισπανοί, ιταλοί, σέρβοι, άγγλοι και έλληνες συγγραφείς, σαν τον Μισέλ Ντεόν, τον Στάνκο Τσέροβιτς ή τον Γιάννη Κιουρτσάκη, συζήτησαν τα θέματα της καλλιτεχνικής ελευθερίας σε αντίθεση με τα υποπροϊόντα που διαφημίζει η διεθνής αγορά. Σύνθημα της συνάντησης «βοηθήστε μας να μην διαφθαρούμε». Σύμφωνοι παιδιά, να σας βοηθήσουμε, αρκεί κι εσείς να μην απέχετε πτωχοπροδρομικά και να ενισχύετε το έργο των παρεών όπου το εντοπίζετε.

Μάνος Στεφανίδης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

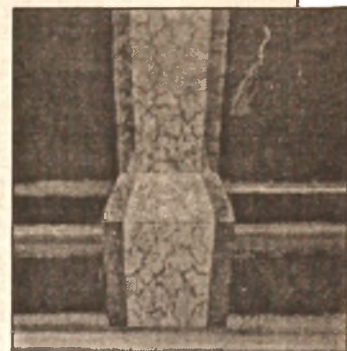
• **Επισκεφθείτε** την αναδρομική έκθεση της σημαντικής ζωγράφου **Κούλας Μαραγκοπούλου** (1910-1997), που εγκαινιάζεται τη Δευτέρα 8/11 στον χώρο τέχνης «Ίρις» στο Παγκράτι (Αντήνορος 12). Η Κούλα Μαραγκοπούλου, σύ-

ντροφος του ποιητή Μιχάλη Κατσαρού, μαθήτευσε κοντά στον Μπουζιάνη και θεωρείται από τους κυριότερους εκπροσώπους του εξπρεσιονισμού στην Ελλάδα στα μεταπολεμικά χρόνια.

• **Μια ενδιαφέρουσα** έκθεση φωτογραφίας φιλοξενεί τις ημέρες αυτές το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης: Πρόκειται για τα «Φωτογραφικά πορτρέτα από την Καστοριά και την περιοχή της την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα», του Καστοριανού φωτογράφου **Λεωνίδα Παπάζογλου** (1872-1918), που μαρτυρούν τον πολυεθνικό χαρακτήρα της περιοχής στις αρχές του περασμένου αιώνα.

• **Δείτε** επίσης την ωραία έκθεση του καλού ζωγράφου **Βασίλη Κυπραίου** με τίτλο «Καθίσματα», που γίνεται στη γκαλερί «Νέες Μορφές» (Βαλαωρίτου 9Α, κέντρο Αθήνας). Θα διαρκέσει μέχρι 4/12.

• **Η ΑΡΣΙΣ** (www.arsis.gr), μια μη κυβερνητική οργάνωση που εργάζεται για την υποστήριξη νέων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, διοργανώνει μαζί με τη δικτυακή κοινότητα Digital Photography Greece έκθεση ψηφιακής φωτογραφίας στο φουαγιέ του Ινστιτούτου Goethe (εγκαίνια: 15/11, διάρκεια: έως 18/12). Τα έξοδα από τις πωλήσεις θα διατεθούν για την ενίσχυση του έργου της «Άρσις».

• **Μέχρι 28/11** διαρκεί η έκθεση του Ζ' Εργαστηρίου της ΑΣΚΤ «**Αυστηρώς Κατάλληλον** - Εικαστικές Προσεγγίσεις στον κινηματογράφο», που γίνεται στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο. Περιλαμβάνει έργα φοιτητών του εργαστηρίου εμπνευσμένα από τον κινηματογράφο.

«Δυτικά της πόλης»: Αρχείο Γιόχαν Φάτσερ

Μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα παράσταση παρουσιάζει από 6 Νοεμβρίου στην Κεντρική Σκηνή του πολυχώρου «Επί Κολωνώ» (Ναυπλίου 12, αρχές Λένορμαν) η εταιρεία θεάτρου ΔΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ: Πρόκειται για το έργο του Μπέρτολτ Μπρεχτ *Αρχείο Γιόχαν Φάτσερ*, που σκηνοθετεί ο Τάκης Τζαμαργιάς.

Η υπόθεση του έργου τοποθετείται στα χρόνια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Οι άνδρες θάβονται κατά χιλιάδες και ο πληθυσμός είναι διαβρωμένος από τον λιμό και την απελπισία. Τέσσερις λιποτάκτες στρατιώτες αποφασίζουν να καταργήσουν τον Πόλεμο, λιποτακτούν από το σφαγείο της μάχης και κρύβονται στην πόλη Μιλχάιμ, περιμένοντας μια επανάσταση που ποτέ δεν έρχεται. Η απόφαση αυτή τους οδηγεί στο περιθώριο και υποχρεώνονται να οργανώσουν την επιβίωση τους: να γλυτώσουν την σύλληψη και τον θάνατο και να βρουν τροφή.

Το *Αρχείο Γιόχαν Φάτσερ* είναι η περιπέτεια τεσσάρων αντρών ανάμεσα στην ανάγκη να μείνουν μαζί, που τους κάνει να εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο, και στις ατομικές τους ανάγκες που τους οδηγούν σε προδοσίες, δειλίες, βίαιες ενέργειες. Σ' αυτή την ομάδα των περιπλανώμενων ο Φάτσερ είναι ο αρχηγός. Το ανεξάρτητο του χαρακτήρα του, η αναρχίζουσα και εγωιστική συμπεριφορά του τον κάνουν

την ίδια στιγμή απαραίτητο και συνάμα επικίνδυνο για τους συντρόφους του.

Στο ερμητικό, ανατριχιαστικά επίκαιρο κείμενο που δεν ολοκλήρωσε ποτέ ο Μπρεχτ, «κείμενο του 20ού αιώνα» κατά τον Χάινερ Μύλλερ, με τη δραματουργική επεξεργασία του Πέτρου Μάρκαρη αναδεικνύεται η μπρεχτική τοπογραφία

Β Ο Μ Β Ι Δ Ι Α πολιτιστικής Α Φ Α Σ Ι Α Σ

- Ωραίο το παρατεινόμενο καλοκαιράκι!, ε; Σαν ένα μικρό Πάσχα, πλάι στη γιορτή του Άι-Δημήτρη.

- Μπράβο στη Ν.Δ. και στον κ. Μείμαράκη που φρόντισαν σχετικά.

- Ρε σεις, πώς του ξέφυγε του Μπερμπάντειου και δεν αναγόρευσε σε επίτιμο διδάκτορα τον Ηλία Πετρόπουλο, τον μακαρίτη, μετά την έκδοση του βιβλίου του *Το εγχειρίδιο του καλού κλέφτη*;

- Ακαδημαϊκή παράλειψις!
- Κοκκαλίνος,

μπομπολίνος, τραμπολίνος και ο χορός καλά κρατεί.

Μόνο που προσωπικά δεν βλέπω και πολύ φως στο τουνέλο, αφού όπως πολύ σωστά έχει γράψει το *Αντί* το πρόβλημα δεν είναι θεσμικό, είναι πολιτικό. Κι αφού οι οικονομικοί

παράγοντες πάντα θα βρίσκουν τρύπες ώστε να καταστρατηγούν τους θεσμούς.

- Είναι μέσα στη λογική του καπιταλισμού κάτι τέτοιο.

- (Και γαμώ τις μαρξιστικές αναλύσεις κάνω σήμερα!)

- Είπα «Μαρξ» και θυμήθηκα τον σύντροφο Μάο, Θεός σχωρέστον, που δεν υπάρχει και θεός δηλαδή...

- Ξέρετε τι κοινό λοιπόν έχουν ο Μπαρόζο και ο Τατούλης;

- Πριν γίνουν δεξιοί και δουν το φως τους, ήταν μαοϊκοί.

- Γαμώ την τύφλα μου δηλαδή!

- Επίσης ξέρετε τι κοινό έχουν ο Μπαρόζο και η Ντόρα, που δεν έχει ο Τατούλης;

- Αυτοί έχουν «θείο» στην

Washington D.C., ο οποίος μάλιστα αποκαλείται και «πλανητάρχης», εκτός από Mr. Θάμνος, και ο οποίος μεριμνά για τα πλανηταρχιτάκια του σ' όλο τον πλανήτη.

- Ο Π. Τατούλης πάλι –για τους φίλους Πατατούλης– δεν έχει θείο, όπως έλεγε κι ο Βουτσάς σ' εκείνη τη σαχλοταινία, και γι' αυτό μάλλον δεν θα μακροημερεύσει στο ΥΠΠΟ.

- Ευτυχώς πάντως που πρόλαβε να δημοσιεύσει το «Μανιφέστο ενάντια στον κρατικοδίαιτο πολιτισμό των εκπροσώπων της κρατικοδίαιτης τέχνης των μπουρζουάδων» στην –κατακόκκινη– *Καθημερινή* της προπερασμένης Κυριακής και αντιληφθήκαμε πού το πάει ο μινίστρος.

- Λεφτά δεν έχουμε και βαφτίζουμε την ένδεια «άποψη» και «ιδεολογία», διότι ουκ αν λάβοις παρά

του μη έχοντος.

- Ως προς εμάς ουδέν πρόβλημα. Οι πολιτιστικάριοι και οι μανατζέρηδες και οι θεατράνθρωποι και οι λαϊκοί καλλιτέχνες που ξημεροβραδιάζονται στους προθαλάμους της Μπουμπουλίνας θα δημιουργήσουν το πρόβλημα.

- Μπορεί λοιπόν να μην έχει λεφτά το ΥΠΠΟ, αλλά υπάρχουν άλλοι πολιτιστικοί φορείς των οποίων το χρήμα τρέχει από τα μπατζάκια τους.

- Και τι μπατζάκια! Προεδρικά, αντιπροεδρικά, διευθυντικά και βάλε:

- Λ.χ. το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού κάνει εκθέσεις παντού, σ' Ευρώπες και Αμερικές, και ταξιδεύει πρώτη θέση αεροπορικώς, ενώ διαμένει σε ξενοδοχεία που κοστίζουν 500 δολάρια τη βραδιά μίνιμουμ.

- Ιδιαίτερα στο Βερολίνο (δηλαδή στο ξενοδοχείο Kandinsky) προσφάτως οι

του εγωιστή και μαζικού ανθρώπου, του καινούργιου θηρίου που εξέθρεψε ο σύγχρονος πολιτισμός.

Η παράσταση στοχεύει να λειτουργήσει ανάμεσα στο πολιτικό όνειρο και στην πραγματικότητα της κοινωνικής ζωής, ανάμεσα στο άτομο και την ομάδα. Ο Φάτσερ είναι ένα ερώτημα, ένα εργαστήριο των ανθρώπινων συμπεριφορών, όπως τις αντιλήφθηκε και τις ανέλυσε ο Μπέρτολτ Μπρεχτ.

«Αρχείο Γιόχαν Φάτσερ»

Μετάφραση-Δραματουργική επεξεργασία: Πέτρος Μάρκαρης

Σκηνοθεσία: Τάκης Τζαμαργιάς

Κινησιολογία: Ζώη Χαντζηαντωνίου

Σκηνικά: Παναγιώτης Ράππας

Κοστούμια: Μαρία Κονομή

Μουσική: Πλάτων Ανδριτσάκης

Φωτισμοί: Μάρα Γαργαλάκου

Παίζουν οι ηθοποιοί: Γιώργος Ντούσης, Γιώργος Ανδρεσάκης, Λουίζα Κωστούλα, Σπύρος Αυγουστάτος, Δημήτρης Οικονομίδης, Τερψιχόρη Γκιόκα, Ρίτα Λυτού, Γιάννης Μιχαλακούκος, Μαρία Θωμάρεη, Ρένα Ρηνιώτη, Άννα Μωραΐτου.

Παραστάσεις: Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο στις 9:00 μ.μ., Κυριακή στις 8:00 μ.μ.

Πληροφορίες, κρατήσεις θέσεων: «Επί Κολωνώ», τηλ. 210 5138067, Ναυπλίου 12, Κολωνός (αρχές Λένορμαν).

ΠΑΡΕΚΟΝ

Παρουσίαση του βιβλίου του Μάικλ Άλμπερτ στην Αθήνα

Ο Μάικλ Άλμπερτ έδωσε μια διάλεξη με θέμα τον τίτλο του τελευταίου του βιβλίου *Πάρεκον: Η ζωή μετά τον καπιταλισμό* (εκδ. «Παρατηρητής»), στις 22 Οκτωβρίου, κατά την παρουσίασή του στη Στοά του Βιβλίου υπό την αιγίδα του Αντί.

Ίσως ένα από τα πιο σημαντικά σημεία της διάλεξης ήταν η αναφορά του στο ακρωνύμιο ΤΙΝΑ (*There Is No Alternative*: Δεν υπάρχει εναλλακτική λύση) που εκστόμισε η «μεγάλη ηγέτιδα» της Δύσης, η Μάργκαρετ Θάτσερ. Δηλαδή, σύμφωνα με την ΤΙΝΑ, οι άνθρωποι πάνω στη γη δεν έχουν ελπίδα γιατί δεν υπάρχει «εναλλακτική λύση» στον καπιταλισμό. Είπε ο Άλμπερτ: «Όταν η Θάτσερ εκστόμισε τα περί ΤΙΝΑ, θα έπρεπε να κλαίει αντί να χαμογελάσει με ικανοποίηση γι' αυτό που είπε».

Το γιατί πρέπει να κλαίει το εξέφρασε ένας άλλος συμπατριώτης της Θάτσερ, ο νομπελίστας οικονομολόγος Τζων Μείναρντ Κέινς (1883-1946) ο οποίος είπε: «(Ο καπιταλισμός) δεν είναι πετυχημένος. Δεν είναι έξυπνος, δεν είναι ωραίος, δεν είναι δίκαιος, δεν είναι ενάρετος, και δεν κάνει αυτό που υπόσχεται. Με λίγα λόγια τον αντιπαθούμε, και αρχίζουμε να τον απεχθανόμαστε. Αλλά όταν αναρωτιόμαστε με τι να τον

Αργύρης Φατούρος, πρόεδρος του Ε.Ι.Π., Κωνσταντίνος Τσουκαλάς αντιπρόεδρος, και Μίμης Φατούρος, πρόεδρος του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, με συνοδεία υπαλλήλων, δημοσιογράφων και φίλων (λέγε με Φωτεινή), παρέσυραν τον Π. Τατούλη για να εγκαινιάσει τη Συλλογή Κωστάκη στο Gropiusbau. Και να συζητήσουν βεβαίως περί της μακροημερεύσεως των προέδρων κ.λπ. εις τους θώκους τους επ' αγαθώ του πολιτισμού, της αξιοκρατίας και της μη ανανέωσης.

• Προσεκλήθησαν επίσης οι παραρτημάτων Λονδίνου και Μόσχας με έξοδα του Ιδρύματος Μπερεκέτια!

• Επίσης, το Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού στη Νέα Υόρκη παραμένει ακέφαλο μεν, αλλά ελέγχεται από τον κ. αντιπρόεδρο, ο οποίος και δεν έχει κανένα πρόβλημα

να πεταχθεί ως εκεί και να ρίξει μια ματιά από τη σουίτα του πανάκριβου του ξενοδοχείου...

• Μεταξύ μας, ούτε κι εγώ θα είχα.

• Τα 'χουμε ξαναπεί: Η Ν.Δ. είναι στην κυβέρνηση και οι καραπασόκοι στην εξουσία.

• Τι να κάνουμε; Οι καινούργιοι έχουνε κόμπλεξ κατωτερότητας προς τους προηγούμενους. Ή είναι πολύ ντροπαλοί!

• Το θέμα, ως φαίνεται, δεν είναι πολιτικό, είναι φροϋδικό.

• Και μάλιστα «αναθεωρημένο», αλτουσεριανό, όταν δηλαδή ο φροϋδισμός διασταυρώθηκε με τον μαρξισμό.

• (Είπαμε, σήμερα κάνω και γαμώ τις αναλύσεις.)

• Λεφτά έχουνε και στο Διεθνές Κέντρο Δελφών, το οποίο παραμένει φέουδο του ως φαίνεται αναντικατάστατου κ. Καρασμάνη, γνωστού

φιλοσόφου που συνδυάζει τον Πλάτωνα, τον Σωκράτη –όχι τον Κόκκαλη, τον άλλο– και τον Γκαλμπραϊθ.

• Ήγουν ιδεαλισμό και θεωρία του χρήματος (καλά, δεν πιάνομαι σήμερα).

• Και να σκεφθεί κανείς ότι και το Ε.Ι.Π. και το Κέντρο Δελφών ήταν ιδέες του αείμνηστου Κωνσταντίνου Καραμανλή.

• Αν πείτε για την Εθνική Πινακοθήκη, εκεί να δείτε πακτωλό χρημάτων, πανάκριβους καταλόγους, πανάκριβες απευθείας αναθέσεις, πανάκριβες αγορές γλυπτών του Rodin που φτάνει τα 270.000 ευρώ και συνεχίζουμε...

• Πάντως ο antiquieur κ. Louis Roquelin μάς διαβεβαίωσε ότι το έργο του Ιούνιο διετίθετο πολύ πιο φθηνά.

• Προσωπικές εκτιμήσεις, θα πείτε και θα συμφωνήσω.

• Είπαμε, λεφτά υπάρχουν. Ας γίνονται μίζεροι με τα λεφτά οι πολιτικοί κι όχι οι καλλιτέχνες.

• Δες «Μανιφέστο Πατατούλη», άρθρο κδ, σημείωση 14.

• Κάτι καλό συμβαίνει πάντως στο ΚΘΒΕ, ενώ αντιθέτως στο Εθνικό ξαναπαίζουνε Ρέππα-Παπαθανασίου...

• ...Διότι άμα δεν ανεβάσει κλασικό ρεπερτόριο το κρατικό θέατρο, ποιος θα το ανεβάσει;

• Ο Λειβαδάς ή ο Μοροσούλης;

• Μην είμαστε και πλεονέχτες (που θα 'λεγε κι ο Χατζηχρήστος).

• Είδατε τις Νύφες; Ασφαλώς και τις είδατε.

Μόνο που δεν είδατε το *Delivery*, που ήταν σαφώς καλύτερο –ως ταινία– και που βούταγε σαφώς σε πιο βαθιά νερά.

• Βλέπετε, εσείς πηγαίνετε στα φιλμ που βλέπει ο Στεφανόπουλος, ο Κώστας κι η Νατάσσα, και όχι εκεί που πάει ο Μανωλάκης ο συνεμασκόπ.

• Καλά να πάθετε!

• Είπαμε για θέατρο,

αντικαταστήσουμε, μπερδευόμαστε στο έπακρο» (σελ. 128 στην ελληνική μετάφραση του Πάρεκον).

Ο Άλμπερτ, και στο Πάρεκον (Parecon: PArticipatory ECONomics: συμμετοχική οικονομική) και στη διάλεξη στη Στοά του Βιβλίου, δήλωσε ότι προσπάθησε να δώσει ένα όραμα για να «μειώσει αυτό το μπερδεμα» που ανέφερε ο Κέινς.

Το όραμα αυτό του Άλμπερτ βασίζεται σε έναν πυρήνα από (ηθικές) αξίες: την αλληλεγγύη, την ποικιλομορφία, τη δικαιοσύνη και την αυτοδιαχείριση. Αυτές οι αξίες ωθούνται από τον Άλμπερτ στα άκρα. Ίσως εκεί έγκειται η διαφορά της Πάρεκον από τα άλλα οράματα με ανθρωπιστικό υπόβαθρο, π.χ. το σοσιαλιστικό, το αναρχικό, το βιοτοπικιστικό κ.λπ. Με βάση αυτές τις αξίες ο Άλμπερτ προσπαθεί να βρει και να προτείνει λύσεις για τα καίρια οικονομικά προβλήματα της ανθρώπινης κοινωνίας: την αμοιβή της εργασίας, την κατανομή της εργασίας, τον καταμερισμό παραγωγής και κατανάλωσης, και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων.

Οι βασικές (και εντυπωσιακές) καινοτομίες που κάνει ο Άλμπερτ στη λύση αυτών των οικονομικών προβλημάτων είναι κυρίως: η εισαγωγή της έννοιας του «ισορροπημένου πλέγματος απασχόλησης» (ενός μίγματος ευχάριστης και δυσάρε-

στης εργασίας για κάθε άτομο), η αμοιβή της εργασίας βάσει της «προσπάθειας και της θυσίας», και η λήψη αποφάσεων βάσει της αρχής ότι «το δικαίωμα λόγου στη λήψη αποφάσεων είναι ανάλογο με την επιρροή που έχουν οι αποφάσεις πάνω στο άτομο που συμμετέχει στις αποφάσεις».

Η ιστορία του οράματος της «Πάρεκον» έχει γύρω στα 10 χρόνια. Ήδη έχει αρχίσει να συνειδητοποιείται η αξία της σε πολλά μέρη της γης όπου γίνεται και προσπάθεια εφαρμογής των αρχών της. Η πρόταση του Άλμπερτ για ένα όραμα εναλλακτικής λύσης μετά τον καπιταλισμό είναι ένα σπάνιο επίτευγμα. Το μόνο άλλο όραμα, ή πρόταση, που υπάρχει παγκοσμίως είναι αυτό του Τάκη Φωτόπουλου της «Περιεκτικής Δημοκρατίας», η οποία περιέχει πολλά κοινά σημεία με την πρόταση του Άλμπερτ. (Παρένθεση: Δυστυχώς ο Άλμπερτ

και ο Φωτόπουλος έχουν έρθει σε «προσωπική» σύγκρουση «δι' ασήμαντον αφορμήν» μετά από πρόταση του γράφοντος στον Άλμπερτ να γράψει ένα άρθρο για το περιοδικό *Δημοκρατία και Φύση* που επιμελείται ο Τάκης Φωτόπουλος. Παρά ταύτα ο Άλμπερτ είχε τότε εκφράσει στον γράφοντα την άποψη ότι η πρόταση του Φωτόπουλου «περιέχει πολλά θετικά στοιχεία»).

Νίκος Ράπης

είπαμε για εικαστικά, είπαμε για σινεμά, ας πούμε δύο λόγια τώρα για μουσική και για τηλεόραση:

- Ξέρετε πώς κάνει η κρατική τηλεόραση πρόγραμμα για τον πολιτισμό; Φωνάζει την Παναγιωταρέα ή μια ξανθιά, τις φωτίζει, και αυτές κάνουν ραδιόφωνο!
- Φωνάζουνε δηλαδή με τη σειρά τους ένα κουμπάρο τους που έχει σπίτι στην Αίγινα ή έναν άλλο καλλιτέχνη φίλο τους με μπαλόνια και πιάνουνε λακριντί.
- Μπορεί βέβαια να μην καταλαβαίνεις τίποτε, αλλά δεν πειράζει· έτσι είναι η κουλτούρα.
- Και γαμώ τα προγράμματα!
- Ο λαός θα το 'λεγε «μπαλονάτο». (Δες «Μανιφέστο», σελ. 832, κάθετος 7).
- Οσονούπω θα εμφανιστεί και η Μπερνάρντα να μιλήσει για By Art, ήγουν για το πάντρεμα εικαστικών

και μουσικής...

- Στη μουσική τώρα, τα πράγματα δεν πάνε καλά για τους διασκεδαστές μας.
- Για τον λόγο αυτό συνασπίζονται! Δυο-δυο, τρεις-τρεις στη μπανιέρα, μπας και δούνε άσπρη μέρα.
- Ή μάλλον άσπρη νύχτα.
- Εγώ πάλι έγραψα την «Ελεγεία για τις βεντέτες»: Τι κι αν παλιά μαλώνανε, τώρα κάνουν παρέα, ντουέτο πάν' στο μαγαζί, μπας και μπει καμιά παρέα.
- Έχουμε και λέμε: Γαλάνη-Πρωτοψάλτη, Αλεξίου με την οξυκόρυφη, Νταλάρας-Ρέμος (εδώ μιλάμε για κυβέρνηση εθνικής ενότητας) και το καλύτερότερό μας:
- Πορτοκάλογλου-Σαββόπουλος-Μαργαρίτης: Η φαντασία στην εξουσία! Ή μάλλον «η κυβέρνηση του βουνού (Λυκαβηττού)».
- Να πάντως τι δήλωνε παλιά στον Μιχάλη Μήτρα (*Χρονικό 1972*, σελ. 215) ο Σαββόπουλος: «Είμαι ένας Έλλην ο οποίος παίζει ροκ.

Το ροκ είναι μια φόρμα ατελής –ευτυχώς– της οποίας οι ρωγμές επιτρέπουν να φαίνεται η απομέσα αιμορραγία».

- Εγώ θα πάω πάντως, μπας και βγει η Καλομοίρα από καμιά ρωγμή τούρτας και ευθυμήσουμε λιγουλάκι. (Γιατί κατά τ' άλλα αναγουλιάζουμε).
- Άσχετο: Ο Πέτρος Ευθυμίου τι να γίνεται; Τελευταία φορά που τον είδα, ήτανε στην Αμερική για να καλύψει τις εκλογές.
- Το δημοσιογραφικό δαιμόνιο βλέπετε!
- Α-μί-μη-το: Ο ακατονόμαστος με το ιδιωτικό Μουσείο έπεισε γνωστό ζωγράφο να φύγει από τη γκαλερί Ζουμπουλάκη και να κάνει έκθεση στην Πλάκα, αλλά μετά τσακώθηκε και τον άφησε αμανάτι. Πρέπει να διαφώνησαν στα ποσοστά.
- Μια και μιλήσαμε όμως για τραγούδια, ξέρετε ποιο είναι το άσμα της Μαρίας της Δαμανάκη μας, της

Αριστερής μας συντρόφου; «Και στην Μαρία την ποδιά / σφάζονται παλληκάρια / Μαρίααα, με τα κίτρινα, τα πράσινα, τα κόκκινα (φουλάρια)».

- Κατά τ' άλλα πολύ εχάρημεν τις δηλώσεις του Μακαριωπάτου περί ομοφυλοφιλίας. Μπας και μπει λίγη τάξη επιτέλους στα ράσα με τις ροζ δαντέλες από κάτω.
- Ξανά άσχετο: Προφυλακτικά με γεύση τζατζίκι υπάρχουν; Ή μόνο με κάπαρη; Αν κανείς ρασοφόρος γνωρίζει, ας μας απαντήσει.
- Κι άλλο άσχετο: «Άμα δουλεύεις πολύ, δεν μπορείς να βγάλεις λεφτά». Σωστό κι αυτό.
- Τελευταίο τραγουδάκι για σήμερα (αφιερωμένο στον κ. Βενιζέλο που αδυνάτισε. Αδύνατον!): Εμείς οι κυκλοθυμάδες τραγουδάμε μια μέρα και κλαίμε τρεις βδομάδες! ΟΛΕ!

Μανωλάκης ο λυρικός

Λόγια και σίχοι από τον Παπαδιαμάντη σε CD

Λένε ότι υπάρχει μια ευνοϊκή στιγμή, που συγκλίνουν παράξενα όλα, για να συμβεί με θαυμαστό τρόπο ένα *desideratum* της ψυχής... Από καιρό, συζητώντας με τους δημοτικούς άρχοντες της Πάτμου, η Αλίκη Καγιαλόγλου είχε υποδείξει τον χώρο της Αποκάλυψης ως τον ιδανικό χώρο για μουσικές εκδηλώσεις με θρησκευτική χροιά. Η ιερότητα του χώρου, ο σεβασμός που ενέπνεε, δημιουργούσαν τις ιδέες φυσικές προϋποθέσεις για μια μυσταγωγία που θα συναιρούσε το λόγο και τη μουσική με μοναδικό τρόπο, χαρίζοντας μαζί με την καλλιτεχνική απόλαυση, πνευματική ανάταση και ευδαιμονία.

Όταν ξεκίνησε το Φεστιβάλ Θρησκευτικής Μουσικής της Πάτμου, που γίνεται κάθε δυο χρόνια, τον Σεπτέμβριο, ακριβώς στο χώρο της Αποκάλυψης, όπως το είχε οραματιστεί από την αρχή, η Καγιαλόγλου ένωσε να παίρνει σάρκα και οστά μια πολύ βαθιά της επιθυμία. Στήριξε λοιπόν την υπόθεση του φεστιβάλ με κάθε τρόπο, και για έναν λόγο παραπάνω, επειδή είναι «πατινιώτισσα» και η ίδια, αφού έχει εκεί το καλοκαιρινό της σπίτι. Την μουσική διεύθυνση του φεστιβάλ είχε και έχει ο μαέστρος και συνθέτης Άλκης Μπαλτάς, και φυσικό ήταν να αρχίσει να συζητείται κάποια στιγμή τι θα μπορούσε να κάνει στο φεστιβάλ και η ίδια. Όταν έπεσε η ιδέα να μελοποιηθούν σίχοι του Παπαδιαμάντη μέσα από τα διηγήματά του και να κληθεί και ένας ηθοποιός να διαβάσει αποσπάσματα, θεωρώντας ότι η υπόθεση την αφορά ενιαία, η Αλίκη Καγιαλόγλου πρότεινε να κάνει εκείνη και την ανάγνωση, όπως και έγινε. Το εγχείρημα ήταν δύσκολο, όπως λέει όμως, «μου συμπαραστάθηκε σ' αυτό ο φίλος και τρυφερός άνθρωπος, σκηνοθέτης του θεάτρου και του κινηματογράφου Δήμος Αβδελιώδης, που είχε τη φοβερή υπομονή να μου δείξει έναν άλλο τρόπο πλησιάσματος των εξαίρετων αυτών κειμένων».

Στο CD διαβάζονται αποσπάσματα, και μελοποιημένα τραγούδια που αναφέρει ο Παπαδιαμάντης στα διηγήματά του: «Η Γλυκοφιλούσα», «Αγιά Αναστασία», «Τρελλή Βραδυά», «Το Μοιρολόγι της Φώκας» και «Ο Καλούμπας». Στο δεύτερο μέρος του ρεσιτάλ της, η Αλίκη

Καγιαλόγλου, performer artist, με ιδιαίτερη ευαισθησία στο λόγο, τραγούδησε έργα του Μάνου Χατζηδάκη που είχαν μια αναφορά στην Παναγία, το Χριστό και τους αγίους. Και με τον ενθουσιασμό που την διακρίνει συνεχίζει να μας διηγείται πώς έγιναν όλα αυτά τα θαυμάσια, ενώ καθώς το μαγνητόφωνο γράφει, εμείς απολαμβάνουμε κυδώνι γλυκό που έφτιαξε η ίδια, από τις κυδωνιές που φυτρώνουν κοντά στο κύμα, στο σπίτι της στην Πάτμο. «Πρόσεξα στο ρεσιτάλ αυτό, και μ' εντυπώσισε, ότι ένα κοινό 3.000 ανθρώπων με φοβερή ανομοιογένεια, τουρίστες, ντόπιοι και Αθηναίοι, έδειξαν τέτοιο ενθουσιασμό. Η εξαιρετική υποδοχή που έγινε στο έργο αυτό ήταν για μένα χαρμόσυνος ήχος καμπάνας, σημάδι ότι δεν έπρεπε να πάει χαμένο. Έτσι, το πήρα υπό μάλης και μόλις γύρισα στην Αθήνα, απευθύνθηκα στα θεωρητικώς κατάλληλα αφτιά, και βέβαια πήρα την απάντηση "μα ποιος ενδιαφέρεται σήμερα για τον Παπαδιαμάντη;"». Αυτό έγινε δυο χρόνια πριν. Από τη στιγμή εκείνη η Αλίκη Καγιαλόγλου πήρε την υπόθεση στα χέρια της. Έτσι το CD που θα κυκλοφορήσει στα μέσα Δεκεμβρίου έγινε ιδίως αναλώμασι, με δικά της έξοδα, με δική της παραγωγή, και με εταιρεία που αναγκάστηκε να ιδρύσει η ίδια με τον εύγλωττο τίτλο «συν Αθηνά και χείρα κίνει». Αλλά δεν είναι εκεί το ζήτημα. Η υψηλή ποιότητα της δουλειάς, το γνήσιο πάθος που βάλανε όλοι για την πραγματοποίησή της είναι αυτό που την συνεπαίρνει.

«Θεωρώ –προσθέτει– ότι ο Άλκης

Μπαλτάς έχει γράψει εξαιρετική μουσική, με αναφορές στο δημοτικό μας τραγούδι, αλλά χρησιμοποιώντας και τους ίδιους τους σίχους του Παπαδιαμάντη και την απόδοση των ψαλμών του Δαυίδ από τον συγγραφέα. Έχουν παίξει εξαιρετικοί μουσικοί-σολίστες: κλαρινέτο ο Σπύρος Μουρίκης, πιάνο και εκκλησιαστικό όργανο η Βίκυ Στυλιανού, φλάουτο πίκολο η Μαριλένα Δωρή, βιολοντσέλο ο Βασίλης Λύκος και διευθύνει ο ίδιος ο συνθέτης. Το εξώφυλλο ήταν ένα μεγάλο δώρο προς εμένα του Γιάννη Μόραλη. Είμαι πολύ υπερήφανη για την παραγωγή αυτή που είναι η δεύτερη που κάνω. Η πρώτη ήταν τα τραγούδια του Μάνου Χατζηδάκη από τον κινηματογράφο, για φωνή και πιάνο». Η χαρά και η ευγνωμοσύνη της Καγιαλόγλου απευθύνονται ένθερμα και στο Θέατρο Τέχνης-Κάρολος Κουν, που της παραχώρησε για τις 6 και 7 Δεκεμβρίου την αίθουσα της οδού Φρυνίχου στην Πλάκα για να παρουσιαστεί το έργο στο αθηναϊκό κοινό.

Πράγματι, όλα συγκλίνουν μαγικά σε κάτι το τελείως ξεχωριστό. Συν όλα τα άλλα, μέσα από όλη αυτήν την περιπέτεια, όπως τονίζει και η ίδια η Αλίκη Καγιαλόγλου, μια καλλιτέχνης στην απόλυτη ωριμότητά της, βάθυνε και η σχέση της με τον Παπαδιαμάντη, τον οποίο διαβάζει συνειδητά, έχοντας εξοικειωθεί τώρα πολύ περισσότερο με το ύφος και τον κόσμο του. Κέρδος ανυπολόγιστο, που καθώς το πράγμα κατακάθεται μέσα της, την κάνει, όπως εξομολογείται, υπερήφανη και ευτυχή πέρα από λόγια.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΤΣΟΥ

Η Φωλιά του Βιβλίου:

μια σταθερή οδοιπορία στο βιβλίο και στη γνώση

της Μαρίας Τσάτσου

Αν ήτανε να έγγραφα ένα βιβλίο με τίτλο *Η Ζωή με τον Πατέρα*, όπως το ομώνυμο του Άλκη Τροπαιάτη, που τόσο αγαπήθηκε στην εποχή του, θα έγγραφα ειδικό κεφάλαιο για τις «εκδρομές στη “Φωλιά”» με τον πατέρα μου, σχεδόν κάθε βδομάδα, τη δεκαετία του '50. Κατέβαινες μερικά σκαλάκια στην Πανεπιστημίου και έμπαινες σ' έναν άλλο κόσμο, ένα μυστικό πέραςμα. Η γνωστή αγαπητή μυρωδιά των βιβλίων, οι τίτλοι, η περιήγηση μέσα, η αγωνία για το πόσα θ' αγοράσεις τελικά. Ύστερα η περήφανη έξοδος, ο Τσίτας ή το Πικαντίλυ. Το τέλειο πρωινό!

Αλλά *Η Ζωή με τον Πατέρα* είναι ο κατάλληλος συνειρμός και για έναν ακόμη λόγο: «Η Φωλιά του Βιβλίου», που είναι τώρα στα χέρια του παλιού φίλου, πολιτικού αγωνιστή και φυσιολάτρη Θωμά Κακουλίδη, είναι έργο ζωής του πατέρα Κακουλίδη, του εμπνευστή της, που συνεχίζει να υπάρχει ως ζωντανή μνήμη, και πρόθεση, στον παλιό, σεμνό και σημαντικό αυτό χώρο της πνευματικής προσφοράς. Το φωτογραφικό του προτρέτο στο γραφείο του Θωμά είναι μια μικρή μόνον υλική μαρτυρία.

Ο πατέρας Κωνσταντίνος Κακουλίδης γεννήθηκε το 1908 στον Πόντο. Στην Ελλάδα ήρθε το '22 με τους γονείς του και τις δυο αδελφές του, μόνους επιζήσαντες από μια πολυμελή οικογένεια. Ήταν ο ένατος από δέκα παιδιά. Η οικογένεια πέρασε τη δική της τραγωδία: ίσως γι' αυτό και αργότερα μιλούσε πολύ λίγο για κείνα τα χρόνια. Γράφτηκε σχεδόν αμέσως σε νυχτερινό σχολείο και το 1924 περίπου έπιασε δουλειά στο Kaufmann. Δουλεύοντας τελείωσε το σχολείο κι έμαθε γαλλικά στον Παρνασσό. Δούλεψε περίπου 10 χρόνια στο Kaufmann και μετά άνοιξε δικό του βιβλιοπωλείο, τα περίφημα «Ξένα Βιβλία» στην οδό Ομήρου 8, με αγγλικά, γαλλικά

Το υπογείακι της Πανεπιστημίου 39, κάτω από το μέγαρο της «Πρωίας», όπου στεγάστηκε «Η Φωλιά του Βιβλίου» από το 1944 ως το 1976. Αν προσέξετε καλά, θα δείτε ότι πρόκειται για ένα στιγμιότυπο από έναν κόσμο που χάθηκε...

και γερμανικά βιβλία εισαγωγής. Ο Κωνσταντίνος Κακουλίδης ήταν καλός έμπορος και είδε ότι η δουλειά ήταν ενδιαφέρουσα: αγαπούσε όμως και τα βιβλία, ήτανε βιβλιόφιλος, και συχνά πήγαινε στο εξωτερικό, Παρίσι, Λονδίνο, Μιλάνο, Ρώμη, και «έβλεπε τα βιβλία».

Η Ομήρου 8 έγινε σύντομα στέκι των βιβλιόφιλων και των ανθρώπων των γραμμάτων. Από κει περνούσανε όλοι οι κουλτουριάρηδες της εποχής και συζητούσανε, τόσο περί ανέμων και υδάτων όσο και για σημαντικά πράγματα. Η οριστική απόφαση να ιδρυθεί ο Ίκαρος πάρθηκε εκεί. Πελάτης, μεταξύ άλλων, ήτανε και ο Ναπολέων Λαπαθιώτης.

Ο Κώστας Κακουλίδης συνέχισε να δουλεύει και κατά τη διάρκεια της Κατοχής. Με το τέλος του πολέμου, το 1944, ανοίγει «Η Φωλιά» στο υπογείακι της

Πανεπιστημίου 39, κάτω από το μέγαρο της «Πρωίας», η οποία έζησε για ένα διάστημα παράλληλους βίους με τα «Ξένα Βιβλία». Στην αρχή «Η Φωλιά» έκανε εισαγωγές: μετά ξεκίνησε τα ξενόγλωσσα σχολικά βιβλία και τις δικές της εκδόσεις. Οι πρώτες εκδόσεις της ήταν περιοδικά που κατόπιν δενόntonταν σε τόμους, όπως οι *Προσκοπικές σελίδες*, *Το κουκλοθέατρο του Μπάρμπα-Μυτούση* και *Ο Κλούβιος και η Σουβλίτσα*. Σε φυλλάδια που μετά μπορούσαν να γίνουν τόμος βγήκαν επίσης *Οι Άθλιοι* και *Η Καλύβα του Μπαρμπα-Θωμά*, και τα δυο σε μετάφραση Αθηνάς Καλογεροπούλου.

Το 1951 η οικογένεια του Κώστα Κακουλίδη μετακομίζει από το Φάληρο στην Αθήνα, στην οδό Ισαύρων 19 και Ασκληπιού, ένα σπίτι με δυο εισόδους που η μια έβγαζε στο τυπογραφείο. Ζω-

ηρέες είναι οι αναμνήσεις του Θωμά Κακουλίδη από την περίοδο αυτή. Ζούσε τη συναρπαστική εκδοτική περιπέτεια από την αρχή ως το τέλος, δε συμβιβάστηκε όμως ποτέ με τη μυρουδιά του αντιμονίου.

Την εποχή εκείνη η «Φωλιά» αρχίζει, παράλληλα με το βιβλιοπωλείο, έντονη εκδοτική δραστηριότητα και λίγο μετά ο Κώστας Κακουλίδης ξεκινάει και τις εκδόσεις των «λεξικών Κακουλίδη», στις τέσσερις πιο γνωστές γλώσσες, γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, αλλά και τουρκικά. Εκδίδει όμως και άλλα λεξικά, όπως το *Ομηρικό του Λορεντζάτου*, το τεχνικό λεξικό, και άλλα. Έκανε επίσης και χριστιανικά βιβλία, γιατί ήταν πιστός χριστιανός. Οι σημαντικότεροι συγγραφείς που έβγαλε τότε ήταν Cronin, Loyd

Douglas, Alexis Carrel και από Έλληνες ο Αχιλλέας Τζάρτζανος, ο Χονδρόπουλος και ο Λορεντζάτος. Η Πανεπιστημίου συνέχισε την παράδοση της Ομήρου, να είναι δηλαδή το βιβλιοπωλείο στέκι συγγραφέων και πνευματικών ανθρώπων. Από το υπογείακι της «Φωλιάς» παρελαύνουν όλοι, Τσίρκας, Κύρκος, Δρακόπουλος, Καλλίας, Φρέντυ Γερμανός, Γιάννης Μιχαηλίδης, Γιάννης Διακογιάννης, και πολλοί άλλοι. Ο Κώστας Κακουλίδης είναι ο πρώτος μετά τον Γκοβόστη που αρχίζει να χρησιμοποιεί γνωστούς μεταφραστές όπως είναι ο Κοσμάς Πολίτης και ο Γιάννης Λάμπας.

Σημαντική περίοδος στην ιστορία του βιβλιοπωλείου είναι εκείνη της Δικτατορίας, όταν οι εισαγωγές βιβλίων πολλά από τα οποία ήταν «επιλήψιμου» περιεχομένου δεν σταμάτησαν, με αποτέλεσμα και κάποια μικροπροβλήματα με την Ασφάλεια, του τύπου «έχετε κατάλογο αυτών που τ' αγοράσανε αυτά;». Τα περισσότερα από τα βιβλία τούτα ήταν γραμμένα από Έλληνες που ζούσαν στο εξωτερικό και απαγορευόταν η κυκλοφορία τους στην Ελλάδα, όπως ο Κοροβέσης και ο Θεοδωράκης. «Η Φωλιά του Βιβλίου» έμεινε στην Πανεπιστημίου 39 μέχρι το 1976, οπότε γκρεμίζεται το μέγαρο της «Πρωίας» και μετα-

Και πάλι «Η Φωλιά του Βιβλίου». Επάνω στην τέντα γράφει «πλουσία συλλογή». Διακρίνουμε ένα «Αθ» και ένα «Πω», δεν στάθηκε όμως δυνατό να διευκρινίσουμε τι κατάσταση ήταν. Δεκτές οι παρεμβάσεις αναγνωστών για ένα ρομαντικό ανασκάλεμα μνήμης.

κομίζουνε στην Πανεπιστημίου 25, ισόγειο και ημιόροφος, όπου συνεχίζεται η εισαγωγή ξένων βιβλίων, κυρίως λογοτεχνικών. Ο πατέρας, Κωνσταντίνος Κακουλίδης, πεθαίνει το 1991. Ο γιος του Θωμάς έχει ήδη αναλάβει από το 1979. Το 2004 εγκαταλείπουνε τον ημιόροφο και κατεβαίνουνε στο ισόγειο.

Από το 1964 ως το 1974 υπάλληλος στη «Φωλιά» ήταν ο Θανάσης Καστανιώτης, ιδρυτής του ομώνυμου εκδοτικού οίκου, και από 1979 ως το 2002 ο Θανάσης Τιμέκας, ο λάτρης του βιβλίου, με τις τεράστιες γνώσεις και την πλούσια βιβλιοθήκη του, που έφυγε δυστυχώς πολύ νωρίς.

Κοντά στον Κώστα Κακουλίδη μαθητεύσαν πολλοί κατοπινόι εκδότες και βιβλιοπώλες, όπως ο Θανάσης Καστανιώτης, που μας λέει τα εξής: «Ήταν μια εποχή μαθητείας και για μένα και για το Θωμά, γιατί στην ίδια ηλικία μπήκαμε στο βιβλιοπωλείο, και οι δύο με δάσκαλο τον Κώστα Κακουλίδη. Ήταν ένας αυστηρός και παραδοσιακός βιβλιοπώλης με την αγάπη στο καθαρό, τακτοποιημένο βιβλιοπωλείο. Εκεί μας δόθηκε ευκαιρία με το Θωμά να αναπτύξουμε την ξένη βιβλιογραφία, και έτσι να γίνει η «Φωλιά» το υπ' αριθμόν ένα ξενόγλωσσο βιβλιοπωλείο στην Αθήνα, στο οποίο σύχναζαν σημαντικοί άνθρωποι της επο-

χής. Κάθε λεπτό που ζούσαμε ήταν και μια μεγάλη στιγμή. Δεν έλειπαν και οι περιπέτειες. Όταν πλημμύριζε η «Φωλιά» βγάλαμε το νερό έξω με τους κουβάδες. Είχαν προβλέψει βέβαια να μη φτάνει το νερό στα βιβλία. Τόσο τον πατέρα Κακουλίδη, όσο και τον Θωμά, που συνεχίζει την παράδοση της «Φωλιάς», τους χαρακτηρίζει η ευρωπαϊκή αντίληψη του βιβλιοπώλη.

Ο Κώστας Κακουλίδης ήταν απ' τους πρώτους που έβγαλαν καλά ξενόγλωσσα λεξικά και οδηγούς αρχαιολογικών χώρων. «Η Φωλιά» ήταν το καλό και οργανωμένο, με καλές επιλογές βιβλιοπωλείο, εστία γνώσης για όλους τους σημερινούς αξιολογούς πνευματικούς ανθρώπους και ανθρώπους της τέχνης. Από κει πέρασαν όλοι. «Η Φωλιά» τούς έφερνε τα βιβλία που παράγγελναν από το εξωτερικό, πολλές φορές προλαβαίνοντας

τις επιθυμίες τους».

Ο Θωμάς Κακουλίδης ξεκίνησε μαζί με τον Γιώργο Κοτανίδη τις εκδόσεις «Ιθάκη», οι οποίες ασχολήθηκαν κύρια με το θέατρο, συγκεκριμένα με θεατρικά έργα των Μπρεχτ, Πίντερ, Βάις, Χουρμούζη, Γκόμπροβιτς, θεωρητικά κείμενα των Κουν, Μέγιερχολντ και Μάρκαρη, παιδικά έργα, ελληνική λογοτεχνία, επανέκδοση των κλασικών της «Φωλιάς», τα λεξικά όπως πάντοτε, αλλά και τρία θαυμάσια μουσικά άλμπουμ του Διονύση Σαββόπουλου: τη *Ρεζέρβα*, το *Φορτηγό - 10 Χρόνια Κομμάτια* και το *Μπάλος - Βρώμικο Ψωμί*. Η «Ιθάκη» έζησε μια γόνιμη δεκαετία, από το 1980 ως το 1990 περίπου.

Ανακαινισμένη, στο ισόγειο και το πατάκι της Πανεπιστημίου 25, με έξοδο στη στοά Κοραή, «Η Φωλιά» έχει τώρα ένα νεανικότερο πρόσωπο, που συνάδει με την παρουσία των γιων του Θωμά Κακουλίδη, Κωνσταντίνου και Παναγιώτη, και με τους σύγχρονους ρυθμούς της ζωής. Πάντως έχει κανείς την αίσθηση, μπαίνοντας μέσα, θες από τις ράχες μερικών πολύ παλιών βιβλίων που είναι πάντα εκεί, θες από κάτι ανεπαίσθητο, ότι το παρελθόν, οι παλιές περσόνες του καλού βιβλιοπωλείου, είναι εκεί πάντα, σταθερά.

Με δυο καινούργια, σημαντικά ντοκιμαντέρ ήρθε η επιβεβαίωση ότι αυτό το παραμελημένο κινηματογραφικό είδος «μπήκε με το δεξί» στη φετινή περίοδο. Ύστερα από το *Φαρενάιτ 9/11* του Μάικλ Μουρ και το *Σαλβαδόρ Αλιέντε* του Πατρίτσιο Γκουσμάν, ήρθε –πολύ σωστά– η ώρα του καταγιστικού και αυθεντικά πολιτικού *The Corporation*, αλλά και της τρυφερής *Ιστορίας της καμήλας που δάκρυσε*, από τη μακρινή Μογγολία. Και οι ταινίες μυθοπλασίας όμως έχουν φέτος αρχίσει από νωρίς να «δείχνουν τα δόντια» τους. Η χρονιά προμηνύεται ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα. Καλές ταινίες δεν είναι μόνο τα αριστουργήματα. Ο κινηματογράφος παραμένει η κατεξοχήν κοινωνική τέχνη. Θα αναφερδούμε σε τρία ενδιαφέροντα αλλά διαφορετικά δείγματα κινηματογραφικής «γραφής».

Στο περιβόλι της σκοτεινής οθόνης

Με ένα απίστευτο σε ποσότητα (διάρκεια προβολής 145'), εξονυχιστικό αποδεικτικό υλικό και ένα σχόλιο σκέτο σφυροκόπημα, πραγματοποιείται η πιο αξιόλογη μέχρι σήμερα αποκάλυψη του μεγέθους, του ρόλου και των καταλυτικών συνεπειών που έχουν οι «corporations», οι ανώνυμες δηλαδή εταιρείες, κατά κανόνα πολυεθνικές, πάνω

στην παγκόσμια οικονομία και στην πολιτική εξουσία, στις κρατικές οντότητες που υποτίθεται ότι εκπροσωπούν και προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον. Με τρομακτική και στυγνή δύναμη στα χέρια της, αυτή η απρόσωπη νομική μορφή, είναι η μάσκα πίσω από την οποία κρύβεται το απεχθέστερο πρό-

Το ψυχρό μάντζμεντ της απρόσωπης Corporation ψάχνει αδιάκοπα τρόπους αύξησης των κερδών της.

σωπο του καπιταλισμού, πιο σωστά: του *πολυκαπιταλισμού*. Η αλήθεια είναι ότι συχνά οι τρόποι αυτού του ντοκιμαντέρ θυμίζουν τους τρόπους και τη σκηνοθετική αντίληψη των ντοκιμαντέρ του Μάικλ Μουρ. Είναι όμως, σε αντίθεση με αυτά, πιο συνθετικό, πιο αυστηρό, πιο εξαντλητικό στο υλικό

του. Δεν προπαγανδίζει και δεν παρασύρει το θεατή στα δίχτυα λαϊκίστικου συναισθηματισμού. Αρκεί αυτός να είναι ξεκούραστος και υπομονετικός. Ο ενεργός πολίτης-θεατής θα αποζημιωθεί. Άλλωστε γι' αυτό και η διεθνής υποδοχή και επιτυχία της ταινίας είναι εντυπωσιακή.

Παρ' όλο που η *Ιστορία της καμήλας που δάκρυσε* είναι ντοκιμαντέρ, θα πρέπει να πούμε –έτσι και σαν λεκτική υπερβολή– ότι είναι αληθινή. Κι αυτό γιατί οι μυθοπλαστικοί τρόποι αυτού του ντοκιμαντέρ κάποιες φορές ξεγελάνε τον θεατή. Στην έρημο Γκόμπι της Ανατολικής Μογγολίας, σε μια νομαδική κοινότητα βοσκών, μια οικογένεια βοηθάει στις γέννες τους τις καμήλες τους. Μια από αυτές έχει δύσκολο τοκετό. Επιτέλους γεννάει ένα σπάνιο για το χρώμα του λευκό καμηλάκι. Ίσως αυτός είναι ο λόγος που η καμήλα-μητέρα του αρνείται πεισματικά να το θηλάσει, παρά τις επίμονες προσπάθειες της οικογένειας στην οποία ανήκει. Η ανάγκη γεννάει και ιδέες, και αυτές οδηγούν σε ένα πλούσιο και απίστευτα ενδιαφέρον σενάριο. Κόσμοι και πολιτισμοί άγνωστοι σε μας. Η περιβαλλοντική συνείδηση ως καθημερινή προϋπόθεση επιβίωσης. Η κυτταρική δύναμη της οικογενειακής συνοχής. Και η συγκίνηση πηγαία. Η καμήλα «δάκρυσε» και οι θεατές βγαίνουν πιο πλούσιοι σε αισθήματα.

Η *Έκτη αίσθηση* χάρισε πολλούς φίλους στον Μ. Νάιτ Σιάμλαν. Δικαιολογημένα περίμεναν μια συνέχεια με συνέπεια. Και αυτή ήρθε ακριβώς έτσι. Το *Σκοτεινό χωριό* καθιερώνει έναν δημιουργό με προσωπικότητα, με σαφή σημάδια δικών του κινηματογραφικών τρόπων. Το σενάριο είναι, όπως και στην *Έκτη αίσθηση*, διχασμένο ανάμεσα στον ρεαλιστικό παρόντα χρόνο και την κοινωνία που τον υπηρετεί και τη φαντασιακή σκηνοθεσία ενός μυθεύματος. Και τα δυο μαζί αποτελούν μια δυνατή παραβολή (έχει κάτι, θα λέγαμε, από την αντίστοιχη θέση του Φον Τρίερς στο πολυσυζητημένο *Dogville*) πάνω στους στημένους αποκλεισμούς, πολιτικούς, θρησκευτικούς, ιδεολογικούς. Οι δογματικοί διαχωρισμοί σε «καθαρούς» και σε... «ακατονόμαστους». Πολλοί έχουν τη

Άλλοι, πολύ πιο ανθρώπινοι πολιτισμοί, στις ασιατικές ερήμους μπορούν και κατανοούν ακόμα και το γιατί η καμήλα δάκρυσε.

Στο Σκοτεινό χωριό οι κατασκευασμένες, δογματικά, αλήθειες και ο φόβος επιβάλλονται ερήμην της πραγματικότητας.

γνώμη ότι αυτό το στημένο και στηριγμένο σε κατασκευασμένο ψεύδος είδος αυτοπροστασίας, καθρεπτίζει τη σημερινή Αμερική. Εμείς πιστεύουμε ότι περιγράφει πρωτίστως όλα τα ολοκληρωτικά συστήματα, θρησκευτικά ή πολιτικά. Εν πάση περιπτώσει, πέρα από τις σεναριακές ασάφειες και τις πολλές ερμηνείες που επιδέχονται, υπάρχει η αναμφισβήτητη υπέροχη σκηνοθετική δουλειά. Ατμοσφαιρικός σκηνοθέτης, χειριστής επιδέξιος των χαρακτήρων, ικανός να βγάζει ποίηση από την οργάνωση των χώρων, χαρίζοντας χρώμα επιπλέον από τα φυσικά που καταγράφει η κάμερα. Χωρίς ιδιαίτερα τερτίπια, διαχέει το υπερφυσικό μυστήριο και το συντηρεί με ανοδική συνεχώς την καμπύλη, βάζοντας σε δοκιμασία τον πουριτανισμό των ηρώων του, μέχρι την αιφνίδια ανατροπή. Πρόκειται για μια αργόσυρτη –μέχρις ενός σημείου– διαδικασία, αλλά απολαυστική για όποιον αναγνωρίζει την αυθεντική χρήση του κινηματογραφικού μέσου.

Διαμετρικά, μα τελείως διαμετρικά αντίθετα τοποθετείται το εξαίσιο σίκουελ του Ρίτσαρντ Λινκλέιτερ *Πριν το ηλιοβασίλεμα*. Πριν περίπου εννιά χρόνια είχε παρουσιάσει την πρώτη του ταινία, το *Πριν το ξημέρωμα*. Ο νεαρός Αμερικανός Τζέσι συναντιέται με τη Γαλλίδα Σελίν σ' ένα τρένο προς τη Βιέννη. Μια ολόκληρη, ερωτική, νύχτα διάρκεσε η συνάντηση, με την υπόσχεση να βρεθούν ξανά μετά έξι μή-

νες. Αυτό έγινε, αλλά μετά εννιά χρόνια. Ήταν τυχαία στο Παρίσι όταν ο Τζέσι πήγε να παρουσιάσει το βιβλίο του. Είναι παντρεμένος και έχει ένα γιο. Ελάχιστες ώρες τού μένουν μέχρι να φύγει με το αεροπλάνο. Θα τις περάσει με τη Σελίν περπατώντας στους δρόμους του Παρισιού, πίνοντας καφέ σ' ένα καφενείο, ταξιδεύοντας, διαδρομή μιας στάσης, στο Σηκουάνα, στο αυτοκίνητο του εκδότη που θα τον πηγαινε στο αεροδρόμιο και καταλήγοντας στο σπίτι της ηρωίδας για ένα σύντομο τσάι, αφού ο χρόνος που είχε απομείνει έτεινε στο μηδέν. Σ' αυτό το διάστημα λίγων ωρών κουβεντιάζουν ασταμάτητα. Οι διάλογοί τους έχουν μια εκπληκτική αμεσότητα. Μοιάζουν απροσχεδίαστοι. Αν δεν γνωρίζαμε τους δύο ανθρώπους, τον Ιθάν Χοκ και την Ζυλί Ντελπί, θα πιστεύαμε ότι είναι ντοκιμαντέρ! Κουβεντιάζουν δίχως το παρελächιστο (υπονοούμενο άγγιγμα) ο ένας με τον άλλο. Ξαναθυμούνται, συχνά με χιούμορ, εκείνη την πριν εννιά χρόνια νύχτα, αναφέρονται στο τι μεσολάβησε σ' αυτό το μακρύ διάστημα, σχολιάζουν ή στηρίζουν τις απόψεις τους, συχνά διαφωνώντας, επί παντός επιστητού. Φιλοδοξούν ή μελαγχολούν στρέφοντας το βλέμμα τους στο μέλλον. Ανιχνεύουν το τι μπορεί να σημαίνει αυτή η συνάντηση. Αλήθειες και ψέματα· κοινότοπα και ανατρεπτικά – όλα χωράνε σ' αυτή την ολόφρεσκη ταινία που αποδεικνύει πόσο ζωντανή και ενδιαφέρουσα τέ-

χνη παραμένει ο κινηματογράφος.

Μια ταινία του Τζιμ Τζάρμους παραμένει priμοδοτούμενη και μόνο από το όνομα του δημιουργού της. Παντού έχει φανατικούς φίλους χάρις στην αξιόπιστη εμμονή του στη δική του θεματογραφία, τη σκηνοθετική του γραμμή και το χαρακτηριστικό (αλά Τζάρμους) ύφος. Αυτή τη φορά στο *Καφές και τσιγάρα* συγκέντρωσε έντεκα στιγμιότυπα –δουλειά δεκαεπτά ετών– με κοινό θέμα (πρόφαση) τη νικοτίνη και τον καφέ. Εκτός από ένα όπου παρενέβαλε το τσάι. Αν δεν ήταν το κοινό θέμα, θα θύμιζαν –παρά το ιδιότυπο, υπομονετικό χιούμορ του– μικρές ιστορίες του Ραίημον Κάρβεν. Κοινωνικά αγκάθια, σαρκαστικά παιχνίδια ασυνεννοησίας, χαρακτήρες ενός ιδιόρρυθμου περιθωρίου, κατάμαυρες αλήθειες και αισιόδοξα ψέματα μέσα σε άθλια καφέ με τραπέζια που η επιφάνειά τους είναι το ασπρόμαυρο ταμπλό του σκακιού. Εκεί οι ήρωες, ένα ζευγάρι σε κάθε στιγμιότυπο, θα παίξουν σύντομες παρτίδες ανθρωποζατρικού με το γνωστό πάντοτε αποτέλεσμα: ματ ή ισοπαλία. Ένα εκπληκτικό ερμηνευτικό επιτελείο (Ρ. Μπενίνι, Ίγκυ Ποπ, Τομ Γουαίτης, Καίητ Μπλάνσεντ, Άλφρεντ Μολίνα, Μεγκ και Τζακ Γουάιτ, Μπιλ Μάρει κ.ά.) υποστηρίζουν αυτή την ασπρόμαυρη απολαυστική ταινία. Ένας είναι ο Τζάρμους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Το 1959, όταν τα «Δέντρα» του Ισπανού Αλεσάνδρο Κασόνα παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στο ελληνικό θέατρο, μετρούσαν ήδη δέκα χρόνια από τη συγγραφή τους. Σήμερα, σαρανταπέντε χρόνια μετά τη μεγάλη εκείνη επιτυχία του Βασίλη Διαμαντόπουλου, βγάζουν πια στη σκηνή του «Βεάκη» ένα βαρύ άρωμα σεβάσμιας κυρίας. Για να είμαστε δίκαιοι όμως, πρέπει να κρίνουμε κάθε επιλογή με βάση τα κριτήρια που η ίδια φιλοδοξεί να εκπληρώσει. Είναι προφανές ότι στην περίπτωση των «Δέντρων» αρχικός στόχος ήταν ένα κοινό παρόμοιας λίγο πολύ ηλικίας με του ισπανικού έργου, το κοινό δηλαδή εκείνο που στήνεται μπροστά στην τηλεόραση για να απολαύσει τον κ. Βούρο στις τηλεδημοσιογραφικές του περιπέτειες.

Ο χαμένος κρίκος

αίσθηση της έλλειψής της από τον κόσμο. Ταγμένοι σε αυτό το σκοπό ο διευθυντής της εταιρείας μαζί με μια άρτι προσληφθείσα νεαρή κοπέλα, θα πάρουν τη θέση του εγγονού ενός ηλικιωμένου ζευγαριού και της συζύγου του, προκειμένου να αποκρύψουν το γεγονός ότι ο αληθινός εγγονός είναι στην πραγματικότητα ένας κακούργος. Στα βήματα του Πιραντέλο, ο Κασόνα μοιάζει να διατυπώνει ακροθιγώς την πρόταση ότι στην ανθρώπινη προσωπικότητα το σημαντικό δεν είναι τελικά το τι είναι κάποιος, αλλά το τι εκπροσωπεί για τους άλλους.

Αξίζει να δει κανείς την παράσταση και μόνο για να απολαύσει τη δημιουργία της Μάρθας Βούρτση. Η κ. Βούρτση παίζει την τρυφερότητα και υπονοεί τη δύναμη, προβάλλει την «αδύναμη» γυναίκα και την ίδια στιγμή την επιβάλλει σαν το κεντρικό θεμέλιο του οίκου της. Ο Γιάννης Βούρος από την άλλη, πράττει αυτό που γνωρίζει καλύτερα: σκηνοθετεί και παίζει βουλεβάρτο. Η επιλογή του, χωρίς να είναι απολύτως εσφαλμένη, δεν είναι και η απολύτως ενδεδειγμένη. Το έργο του Κασόνα και ο ρόλος συγκεκριμένα του κ. Βούρου έχει μια εσωτερική τρέλα, μια αντινομία που πρέπει να αποκαλυφτεί στη σκηνή του «Βεάκη». Η ερμηνεία της Εβελίνας Παπούλια στέκει σε κάποιο ικανοποιητικό επίπεδο, εξακολουθώ όμως να πιστεύω ότι το ταλέντο της μπριλάντε ηθοποιού βρίσκεται αλλού, όχι στο δράμα. Από τους υπόλοιπους ηθοποιούς, καίρια είναι η προσφορά του έμπειρου Ιάκωβου Ψαρρά και ιδιαίτερα επιτυχημένη η παρουσία του Χρήστου Ευθυμίου στον σύντομο αλλά γεμάτο παγίδες ρόλο του «άσωτου υιού».

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Αυτό το κοινό θα γεμίσει το θέατρο της οδού Στουρνάρη, παραβλέποντας ακόμη και την επιτακτική ανάγκη ανακαίνισης του χώρου που εμείς διαπιστώσαμε. Και για να λέμε του στραβού το δίκιο, θα ευχαριστηθεί την παράσταση ενός σπάνιου έργου. Θα πρότεινα μάλιστα ανεπιφύλακτα σε όσους δηλώνουν θαυμαστές του μελοδραματικού Αλμοδόβαρ να σπεύσουν στην παράσταση, κυρίως για να δουν τη μακριά παράδοση του μελοδράματος και του ποιητικού δράματος που τρέφει το ισπανικό θέατρο. Δυστυχώς, από μια μεγάλη και γόνιμη σειρά δημιουργών της Ιβηρικής χερσονήσου γνωρίζουμε λίγους, και ακόμη λιγότερους βλέπουμε να ανεβαίνουν στη σκηνή του θεάτρου μας. Το ισπανικό θέατρο μοιάζει σαν διακεκομμένη ταινία, στην οποία λείπουν κάποια συνδετικά επεισόδια. Δεν περνούμε κατευθείαν από τον ντε Βέγα στον Γκαρθία Λόρκα, και δεν πάμε κατευθείαν από τον Γκαρθία Λόρκα στον Αλμοδόβαρ. Αν και έργα του Κασόνα έχουν παλιότερα απασχολήσει το ελληνικό θέατρο, στην πραγματικότητα ο Ισπανός συνομήλικος του Λόρκα δεν είναι για τους νεότερους Έλληνες θεατρόφιλους παρά ένα από τα χαμένα παιδιά μιας γενεαλογίας.

Στην επιφάνεια του έργου του Κασόνα βρίσκεται βέβαια η ουσία του μελοδράματος. Στηρίζεται στον «συμπαθητικό

τύπο» (της γιαγιάς) και στη βαθιά πίστη ότι το καλό θα αποδειχθεί κάποτε η επικρατέστερη ποιότητα του σύμπαντος. Σε αυτή την επιφάνεια –όπως βεβαίως και στην απλόχερη επίδειξη δραματουργικής τεχνικής εκ μέρους του Κασόνα– χρωστούν τα «Δέντρα» την όποια παγκόσμια φήμη τους. Στην περίπτωσή τους όμως, η πραγματική δημιουργία τρέχει κάτω από την πρώτη ανάγνωση και ενώνει το θέατρο του Κασόνα με τον ποιητικό ρεαλισμό του Πρίστλεϋ και τις φαντασμαγορίες του Ζιρωντού. Σε αυτή τη δημιουργία, είναι ο Ισπανός Κασόνα που τοποθετεί ένθετα στο σώμα του δράματός του τα σπέρματα ενός «υπερβατικού» ρεαλισμού, τόσο γνώριμα ισπανικού. Είναι ο αγωνιστής και δημοκράτης Κασόνα, που διακοσμεί το ήθος των προσώπων του με το απότοκο της αντιδικτατορικής δράσης του εναντίον του Φράνκο, με την απαίτησή του να αποδεικνύεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια ισχυρότερη από το κάθε εμπόδιο και δυσκολία. Και είναι, τέλος, ο παιδαγωγός Κασόνα που στέλνει το μήνυμα ότι τα σφάλματα της αγάπης διορθώνονται με ακόμη περισσότερη αγάπη.

Μια ιδιότυπη «εταιρεία θαυμάτων» έχει αφιερώσει τις υπηρεσίες της στο ψέμα. Τη φορά αυτή στόχος της εταιρείας είναι το «ζωτικό ψέμα», εκείνο το ψέμα δηλαδή που σκοπεύει να φέρει την ευτυχία ή να μειώσει τουλάχιστον την

Ο Βλαδίμηρος Κυριακίδης μετά τον θρίαμβο της παράστασης *Άμλετ Β'*, που παρουσίασε για δύο χρονιές στο θέατρο «Νέο Ριάλτο», ταλαιπωρήθηκε αρκετά με τις επιλογές του. Ούτε ο *Μπίλν* ο *Ψεύτης*, ούτε η *Λυσσασμένη Γάτα*, ούτε η *Φωλιά του Κούκου* τού έφεραν την πολυπόδητη επιτυχία. Η στροφή του προς το κλασικό ρεπερτόριο δεν συνάντησε τη θερμή ανταπόκριση του κοινού, παρόλο που οι παραστάσεις απέσπασαν αρκετά δετικά σχόλια. Από τη στήλη αυτή έχω επισημάνει και στο παρελθόν τη δυσκολία των εγχειρημάτων αυτών όταν ο πρωταγωνιστής αναλαμβάνει και τον ρόλο του σκηνοθέτη, αλλά και όταν ένα ζευγάρι στη ζωή επιθυμεί να έχει σταθερά και μία κοινή καλλιτεχνική πορεία στο θέατρο. Σε αυτή την περίπτωση είναι πολύ πιθανό συχνά οι επιλογές να γίνονται συγκαταβατικά ή να παρασύρουν τον έναν από τους δύο.

Με σκοπό το γέλιο

Φέτος ο Βλαδίμηρος Κυριακίδης και η Έφη Μουρίκη, αφού πολύ ταλανίστηκαν, κατέφυγαν σε μία επιλογή που τους φέρνει κοντά στον *Άμλετ Β'*. Ο *Φρανκενστάιν Ridiculous*, παρωδία του Μάρτιν Ντάουνινγκ που μετέφρασε ο Ερρίκος Μπελιές, είναι μία παράσταση-παρωδία, γεμάτη κέφι, σκηνοικούς αυτοσχεδιασμούς, μουσική, χορό και κυρίως τον Βλαδίμηρο Κυριακίδη σε έναν ρόλο ανάλογο εκείνων με τους οποίους έγινε ιδιαίτερα γνωστός και αγαπητός. Εδώ βέβαια ελλοχεύει ένας πολύ σοβαρός κίνδυνος: η ταύτιση του ηθοποιού με έναν συγκεκριμένο ρόλο και η τελική παγίδευσή του σ' αυτόν. Όταν όμως ένας καλλιτέχνης δουλεύει με την επιμονή και την επιμέλεια που επιδεικνύει στις δουλειές του ο συγκεκριμένος ηθοποιός, όταν επιλέγει να έχει δίπλα του ικανότατους ηθοποιούς και φροντίζει για κάθε λεπτομέρεια της παραγωγής, νομίζω ότι ο κίνδυνος αυτός περιορίζεται. Επίσης, δεν πρέπει να υποτιμάμε τη δύναμη της κωμωδίας και την ανάγκη του κοινού γι' αυτή. Είναι εξαιρετικά δύσκολο το γέλιο να μην προέρχεται από πρόστυχα ευφυολογήματα και επαναλήψεις δοκιμασμένες, αλλά να είναι πηγαία και αυθεντική αντίδραση του κοινού. Ωστόσο θα ήταν καλό για τον Βλαδίμηρο Κυριακίδη να αποφεύγει την επανάληψη των δοκιμασμένων του συνταγών.

Το έργο σίγουρα δεν μπορεί να έχει δρα-

ματουργικές αξιώσεις και ούτε διεκδικεί άλλωστε. Ο βαρόνος Βίκτωρ φον Φράνκενστάιν καταφέρει να δώσει ζωή σε ένα τέρας που κατασκευάζει. Το γνωστό τεράκι είναι αγνό, παιχνιδιάρικο και πολύ συμπαθητικό. Η φήμη του βαρόνου θα κάνει τον κόμη Δράκουλα να του στείλει το μονάκριβο γιο του (που προτιμάει τα νεαρά αγοράκια ως εραστές και όχι ως τροφή) για να τον βοηθήσει να βρει λύση στο πρόβλημά του, ενώ σ' αυτόν θα προστρέξει και το φάντασμα της Όπερας για μία πλαστική, προκειμένου να κερδίσει την αγάπη της αγαπημένης του. Όταν η θεία του βαρόνου πεθαίνει χωρίς να τους συμπεριλάβει στη διαθήκη, τότε η μόνη λύση είναι να μετατρέψουν τον πύργο τους σε θέατρο, για να ζήσουν. Μία εγωμανής και ψωνισμένη σύζυγος, ένας σκανδαλιάρης βοηθός και η τραγουδίστρια της Όπερας συμπληρώνουν το καστ.

Ο Πάνος Σταθακόπουλος είναι ένας ηθοποιός που αποδεικνύει την καλλιτεχνική του αξία σταθερά. Στην παράσταση αυτή, στο ρόλο του καμπούρη και παραμορφωμένου αλλά ερωτιάρη βοηθού του βαρόνου κλέβει κυριολεκτικά την παράσταση – με την αμεσότητα, τη δραστηριότητα των εκφραστικών του μέσων, την πηγαία κωμική του φλέβα, τη γοητεία που ασκεί στο κοινό. Ο ρόλος του συμπαθητικού Τέρατος που κλήθηκε να ερμηνεύσει ο Πρόδρομος Τσοσουνίδης κάθε άλλο πα-

ρά εύκολος είναι. Το συμπαθητικό τεράκι απαιτεί δουλειά στη λεπτομέρεια και αξιοποίηση όλων των εκφραστικών μέσων του ηθοποιού για να αποδοθεί η τρυφερότητα, η ευαισθησία, η παιδικότητα ενός τερατόμορφου πλάσματος που δεν μπορεί να εκφραστεί με τον λόγο. Ο Τόσσουνίδης, όπως και όλοι οι ηθοποιοί, δεν αντιμετώπισε τον ρόλο του ως τύπο αλλά προσπάθησε και κατάφερε να τον προικίσει με χαρακτηριστικά, προκειμένου να τον ολοκληρώσει. Έξοχος είναι οι σκηνές του που στηρίζονται στον αυτοσχεδιασμό. Ο Χρήστος Γιάνναρης, μετά την περσινή εξαιρετική δραματική του ερμηνεία, στο ρόλο του μικρού Δράκουλα έδωσε μία απολαυστική ερμηνεία αναδεικνύοντας και την κωμική του φλέβα. Θα σημειώσω όμως πως σε πολλά σημεία έμοιαζε να έχει «ξεπατικώσει» συμπεριφορές και τρόπους εκφοράς του λόγου γνωστού σόουμαν. Η Αρετή Πασχάλη, στην πρώτη της εμφάνιση, αφήνει θετικές εντυπώσεις, καταφέροντας τα καλύτερα στο μουσικοχορευτικό κομμάτι της παράστασης. Το φάντασμα της Όπερας, ερμήνευσε ικανοποιητικά ο Παναγιώτης Πετράκης. Τελευταία άφησα την Έφη Μουρίκη, στην οποία ο ρόλος της βαρόνης ταίριαζε απόλυτα.

Το σκηνικό και τα κοστούμια που επιμελήθηκε η Δέσποινα Βολίδη αναπαράγουν την ατμόσφαιρα κόμικ με τον πιο εύστοχο τρόπο. Οι χορογραφίες του Φωκά Ευαγγελινού ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις ενός γκλάμουρους σόου συνάδοντας με τις μουσικές συνθέσεις του Διονύση Τσακνή.

Συμπέρασμα: Μία παράσταση δίχως δραματουργικές αξιώσεις, όπου όμως όλοι οι συντελεστές κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για ένα κωμικό αποτέλεσμα με αξιώσεις. Και νομίζω πως το καταφέρνουν.

ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Παιδικές αναμνήσεις μιας σφαγής

της Δανάης Ιωάννου

Το Σεπτέμβρη του 1943 στο «Κόκκινο σπίτι», στους Αγίους Θεοδώρους στο Αργοστόλι της Κεφαλονιάς, η γερμανική Βέρμαχτ εκτελούσε 137 ιταλούς αξιωματικούς αποδεκατίζοντας την ιταλική μεραρχία Άκουι, η οποία είχε εξεγερθεί κατά του φασισμού. Ο δεκατριάχρονος τότε Βαγγέλης Σακκάτος προσθέτει αυτό το ζοφερό περιστατικό στις παιδικές του αναμνήσεις, ως το σημαντικότερο μαζί με όσα ακολούθησαν μετά την απελευθέρωση, κατά τον Εμφύλιο, από το 1946 μέχρι το 1949 – αναμνήσεις οι οποίες καταγράφονται στο βιβλίο του *Μεραρχία Άκουι. Η σφαγή των Ιταλών στην Κεφαλονιά. Η Αντίσταση*.

Πρόσφατα το βιβλίο μεταφράστηκε και στα ιταλικά με τον τίτλο «Κεφαλονιά 1943. Η σφαγή της Άκουι και η ελληνική Αντίσταση στις αναμνήσεις ενός παιδιού», από τις εκδόσεις Editrice Impressioni Grafiche. Η ιταλική έκδοση κοσμείται με 53 ιστορικές φωτογραφίες, οι περισσότερες ανέκδοτες, από τα γερμανικά και ιταλικά αρχεία και από το αρχείο του συγγραφέα.

Η παρουσίαση του βιβλίου ήταν το κεντρικό θέμα των εκδηλώσεων που γίνονται κάθε χρόνο για τη σφαγή της Μεραρχίας Άκουι από τη Βέρμαχτ, στις 7 Οκτωβρίου, στην πόλη Άκουι Τέρμε του Πιεμόντε της Ιταλίας, η οποία έχει αδελοποιηθεί εδώ και χρόνια με το Αργοστόλι.

Για το βιβλίο του Βαγγέλη Σακκάτου μίλησαν: ο ιταλός συγγραφέας καθηγη-

Ο Βαγγέλης Σακκάτος (με το άσπρο πουκάμισο) μαζί με τον μεταφραστή του βιβλίου του *Μεραρχία Άκουι (Κεφαλονιά 1943)* Massimo Rapetti, ανάμεσα σε μαθητές της Γ' λυκείου, στο κλασικό λύκειο της Άκουι Τέρμε, όπου διδάσκονται αρχαία και νέα ελληνικά και λατινικά. Στον τοίχο αριστερά ο χάρτης της αρχαίας Ελλάδας.

τής Μαρτσέλο Βεντούρι, ο πρώτος συγγραφέας που έγραψε σχετικό έργο (πρωτοκυκλοφόρησε το 1963, στα 20 χρόνια της σφαγής), ο οποίος και προλογίζει το βιβλίο του Β. Σακκάτου· ο Ντονατέλο Βιγκλόνγκο, γενικός γραμ-

ματέας της Πανιταλικής Ένωσης της Μεραρχίας Άκουι· και ο Ντανιέλε Μποριόλε, αντιπρόεδρος της επαρχίας της Αλεξάνδρειας.

Πέρα από τη μεγάλη ιστορική σημασία που έχουν τα συγκεκριμένα γεγονότα τα οποία αναφέρονται στο βιβλίο, υπάρχει και το επίκαιρο στοιχείο. Αν και έχουν περάσει 61 χρόνια, από διετίας ήδη ο ανώτερος εισαγγελέας του ομοσπονδιακού γραφείου διώξεως εγκληματιών πολέμου της Γερμανίας, που εδρεύει στο Ντόρτμουντ, ο Ούλριχ Μας, διεξάγει ανακρίσεις για τη σφαγή. Ο Βαγγέλης Σακκάτος κλήθηκε πέρυσι και εξετάστηκε ως μάρτυρας καταθέτοντας δια μακρών. Ο γερμανός εισαγγελέας, που έχει ήδη παραπέμψει δύο επιζώντες αξιωματικούς της Βέρμαχτ, που είχαν τις διαταγές κατά την εκτέλεση των 137 ιταλών αξιωματικών στο «Κόκκινο σπίτι», έρχεται στην Κεφαλονιά γι' αυτό το θέμα μέσα στον τρέχοντα μήνα.

Να σημειωθεί ότι οι 137 ιταλοί αξιωματικοί που εκτελέστηκαν στην Κεφαλονιά ήταν οι τελευταίοι της Μεραρχίας Άκουι, αφού είχαν προηγηθεί οι σφαγές από τους Γερμανούς 3.000 ιταλών αιχμαλώτων, που είχαν επιβιβάσει σε μηχανοκίνητα πλοία και τα κατευθύνανε από πρόθεση πάνω στα ναρκοπέδια του ακρωτηρίου Πάπα, στη βορειοδυτική πούντα της Πελοποννήσου, κοντά στο αεροδρόμιο του Αράξου. Όσοι από τους άντρες της Άκουι επέζησαν και έφθασαν στην Πάτρα, πέρασαν στα τέλη του Νοέμβρη του '44 στο βουνό μαζί με έλληνες αντάρτες.

Την επομένη της παρουσίασης του βιβλίου, ο Βαγγέλης Σακκάτος μίλησε σε συγκέντρωση για την Ειρήνη στην κεντρική πλατεία της Άκουι Τέρμε.

Το ποίημα ξέρει περισσότερα από τον ποιητή

Βίωμα και οραματική φαντασία στην ποίηση του Θανάση Τζούλη

του Κώστα Κρεμμύδα

*Όπως αφήνει το πατρικό χόρτο το γάλα του στο χέρι
και δεν μπορείς παρά να το ονομάσεις*

Το δίστιχο που προτάσσουμε, δανεισμένο από την τελευταία ποιητική συλλογή του Θανάση Τζούλη *Και γάμον Έβρου του ποταμού* (Μανδραγόρας 1996), μας προσφέρει την πρώτη σταθερά που πάνω της μπορούμε να βασίσουμε τα εργαλεία ανίχνευσης της ποιητικής του πρότασης: ο πατέρας, όχι ως (κυρίαρχο) ουσιαστικό αλλά ακόμα και ως κτητικό επίθετο στη συγκεκριμένη παραπομπή, σηματοδοτεί την ακρογωνιαία αναφορά του γενάρχη όπου γύρω της αναπτύσσονται και βλασταίνουν οι υπόλοιποι συντελεστές της οικογένειας – η επόμενη έννοια-κλειδί στην ποίηση και τη ζωή του Θανάση Τζούλη (γεν. 1932).

Το πατρικό χόρτο –διάβαζε και φίλτρο, πνοή–, είναι η επόμενη συνιστώσα, το απώγειο της λιτότητας, της αθωότητας, αλλά και της αρμονικής σχέσης με τη φύση: οι γαιολέξεις του Θ.Τ.: τα ουρανόμηλα, τα ντροπαλά κούμαρα, η κοπριά –πηγή οργανικής ανασύνθεσης και ζωής από τα περιττώματα–, τα φαιά αυγά των κοριτσιών, όλα όσα συνομιλούν με συχνότητα στα ποιήματά του, δεν είναι απλές έννοιες, αποκτούν οντότητα γήινη, έχουν ζωή και υπόσταση, λειτουργούν και ανήκουν. «Έχουν εσωτερικευτεί, έχουν ταμιευτεί μέσα από όλες τις αισθήσεις μου και όλους τους πόρους του κορμιού μου. Είναι το μάγμα μου για να πω μια λέξη του Καποριάδη, το υλικό μου που κατακάθεται και γίνεται το ορυκτό στρώμα των ποιημάτων μου», όπως περιγράφει ο

ίδιος τα παραμεθόρια βιώματά του. (Η παραμεθόριος έχει γίνει όχι μόνο ο ορίζοντάς μου αλλά και το σπίτι μου ή και το ίδιο το δέρμα μου ακόμα. Όλο στην παραμεθόριο κατοικώ από τότε που άρχισα να αναπνέω. Σε αρκετά από τα ποιήματά μου ανταμώνουν τα παραμεθόρια ποτάμια Καλαμάς και Αχέροντας, που μου είναι γενέθλια, με τον Έβρο. Η μοίρα μου το 'χει να ζω συνεχώς στην παραμεθόριο). Ο τόπος ως σύνορο, ως όριο και ως υπαιθρος χώρα διατηρεί τη διαύγεια (τούτα τα λόγια που είναι από υπαιθρο δεν έχουν άλλη αιδώ από την ανταύγεια) και την καθαρότητα της άχραντης ελευθερίας, αλλά και του ρίσκου που προϋποθέτει η συνεχής έκθεσή του στα άκρα, στα «όρια» της ζωής, όχι για να φυλάσσει ακριτικές Θερμοπύλες αλλά για να εξαντλεί ολοένα και περισσότερο και να ελέγχει τις αντοχές του, ακόμα και τις βιολογικές.

Στην ίδια ενότητα (της διαλεκτικής σχέσης με τη φύση) να συμπεριλάβουμε το κυρίαρχο (στη συντριπτική πλειοψηφία των ποιημάτων της τελευταίας του συλλογής) σπίτι, ως συστατικό υποσύνολο της φύσης – με την έννοια του εδάφους, της γης, αλλά και του συνδυαστικού ιστού όλων όσων συναποτελούν τις βιολογικές ρίζες της ανθρώπινης ύπαρξης και συνέχειας στο χώρο και στο χρόνο. Χώρος γέννας (Τα παιδιά είναι ο πρόλογος του σπιτιού, «Ισθμός», σ. 11), κι εστία-φωτιά ζωής για την οικογένεια, άρα κτήμα και επικράτεια της μάνας: «Θυμάμαι τα δυο

μεγάλα κλειδιά του σπιτιού (για μένα το κλειδί είναι σύμβολο στην ποίησή μου), να τα 'χει πάντοτε η μάνα μου κρατημένα. Κλειδώσαμε το σπίτι, κρύψαμε τα κλειδιά, όπως πάντα, κάτω από την ίδια άσπρη πλάκα στο χαγιάτι, και πήραμε το δρόμο της προσφυγιάς. Όταν γυρίσαμε τον Απρίλιο του '41, το σπίτι δε μας γνώριζε...

Ένας τρίτος διάχυτος στο έργο του άξονας παραπέμπει στο λευκό: το καμίνι είναι φωλιά της πέτρας και του λευκού [...] μόνο η φωτιά κλωσσάει το λευκό λέει ο ποιητής (Ρινόκεροι, σ. 19, 20). Για σφαγείο χρωμάτων ομοζυγωτικό στην εξπρεσιονιστική манιέρα του Μίλτου Σαχτούρη έκανε λόγο ο Μάριος Μαρκίδης, όμως στον Τζούλη το λευκό θα πρέπει να εξεταστεί ως αγνότητα και ονειρική αρμονία, η ασφαλέστερη είσοδος στο ασυνείδητο – όπου τα πάντα μπορούν να καταγραφούν, να γεννηθούν και να υπάρξουν εξ αρχής: αμόλυντα, παρθένα, απεριόριστα, πέρα από τις στενωπούς του Descartes, την καρτεσιανή λογική, το ρασιοναλισμό ενός άκαμπτου λόγου που υποτάσσει τα γνήσια μέρη του εαυτού μας: τη φαντασία και τον έρωτα. Τον έρωτα θα πρέπει να τον εντοπίσουμε ως πηγή ζωής, ως καθαρό, αλλά και ως προέκταση του θανάτου («η ορμή του έρωτα και η ορμή του θανάτου»).

Η ανάγκη του Τζούλη να θεωρήσει το θάνατο ως αναπόσπαστο τμήμα-συνέχεια της ζωής (Αμφίβια –προσοχή στο πρόθημα «αμφί»– πληθυντικός ουδετέρου, η ποιητική συλλογή τού 1980, όπου περιλαμβάνονται το «Αμφίβιο ποίημα» και οι «Αμφίβιες λέξεις» με μόντο-πρόταγμα την επίσης «αμφίβια»

Περσεφόνη), η εξοικείωσή του στη μετά-ζωή, όπως άλλωστε πρεσβεύει και ο χριστιανισμός, οφείλεται καταρχήν στη βαθιά κλασική και θρησκευτική του παιδεία και στη διεξοδική μελέτη των πατερικών κειμένων –ένα κράμα φιλοσοφικού στοχασμού και θρησκευτικής πίστης– που σημάδεψαν το ξεκίνημά του με τις γυμνασιακές σπουδές στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάστα Γιάννενα. Η ουσιαστική συνομιλία του με τα έργα της ορθοδοξίας, ενσωματώνεται διαλεκτικά στην ποίησή του, αποτυπώνοντας τη βαθιά παιδεία αλλά και τη δυναμική της πίστης του: *Έχω ανάγκη να κάνω το σταυρό μου, (Και γάμον Έβρου...*, σ. 31) μας λέει, και αλλού: *κι έστεργε ο Θεός/ έστεργαν και τα λόγια του/ [...] γιατί τα όντα δεν έλειπαν από τις λέξεις/ ούτε κι ο Θεός που άφηνε το χέρι του στις επιθυμίες τους [...] κι έβλεπε τη γραφή του με ύλη Θεού (Και γάμον...*, σ. 92-93). Να σημειώσουμε απλώς την εμφατική συγγένεια του τελευταίου στίχου με αντίστοιχο του Μιχάλη Κατσαρού.

Οι τραυματικές εμπειρίες-απώλειες των παιδικών του χρόνων που θα περάσουν έκτοτε στην ποίησή του («Εμφύλιο αφήγημα» είναι τίτλος ποιήματος της τελευταίας του συλλογής), είναι ένας πρόσθετος λόγος της εξοικείωσης του Θ.Τ. με το θάνατο, που εμμένει να διακονεί με ασκητική ιερότητα και εγκόσμια τραγικότητα στα κείμενά του. Από την άλλη, και μέσω της τέχνης, –προϊόν ναρκισσισμού κατά τον Θ.Τ.– συνεχίζεται η προσπάθεια κατίσχυσης του θανάτου, αφού εντέλει ο δημιουργός δεν αποζητεί άλλο από την αιώνια επιβολή του έργου του και κατά προέκταση την εξασφάλιση ζωής στο Εγώ του. Επομένως μόνη διέξοδος στο αναπότρεπτο του θανάτου παραμένει η ταύτιση-εξοικείωση του καλλιτέχνη μαζί του. (*Η τέχνη, προσπαθώντας να νικήσει το θάνατο μεταμορφώνεται η ίδια σε εικόνα θανάτου. Το παιγνίδι της τέχνης είναι παιγνίδι της ενόρμησης του θανάτου η οποία προηγείται και είναι αρχέγονη:* Θ.Τ., «Ψυχανάλυση και λογοτεχνία», σ. 114).

Η πρώτη στροφή δηλαδή στην ποιητική τέχνη (η Ψυχανάλυση προέκυψε στη συνέχεια ως απαραίτητη θεωρητι-

κή θωράκιση), δεν ήταν άλλο παρά η ανάγκη δημιουργίας του Εγώ (το εγώ της προς εαυτόν αγάπης του La Rochefoucauld και το εγώ που επενδύει η ναρκισσιστική libido κατά τον Φρόυντ), προκειμένου να επιτύχει την αυτοθέσμισή του ως οντότητας· προνόμιο δημιουργικής απ-ελευθέρωσης που φαίνεται πως αναγνωρίζεται μόνο στους ποιητές: *Η αθώωση της ποίησης είναι μετά θάνατον*, γράφει στο ομότιτλο ποίημα της συλλογής *Όταν ο Θεός εις το σώμα έλθη* πολύς (Καστανιώτης 1990). Μια ποιητική ενότητα μοιρασμένη ανάμεσα στον Ρεμπώ και στην αναπόφευκτη(;) συγγένεια της «ανάμνησης κι αβάφτιστης» άδολης ποίησης με το θάνατο. Στον αντίποδα ενός «ετεροκαθορισμένου και πολυαλλοτριωμένου ατόμου», ο Τζούλης, προκειμένου να διασφαλίσει την ατομική του θέση μέσω του Εγώ, έχει ανάγκη αυτή τη σύζευξη ζωής και θανάτου, επομένως την αέναη αδιάλειπτη παρουσία όλων όσων σημαντικών και απαραίτητων κρίνει όχι μόνο για τη δική του ζωή, αλλά και για τη ζωή των αγαπημένων του: εμψύχων ή μη, αλλά και ιδεών, συναισθημάτων, σκέψεων, ονείρων και φόβων.

Στα παραπάνω εδράζεται και η εις βάθος θεμελιωμένη πίστη του, όχι με τη μορφή της θρησκευτικότητας ή της θρησκοληψίας, αλλά αντίθετα μέσω μιας ιδιότυπα κατακτημένης θρησκευσιολογίας. Η πίστη αυτή και η αγιότης των αναφορών για τη φυλλάδα του Αγαθάγγελου, τις προφητείες, τον Άγιο Κοσμά (*Ισθμός*, σ. 22), τον «ταπεινό» Ρωμανό τον Μελωδό, *την αρτοκλασία στο όρος ή γάμο εν Κανά*, τον άγιο Κυπριανό, τον Γρηγόριο Νύσσης, τον Καλλίμαχο, αποτελούν φυσική προέκταση της ερμηνευτικής του προσέγγισης στα κείμενα των αρχαίων κλασικών και ιδιαιτέρως του Πλάτωνα, του Όμηρου και λιγότερο του Ησίοδου, του Θουκυδίδη και του Αριστοτέλη. Το *Συμπόσιο*, η *Πολιτεία* (το 10ο βιβλίο), ο *Φαίδων*, ο *Φαίδρος*, οι διάλογοι στον Ίωνα (σχετικά με τον ενορμητικό χαρακτήρα της τέχνης και ειδικότερα τη σχέση της με την επιθυμία) και το όνειρο, λιγότερο οι *Νόμοι* και το *Περί Ποιητικής*, επανέρχονται ως άξονες στην

ποίησή του σε στενή διαπλαστική σχέση με τον Σολωμό, τον Κάλβο, τον Παπαδιαμάντη, αλλά και τους νεότερους Σεφέρη, Παπαδίτσα, Εμπειρίκο, Κάλας, Καρούζο και βέβαια τους Arthur Rimbaud¹, Friedrich Hölderlin και William Blake.

Με τη συμβολική ιερότητα της θείας μετάληψης, το αίμα, ως συστατικό της ζωής, αποτελεί την τελευταία σταθερά της ποίησής του, καθώς επανέρχεται συχνά στα βιβλία του και διεκδικεί αυτοτελώς τη θέση του, όχι σε συνδυασμό και ως συνέπεια του θανάτου, αλλά ως ένα ακόμα αυτόνομο χαρακτηριστικό της ύπαρξης προσώπων, ζώων και πραγμάτων: *όπως το θηλυκό κορμί που αλλάζει το αίμα του/ με βαθιά μυρουδιά*, ή στο στίχο: *να καταλάβει αν ζει πέφτοντας μ' όλο το αίμα μέσα του*. Η έννοια του όντος που σηματοδοτεί και προϋποθέτει το αίμα, ταυτίζεται, κατά τον Θ.Τ. με το ξερίζωμα του νεογέννητου από τον μητρικό πλακούντα (η απωθημένη επιθυμία ένωσης με τη μάνα, όπως σημειώνει ο Lacan), προσφέροντάς του τη ζωή και τα παρεπόμενά της.

Οι ποιητές και οι μυθιστοριογράφοι, έλεγε ο Freud, είναι πολύτιμοι σύμμαχοι και η μαρτυρία τους πρέπει να εκτιμάται πάρα πολύ, γιατί γνωρίζουν πράγματα που η δική μας σχολική σοφία δε θα μπορούσε ακόμα να ονειρευτεί. Είναι δάσκαλοι στη γνώση της ψυχής, γιατί αντλούν από πηγές που δεν τις έχουμε ακόμα καταστήσει προσιτές στην επιστήμη². Ο λόγος του Freud βρίσκει την εφαρμογή του στην περίπτωση του Θ.Τ. καθώς ο τελευταίος μέσω της τέχνης καταφέρει να δώσει υπόσταση και περιεχόμενο σε όλα όσα τον διαμόρφωσαν σταδιακά. Πολύ πριν προσεγγίσει θεωρητικά την ψυχανάλυση, κατάφερε να αποτυπώσει στην ποίηση του εν είδει ερμηνευτικής όχι των ονείρων αλλά των βιωμάτων του, όλα όσα απορρέουν από το ασυνείδητο του δημιουργού («το ποίημα ξέρει περισσότερα από τον ποιητή»), πετυχαίνοντας να ανακτήσει και να διεκδικήσει τη χαμένη παιδικότητά του· άλλωστε ο συσχετισμός παιχνιδιού και καλλιτεχνικής δημιουργίας, όπως επισημαίνει ο Φρόυντ, επέτρε-

ψαν στον Θ.Τ. να κατασκευάζει και να καταστρέφει με αθωότητα εφήβου στο διηνεκές νέους κόσμους –μέσω των στίχων του– που αναπλάθει, ανασυνθέτει και αποδομεί με ευκολία, επιδιώκοντας όχι την αισθητική τελείωση αλλά τη διαφύλαξη του μνημονικού συμβόλου, που εδράζεται είτε στο αρχικό στάδιο των ψυχοσυγκρουσιακών εμπειριών, είτε στην αναλλοίωτη ανάγκη του να διατηρήσει ανέπαφες, ακέραιες και παρούσες –άρα ζωντανές– τις αναμνήσεις του. Δεν είναι διόλου τυχαίο επομένως που ο Θ.Τ. επέλεξε το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, όπου συμπλέουν τόσο η παιδική αθωότητα, αλλά και η εξακολουθητική συνένεχια της ύπαρξης, όσο και ο λόγος³ –με τη διάσταση της Πλατωνικής προφορικότητας– του δασκάλου, που προϋποθέτει τη ζωή: *όλες οι διασταυρώσεις της γλώσσας/ έγιναν από παιδιά λέει ο Λαέρτης (Ισθμός, σ. 12).*

Σ' ένα από τα τελευταία ιδιόχειρα σημειώματά της (2 Μαρτίου 1995) στο αφιερωματικό τεύχος του *Μανδραγόρα* για τον Θ.Τ. η Τατιάνα Γκρίτση-Μιλιέξ συμπυκνώνει την πορεία του, σκιαγραφώντας με ευκρίνεια το στίγμα του: *Ο Θανάσης Τζούλης συνεχώς ανακαλύπτει τον κόσμο μέσα από τον πολυπαιδεμένο και πολυπεπαιδευμένο εαυτό του και τον βαθύτερο εαυτό των κειμένων που αναλύει χρησιμοποιώντας όχι τις εξαντλητικές του γνώσεις, αλλά και το πιο εξαντλητικό εσωτερικό –θα τολμούσα να πω ενορασιακό– εξόρυγμα του προσωπικού ή άλλου κειμένου. Είναι φανερό η μαθητεία του κοπιά στον Λακάν, όμως δεν εξαρτιέται από αυτόν περισσότερο, από τον Πλάτωνα, ή τον Σαίξπηρ, τον Όμηρο ή τον Έλιοτ, όλοι αυτοί οι σπόροι έχουν πεθάνει για να ξαναφυτρώσουν μέσα του και να μας πλουτίσουν με τον ψυχικό του κόσμο.*

Προχωρώντας τη σκέψη της Μιλιέξ θα λέγαμε πως το πρωταρχικό και κεφαλαιώδες στάδιο της πορείας του Θ.Τ. παραμένει η ποίηση και ακριβέστερα η ερμηνεία της, όχι με τη συνολική γραμματολογική διάσταση, αλλά με την αμιγώς υποκειμενική ατομική της υπόσταση για τον ίδιο τον ποιητή. Άλλωστε και ο υπερρεαλισμός στον

Θ.Τ. δεν έχει τα γενικά χαρακτηριστικά του επαναστατικού κινήματος, όπως τα πρωτοπαρουσίασε ο Μπρετόν πριν 80 χρόνια, αλλά αντίθετα το απολύτως προσωπικό του πρόταγμα. Στη θέση του σουρεαλισμού θα μπορούσε να ήταν κάλλιστα ένα άλλο οποιοδήποτε λογοτεχνικό ρεύμα· απλά η απόλυτη ελευθερία του τελευταίου διευκόλυνε τον Θ.Τ. να επιτύχει μέσα από το δικό του *νατουραλιστικό υπερρεαλισμό* τη σύνδεση των καταλυτικών για τη ζωή του αξιών, σε μια διαλεκτική οργανική ισότιμη σχέση. Σε επόμενο στάδιο ο Θ.Τ. αναγκάστηκε να προσεγγίσει την Ψυχανάλυση –αυστηρά από τη λογοτεχνική της διάσταση και εφαρμογή ως «ψυχανάγνωση της λογοτεχνίας»–, προκειμένου να θεμελιώσει σε βάθος και να τεκμηριώσει τις κατακτήσεις του στο θεωρητικό πεδίο· όχι για να προχωρήσει σε περαιτέρω επεξεργασίες και ανατροπές, αλλά για ερμηνεύσει και να καταστήσει σαφέστερα τα βιώματά του και εναργέστερη την ούτως ή άλλως αναλυτικά διατυπωμένη διήγησή του.

Είχαμε ολοκληρώσει την παραπάνω σκέψη όταν προστρέξαμε στο βιβλίο του *Το ασυνείδητο και η συμβολική τάξη, (Από τον Freud στον Lacan)* (Αθήνα 1985). Οι λίγες φράσεις του που παραθέτουμε επιβεβαιώνουν την άποψή μας: *Γενικά, γράφει ο Τζούλης, μπορούμε να πούμε πως σ' όποια από τις λεγόμενες επιστήμες του ανθρώπου κι αν αφοσιωθεί να δουλέψει κανείς, θα συναντήσει τη λακανική πρόκληση, όχι για να του χορηγήσει λύσεις, αλλά για να τον βασανίσει με την ευεργητική της αμφιβολία.*

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. Ανδρέα Μπελεζίνη, «“Ηρέμα πως υπολωφήσαντος”, Μια διακειμενική σχέση προς τον Συμεών τον Νέο θεολόγο και τον Ιωάννη τον Σιναΐτη», *Μανδραγόρας*, τχ. 8-9, σ. 125-127.
2. Sigmund Freud, *Délire et rêve dans la «Gravida» de Jensen*, εκδ. Gallimard, Paris 1971.
3. Την αξία που ο Θ.Τ. δίνει στη γλώσσα μπορούμε να τη διακρίνουμε σε πολλά της ποιητικής του συλλογής *Η γλώσσα του Αδάμ*, εκδ. Εγνατία, Θεσσαλονίκη 1982.

Salvatore Nicosia

ΤΟ ΣΗΜΑ ΚΑΙ Η ΜΝΗΜΗ

Ταφικά επιγράμματα
από την αρχαία Ελλάδα

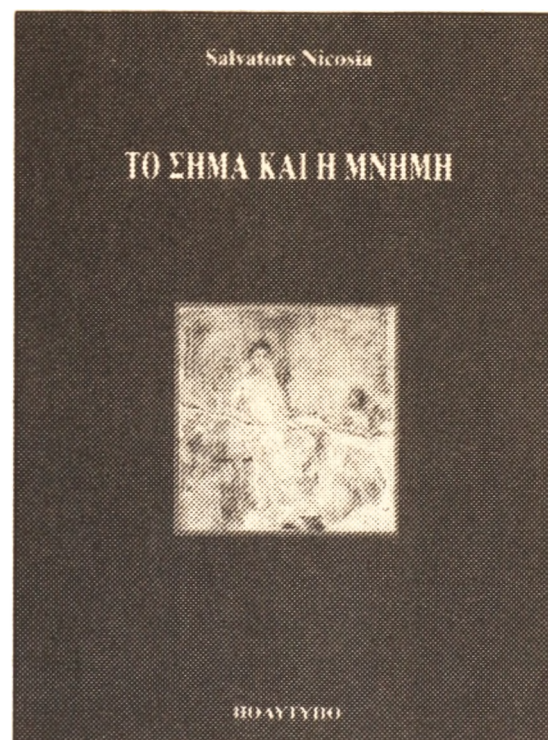
Μετάφραση:
Ευριπίδης Γαραντούδης

Από τις χιλιάδες επιγραφές που διασώθηκαν παρουσιάζεται μία σημαντική επιλογή που περιέχει κείμενα από τον 7ο π.Χ. αιώνα μέχρι τον 4ο μ.Χ.

Αρχαίο κείμενο, μετάφραση, σχόλια.

Εκτενής εισαγωγή του έλληνοιστή
Σαλβατόρε Νκοζία.

Τετράχρωμες απεικονίσεις από τις επιτύμβιες στήλες της Δημητριάδος.

Η επιτύμβια επιγραφή διαιωνίζει το όνομα και την ταυτότητα ενός ατόμου, μαρτυρεί τον τρόπο που έζησε και πέθανε, χαράζει την παρουσία του στη μνήμη του κοινωνικού συνόλου, προτείνοντάς τον σαν ήρωικό πολιτικό, ήθικό παράδειγμα και του ξαναδίνει τη μοναδική μορφή ύπαρξης που μπορεί να συνεχίζει ακόμα και μετά το θάνατο.

Έκδόσεις
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Για τον Dante Alighieri διαθέτουμε μια δίγλωσση έκδοση που περιλαμβάνει την «περίφημη» και πολλαπλώς αμφισβητούμενη επιστολή-αυτοσχολίο του σχετικά με την θεολογική ερμηνεία που προτείνει για την ανάγνωση της *Θείας Κωμωδίας: Η επιστολή στον Cangrande* (μετάφραση: Δημήτρης Αρμάος). Στην ίδια έκδοση διαθέτουμε και τη σχετική επιβεβαίωση των απόψεων του Δάντη στη λογοτεχνική εκδοχή τους: *Το Πρώτο Άσμα του Παραδείσου* (μετάφραση: Γιώργος Κοροπούλης, εκδ. Ίνδικτος, 2004).

Δύσκολο να ξεχωρίσεις το λογοτεχνικό αποτέλεσμα από το βιωματικό ερέθισμα που το προκάλεσε. Ο Μιχάλης Λιαρούτσος, στο βιβλίο του Από ώρα πρώτη έως ενάτης (εκδ. Εντός, 2004), αποτυπώνει με ενάργεια αλλά και αβρότητα αυτή τη σκληρή εμπειρία: «Νύχτα, περασμένα μεσάνυχτα. / Δεμένοι με χειροπέδες δέκα πολιτικοί κρατούμενοι / ξαγρυπνούμε στο κατάστρωμα / τούτο το οχτωβριάτικο βραδινό. / Η ψύχρα μάς δέρνει, / το κύμα, το κούνημα του καραβιού μάς αφήνει αδιάφορους. / Αρκεί που ζούμε γύρω μας τις μορφές / που τυλίγονται στις κουβέρτες του. / Που ακούμε τα λόγια τους / ν' ανιστορούν βάσανα, κούραση, δουλειές, / ιστορίες απ' τα περασμένα. / Αρκεί που

Β ΚΡΙΤΙΚΗ ιβλίου

Προσφυγοχώρια της Κοζάνης

Κωνσταντίνος Ι. Ταβουλτζίδης, Κουβούκλια, Κοζάνη 1999, και Μεσιανή, Κοζάνη 2001.

Τα βιβλία του κ. Ταβουλτζίδη αναφέρονται σε δύο προσφυγικά χωριά της Κοζάνης, τα Κουβούκλια και τη Μεσιανή, και ενέχουν πολλές αναφορές και στοιχεία για άλλα γειτονικά προσφυγοχώρια. Πρόκειται για έκδοση του ίδιου του συγγραφέα χωρίς την αρωγή των δημοτικών ή τοπικών αρχών του Ν. Κοζάνης. Σύμφωνα με το σχέδιο Καποδίστρια, αλλά και την πρακτική άλλων νομών, οι αρχές θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην έκδοση και διάδοση αυτού του είδους μελετών και εργασιών, οι οποίες συμβάλλουν στη διατήρηση της μνήμης και στην ιστορική έρευνα.

Το σημαντικό και συγκινησιακό στοιχείο είναι οι προσωπικές μαρτυρίες και φωτογραφίες του συγγραφέα, που πρέπει κάπου να καταγράφονται για να μη χαθούν, να μη σβήσουν μαζί με τους τελευταίους επιζώντες της μεγάλης πορείας του ξεριζωμού. Αλλά υπάρχει ανάγκη νέων μεθοδολογικών εργαλείων για την ιστοριογραφία του τόπου και των χαμένων πατρίδων.

Όσον αφορά την ιστορική μνήμη, δύο τουλάχιστον λόγοι συνηγορούν στη διατήρησή της: ο πρώτος έχει σχέση με το Θουκυδίδειο αξίωμα πως ανιστόρητοι λαοί δεν έχουν μέλλον· ο δεύτερος αφορά τη βασική αρχή πως η ιστορία διδάσκει, προβληματίζει και έμμεσα προτείνει λύσεις. Τα δύο αυτά αξιώματα, για να τύχουν συνετής εφαρμογής, απαιτούν σωστή μεθοδολογία, βασισμένη στην αρχή της επεξήγησης. Η επεξήγηση είναι εργαλείο όχι μόνον του ιστορικού, λόγω ιδιότητας ή αγάπης για την ιστορική μνήμη, αλλά όλων των ερευνητών, είτε των θετικών είτε των κοινωνικών επιστημών. Συνεπώς η

επεξηγηματική μεθοδολογία, παρ' όλο που είναι δύσκολη ως εγχείρημα, υποβοηθά τον ερευνητή στην αποκατάσταση της αλήθειας ή στην ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων.

Ο Κ.Ι. Ταβουλτζίδης επιχειρεί να συμβάλει στην αποκατάσταση της αλήθειας, τολμά να θίξει μερικά λησμονημένα θέματα, να καταγράψει μαρτυρίες, ταξιδεύοντας στους τόπους των χαμένων πατρίδων. Η επεξηγηματική μεθοδολογία που χρησιμοποιεί είναι αποσπασματική και κατά περίπτωση ελλειμματική. Και αυτό εν μέρει είναι κατανοητό διότι αποσπασματικά είναι γραμμένη και η επίσημη νεότερη ιστορία μας.

Πέρα από αυτά τα αυστηρά μάλλον κριτήρια, το βιβλίο *Κουβούκλια* είναι αξιόλογο διότι συνεισφέρει στην ιστορική μνήμη με τη μαρτυρία γεγονότων, την αναφορά σε πρόσωπα, πράγματα, θεσμούς, ήθη, έθιμα και την καταγραφή του γλωσσικού ιδιώματος των Κουβουκλιανών. Είναι η πρώτη φορά που βλέπω να καταγράφεται η γραμματική ενός τόπου των χαμένων πατρίδων. Απαραίτητο ανάγνωσμα για την τρίτη γενιά απογόνων των προσφύγων της περιόδου 1917-1922, αλλά και για όλους τους ενδιαφερόμενους νέους, με ή χωρίς την καταγωγή από τα μέρη της Προύσας της Μ. Ασίας. Ένας συνοπτικός χάρτης της Βιθυνίας και της περιοχής θα διευκόλυνε τον αναγνώστη να προσδιορίσει το χωριό Κουβούκλια.

Αξίζει να αναφερθούν μερικά χαρακτηριστικά των Κουβουκλίων της Μ. Ασίας: Πρόκειται για ένα μικρό χωριό της Προύσας με 400 αμιγώς ελληνικές οικογένειες, οι οποίες ασχολούνταν κυρίως με την καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα, απαραίτητη για την παραγωγή του μεταξιού της Προύσας. Σύμφωνα με την παράδοση, οι Κουβακλιώτες της Μ. Ασίας προέρχονται από τα Κουβούκλια της Μάνης: εγκατέλειψαν το χωριό τους μετά από καταστροφικό σεισμό και έφυγαν για

να εγκατασταθούν στην Κυνουρία και μετά να μεταναστεύσουν στη Μ. Ασία στο διάστημα 1550-1570. Τα Κουβακλιώτικα (γλωσσικό ιδίωμα που βασίζεται στη δωρική γλώσσα με τουρκικούς τονισμούς) παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για τη γλωσσική έρευνα και την ιστορική αναδίφηση.

Με τον ξεριζωμό των Ελλήνων της Μ. Ασίας και την ανταλλαγή των πληθυσμών στα τέλη του Αυγούστου 1922, περί τις 400 οικογένειες από τα Κουβούκλια –όχι πλήρεις στη σύνθεσή τους διότι αρκετοί πέθαναν από τις κακουχίες ή εξισλαμίσθηκαν κι έμειναν στην Τουρκία– διασκορπίστηκαν σε 16 μέρη της Ελλάδας. Περί τις 164 οικογένειες εγκαταστάθηκαν στα προσφυγχώρια του Ν. Κοζάνης. Τα Κουβούκλια της Κοζάνης βρίσκονται επί της νομαρχιακής οδού που συνδέει τον Βαθύλακκο και τα Λεύκα-ρα, μεταξύ της Μεσιανής και του Ροδίτη. Ανήκει εκκλησιαστικά στη Μεσιανή ενώ διοικητικά στο Ροδίτη, και σήμερα στο δήμο Σερβίων.

Ο οικισμός των Κουβουκλιωτών (ή Μπιτζιλί, για τους ντόπιους) είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα ανορθολογικού εποικισμού. Καμία προσπάθεια δεν έγινε για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής των Κουβουκλιωτών –συγγενικές οικογένειες διασκορπίστηκαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας– ή για την ένταξή τους στα δύο χωριά που αναφέρθηκαν, Μεσιανή και Ροδίτη. Καμία πρόνοια από το επίσημο κράτος, ενώ με τη Μικρασιατική καταστροφή ο πληθυσμός της Ελλάδας αυξήθηκε κατά 1,5 εκατ. ψυχές. Και για τα Κουβούκλια το κράτος υπήρξε ξενόφοβο και μεροληπτικό υπέρ των ντόπιων, ενδεχομένως και καταπιεστικό στις σχέσεις του με τους ξεριζωμένους Κουβακλιώτες. Όσο για τη συμπεριφορά των γηγενών Κοζανιτών έναντι των προσφύγων, επεικώς κανείς θα την ονόμαζε αφιλόξενη. Το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν η εκμετάλλευση των προσφύγων, είτε για την καθιέρωση της δικής τους ταξικής ανωτερότητας, είτε για οικονομικούς λόγους.

Το δεύτερο βιβλίο του Κ. Ταβουλτζίδη, η *Μεσιανή*, έχει τον ίδιο στόχο: την καταγραφή των εμπειριών των προσφύγων στη γενέτειρά τους Μ. Ασία, και στον προσφυγικό τόπο, την Κοζάνη. Είναι φιλόδοξο στην προσέγγισή του, δίδοντας μεταξύ άλλων μια θεωρητική εξήγηση του ξεκληρίσματος των Ποντίων, ατυχώς χωρίς στήριξη ιστορικών αρχείων ή νέων πηγών. Το βιβλίο καταπιάνεται με την ιστορία του Πόντου (1ο μέρος) και επιχειρεί μια αξιολόγηση των δεινών των Μεσιανιτών κατά τη γερμανική κατοχή (3ο μέρος). Σ' αυτά τα δύο μέρη του βιβλίου η μεθοδολογία είναι αδύναμη και το εγχεί-

ρημα πολύ δύσκολο· ανακινείται όμως η ιστορική περιέργεια για εμβάθυνση στο θέμα.

Το 2ο μέρος της *Μεσιανής* είναι ουσιαστικό. Η ονομασία της οφείλεται στο γεγονός ότι βρισκόταν στο μέσον των χωριών της περιοχής. Η καταγωγή των Μεσιανιτών είναι από τον Ποντιακή, προερχόνται από διάφορα χωριά ή περιοχές του Πόντου (Αγιάχ-Αλαν, Καραγάτς, Καβάκ, Πεκ-Αλάν, Ποχτσά-Αρμούτ, Τσεγίλ, Κερασούντα κ.λπ.). Εγκαταστάθηκαν τον Αύγουστο του 1922 στην περιοχή της Κοζάνης που τότε επονομαζόταν Τοπαρχία Τζιαρτσαμπά. Εκεί επί Τουρκοκρατίας υπήρχαν μεικτά χωριά, από Έλληνες και Τούρκους.

Αξίζει να σημειωθεί η πιστή μεταφορά των βασικών χαρακτηριστικών των Ποντίων της Μ. Ασίας στην περιοχή του Τζιαρτσαμπά. Η γλώσσα τους (τούρκικα, ποντιακά, κουβακλιώτικα) συνεχίστηκε για πολλά χρόνια και διατηρείται ακόμη και σήμερα. Το βαθύ θρησκευτικό και πατριωτικό συναίσθημα μπολιάστηκε αυτούσιο στη Μεσιανή, και μάλιστα οι τοπάρχες της Κοζάνης το χρησιμοποίησαν καταλλήλως σε κρίσιμες ιστορικές περιόδους.

Παρ' όλη τη φτώχεια κατά τα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς, τα έθιμα, οι παραδόσεις, οι εορτασμοί και καθετί μικρό που συντηρεί τη μνήμη ζώσα μεταφέρονται πιστά στη μικρή κοινωνία της Μεσιανής. Η όποια αλλαγή έχει επέλθει ήταν απόρροια της παλιννόστησης των Μεσιανιτών μεταναστών από τη Γερμανία και της ανορθολογικής ανάπτυξης του Ν. Κοζάνης. Η όποια στενοκεφαλιά των Μεσιανιτών εξηγείται από την αγωνία τους να παντρέψουν τη βαθιά πίστη τους στις παραδόσεις με το άγνωστο που ενέχει το καινούργιο.

Αλλά πρόοδος έχει επιτευχθεί στη Μεσιανή και είναι αποτέλεσμα της συνεχούς διαμάχης μεταξύ δύο προσεγγίσεων. Αυτών που ζουν εκεί ή προέρχονται από τη Μεσιανή και συντηρούν τη ρήση πως η χρηστή πολιτεία δεν χρειάζεται αλλαγές που προέρχονται από την τεχνολογία και τους θεσμούς (οι δύο αυτοί παράγοντες είναι αποσταθεροποιητικοί), και αυτών που πιστεύουν πως τα πάντα ρέουν και εξελίσσονται.

Τα βιβλία του κ. Ταβουλτζίδη περιέχουν πολλά ιστορικά γεγονότα και η γραφή τους, ζωντανή και γλαφυρή, βοηθά τον αναγνώστη να διαμορφώσει τη δική του άποψη περί του εάν οι κοινωνίες της Μεσιανής και των Κουβουκλιών έχουν ακολουθήσει την πρώτη ή τη δεύτερη ρήση. Αξίζει να διαβαστούν από όλους, κυρίως δε από τις νεότερες γενιές.

Γιώργος Σιγηνός

ζούμε τη ζωή. / (...) Αχ! Ας είναι αξιμέρωτη ετούτη η νύχτα! / Θα τη ζούμε ξανά και ξανά στις μέρες που θα 'ρθουνε. / Και μια δύναμη καινούργια θα φυτρώνει μέσα μας / για τ' ατελείωτα χρόνια της φυλακής / που τέρμα δε φαίνεται νά 'χουνε».

Ένα βιβλίο της **Μιμίκας Κρανάκη** με τον ιδιότυπο τίτλο *Αυτογραφία* (εκδ. Ίκαρος, 2004) και όχι *Αυτοβιογραφία*, είναι μια πρόκληση για διάβασμα. Η συγγραφέας έχει πάντα κάτι ενδιαφέρον να μας πει, καθώς και μια στάση ζωής, μια αλήθεια ζωής, που υπερβαίνει την αυτοβιογραφία και γίνεται αυτογραφία. Ίσως αυτό να είναι και το μυστικό της γοητείας της· ένα γράψιμο ασθματικό και γεμάτο μνήμη, ιστορία και παρόν.

Ζητήματα καλλιτεχνικού ήθους και συλλογικής μνήμης συναντώνται με άρρηκτο τρόπο δεμένα στα δεκατρία μικρά κείμενα, γραμμένα από το 1999 έως το 2003, από τον **Γιάννη Ψυχοπαίδη**, *Οδός Πειραιώς. Μικρά κείμενα για την τέχνη* (εκδ. Κέδρος, 2004): μαρτυρία απόψεων για την τέχνη αλλά και την ευθύνη του δημιουργού.

Η οργή του *Βιτγκενστάιν*· ένα βιβλίο των **David Edmonds** και **John Eidinow** (μετάφραση: **Μαργαρίτα Μηλιώρη**, εκδ. Πατάκη, 2004),

που ξεκινά από τον περίφημο καβγά του Λούντβιχ Βιτγκενστάιν με τον Καρλ Πόππερ για να φέρει στην επιφάνεια τη φιλοσοφική αντιδικία, τα ιστορικά γεγονότα και τα βιογραφικά στοιχεία, που συνθέτουν το εκρηκτικό μίγμα της συνάντησης των δύο φιλοσόφων.

Θαυμαστής πυκνότητας και σαφήνειας το βιβλίο του **Αντώνη Μανιτάκη** *Το «Σύνταγμα» της Ευρώπης αντιμέτωπο με την εθνική και λαϊκή κυριαρχία* (εκδ. Παπαζήση, 2004), έρχεται πάνω στην ώρα για να μας προσφέρει ένα χρήσιμο εργαλείο κατανόησης όσων συντελούνται αυτές τις μέρες. Στο πρώτο μέρος της μελέτης του παρακολουθεί τη μεθοδολογική δοκιμασία της έννοιας «κυριαρχία» και τις ιστορικές μεταμορφώσεις της. Στο δεύτερο μέρος μάς εξηγεί ότι αυτή τη στιγμή έχουμε απλώς μια «Συνταγματική Συνθήκη» και όχι ένα «Σύνταγμα» και πως «το πολιτικό Σύνταγμα της Ευρώπης θα πρέπει να νοηθεί ως μια διαρκής συντακτική διαδικασία σταδιακής και πραγματικής κατοχύρωσης θεσμών και δικαιωμάτων, που δεν θα υπονομεύουν (όπως τώρα συμβαίνει) τη συνταγματική αυτονομία των μελών-κρατών και θα εγγυώνται τα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των πολιτών».

Η κοινωνική ανθρωπολογία στην Ελλάδα

Ο τόμος *Όψεις της ανθρωπολογικής σκέψης και έρευνας στην Ελλάδα* (Αθήνα 2004, σελ. 308) αποτελεί τη δεύτερη αυτοτελή έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Εθνολογίας, που από το 1992 εκδίδει το περιοδικό *Εθνολογία*. Στηρίζεται στις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στη Διεθνή Επιστημονική Συνάντηση που οργανώθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Εθνολογίας και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών τον Δεκέμβριο 2001 στην Αθήνα. Η έκδοση ετούτη αποτελεί την πρώτη επιστημονική προσπάθεια με στόχο την κριτική αποτίμηση της πορείας της ανθρωπολογίας στην Ελλάδα, την ανάπτυξη της ως αυτόνομου επιστημονικού πεδίου, τη συνύπαρξή της με τη λαογραφία και την επιρροή της στη μελέτη των ελληνικών κοινοτήτων και των κοινωνικών ομάδων. Μέσα από τα άρθρα 13 διακεκριμένων επιστημόνων Ελλήνων και ξένων (κοινωνικών ανθρωπολόγων, κοινωνιολόγων, λαογράφων), που έχουν παραγάγει μακροχρόνια επιτόπια έρευνα στην Ελλάδα, διαγράφεται, με αναστοχαστική πολλές φορές διάθεση, η διαδρομή που ακολούθησε η ανθρωπολογία.

Οι εργασίες κινήθηκαν πάνω σε τρεις βασικούς θεματικούς άξονες που καθόρισαν τη θεματολογία του συνεδρίου: α) σύγχρονες ανθρωπολογικές τάσεις και αναζητήσεις· β) ανθρωπολόγοι, θεωρία και εμπειρική έρευνα· και γ) διεπιστημονικές συναντήσεις στο χώρο της ανθρωπολογίας. Οι παρουσιάσεις έχουν κοινά σημεία που διευκολύνουν τον αναγνώστη να κατανοήσει την πορεία και τους στόχους της ανθρωπολογικής έρευνας στη χώρα μας. Οι απαρχές της εντοπίζονται στους ξένους ανθρωπολόγους που επέλεξαν τη δεκαετία του '60 την Ελλάδα ως χώρο επιτόπιας έρευνας και «μπόλιασαν» με νέες θεωρίες και μεθοδολογία τη μελέτη του παραδοσιακού πολιτισμού και της κοινωνίας. Το επόμενο βήμα ήρθε με την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών από Έλληνες σε ευρωπαϊκά και αμερικάνικα πανεπιστήμια.

Πραγματοποιείται σε ώριμες συνθήκες, γε-

γονός που επιβεβαιώνεται και από τη διοργάνωση παρόμοιων συνεδρίων και την έκδοση των πρακτικών τους, και εντάσσεται στο πλαίσιο αναζήτησης της «ταυτότητας» της ανθρωπολογίας, της σχετικά νέας (30 χρόνια) αυτής επιστήμης στην Ελλάδα.

Τους «δικούς» μας ξένους ανθρωπολόγους απασχολεί κυρίως το ξανακοίταγμα της μακρόχρονης επιστημονικής έρευνας που πραγματοποίησαν στην Ελλάδα, με αναστοχαστική διάθεση, ενταγμένη στα θεωρητικά ρεύματα παραγωγής της (P.Allen, M. Kenna, B. Vernier, H. Vermeulen, J. Dubisch).

Οι ελληνικές συμμετοχές στον τόμο χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερο εύρος στη θεματολογία τους. Το θέμα του προσδιορισμού της ταυτότητας της ανθρωπολογίας στην Ελλάδα (Γκιζέλης) θα λέγαμε ότι αποτελεί το υφάδι πάνω στο οποίο πλέκονται και οι υπόλοιπες εισηγήσεις που αφορούν: τη θέση της ελληνικής ανθρωπολογίας στο πλαίσιο του μεταμοντερνισμού (Α-Φ. Λαγόπουλος), την θεωρητική, αλλά δυστυχώς **περιθωριοποιημένη** ανθρωπολογική προσέγγιση της γλώσσας στην Ελλάδα (Τσιτσιπής), την πορεία της ανθρωπολογίας όπως διαγράφεται μέσα από τις σελίδες τριών **επιστημονικών περιοδικών** (Αλεξιάκης). Ο προσδιορισμός της ταυτότητας της ανθρωπολογίας δεν θα μπορούσε να γίνει παρά μόνο μέσα και δια της λαογραφίας, που είναι ισχυρά εδραιωμένη στην Ελλάδα από τον 19ο αι. (Νιτσιάκος, Μπάδα). Θα ήταν ελλιπής και μονομερής η προσέγγιση της ανθρωπολογίας αν αυτή δεν ενταχθεί σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο, **απαλλαγμένη** από εθνοκεντρικά και ευρωπαϊκά στερεότυπα. (Δαμιανάκος, Κωνσταντοπούλου).

Η έκδοση αυτή είναι μια σημαντική συνεισφορά στον ανοικτό επιστημονικό διάλογο που έχει ξεκινήσει εδώ και λίγα χρόνια και αφορά τη συνεργασία συγγενών επιστημών (ανθρωπολογία, εθνολογία, λαογραφία, κοινωνιολογία, ιστορία) στο πεδίο της έρευνας και ερμηνείας του παραδοσιακού πολιτισμού.
Ανδρομάχη Οικονόμου

ΜΜΕ και πολιτισμός

ΜΜΕ και πολιτισμός.

Εισηγήσεις Συνεδρίου,

Επιμέλεια έκδοσης: Λαοκράτης Βάσσης, εκδ. «Εντελέχεια», Αθήνα 2004, σελ. 287.

Η Εταιρεία «Εντελέχεια» και τα Εκπαιδευτήρια Γείτονα και Κωστέα-Γείτονα ορ-

γάνωσαν το Σεπτέμβριο του 2003 συνέδριο με θέμα: «ΜΜΕ και πολιτισμός». Η συγκεκριμένη συνεδριακή παρέμβαση, τρίτη στη σειρά, όπως και οι προηγούμενες «Ελληνικό σχολείο και πολιτισμός στην προοπτική του 21ου αιώνα» (2001) και «Πολιτιστικές ταυτότητες και παγκοσμιοποίηση» (2002), αποσκοπούν, σύμφωνα με τους διοργανωτές,

«στην κατάθεση νηφάλιου και στοχαστικού προβληματισμού για μείζονα ζητήματα της πνευματικής και πολιτιστικής γενικότερα ζωής του τόπου μας».

Οι εικοσιτέσσερις ανακοινώσεις του συνεδρίου μαζί με τους χαιρετισμούς, το κείμενο της Μαρίας Ρεζάν που τιμήθηκε για την προσφορά της στον πολιτισμό των ΜΜΕ, και τα συμπεράσματα, κυκλοφόρησαν σ' έναν καλαίσθητο τόμο, πραγματική κατάθεση γόνιμου προβληματισμού πάνω σ' αυτό το συνεχώς επίκαιρο και κρίσιμο θέμα. Από τα εικοσιτέσσερα κείμενα έξι ανήκουν σε πολιτικούς, έντεκα σε πανεπιστημιακούς και τα υπόλοιπα σε δημοσιογράφους, κυρίως των έντυπων ΜΜΕ.

Η θεματολογία, πλούσια και ποικίλη, καλύπτει από πολλές πλευρές το έτσι κι αλλιώς ανοιχτό και πολυπρισματικό θέμα: Συνταγματικό πλαίσιο λειτουργίας των ραδιοτηλεοπτικών μέσων, θεωρία του πολιτισμού και της επικοινωνίας, πολιτισμός της εικόνας, ηλεκτρονικά πολυμέσα, ιδιομορφίες του δημοσιογραφικού επαγγέλματος, διαπλοκή των ΜΜΕ με τις κυρίαρχες εξουσίες και παραεξουσίες – και πολλές άλλες επιμέρους, μα εξίσου σημαντικές πτυχές, όπως η γλώσσα και η αγγλωσσία των ΜΜΕ, τα δελτία ειδήσεων, το πολιτιστικό ρεπορτάζ στον ελληνικό Τύπο και στην τηλεόραση, ο άμεσος, ο έμμεσος και ο καθημερινός πολιτισμός των ΜΜΕ, η πολιτισμική βιομηχανία και η ιδεολογία της μαζικής κουλτούρας, η κυριαρχία των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων κ.ά.

Στο σύνολό τους τα κείμενα αναδεικνύουν τη βαρύνουσα σημασία των ΜΜΕ στην πολι-

τική, πνευματική και πολιτιστική ζωή τόσο στη χώρα μας όσο και στις υπόλοιπες σύγχρονες κοινωνίες. Την ίδια στιγμή που αυξάνει η ισχύς της επιρροής τους, εξασθενεί το θεσμικό πλαίσιο ελέγχου, καθιστώντας ακόμη πιο επικυρίαρχη την εξουσία τους στην ίδια τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Πολλοί εισηγητές φωτίζουν με τον τρόπο τους τα αρνητικά αποτελέσματα της κακής χρήσης πολλών ΜΜΕ: παραπληροφόρηση και προπαγάνδα αντί για ενημέρωση, παραμόρφωση συνειδήσεων αντί για μόρφωση, παραψυχαγωγία αντί για ψυχαγωγία, υποκουλτούρα αντί για πολιτισμό, και στέκονται με καυστικό τρόπο στην σχεδόν καθολική απουσία του καλλιτεχνικού ρεπορτάζ από τα ιδιωτικά κανάλια, τα οποία βουλιάζουν συνεχώς σε μια κίτρινη, άμουση και κακόγουστη τηλεαισθητική.

Τα προβλήματα στη σχέση των ΜΜΕ με τον πολιτισμό είναι από τα μεγαλύτερα των καιρών μας. Και οι λύσεις δύσκολες και βαρυσανιστικές. Μέσα σ' αυτό το σκοτεινό τοπίο η ενεργοποίηση και ο προβληματισμός τόσο των δημοσιογράφων όσο και των πολιτών είναι επιβεβλημένος. Η Μαρία Ρεζάν συνιστά στους δημοσιογράφους «ανυπακοή». Όσο για όλους εμάς τους καταναλωτές των ΜΜΕ, νομίζω ότι η προτροπή του Δημοσθένη για καθολική δυσπιστία, έστω και εάν έρχεται 2500 χρόνια πριν, είναι το καλύτερο μέσο αντίστασης: «Σωτήριο» το ονομάζει ο Αθηναίος ρήτορας και προτείνει να το φυλάττουμε και να το καλλιεργούμε.

Παναγιώτης Στυλ. Σκορδάς

■ Ιστορικοί, πολιτικοί επιστήμονες, νομικοί, κοινωνιολόγοι, γλωσσολόγοι, κοινωνικοί ανθρωπολόγοι, παιδαγωγοί, δημοσιογράφοι, κ.ά., συμβάλλουν με τις επιμέρους προσεγγίσεις τους στο μεγάλο θέμα της ύπαρξης και συμβίωσης των μειονοτικών πληθυσμών στην ελληνική επικράτεια. Οι Βλάχοι, οι Αρβανίτες, οι μύθοι, οι προκαταλήψεις, οι Σλαβόφωνοι, οι Τσιγγάνοι, ο γλωσσικός ηγεμονισμός της ελληνικής γλώσσας, είναι μερικά μόνο από τα θέματα που θίγονται στον τόμο: *Πρακτικά του Επιστημονικού Συμποσίου Μειονότητες στην Ελλάδα* (εκδ. Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, 2004).

ο χαρτοκόπτης

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

❖ Ιστορίες για το παρελθόν του αφηγητή μετά την επιστροφή του στο γενέθλιο τόπο περιγράφει ο **Ηλίας Α. Παπαμόσχος** στα διηγήματά του: *Καλό ταξίδι κούκλα μου* (εκδ. Κέδρος, 2004). Πρόκειται για ένα ταξίδι μνήμης στην παιδική ηλικία, τους γονείς, τα λησμονημένα αντικείμενα, και αναδεικνύει την πραγματική επιστροφή σε έναν αφηγηματικό νόστο.

❖ Μία καλαίσθητη έκδοση μνήμης και τιμής στον ποιητή **Βασίλη Στεριάδη**, που έφυγε νωρίς, είναι η συγκέντρωση κειμένων του για την ποίηση: *Η τέχνη της ανάγνωσης* (εκδ. Γαβριηλίδης, 2004). Την έκδοση προλογίζει ο ποιητής Γιάννης Κοντός, ο οποίος συμβάλλει και με ένα πολύ ωραίο κείμενό του στο επίμετρο: «Το στραγάλι. Ο Βασίλης Στεριάδης και η εποχή μας». Ο Σπύρος Μακρής συμπληρώνει την έκδοση με τις συμβολές: «Ο κριτικός Β. Στεριάδης», «Εργογραφία Β. Στεριάδη» και μια πρώτη καταγραφή των κριτικών για το έργο του.

❖ Ένα ακόμη βιβλίο για την Εθνική Αντίσταση, αυτή

τη φορά επικεντρωμένο σε μια περιοχή: στο Παγκράτι αλλά και στις γειτονικές συνοικίες του Βύρωνα και της Καισαριανής, προσφέρει τεκμήρια που αναδεικνύουν το ρόλο των καθημερινών ανθρώπων στην προσπάθειά τους όχι μόνο να επιβιώσουν αλλά και να αντισταθούν στον κατακτητή: **Δημήτρης Παλαιολογόπουλος**, *Το Παγκράτι στην Εθνική Αντίσταση 1941-1944* (εκδ. Μέλισσα, 2004).

❖ Από τους **Ν.Κ. Μουτσόπουλο** και **Π. Δεβολή** έχουμε ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο που φωτίζει τα αρχαιολογικά δεδομένα, τις πρώτες επισημάνσεις ενός χώρου και των τεχνικών προσέγγισής του: *Η πασσαλόπηκτη κατοικία ενός λιμναίου νεολιθικού οικισμού* (εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2003).

❖ Μια νουβέλα του **Γιάννη Γαϊτάνου**, που τιτλοφορείται *Η μεγάλη νύχτα* (εκδ. Διήγηση, 2003) μας μεταφέρει την ατμόσφαιρα της σύγχρονης μεγαλούπολης και την ερωτική μοναξιά ενός άντρα. Συμβαίνει καμιά φορά και αυτό;

καὶ λοιπὰ...

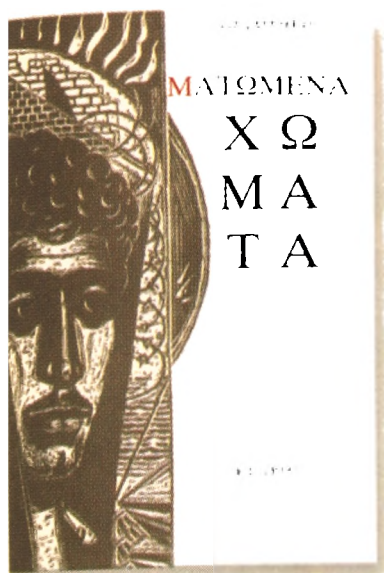
ΑΠΟ ΤΟΝ
Τζίμη
Παπανικολόπουλο

Περί ελεημοσύνης

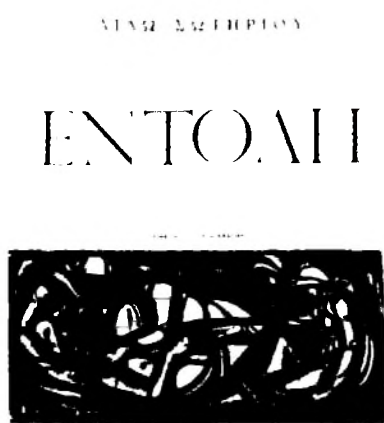
Προκειμένου να λάβει χώραν η γενναιόφρονη πράξη της ελεημοσύνης, προϋποτίθενται δύο άνθρωποι, εκ των οποίων ο ένας έχει και ο άλλος δεν έχει. Και αυτός που δεν έχει, δεν έχει διότι τον έχει προηγουμένως κλέψει αυτός που έχει. Η σοφή λαϊκή παροιμία «δούλεψε να φας και κλέψε να 'χεις» βεβαιώνει του λόγου το αληθές συνοπτικότερα και παραστατικά, αλλά και αυτομάτως θέτει υπό αμφισβήτηση τη γνωστή εντολή «ου κλέψεις», διότι απλούστατα, αν δεν κλέψεις δεν θα 'χεις, και όταν δεν έχεις πώς θα ελεήσεις! Έτσι λοιπόν ο πρωταγωνιστής μιας ελεήμονος πράξεως είναι ο κλέφτης, διότι δίχως αυτόν δεν θα υπήρχε ο κλεμμένος – αυτός δηλαδή που θα πρέπει να ελεηθεί έτσι ώστε η ελεημοσύνη να πάει στον Παράδεισο. Θα μπορούσε λοιπόν να συμπεράνει κανείς ότι το πρώτο στάδιο της ελεημοσύνης είναι η κλοπή. Ίσως να μην ήταν υπερβολή αν έλεγα πως η κλοπή είναι όχι μόνο το πρώτο στάδιο αλλά και όλα τα υπόλοιπα δίχως εξαίρεση, διότι ο ελεήμων θα πρέπει εν συνεχεία να ξανακλέψει τον ελεηθέντα εάν φιλοδοξεί να παραμείνει ένας κατ' εξακολούθησιν ελεήμων. Διότι άνθρωπος είσαι, θα τύχει να ελεήσεις κάποιον δυστυχή με τα ψιλά –βεβαίως– της τσέπης σου, μια, δυο, ή και κάποιες ακόμη φορές, μα κάτι τέτοιο δεν αρκεί για να σε ανακηρύξουν ελεήμονα διαρκείας και κατά συνέπεια υψηλόβαθμο ελεήμονα. Το τελευταίο αυτό αξίωμα επεδίωξαν πολλοί αλλά ελάχιστοι κατέκτησαν.

Πρόκειται για αυτούς οι οποίοι μετέτρεψαν την ελεημοσύνη σε δημόσια αρετή, τους αιμνήστους εκείνους που συνειδητοποίησαν το κοινωνικό λειτούργημα της κλοπής, και που η εκάστοτε πολιτεία ανακηρύσσει «Δωρητές» ή «Ευεργέτες». Οι επώνυμοι αυτοί ελεήμονες ανελήντα κλέπτουν ενόσω ζουν για να τους υπολογίζει η πολιτεία, και ελεούν μετά θάνατον για να μην τους σκατοψυχάει ο κοσμάκης. Κλέφτες σ' αυτή τη ζωή και ελεήμονες στην άλλη, επιτελούν φιλόανθρωπο έργο σύμφωνα με τις προτιμήσεις των επίγειων ή τις επιταγές των ουράνιων αρχόντων, αναγνωρίζοντας την ελεημοσύνη ως το αναγκαίο έξοδο της κλοπής, το δε έξοδο αυτό καταλλήλως διογκωμένο με σύγχρονες πανουργίες παρουσιάζεται ως εχέγγυο αρετής, έτσι ώστε με απόλυτη πλέον εμπιστοσύνη να επιτρέπουμε στους μελλοντικούς ελεήμονες να μας κλέβουν.

ΔΙΔΩ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

350η ΧΙΛΙΑΔΑ

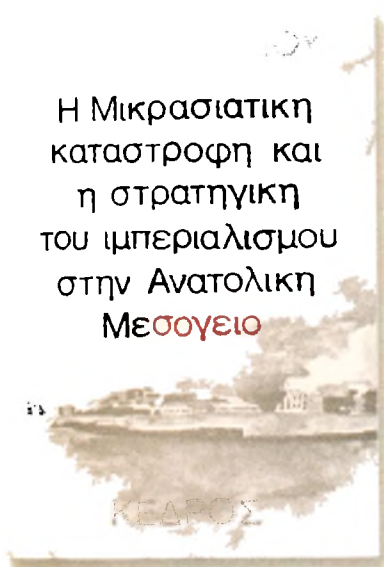
76η ΧΙΛΙΑΔΑ

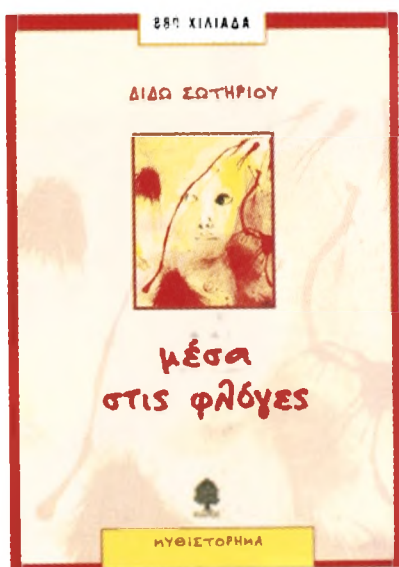
52η ΧΙΛΙΑΔΑ

76η ΧΙΛΙΑΔΑ

26η ΧΙΛΙΑΔΑ

88η ΧΙΛΙΑΔΑ

74η ΧΙΛΙΑΔΑ

4η ΧΙΛΙΑΔΑ

4η ΧΙΛΙΑΔΑ

Διδώ Σωτηρίου
ΤΥΧΑΙΟ
ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ
10 διαφορετικές ιστορίες

Για πρώτη φορά εκδίδονται
σ' έναν τόμο διηγήματα
από τη συγγραφέα των
Ματωμένων Χωμάτων.

ΚΕΔΡΟΣ
50 ΧΡΟΝΙΑ 1954-2004

Ιόσσεις ΚΕΔΡΟΣ, Γ. Γενναδίου 3, 106 78 Αθήνα,
τηλ. 210 3809712 fax. 210 3302655

